ژیانی پێغەمبەران .. خوێندنەوەیەکی نوێ

لەزنجیرەبەرنامەکانی ژیانی پێغەمبەران سەلامی خودایان

لەسەربێت (حاجی کاروان)

ئامادەکردن و تایپ و پێداچوونەوەی : سوهەیب

جەمیل عەلی

ئەم کتێبە بۆیەکەمجار لە چاپخانەی(دار المعرفە)

ی شاری بەیروتی پایتەختی لوبنان لەساڵی 2008

ی زایینی بەرامبەر ساڵی 1429 ی کۆچی چاپ

کراوە .

www.bextewery.com

پێشـــــــەكی:

الحمدلله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى اله واصحابه اجمعين..

بۆبەسەربردنی ژیانێكی پڕ لەسەروەریی و بۆ بەجێگەیاندنی ئەركی بەندایـەتی، بـۆ دابـین كردنـی یەكـسانیی و دادپەروەریی و بۆ جوان مامەڵە كردن لەگەڵ خوای گەورە و خەڵكی، بۆ گەیاندنی پەیامی خـوایی بـۆ بەنـدەكان و رووناك كردنەوەی رێگای خواپەرستیی، ئەوا خوای گەورە پێغەمبەرانی رەوانە كردووە...

بۆ ئەوەی ئێمەش لەم كاروانە پڕ بەها و پڕ سەروەرییە دانەبڕێین و جێ دەستمان دیاربێت، ئەوا پێغەمبەرانی خوای گەورە مەزنترین و پیرۆزترین كەسن بۆ ئەوەی چاویان لێبكەین و بیانكەین بە پێشەنگی خۆمان.

هەرلەبەر ئەم هۆیەشە كە بە ئەركی سەرشانی خۆم زانی بەو بەهرە خواییـەی كـە پێم بەخـشراوە ئـەم بەرهەمـە بەچاپ بگەیەنم و خزمەتێك بـە گەلـە سـتەمدیدەكەم و هـەموو موسـڵمانان بكـەم، ئـەم بەرهەمـەم لەشـێوەی بەرنامەیەكی تەلەفزیۆنی پێشكەش بە بینەران كردووە و، دواتر بە باشم زانی لەكتێبێك چـاپ بكرێـت بۆئـەوەی بینەرانیش سوود لەبەسەرهات و رووداوەكانی پێغەمبەران وەربگرن و لەمانای نێردراوییان شارەزابن، بەڵام ئـەوەی نووسیومە و باسیان لێ ئەكەم لەژیانی پێغەمبەران سـەلامی خـوای گـەورەیان لەسـەربێت، لـەم نووسـینە زیـاتر هەڵئەگرێت ... بەڵام هەوڵم داوە بەشێوەیەكی كورت و پوخت و سەردەمیانە پێشكەشی خوێنەرانی بكەم... هەروەها هەوڵی زۆرم داوە لە كۆكردنەوەی سەرچاوەی زۆر باوەڕ پێكراو وەكو) ئیبن كەسیر و شێخ محەممەد متەوەلی شەعراوی و دكتۆر تاریق ئەلسوەیدان و عەمر خالید (خوای گەورە پاداشتی هەموولایەكیان بداتـەوە، تكاكـارم خوێنـەرانی خۆشەویست سوود لەم بەرهەمە وەربگرن و ژیانێكی نـوێ و پـڕ بەختـەوەری سـازبكەن و لەكـەم و كوڕییەكانیـشم ببوورن، چاوەڕێی نزای خێری ئێوەی ئازیز و خۆشەویستم...

حاجی كاروان

هەولێر / هەرێمی كوردستانی عیـــراق

2008زایینی 1429 / كۆچی

(گرنگی ژیانی پێغەمبەران) سەلامی خوای گەورەیان لەسەربێت

خوای گەورە كە ئاسمانەكان و زەوی و جنۆكەكانی دروستكرد دواتر باوكە ئادەم بڕیار و فەرمانی دەركـرد كـەدەبێت كەسێك لەسەر زەوی كاروبارەكانی من بەبات بەڕێوە و ببێت بەجێ نشینم، بۆیە خوای گەورە ویستی وابوو و كەدەبێ بێتە جێ ئەویش ناردنی كۆمەڵێك پێغەمبەرە بۆ گەلانی سەرزەوی، ئەو هەمووپێغەمبەرانە بـەخۆڕایی و بەویـستی خۆیان نەهاتوون و، بڕیار و فەرمانی خوای گەورەیە و هەرهەموشیان مەعسومن لەگوناح، كەواتە خوای گەورە كە

هەڵبیبژاردوون دەبیّ ئیّمەی مرۆڤیش گوێڕایەڵیان بین و لە فەرمانیان دەرنەچین چونکە ئـەو هەمووپیّغەمبـەرە کـە خوای گەورە بۆ مرۆڤەکانی ناردوون هەرهەموویان شیاوی ئەو مەقامە بەرزەن و پیرۆزن.
سەرجەم پیّغەمبەران بە کردەوە تیّکەڵ بەناخی گەلەکانیان بووینە و بەکردەوە و جەستەش لەناویاندا ژیاون و شەو نخوونیان کردووە وماندووبووینە و ئەزیەت و ئازار و ناڕەحەتییان بینیوە چونکە ئـەو پیّغەمبەرانـە بـەکردەوەش ببوونە پیّشەنگ و قودوە، بۆیە خوای گەورە و میهرەبان هەموو پیّغەمبـەرانی کردبـوو بـە مامۆسـتا و چاوسـاغی گەلان، هەروەها هەژاربووینە و بەئارەقی ناوچەوانیان رزق وڕۆزییان پەیداکردووە و ماندووبووینە، ئەوەتا زۆربەی پیّغەمبەران شوانیّتیان کردووە و زۆربەشیان دارتاش و بازرگان وئاسنگەربووینەو هتد...چـەندە جوانـە بازرگانیّـك چاو لەحەزرەتی سولەیمان بکات و بلیّت ئەو سەروەت وسامانەی لەبەردەستم دایە هی خوای گەورەیە و هیچی منـی تیانییە، یاخود چەندە گرنگە گەنجیّك وەکو حەزرەتی یوسف داویّن پاك بیّت و چاوی لەکاری ناشەرعیی نەبیّت و هەرکاتیّك کـاریّکی ناشـەرعیی بـەرۆکی گـرت ئـەو بلیّـت) معـاذ الله (و لـەخوا بترسـیّت و بزانیّـت کـە خـوای گەورەبەردەوام چاودیّرە بەسەریەوە، چەندەبەرز و پیرۆزیشە کچیّك یاخود ئافرەتیّك چاو لەمەریەم و بنەماڵەی) ال عمران (بکات و داویّنی پاك و رەوشتی جوان بیّت، ژیانی پیّغەمبەران چیرۆکیّك نییەو هەمووومان لـەدەوری چـیرۆك خوانیّك دابنیشین و ئەڵقە ببەستین و گویّی بۆ بگرین، بەڵکو ژیانیان پڕە لەراستی وهەقیقەت و بەسەرهات، ئیّمە کاتیّك ژیانی پیّغەمبەران ئەخویّنینەوە و گویّی بۆدەگرین بۆئەوەیە تاوەکو لەژیاندا ئـۆقرەگر بـین و دەستەوسـان دانەنیشین، لەوانەوە فیّری رەوشتی جوان و خۆشی وناخۆشییەکانی ژیان دەبین، فیّرمان دەکەن کەلەم ژیانە بۆچـی دەژین و بۆکیّ دەمرین؟ پیّمان دەڵیّن کەبۆچی هاتووینەتـە ئـەم ژیانـە و بۆکـویّ دەڕۆیـن و چـیمان بەسـەردیّت و گەڕانەوەمان بۆلای کیّیە؟
پیّغەمبەران فیّرمان ئەکەن کەتەنها بۆخوا بژین و لەڕیّی خواش بمرین وسەربنیّینەوە، بەهەشـت و دۆزەخیـان پـیّ نیشاندابن و لەئازار و ناڕەحەتییەکانی رۆژی دوایی ئاگاداریان کردینەوە، فەرمانییان پیّکردین دەسـت لـەگوناهو تاوان هەڵبگرین و ڕیّگەی چاکەبگرینەبەر ...پیّغەمبەران ماوەی نیّوانیان زۆربووە و پیّغەمبـەری واهـەبووە مـاوەی نیّوانیان دووسەد ساڵ تا پیّنج سەدساڵ وتاوەکو هەزار ساڵیش بووە.
خوای گەورە بۆچی ئەو هەموو پیّغەمبەرەی ناردووە ولەبەرچـی ؟ چـونکە کەپیّغەمبـەریّك لـەناو گـەلیّك بووایـە ژمارەیەکیان باوەڕیان دەهیّنا و بە ئیمانداری دەمانەوە بەڵام دوای ئەو پیّغەمبەرەو بۆمـاوەی چـەند سـەد سـاڵیّك بەهەمان شیّوە گەلانی ستەمکار پەیدا دەبوونەوەکە پیّشتر پیّغەمبەران لـەناویان بـوون و مانـدووبوونیان لەگـەڵ دەچیّژان.
بۆنموونە ماوەی چەند سەدەیەك گەلی وادەهاتە دنیا پەنای دەبردە بەر کاری بیّشەرعیی و بـەد ڕەوشـتی و مـەی خواردنەوە و داویّن پیسی، بەرلەهاتنی پیّغەمبەری ئیسلامیش لەنیمچە دوورگـەی عـەرەبیی خـەڵکانی واهـەبوون بەردودارییان ئەپەرست و کڕنووشیان بۆ بتی بیّ گیان ئەبرد و کچەکانیشیان زیندە بەچاڵ دەکرد !!!...کە حەزرەتی موحەممەد درودی خوای لەسەربیّت هاتە دنیا و خوای گەورە بە پیّغەمبـەر هەڵیبژاردئـەو جـۆرە دیـاردە نەشـیاوو پڕلەتاوانانەی نەهیّشت و قەلاچۆی کرد و وای کرد کەخەڵکەکەهەر هەمووی ڕووڵەئاییینی ئیـسلام بکـەن کـەدوایین ئایین و ڕیّبازی ژیانە بۆ مرۆڤەکان، پیّغەمبەرانی تریش هەروەکوپیّغەمبـەری ئیّمـە وابـوون و ڕەنجیـان کیّـشاوەو ماندووبووینە بەدەست گەلە ستەمکارەکانیان.
هیچ گەلیّك لەسەر ئەم زەوییە نەبووە کەخوای گەورە پیّغەمبـەری بۆنـەناردبیّت و هـەموو گـەلانی سـەرڕووی زەوی

لە پێغەمبەران بێبەش نەبووینە و بەزمانی خۆیان خوای گەورەبۆگەلەکانی خۆیانی ناردوون، هەرهەمووشیان یەك هەڵوێست و یەك داخوازییان لەگەلەکانیان ویستووە ئەویش تەوبە و ئیستغفار و ڕوولەخواکردن و هیچی تر ... بەردەوام لەگەڵ گەلەکانیاندا بووینە و تادوایین هەوڵ لەگەڵیان بووینە ولێیان جیاواز نەبوونەتەوە، ئەوەندە خەمخۆری گەلەکانیان بووینە و بەردەوام لەگەڵ خەم وناڕەحەتییەکانیاندابووینە، سەیری ژیان و بەسەرهاتی حەزرەتی موسابکە چەندە خەمی بەنی ئیسرائیلیەتی و چاونەترسانە و بێباکانە ڕووبەڕووی گەورەترین و زاڵمترین و ستەمکارترین کەس دەبێتەوە کەئەویش فیرعەونە و داوای لێدەکات چیتر بەنی ئیسرائیل نەچەوسێنێتەوە و وازیان لێ بهێنێت و دواتر هەرهەموویان کەژمارەیان شەش سەد هەزار کەس دەبێت لەژێرچنگی فیرعەون رزگاریان دەکات.

بەڵام لێرەوە دەبێت پێغەمبەران لەیەکتر جیابکەینەوە، بەومانایەی دووجۆر پێغەمبەر هەبووینە)نبی و رسول (واتە هەمووپێغەمبەرێك رەسول نەبووە و هەموو رەسوڵێکیش نەبییە، رەسوڵەکان پێغەمبەر بووینە و خاوەن پەیامێك بووینە کخوای گەورە بەهۆی ئەوەوە بۆگەلانی ناردووە، ئەگەر پێغەمبەرێکی ڕەسول وەفاتی فەرمووبێ ئەوا خوای گەورە نەبییێکی بۆ گەلەکەی ناردووە کەلەناویاندا ژیاوە و نەبییەکە پەیامی ئەو پێغەمبەرەی جێبەجێکردووە و جارێکی تر ئاگاداری کردوونەتەوە، واتە لەسەر شەرع و بەرنامەکەی ئەو ڕەسوڵە ڕۆیشتووە کەوەفاتی فەرمووە و لەناو گەلەکە نەماوە، هاوەڵانی پێغەمبەر پرسیارلە پێغەمبەری پێشەوا دەکەن کە ئایا چەند پێغەمبەر هەبووینە؟ پێغەمبەری پێشەواش دروودی خوای لەسەربێت دەفەرمووێت : سەد و بیست و چوارهەزار پێغەمبەر هەبووینە، و سێ سەد و پانزەیان رەسولن و ئەوانی تر نەبی بووینە، بەڵام بیست و چوار پێغەمبەر لە پێغەمبەرەکانی خوای گەورە لەقورئانی پیرۆزدا ئاماژە بەناویان کراوەو ناویان هاتووە، لەناو ئەو سێ سەد و پانزە پێغەمبەرەش پێنجیان ئولولعەزمن کە ئەوانیش حەزرەتی) نوح و ئیبراهیم و موسا و عیسا و موحەممەد(ن، سەلامی خوای گەورەیان لەسەربێت، بۆچی پێیان دەوترێت ئولولعەزم ؟ لەبەرئەوەی زۆر ئارامگر و بەهیممەت بووینە لەناو گەلەکانیان و زۆریش بەدەست گەلەکانیان ماندووبووینە و ئازاریان چەشتووەو بەدرێژایی تەمەنیان دەربەدەربووینە وشاری خۆیان جێهێشتووە.

شتێك هەیە لێرەوە جێی خۆیەتی ئاماژەی پێبدەین کەئەویش ئەوەیە ئەگەر خوای گەورە هێزی وای نەداوەتە پێغەمبەرەکانی تاوەکو لەگەڵ ستەمکارەکان بەشەڕبێن، بەڵام موعجیزاتی زۆری پێداون و شتێکی زۆر گەورەتری پێبەخشین کەئەگەر تادوایین هەوڵ لەگەڵ گەلەکانیان بوونایە و ئەوانیش گوێڕایەڵیان نەکردبان، ئەوا هێز و وزەی دەستیان نزاو پاڕانەوەبووە لەگەلەکانیان و خوای گەورەش دەستبەجێ گیرای دەکرد و بەهۆی نزای ئەوپێغەمبەرانەوە گەلەکانیان لەناوئەچوون و لەزەوی ڕۆ دەچوون، هەر بەنزاای پێغەمبەری ئێمەیە کە زۆربەمان کەئوممەتی ئەوین دەچینە بەهەشتەوە، ئەوەتا لەشەوی ئیسراو میعراجدا کاتێك پێغەمبەری خوا دەچێتە خزمەت خوای گەورە لەئاسماندا حەزرەتی موسا دەبینێت و حەزرەتی موساش دەگرێیت، کاتێ پێغەمبەری پێشەوا دەچێتەلای و لەهۆکاری گریانەکەی دەکۆڵێتەوە، حەزرەتی موسا دەفەرمووێت : بۆئەوە ئەگریم کەزۆربەی ئەوکەسانەی دەچنە بەهەشتەوەلە ئوممەتەکەی تۆن و ژمارەیان لەهەموو ئوممەتەکانی تر زیاترە، هەتاوەکو لەهەندێ ڕیوایەتتدا هاتووە کە حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت تەمەنناای کردووە لە ئوممەتەکەی پێغەمبەری پێشەوابێت.

بۆیە هەردەم پێویستە ئێمە سەرلەکڕنووش و سوژدە دابین و سوپاسی خوای گەورە بکەین کەلە ڕێزی ئوممەتەکەی پێغەمبەری ئازیزداین، سەیری ئەو هەمووگەلەی پێشوو بکە و ژیانی گەلانی پێغەمبەرەکان بخوێنەوەکەچۆن بەهۆی

تاوان و گوناهەکانیان ئەچنە دۆزەخەوە، گەلی نوح چەندە ستەمکار و زاڵم بوون رۆژی واهەبووە بەهەموویان بەرئەبوونە گیانی حەزرەتی نوح و لێیان ئەدا بەدارو بەرد تادەگەیشتە ئەو ڕادەیەی ئەبووراییەوە و بێ هۆش دەبوو و کەسێك لەوباوەڕەدانەبوو کەجارێکی تر هەناسە بداتەوە و بژییێت، یاخود حەزرەتی یەحیا چۆن سەردەبڕدرێت و حەزرەتی زەکەریاش چۆن و بەچ شێوەیەك بەمشاردەکرێتە دوولەت و دەبڕدرێتەوە!!!..

لێرەوە دەبێ بەراوردێك لەنێوان) قصە و قصص (بکەین، هەموولایەك دەزانێت یەکەمیان بەمانای چیرۆك دێت بەلاّم دووەمیان ماناکەی وەکو ئەو نییە و مانای ئەوەیە واتە شوێنکەوتن) إقتص اثرە (واتە شوێن پێی ئەو هەڵئەگرێت، و پێغەمبەریش شوێن پێی ئەو هەموو پێغەمبەرە هەڵئەگرێت خاوەنی یەك دروشمن کەئەویش] إن اريدُ الا الاصلاح مااستطعت وماتوفيقي الاباللە عليە توكلت و إليە أنيب[، جگەلەوەی هەر هەموو پێغەمبەران لەمناڵی تاوەکو دواساتەکانی تەمەنیان پاك بووینە و ئەمین بووینە و مەعسومیش بووینە لەهەمووگوناهێك، پاکییەکەی بەمانای ئەوەی خیانەتیان لەکەس نەکردووە، وەکو حەزرەتی یوسف چۆن خۆی پاراست و نزیکی زولە یخا نەکەوت یاخود حەزرەتی موسا کاتێك ئاودەداتە دووکچەکەی حەزرەتی شوعەیب، ئەمین و دەستپاکیشیان وەکو ئەوەی دەستیان بۆ سامانی کەسێك نەدەبرد و تەنانەت بێباوەڕو جولەکەکان پارەو ئەمانەتیان لای پێغەمبەری پێشەوا دادەناو بۆی هەڵدەگرتن بەبێ ئەوەی دەستی بۆببات.

پێغەمبەران کە خوای گەورە هەڵیبژاردوون و بۆ گەلانی ستەمکار ڕەوانەی کردوون، هیچ خاڵێکی لاوازیان تیا بەدی نەکراوە و نەبینراوە، بێباوەڕەکان بەردەوام بەدوای خاڵێکی لاوازی ئەو پێغەمبەرانەدا گەڕاون و نەیاندۆزیوەتەوە، چونکە هەر لەمناڵییەوە فیترەیان پاك بووە وڕابردوو و ئایندەشیان بەهەمان شێوە، چونکە ئەگەر لەم رۆژگارە کەسێکی چاك جێی متمانە و دەمڕاستی خەڵك بێت و خاڵێکی لاوازی لێ بەدی بکرێت ئابڕووی دەچێت و ناتوانێت جارێکی تر قسە بۆخەڵك بکات و ببێت بەدەم ڕاستیان، لەماڵەوەش هەربەهەمان شێوە ئەگەر کوڕێك لەماڵەوە هەرچەندە نوێژبکات و ئیماندار و گوێڕایەڵ بێت بەلاّم ئەگەر خاڵێکی لاوازی هەبێت لە سومعە و ڕەفتاریدا ئەوا چۆن لەناو ئەو ماڵەدا خوشك وبراکانی تری دەیکەن بە پێشەنگ و قودوە و چاوساغ و ڕێ نیشاندەری خۆیان لەهەمووکاروبارێکی ژیان، بەلاّم سەرجەم پێغەمبەران وانەبوون و هەرهەموویان پاك بووینە و موعجیزەیەك بوون لەدەستپاکی و ڕاستگۆیی بەر لە پێغەمبەرایەتی و لەکاتی پێغەمبەرێتیشدا تەنانەت حەزرەتی جبریلیش ئەمینە) نزلت بە روح الامين.(

بەختەوەری ژیان:

ئێمە لێرەدا بۆ باسی پێغەمبەران دەکەین ؟ چونکە ئەوان بەختەوەر ترین کەس بووینە و لەهەمووکەسێکی تر خۆشحاڵ تربوون و تەمەنناشیان کردووە گەلەکانیان وەکو ئەوان بەختەوەر بن، سەرکەوتووترین کەسی سەر رووی زەوی بووینەو رۆژێك لەرۆژان بێزاری ڕووی تێنەکردوون و ناسوپاسگوزارییان نەکردووە]لقد كان في قصصهم عبرة لاولي الالباب [هەرهەموویان خاوەنی ئەقڵ و کەمال بووینە و نوقسانییان نەبووە و سەرکەوتووبووینە، ئەگەر کەسێك لەم رۆژگارە داهێنەرترین کەس بێت لە ڕووی ئامێر و پێشکەوتن و لەولایشەوە مانای ژیان نەزانێت و نەزانێت ئاخیرەتی چییەو بۆبەهەشت ئەچێت یان جەهەننەم، ئەوا بێگومان ژیانێکی گیانەوەرانە ئەباتەسەرهەرچەندەی داهێنەر وپسپۆڕ و زانستخواز بێت، بەلاّم ئەگەر کەسێك وەکو ئەو داهێنەر بێت و لەگەڵ ئەوەش باوەڕی بەمردن وژیانەوە و جەهەننەم وبەهەشت هەبێت زۆر لەو چاکترە و زانستەکەی بەرەکەتدارترە و سەرکەوتوترە.

بەهۆی ئەو پێغەمبەرانەوە خوای گەورە دەناسین و بەهۆی ئەوانە ئێمە خاوەن عەقڵ و خاوەن جەستەیەکی ڕێکین، بەهۆی ئەوانیشەوە ڕێگەی بەختەوەری دەگرینە بەر، بۆیە پێویستیمان بەوە هەیە ڕێی ئەوان بگرینە بەر و دەسبەرداری نەبین، لای هەمووانیش ڕوون و ئاشکرایە ئەوان فەرمانی خوایان بەجێگەیاند و ئێمەشیان فێر کرد کەوەکو ئەوان بین و وەکو ئەوانیش تام و لەزەتی ئەم ژیانە بکەین و بێزاری خۆمان لەوژیانە نەخەینە ڕوو، و بەردەوام سەرمان لەکڕنووش دابێت و تەسبیحات و ئیستغفاری خوای گەورە بکەین، هیچ پێغەمبەرێك لەگەلەکەی دانەبڕاوە و نەچوونەتە ئەشکەوتێك و سووچێکی پەرستگا و بڵێن من جێگام بەهەشتە و میللەتەکەشم ئارەزووی خۆیەتی، نەخێر وانەبوون و بەردەوام لەگەڵ گەلەکانیان دابووینە و ڕێنماییان پێ بەخشیون و لەخراپە و چاکەکان ئاگاداریان کردوونەتەوە و نەیانهێشتووە بەرەو کوێرایی و تاریکە ڕێگەکان هەنگاو بهاوێن و گومڕابن.

چەندە لەلایەن دەسەڵاتدارانی گەلەکانیانەوە ئەزیەت دراون و ترسێنراون بەلاّم ئەوان باکیان نەبووە و خۆڕاگربووینە و لایان ڕوون و ئاشکرابووە کەوا خوای گەورە و میهرەبان پشتیوانیانە و هەرخۆیشی سەریان دەخات، بەلاّم ئەو پێغەمبەرانە گەرەکیان بووەژێردەستەی ستەمکاران رزگاربکەن و نەیەڵن بکرێن بەکۆیلە و بەندە و چەوساوە لەهەمان کاتیش چاونەترسانە چوونەتە کۆشك وتەلاری ستەمکاران کەبەرەو هیدایەت بێن وبابەس بێت ستەم وزوڵم لەمرۆڤە لاوازەکان و ژێردەستەکانیان..

لێرەوە پێویستیشە بزانین کەهەر پێغەمبەرەو بەجۆرێك لەلایەن خوای گەورەوە تاقیکراوەتەوە، پێغەمبەرهەیە بەنەخۆشی درێژخایەن تاقیی کراوەتەوەوهەیشە بەمناڵ نەبوون و یاخود تا گەیشتوون بە پلەی شەهادەت، بۆچی خوای گەورە هەواڵی ئەوهەموو پێغەمبەرەی بە پێغەمبەری ئازیزمان گەیاندووە؟ بۆئەوەیە) ما نپبت بە فؤادك (تاوەکو دڵەکەی ڕاگر و خۆڕاگربێت بەرامبەر بەو هەموو ئەزیەت وتەنگ و چەڵەمەیەی کەلەژیانیدا ڕووبەڕووی دەبێتەوە، هەروەها جگەلە پێغەمبەریش هەواڵێکە بۆ هەموومرۆڤێك و پێویستە پەند و عیبرەتی لێ وەربگرن، بەلاّم ئەگەر کەسێك غافڵ بێت و گوێی پێنەدات ئەوا کەسێکی خەسارەت مەندە و دڵەکەی خۆڕاگر نییە، پێغەمبەری پێشەوا صلی الله علیه وسلّم دەفەرمووێ :ڕۆژگارێك دادێت ئایینی ئیسلام لەناو خەڵکیدا دەبێت بەنامۆ بەلاّم کەسانێك هەن دەست بە ئایینەکە دەگرن و پارێزگاری لێدەکەن و لەهەوڵی بەرزکردنەوەیدان و پاداشتی ئەو جۆرە کەسانە وەکو پاداشتی پلەی شەهیدێکە.

پێغەمبەران هەتا دوایین ساتەکانی ژیان خۆڕاگربوون و کۆڵیان نەداو لەهیچ شتێك نەترسان، هەموجۆرە تاوان و ناوزڕاندنێکیان بەرامبەر بەکارهات و بەشێت و جادووگەر و سەرلێشێواو لەقەڵەم دران کەچی ئەوپێغەمبەرانە هێشتا خۆڕاگربوون و ساردبوونەوە ڕووی تێنەکردن، پێغەمبەرێك لە پێغەمبەران کە ئەویش حەزرەتی یوسفە خۆی لەکاری بێ شەرعیی پاراست و نزیکی نەکەوت لەوکاتەی زولەیخای خێزانی عەزیزی میسر دەرگاکانی لەسەردادەخات و بەرۆکی دەگرێت ...یاخود حەزرەتی ئیبراهیمی باوکی پێغەمبەران چەندە ئارامگرە لەوکاتەی دەیخەنە ناوئاگرە گەورەکە بە تۆمەتی شکاندنی بتی موشریك و خوانەناسەکان، هەروەها سەیری جورئەت و غیرەتی حەزرەتی ئیسماعیلی نەوجەوان بکە کەلەژێر چەقۆکەی باوکیدایەو دەفەرمووێت) یا أبتی إفعل ماتۆمر ..(ژیانی حەزرەتی ئەیوب بخوێنەوە کە بۆ ماوەی هەژدە ساڵ لەناوجێگا ئەکەوێت و گۆشتی لەشی لەئێسقانەکانی هەڵئەوەرێت کەچی ڕۆژێك لەڕۆژان ناشوکرییێك لەزاری دەرنەچوو، بۆیە پێغەمبەری ئازیزمان دەفەرموویەتی) الانبیاء اشّدُ بلاءا (پێغەمبەری واهەبووە ژنەکەی لەگەڵی نەبووە و بێ باوەڕبووە و یاخود کوڕەکەی لەڕیزی موشریکەکان بووە ئەوەتا حەزرەتی نوح ژنەکەی و کوڕەکەی بێباوەڕبووینە و حەزرەتی لوتیش ژنەکەی بەهەمان

شێوه و دواتر خوای گەورە لەگەڵ موشریك و بێباوەڕەكان لەناوی بردوون.
بۆیە پێویستە لەسەرهەموومان زووبەزوو ئاوڕێك لەژیانی ئەو پێغەمبەرانە بدەینەوە و شارەزای ژیانیان بین و لێی وردببینەوە كەچەندە واقیع بینانە بەرەو نەهامەتییەكانی سەردەمەكەیان چووینە و ئەزیەت دراون، وەرە و سەیری ژیانی هاوەڵانیش بكە ئەوەتا عەبدوڵلای كوڕی مەسعود ڕەزای خوای گەورەی لێبێت كەكاتێك سورەتی پیرۆزی یاسین لەلایەن خوای گەورەبۆپێغەمبەرەكەی دابەزی دەچێتە سەربانی كەعبە و بەدەنگی بەرز ئەیخوێنێتەوەو باكی لەهیچ كافرێك نییە، كەقوڕەیشیە موشریكەكان گوێیان لێدەبێت بەهەموو هێزیانەوە دەكەونە گیانی عەبدوڵلای كوڕی مەسعود تاوەكو لەهۆش خۆی دەچێت و دەبوورێتەوە،هاوەڵێكی لەوشێوەیە كەجەستە و گیان و قاچەكانی لەڕادەبەدەر لاواز بوون پێغەمبەرلەبارەیەوە فەرموویەتی قاچەكانی لەكێوی ئوحود بەهێزترن!!!...
لەوكاتەی ئەو هاوەڵە بەڕێزەبەهۆش خۆی دێتەوەپێغەمبەرپرسیاری لێدەكات كەبۆچی واتكرد؟ دەفەرمووێت ئەی پێغەمبەری خوا جارێكی تر و چەندین جاری تریش ئامادەم ئەو دیمەنە دووبارەبكەمەوە، دەزانی ئەو هاوەڵەوسەرجەم هاوەڵانی تر بۆ بەو شێوەیە خۆڕاگربووینە چونكە ژیانی پێغەمبەران و ئەوئیماندارانەیان خوێندۆتەوە كەبەرلەوان ژیاون و بەهەموو شێوەیەك ئەشكەنجە و ئازار دراون، ڕۆژێكیان پۆلێك لەهاوەڵان دێنە خزمەت پێغەمبەری ئازیز و پرسیاری لێدەكەن) متی نصرالله یارسول الله (دەردە دڵی خۆیان لای پێغەمبەرەكەیان ئەخەنە ڕوو كەتاكەی ئەو هەموو ئەزیەت و ناڕەحەتییە و كەی ڕزگاریان ئەبێت و كەی كاتی سەركەوتن بەرەو ڕوویان دێت ؟ پێغەمبەریپێشەواش پێیان دەفەرمووێت بەرلە ئێوە و لەڕۆژگارەكانی پێشوو باوەڕداری واهەبووە لەسەریەوە تاوەكو خوارەوەی بەمشار كراوەتە دوولەت تەنها بۆئەوەی لەباوەڕەكەی پاشەگەزبێتەوە، كەچی پەشیمان نەبۆتەوە و سوورتربووە لەسەر باوەڕەكەی...
بەڵام مخابن بۆگەنجانی ئەم ڕۆژگارەی خۆمان كوا خۆڕاگری؟ كچی واهەبووە چۆتە كۆلێژ و پەیمانگا لەبەرخاتری خۆشەویستەكەی لەچكی سەری لاداوە و پەشیمان بۆتەوە، یاخود گەنجی واهەبووە لەبەردڵی كچێك نوێژو ڕۆژووی تەرك كردووە و وازی لەعیبادەت هێناوە!!!.ئایا ئەمە خۆڕاگرییە؟ نەخێر ئەمە خۆهەڵخەڵەتاندن و لەدەستدانی خۆڕاگری و سەباتەكەیەتی لەسەر ئایین، چەندە خۆڕاگرییە گەنجێك وەكو حەزرەتی ئیبراهیم بێت و باوكی بۆ باوەڕهێنان بانگ بكات، چەندە جوان وخۆڕاگرییە باوك كوڕەكەی بۆ نوێژی بەیانی بانگ بكات و نەهێڵێت بە ئاگری دۆزەخ بسووتێت، خەڵكانێك هەن بۆ پارە و پوول و سامان سوتاون و دینەكەیان بیرنەماوە و خۆڕاگرە بەرامبەر بە قازانج و زەرەری ڕۆژانە كەچی خۆڕاگرییەكی نییە سەرباتە كڕنووش و شوكری نیعمەتەكانی خوابكات، چونكە ئەوەندە دنیاییەو لووت بەرزییەكەی ڕێگەی پێنادات سەر بۆخوای گەورە كەچ بكات و لاوازی و بێ دەسەڵاتی خۆی دووپات بكاتەوە.
باباوكان سەیری دیمەنی حەزرەتی نوح بكەن كەلەوكاتەی لافاو هەڵدەستێت و لەسەركەشتییەكەوەیە و كوڕە بێباوەڕەكەشی لەناو ئاودایە و خەریكە دەخنكێت و بۆی دەگریێت و بانگی دەكات كەوەرە لەگەڵما، بۆمردنی كوڕەكەی ناگریێت بەڵكو بۆبێباوەڕییەكەی فرمێسك ئەڕێژێت و داوای لێدەكات بێتە ڕێزی ئیماندارەكانی ناو كەشتییەكە، باباوكان وەكو باوكی حەزرەتی ئیبراهیم نەبن و دژی كوڕەكانیان هەڵس و كەوت بكەن كەئەگەر كوڕەكەت هاتووچۆی ماڵی خواو مزگەوت دەكات دەستخۆشی لێبكە و ئافەرینی لێبكە ودڵت خۆش بێت چونكە ڕێگای ڕاستی گرتۆتە بەر و كوێرە ڕێگاكانی نەگرتۆتەبەر.
چەندە باوك هەیەلەم ڕۆژگارەی ئێمەدا دژی ئەوەیە كەكوڕەكەی هاتووچۆی مزگەوت دەكات؟ لای وایە كوڕەكەی

سەرلێشێواوو کەسێکی توندڕەوی لێدەردەچێت !!!..بەلاّم نەخێر ئەوگەنجەی هاتووچۆی مزگەوت دەکات کەسێکی ڕەوشت بەرز و ئیمانداره نەوەك سەرلێشێواوو توندڕەو، چونکە ئیسلامەکەی فێری کردووه ڕێزی خەلّکان بگرێت و نەرم ونیان بێت و پەنا نەباتە بەر توندو تیژی و ڕق و کینە، هەروەها ژیانی پێغەمبەرانی خوێندۆتەوەکە وەکو ئەوان خۆڕاگر بێت، خۆڕاگرییەکەی وەکو خۆڕاگرییەکەی حەزرەتی ئیسماعیل و حەزرەتی یوسفە، کەئەویش ڕەمزی ملکەچی وبەندایەتییە بۆخوای گەورە و میهرەبان، بۆیە پێویستە گەنجەکانمان ملکەچیی ئەو بەندایەتییە بن و ڕێزی باوکیان لەبەرچاوبێت، پێویستە باوکانیش وەکو حەزرەتی نوح بن و نەیەلّن ڕۆلّەکانیان نوێژەکانیان بچێت و تەرکیی ملکەچی و بەندایەتییە بۆ خوای گەورەو میهرەبان بۆیە پێویستە گەنجانمان مالکەچی ئەو بەندایەتییە بن و ڕێزی باوکیان لەبەرچاوبێت.

ئامانجێکی تری ژیانی پێغەمبەران ئەوەیە] لقد كان في قصصهم عبرة لاولي الباب [ئەگەرمن پەند و عیبرەت لەچیرۆك و بەسەرهات و ژیانیان وەرنەگرم کەواتە هیچم نەکردووه و ناشتوانم شتێك بکەم، ئەگەر عیبرەت و پەند لەژیانیان وەربگرم ئەوا کەسێکی سەرکەوتوو و خۆڕاگرم .هەروەها یەکێك لەئامانجەکانی ئەوپێغەمبەرانە] اولئك الّذين هدى الله فبهداهم اقتديه [خوای گەورە هەلّبژاردن و هیدایەتی دان وبوون بە پێشەنگ و قودوەی هەموو کەسێك وهەموو گەلێك، کەواتە پێویستە ئێمەش بیانکەین بەپێشەنگ و چاویان لێبکەین، تۆش گەردەتەوێت ڕەزامەندی خوای گەورە بەدەست بهێنیت و بەهەشتە پان وبەرین ونەبڕاوەکەی مسۆگەربکەیت ئەوا سەرجەم پێغەمبەران بکەبە پێشەنگ و سەرقافلّەی خۆت و خەلّکانیش حالّی بکە کە هەرئەوان بکەن بەچاوساغ و سەرمەشقی خۆیان، پێویستە لەقوتابخانەش مامۆستایان بەوپەڕی بەرپرسیارێتیەوەئەم چیرۆك و بەسەرهات و پەند وعیبرەتانەی پێغەمبەران وەك ئەمانەتێك بە قوتابیەکانیان بگەیەنن و حالّیان بکەن لەژیانیان، باسی سەردەمی منالّی حەزرەتی ئیبراهیم و حەزرەتی عیسا و حەزرەتی یوسف و حەزرەتی زەکەریا و حەزرەتی موحەممەد سەلامی خوایان لێبێت بۆ قوتابیەکان بگێڕنەوە، با ئەوانیش ژیانی ئەو پێغەمبەرانە شارەزابن و بیزانن.

شارستانیەت و بنیاتنان:

خالّێکی تر لەئامانجەکانی پێغەمبەران ئەوەیە کە ڕۆلّیان بینیوە لەبنیاتنانی کۆمەلّگە و دروستکردنی ژیار و کلتوور، بۆ ئەم کارە و سەرکەوتنی لەژیاندا ئەم دروشمە بکە ئامانجت وەکو حەزرەتی ئیبراهیم] حسبي الله ونعم الوكيل [بۆ سەرخستنی کاروبارەکانی ژیانت تەنها ئەو دروشمە و پشت بەستن بەخوای گەورە بکە سەرمەشقی ژیانت، چونکە ئەو پێغەمبەرانە بوونە مایەی بونیاتنان و دامەزراندنی ژیار و کۆمەلّگا و خەلّکانیان خستە چوارچێوەی خێزان ورێزگرتن و خۆشەویستی و هەستکردن بە بەرپرسیارێتی.

خالّێکی دیکەی ئامانجەکانی پێغەمبەرانی خوا ئەوەیە کەلەوانەوە فێربووین چۆن وبەچ شێوەیەك خەلّکان بەرەو هیدایەت و دینداری بانگ بکەین، بەلاّم ئایا تەنها کاری پێغەمبەرانە کەئیسلاّحی خەلّکی بکەن و بانگەواز بکەن ...؟ نەخێر ... ئێستاکە هیچ پێغەمبەرێك نەماوەو تەنانەت حەزرەتی موحەممەدی سەرداری پێغەمبەرانیش لەناومان نەماوە تائیسلاّحی خەلّکی بکات، خۆ ئێمە لەسەرەتاوە ئاماژەمان بەوەکرد کەخوای گەورە لەکاتی دروستکردنی یەکەم مرۆڤ کەئەویش حەزرەتی ئادەم بوو سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت فەرمووی] إني جاعل في الارض خليفة [خوا فەرمانی دەرکرد کەدەبێت کەسێك لەسەرزەوی ببێتە جێ نشینم و کاروبارو فەرمان و بڕیار و یاساکانم بەخەلّکان بگەیەنێت، ئێمە، من، تۆ، هەرهەمووکەسێك لەئاستی خۆیەوە بەرامبەر بەم جێ نشینە بەرپرسیارەو، دەبێت بانگەوازی خەلّکی بکات بۆ ڕێی هیدایەت و ئیسلامەتی.

گەنجێك كەلەتاوان و گوناهدا ڕۆچووە كێ ڕێنمایی بكات و ئاگاداری بكاتەوە؟ ئایا پێغەمبەر بێتە خەونییەوە و ئاگاداری بكاتەوە و بەرەو ڕێی هیدایەت بانگی بكات ؟ ئەمە ئەركی سەرشانی ئەو گەنجەیە كە هاوڕێیەتی و دراوسێیەتی و خزمەیەتی، ئەركێكە بەسەرییەوەكەدەبێت بەردەوام لەگەڵیدابێت و دەسبەرداری نەبێت تاوەكو واز لەتاوان و گوناهەكە دەهێنێت، مەڵێ ئەمە كاری من نییەو دەستم بەكلاوەوە گرتووە و تاوەكو با نەبیات، ئەم وتەیە هەڵەیەكی زۆر گەورەیە كەڕۆژانە لەدەمی سەدان گەنج دەردەچێت، چونكە هەموومان بەرپرسیارین لەگەیاندنی شەرع و پەیامی ئیسلامیی پیرۆز بەهەمووخەڵكان، وەمەڵێ ئەوە فەرمووده و قورئان ئامادەیە و بەس تۆ ئەگەر ڕاڤەیەك لە ئایەتێكی قورئانی پیرۆز دەزانیت بیدركێنە و بادەوروبەرت سوودی لێوەربگرن چونكە هەزاران خێر و چاكەت بۆ ئەنووسرێت و دەبێت لەڕۆژی دواییشدا خوای گەورە چ پاداشت و خەلاتێكی بۆ ئامادەكردبێت كەببێتە هۆی ڕزگاربوونت لە ئازارەكانی ڕۆژی دوایی.

چاوساغی و پێشەنگی:

خاڵێكی تری ژیانی پێغەمبەران ئەوەیە، كەئەوان بوون بەقودوە پێشەنگ بائێمەش ببین بەقودوە و چاوساغی خەڵكی، چەندە جوانە كەسێك چاو لەكارو ڕەفتارێكی جوانی تۆبكات، كەسێك كەلەگەڵ خێزانەكەی خراپە و بەبەردەوام جنێوی پێدەدات و لەگەڵی لەبۆسەدایە و ئیدانەی دەكات، كەچی لەولایشەوەدراوسێیەكی هەیە وڕەفتاری لەگەڵ خێزانەكەی لەوپەڕی باشی و لوتكە دایە وحەز دەكات كە كەسە خراپەكەش وەكو ئەو بێت و ڕێزی خێزانەكەی بگرێت و هاریكاری بكات لەكاروبارەكانی ماڵەوەئەوا بێگومان بەهۆی قودوە و پێشەنگێتی ئەووەوە كەسە خراپەكەش چاك دەبێت و هیدایەت وەردەگرێت، بۆیە پێویستە هەموو كەس و گەنجێك لەهەموو شوێنێك و گەڕەكێك و فەرمانگە و دام ودەزگاكان قودوە و پێشەنگایەتی خۆی بسەلمێنێت تاوەكو خەڵكانیش چاو لەو بكەن.

خاڵێكی تری ژیانی پێغەمبەران ئەوەیە كەئێمە بەهۆی ئەوانەوە لەو قورئانە ئەگەین و لێیەوە حاڵی ئەبین، ژیانی ئەوان عەمەلییەومەتەڵ وبەسەرهات وسەرگوزشتە نییە، چۆن منداڵ بەقسەی باوكی بكات؟ لەحەزرەتی ئیسماعیلەوە فێر دەبێت كە گوێڕایەڵی باوكییەتی، چۆن منداڵ ڕاستگۆبێت و درۆنەكات ؟ لەحەزرەتی ئیبراهیم و حەزرەتی یوسفەوە فێردەبێت، یاخود گەنج بەچ شێوەیەك داوێن پاك بێت؟ لەبەسەرهاتەكەی حەزرەتی یوسف و زولەیخاوە، یاخود چۆن كەسێكی ئارامگر و شوكرانە بژێربێت؟ سەیری ژیانی حەزرەتی نو ح و ئەیوب و یونس و حەزرەتی موساو حەزرەتی موحەممەدبكە، چۆنیش ئافرەتێكی داوێن پاك و كچێكی ڕەوشت بەرز بم ؟ سەیری ژیان وبەسەرهات و ڕووداوەكانی مەریەمی دایكی عیساو بنەماڵەی ئالی عیمران و عائیشە و ئاسیادەكەم و دەیانكەم بەسەرمەشقی ژیانم.

چۆن ڕێزی خێزانەكەم بگرم و دڵی ئازارنەدەم و بەردەوام پێی نەڵێم ژن دەهێنم ؟ سەیری حەزرەتی ئیبراهیم دەكەم كەڕۆژێك لەڕۆژان دڵی خێزانەكەی نەهێشاند تاوەكو خێزانەكەی زۆری لێكرد كەژنی دووەم بهێنێت، چۆن ئافرەتێكی ئۆقرە گرو ئارامگر دەبم بەرامبەر بەمێردەكەم ولەكاتی نەخۆشیی و كەوتن لەسەرجێگا بەدیارییەوە دادەنیشم و كۆڵنادەم ودەچم لەبری ئەو كاسبی دەكەم و پارە و خۆراك پەیدائەكەم بۆئەوەی مێردەكەم هەست بەبێزاری و نارەحەتی نەكات؟ سەیری ژیانی حەزرەتی ئەیوبی ئارامگر دەكەم و دەیخوێنمەوە و پەیڕەوی ئەكەم.

بۆناشوكری نەكردن لەكاتی لەدەست چوونی ماڵ و منداڵ و سەروەت و سامانی زۆرو بێ شوومارچاو لەحەزرەتی ئەیوب دەكەم، كەژیانەكەی بخوێنەوە كەسێك نەبووە وەكو ئەو بازرگانێكی گەورە و ناودار و خاوەن سەروەت و سامان بێت كەچی لەپڕێكدا هیچی نەماو ڕۆیشت و چواردەمناڵیشی بەداوی یەكدا مردن !!!!... كەچی هێشتا شوكری خوای

گەورە دەكات و بەهۆی نەخۆشییەوە لەناو جێگادایە و سوپاس وستایشی خوای گەورە دەكات و رۆژێك لەرۆژان ناشوكری ناكات و ئاخ و ئۆفێك هەڵناكێشێت، كەمن بازرگانم زیان و زەرەری زۆرم بەردەكەوێت و دەستمایە لەدەست ئەدەم ئەوا پێویستە چاو لەحەزرەتی ئەیوب بكەم و كەمناڵیشم مردهەرشوكرانە و حەمدی خوای گەورە بكەم، سەرجەم پێغەمبەران بەوشێوەیە بوون و بۆ خوای گەورە ژیاون و بۆخوای گەورەش لەكۆشش دابووینە.

خاڵێكی تری ژیانی پێغەمبەران) خێر بوون(د، ئەوان هەرهەموویان مامۆستاو زانستخواز و زانست بەخشن و لەلوتكەی پاك و بێگەردیش دابووینە و عابید ترین و زاهید ترین و خۆڕاگرترین وبەئارامترین كەس بووینە، زانستەكانیان بەتەنها بۆخۆیان نەبووەو بۆهەموو دەوروبەریان بووە، دنیاش وەكو ماراسۆنێك وایە و ئەو كاغەزەی كەبەدەست راكەرەكەوەیە لەكاتی ڕاكردن دەیدات بەئەوەی تر، كەواتە ئەو پەیام ریسالەیەی پێغەمبەرانیش كە یەك دروشم بووە و وەكو یەك یەك خاوەن یەك ئامانج بوون و بەیەكتریان داوە و ئەمڕۆش وەك میراتێك بەدەستی ئێمەوەیە و دەبێت ئێمەش لەڕاستەخۆمانەوە بیدەین بەخەڵكانی تر و بەهەمووجیهانی بگەیەنین.

ئەوكاتە كەسێكی خۆڕاگر و بەئەمەك و خاوەن باوەڕێكی پتەوو بەتینین، بائێمەش پەیام و راسپاردەكانی ئەو پێغەمبەرانە و بەتاییەتی تر پێغەمبەری پێشەوا موحەممەد دروودی خوای گەورەی لەسەربێت كە دوایین پێغەمبەری خوایە بەئەمانەتەوە بە هەمووكەسێكی بگەیەنین و بانگەوازی بۆبكەین و بێگومان لەوكارەش خوای گەورە و میهرەبان پشـــــــــتیوا نمان ئەبێت....

*   *

<u>سەرەتای بوونەوەر:</u>

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ (29) وَإِذْ
قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ
وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ (30) وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ
هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (31) قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ (32) قَالَ يَا آدَمُ
أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ
تَكْتُمُونَ (33) وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ (34) وَقُلْنَا يَا آدَمُ
اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ (35) فَأَزَلَّهُمَا
الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ
(36)فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (37) قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي
هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (38) وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ..(39) البقرة

بێگومان كە خودای گەورە زەوی و ئاسمانەكانی دروستكرد وای كرد كۆمەڵێك پێغەمبەر بۆ گەلان بنێرێت بۆ ئەوەی

هۆشیاری ببەخشن بە گەلەکانیان و لە بڕیار و ڕاسپاردەکانی خودا وریایان بکەنەوە . ئاشکراشە کە خودای گـەورە سەد و بیست و چوار هەزار پێغەمبەری ناردووە بۆکۆمەڵە گەلێك کە یاخیی بوون و لە فەرمانەکانی خودا دەرچوون..
مرۆڤ لێرەدا دەکەوێتە بیر کردنەوە کە ئەم نێوانەی پێغەمبەرانە ئەوەندە ساڵە بووە ئەی چۆن یەك ڕاو یەك پەیام بووینە ؟ چۆن وەکو یەکتر داوای یەك شتیان کردووە کە ئەویشیان یەکتاپەرستی و خۆ بەدوور گرتن بووە لە هەموو جۆرە هاوبەشی پەیداکردنێك بۆ خودایەك کە هەموو گەردوونی دروست کردووە و هەرئەویش ئەم هەموو خەڵکەی لە نەبوونەوە هێناوەتە بوون....
ئەم پێغەمبەرانە ئەوەندە حەکیم و عەلیم و بەخشندە و میهرەبان بووینــە تەنانــەت زۆر خــەمخۆری گەلــەکانیان بووینە و بە بەردەوام لەگەڵ گەلاکانیان دابووینە بۆ ئەوەی بێنە سەر ڕاستە ڕێ و دووورکەونەوە لــەڕێگای جــەهل و نەزانی و تاریکیی.
پێغەمبەران هەر هەموویان وەکو ئێمە مرۆڤ بووینە و فریشتە نەبووینە و تــەنها وەحیــی خودایــان بــۆ هــاتووە ، سەرەتا با لە دروست بوونی ئەم بوونەوەرە دەست پێبکەین و بزانین چۆن هاتە بوون و چۆن دامەزرا ؟ زانایان دەڵێن :ئەم گەردوونە لە سەرەتادا لە غازێك پێکهات و دواتر تەقیەوە ، بەڵام گرنگ ئەوەیە ئەم کۆمەڵە غازە لە کوێوە هات ؟ قورئان باسی کردووە ئەم کەونە هەمووی لە سەرەتادا لە دووکەڵ پێکهاتووە واتا) دخان ... (تەقیوەتەوە و ئەم گەردوونەی لێ هاتۆتە بوون ، شاندێك لە یەمەنەوە دێنە لای پێغەمبەری پێشەوا صلى الله عليـه وسـلم و و تیـــــــــان) :نسألك عن اول هذا الامر (پێغەمبەریش پێی فەرموون) كان الله ولم يكن له شيء..(

پرسیاری سەرەتای دروست بوونی بوونی دنیایان لە پێغەمبەر کرد و حەزرەتیش پێی فەرموون تەنها خودا هەبوو و هیچ شتی تری لەگەڵدا نەبوو ، نە عەرش نە فریشتەکان و نە جنۆکە و نە پێغەمبەران . ئنجا فەرمووی) کـان الله ولم يكن شيئا قبله ..(کەواتە هوالاول ... هو الاخر .. هو الظاهر ... هو القاهر .. هو الباطن...
بەیەك نەفخە و بە بڕیارێکی خوای گەورە ئەم کەونە هاتەبوون و بەیەك نەفخەش هەموو گــــــــــــــــەردوون لە ناو دەبات] فإذا نفخ فيه نفخة واحـدة [، ئا بەم شێوەیە و بە فەرمانێکی خودای گەورە ئەم بوونــەوەرە هاتــە بوون ، ئەوەتا ڕۆژێکیان پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم لەسەر مینبەری پیرۆزی باس لە سەرەتای دروستبوونی ئــەم کەونە ئەکات و لە ئەنجامدا مینبەرەکەی لە ژێر پێیە پیرۆزەکانی دێتە هەژان .. خودا خۆی لە قورئانی پــیرۆزدا فەرموویەتی] وهو يبدئ الخلق ثم يعيده[
هاوەڵێك پرسیارێك لە پێغەمبەری پێشەوا ئەکات) يارسـول الله ايـن كـان الله قبـل الخلـق ؟؟ (پێغەمبــەرمان فەرمووی) كان الله في عمى لاشيء معه (واتە خودا شوێنی دیاریکراوی نەبووە و هیچ شتێکی لەگەڵ نەبووە و عەقڵ پەی پێ نەبردووەو هەرخۆی دەسەڵاتدار بووە بەسەر هەموو شتێك ، لێرەدا شەیتانی لەعین زۆر زەفەر بۆ مرۆڤەکان دێنێت لەبارەی بوونی خودا و چۆنیەتی دروستبوونی ئەم مەخلوقاتە بەتایبەتی تر بۆ ئەو کەسەی تازە گەڕاوەیە و ڕوو لە شەرع و بەرنامەی خوا دەکات بۆیە پێغەمبەری خۆشەویستمان فەرموویەتی خۆتان لەم بیرکردنەوانــە بــە) زیکـــــــر و لااله الا الله (بپارێزن و واز لە بــیر کردنــەوە بێــنن ، بــەم زیکــرە زەفــەری شــەیتان لێتــەوە دوور دەکەوێتەوە و وازت لێدەهێنێت "کەواتە مرۆڤ نەیتوانیوە 1% ی دروستکراوەکان پەی بەرێت چ لەناخی خــۆی و چ لە دروستکراوەکان، ئەی کەوابێ چۆن لەگەورەیی پەروەردگار بگات ؟..
]هل اتى على الانسان حين من الدهر لم يكن شيئا مذكورا [تۆ سەیرکە ئەوانەی پێشی ئێمە چییان بەســەر هــات

یاخود تۆی مرۆڤ سەد ساڵ بەر لە ئێستا هەربوونت نەبووە لەسەر ئەم زەوییە کەواتە کێ خالیقی تۆیە ؟ بێگومان الله جل جلالە ، با بشزانین کە یەکەم شت خودا دروستی کردبێت عەرشی خۆی بووە ، عەرشی خودا کەس نازانێت چۆنە گەورەییەکەی لە رادەبەدەرە ئەوەتا پێغەمبەری پێشەوا وەسفێکی ئاسمانەکان دەکات کە تەبەقەی یەکەمی ئاسمان لە چاو تەبەقەی دووەم وەکو ئەڵقەیەك وایە کە لە بیابان فڕێی بدەیت و دووەمیش لەچاو سێیەم هەروا و چوارەمیش لە چاو پێنجەم بە هەمان شێوە و شەشەمیش لە چاو حەوتەم تەبەقەی ئاسمان هەروەها .. تەبەقەی حەوتەمی ئاسمان لە هەموو ئاسمانەکانی تر زەبەللاحترو گەورترە ، و هەر حەوت تەبەقەی ئاسمانیش لە چاو عەرشی خودا بەهەمان شێوە بەقەد ئەڵقەیەکن کە لە بیابان فڕێی بدەیت !!! پێغەمبەر دروودی خوای لەسەر بێ دەفەرمووێ] وما العرش في كف الرحمن الا كحبة في السماء [زانیت چەندێك قەبارەت هەیە و بەرامبەر ئەم بوونەوەرە گەورەیە چەندێکی، چۆن ئەوێریت بەقسەی نەکەی و بگرە هەندێ جار شەڕی لەگەڵ ئەکەیت و فەرمانی ئەشکێنیت !!..

لێرەوە بزانە بۆچی لەشەوی ئیسراو میعراجدا خودا پێغەمبەرەکەی بانگهێشتی ئاسمان کرد] لنريه من اياتنا [خودا بە عەزەمەت و گەورەیی خۆی هەموو بوونەوەر و ئاسمانەکانی پیشان دا بۆ ئەوەی بۆ ئێمەی باس بکات کە چەندە گەورە و پڕن لە موعجیزاتی خالیقی بوونەوەر و تا بزانێت ئەم هەموو کەون و کائیناتە لە ژێر فەرمان و دەسەلاتی خودای گەورەیە ، لەهەموو ئاسمانێك پێغەمبەرەکانی بینی و چەندین ئەشکەنجەو ئازار و ناڕەحەتییەکانی دۆزەخ و نیعمەتە بێ کۆتاکانی بەهەشتی بینی .
یەکەم شت کە خودا خەڵقی کرد قەڵەم بوو وەك پێغەمبەر لە فەرموودەیەکدا دەفەرمووێت : یەکەم شت کە خودا دروستی کرد قەڵەم بوو ، و پێی فەرموو بینووسە تاوەکو رۆژی قیامەت ، لە هاتنە دنیای ژمارەی پێغەمبەران و خەڵکان و دنیاو ئاسمان و بوونەوەر و قەزا و قەدەر و تەمەنی هەموو کەسێك و ئەوبەشە خۆراکەی بۆی بڕاوەتەوە وەکو رزقێك بۆ ئەوکەسە لەلایەن خودای گەورە جل جلالە، خودا بە قەڵەمی فەرموو] اكتب من علمي الى يوم القيـــــامة .[
دووەم شت کە خودا دروستی کرد) اللوح المحفوظ (بوو ئەو شتەی کەنووسینی لەسەر دەکرێت ، هێشتا جگە لەم دوو شتە هیچ شتی تر دروست نەکراوە نە بەهەشت نە دۆزەخ نە زەوی هیچ کامێکیان ، پاشان خودا دەفەرمـــــــووێت] الله الذي خلق السموات والارض وما بينهما في ستة ايام ثم استوى على العرش [ئەمجارەیان خودای گەورە لە ماوەی شەش رۆژدا زەوی و ئاسمانەکانی دروست کرد ، بۆ لەماوەی شەش رۆژدا ؟ خۆ دەیتوانی بە ماوەی چرکەیەك و رۆژێکیش دروستی بکردایە ، جوولەکەکان ئەڵێن بۆیە بە شەش رۆژ دروستی کرد تاوەکو خودا پشوویێك بدات . خودای گەورە دەفەرمووێت] ولقد خلقنا السموات والارض وما بينهما [واتە ئەوانەی لە نێوان ئاسمانەکاندا هەن وەکو هەوا، هەروەها دەفەرمووێت] وما مسنا من لغوب [واتا هیچ هیلاکی و ماندووبوونێك نەیگرتینەوە کە لێرەدا خودای گەورە جوولەکەکان بە درۆ دەخاتەوە کە دەیانووت : خودا لەکاتی ئەو شەش رۆژە پشووی داوە، لەم بوونەوەرە سوننەتی) تدرج (هەیە واتە پلە بە پلە بۆیەش کۆتایی دنیا پلە بە پلەیە وەك نەمانی خۆر و کێشی موگناتیسی و لاوازی مرۆڤ و هتد . .... دوای ئەم شتانە هەرچی پێویست بوو خودا خەڵقی کرد وەکو ئاسمان و هەواو فریشتەکان و ئەو فریشتانەی عەرشی خودایان هەڵگرتووە ، بەڵام گرنگترین شت کە خودا دروستی کرد و لە ژێر عەرشی پیرۆزی بوو) سیلەی رەحم (و تا رەحم و بەزەیی و میهرەبانی.

وەك پێغەمبەرمان دەفەرموێت] ان الله خلق الخلق ثم فرغ منهم قامة الرحم [، ئنجا بەرەحمی فەرموو کەسێك بەتۆ ناگات تەنها خۆی لەتۆ دابڕێت ، چونكە رەحم و بەزەیی خودا هەموو کەسێك دەگرێتەوە مەگەر ئەو کەسە نەبێ کە خۆی لەو رەحمە بێ بەش دەکات ، وەکو ئەوەی پەنا دەباتە بەر تاوان و خوێن رشتن و پچڕاندنی سیلەی رەحم ، لێرەوە خودا مکوڕبوونی خۆی لەسەر بەجێگەیاندنی سیلەی رەحم دووپات دەکاتەوە، نەکەی پەیوەندیی دۆستایەتی و خزمایەتی بپچڕێنیت، کۆمەڵگای ئەم رۆژگارەش بەهۆی ئەم حاڵەتەوە دووچاری نەمان هاتووە و بەدەست پچڕاندنی شیرازەی خزمایەتی ئەناڵێنێت هەر بەو هۆیەشەوە شارستانیەت کەوتۆتە مەترسی و نەمان.

دوای رەحم و بە زەیی کە شتێك خودا خەڵقی کردبێ تۆبەیە ، واتە لێبووردەیی لە تاوان و گوناح ، پێغەمبەری نازدار فەرموویەتی دوای رەحم و دروستبوونی زەوی و ئاسمان خودا دەرگایەکی دروستکرد کە حەفتا ساڵ رۆیشتنی پانیەکەیەتی و بەردەوامیش کراوەیە و لەلای رۆژاواوە دروستی کردووە و تا دنیاش مابێت داناخرێت مەگەر رۆژی قیامەت دابێت و زەوی و ئاسمانەکان بە) کن فیکون (یێك خاپوور بێت . ئەم دەرگایەش دەرگای تەوبەیە و بۆ ئەو کەسانەیە کە روو لە خودا دەکەن و واز لە تاوان و سەرپێچی دەهێنن . بۆچی خودای گەورە ئەم دەرگایەی لەلای رۆژاوا دروستکرد ؟ رۆژ لەبری ئەوەی لە رۆژاواوە هەڵبێت لە رۆژهەلاتەوە هەڵدێت کە خۆر لەوێ هەڵهات ئیتر ئەم دەرگایە بەفەرمانی خودا دادەخرێت و تۆبەی هیچ کەسێك قەبوڵ نییە...

پێغەمبەریش فەرموویەتی تەوبە قەبووڵە هەتا رۆژ لە رۆژاواوە هەڵبێت و بەس کە گەورەترین نیشانەی قیامەتە، زۆربەی زانایان ئەمەدەسەلمێنن وەکو زانایەك بەناوی) دیمتری (کە فەلەکناسە دەڵێت لەساڵی 1970 خێرایی سوورانەوەی خۆر بەدەوری خۆیدا لە 10% بووە و دواتر بەرە بەرە خێراییەکەی زیادی کردووە و ئەوەتا لەساڵی 1998زیادی کردووە و بۆتە 30% و زیاتریش لە خێراییدایە و جەمسەرەکانی لەیەکتر نزیك دەبنەوە ، کە ئەوەش مانای نزیك بوونەوەی رۆژی قیامەت دەگەیەنێت وەکو هەلاتنی خۆر لە خۆراواوە و ساڵی 2006 یش خێرایی سوڕانەوەی موگناتیسیەکە زۆر زیاتری کردووە . دوای سیلەی رەحم سێیەمیان خودای گەورە رەحمەتی خۆی دروستکرد و لە لەوحی مەحفوز لە ژێر عەرشەکەیدا نووسی) رحمتی سبقە غـچبی (واتا رەحمەتی من لە پێش خەشم و توڕەییەکەمە ، لەوکاتەدا خودا سەد رەحمی دروستکرد و یەکێکی نارده سەر زەوی و نەوەد و نۆیەکەی تری لە ئاسمان هێشتەوە .. کە قیامەت و حەشر و حیساب داهات خودای گەورە ئەو رەحمەی خۆی لەسەر زەوی لەگەڵ هەر نەوەدو نۆ رەحمەکەی ئاسمان لە یەکتر دەدات تاوەکو رەحم بە بەندەکانی بکات ، ئەی کەواتە بۆچی ئێمە دڵخۆش و سەرفراز نەبین کە خودا ئەوەندە لەگەڵ ئێمە بەرەحم بێت، پێشەوا عەلی رەزای خوای گەورەی لەسەربێت دەفەرموێت : ئەگەر لە قیامەت پێم بڵێن خوا موحاسەبەت بکات یان دایك و باوکت، ئەڵێم خوای گەورە چونكە خوای باڵادەست لە دایك و باوکم بەزەیی ترە ..کەواتە تۆش ئاگات لێبێت بەرەو چ ژیانێکی پڕ رەحم و بەزەیی هەنگاو ئەنێیت.

دواتر خوای گەورە حەرامی کرد کەمەککە وێران بێت کە ماڵی خودایە لەسەر زەوی وەك پێغەمبەر دەفـــــــەرموێت] ان الله حرم مكة یوم خلق السموات والارض [حەرامی کرد بفەوتێ و لەناوبرێ ، یەکەم خەڵقی خودا لەسەر زەوی مەککە بوو ، دواتر فریشتەکان ..پێغەمبەر دەفەرموێت کە چووومە ئاسمان لە شەوی ئیسراو میعراج مۆڵەتم لە خودای گەورە وەرگرت بۆ ئەوەی قسە لەگەڵ فریشتەیێك بکەم کە عەرشی خودای هەڵگرتووە ، پێغەمبەر دەفەرموێت : کە فریشتەکەم بینی لەرادەبەدەر گەورە بوو تەنانەت نەرمایی گوێچکەی حەوت سەد ساڵ لە شانیەوە دووربوو.

هەروەها باسی جوبرائیل دەکات کە شەش سەد باڵی هەیە هەرباڵێك لــە باڵــەکانی بکاتــەوە ســەرتاپای جیهــان دادەپۆشێت کە ئەوەندە گەورە و فراوانە ڕۆژهەڵات و ڕۆژاوا دەگرێتــەوە ، ئەمانــەی هــەمووی دروســتکراوی خــودای گەورەن و ئەی کەواتە دەبێ عەرشی خودا چەندە گەورە بێت ؟؟؟...!!!

دوای ئەم هەموو شتە خودای گەورە جنۆکەکانی لە ئاگر خەڵق کرد و لەسەر زەوی دامــەزران ، جنۆکــەکانیش وەکــو ئێمە دروستکراوی خودان و تا ڕۆژی قیامەت لە زیادبووندان بەلاّم ئێمە نایانبینین .... بالێرەوە ژیانی جنۆکەکان و دوای جنۆکــەکانیش بخوێنینــەوە کــە مــەزنترین دروســتکراوی خــودان و ئــەوانیش مرۆڤــەکانن کــە خــودا فــــــــــــــــەرمووی] إني جاعل في الارض خليفـــة ... [هەروەها با ژیانی بەشێك لەو پێغەمبــــــەرانەش بخوێنینەوە کە خودا بەگەورەیی خۆی بۆ جیهانی ناردوون تاوەکو بڕیارو ڕاسپاردەکانی خــودا بــۆ هەموومرۆڤــەکان بگەیەنن نەوەکو بەرەو کوێرە ڕێی و نەفامی و تاریکاییەکان بکەونە ڕێ و لە میانەیدا بەر خەشم و تووڕەیی خــودا بکەون و لە ئە نجامدا دۆزەخی بێکۆتاش مەنزڵ و شوێنیان بێت ، ئەم پێغەمبەرانە ئەوەندە گوێڕایــەڵی خودابــوون تەنانەت بەکوشتن و دووکەرت بوونیان دەسبەرداری ئەوپەیامە ئاســــــمانییە نەبوون کــە خــودا بــۆی نــاردبوون و زۆریش لە خەمی گەلەکەیان دابووینە و هەرچەندەی لەلایەن گەلەکانیانەوە ئازار درابانا ئەوان نزای هیدایــەت و خێریان بۆ دەکردن، خۆ دەیانتوانی نزا لە ئوممەتەکانیان بکەن و بە] کن فیکون [یٚکی خودای گەورە و باڵادەســت هەموویان لەناوبردبان ، بەلاّم نەخێر ئەو پێغەمبەرانە ڕەحمەت بووینە بۆ گەلەکانیان و لە هەمان کاتیش مزگێنی بەخش بووینە بۆ تەوبە کاران کە خودای گەورە لە بری تەوبەکانیان بەهەشــتێکی بــۆ ئامــادەکردوون کــە نــەگوێ بیستوویەتی و نەچاو بینیویەتی و نە بەدڵی کەسێکیشدا هاتووە ..... بە پێی ڕا پۆرتی زانایان لەساڵی 2002 کە لە شاری ئۆسلۆ بەسترا، دەرکەوتووە کە دوا دروستکراو لەسەر ئــەم زەوییــە مرۆڤــە ...ئەمــەش ڕاســتی فــەرموودەی پێغەمبەری پێشەواو قورئان دووپات دەکاتەوە، سەعیدی نورسی دەڵێت : مرۆڤ بەری داری بوونەوەرە و هەمووشتێك بۆی ئامادەبوو ئنجا خوای گەورە دروستی کرد و هێنایە سەرزەوی...

کەواتەزەوی ئامادەی هاتنی مرۆڤەو هەرچی پێویست بێت لە بیستن و بینین لەم ژیانە کورتەیدا خوای گــەورە بــۆی دروســت کــردووە] وسخر لكم مـافي الـسموات و الارض[، نیــشانەی ئەوەیــە کەئێمــە جــوانترین و بــەڕێزترین دروستکراوەکانی خوای گەورەین ... کەواتە تۆش وانەکەی ئەم گەورەییەی خۆت لەدەست بدەیت!!!..

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الـرَّحِيمُ (22) هُـوَ اللَّـهُ الَّـذِي لَـا إِلَـهَ إِلَّـا هُـوَ الْمَلِـكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّـرُ سُبْحَانَ اللَّـهِ عَمَّـا يُـشْرِكُونَ (23) هُـوَ اللَّـهُ الْخَـالِقُ الْبَـارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ... (24) الحشر.

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (1) الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ (2) الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوُتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَـرَى مِنْ فُطُورٍ (3) ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ (4) وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ...(5) الملك.

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ (32) وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ (33) وَآتَاكُمْ مِنْ كُلِّ

مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ...(34) ابراهيم.

*   *

پێغەمبەر ئادەم) سەلامی خودای لەسەر بێت(

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ (30) وَعَلَّمَ آَدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (31) قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ (32) قَالَ يَا آَدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ (33) وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآَدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ (34) وَقُلْنَا يَا آَدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ (35) فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ (36) فَتَلَقَّى آَدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (37) البقرة.

بێگومان ئادەم پێغەمبەر باوکی مرۆڤەکانە و خوای گەورە وای کردووە کە هەموو مرۆڤێك ئەم پێغەمبەرەیان خۆش بوویێت ، چونکە دوای جنۆکەکان دووەمین دروستکراوی خودای گەورەیە و لە رۆحی خۆی نەفخی کردووە.

لە پێغەمبەر ئادەم فێری کۆمەڵێك پەند و عیبرەت ئەبین وەکو خۆ بەگەورە نەزانین ، هەمووەمان باش دەزانین ئـــــــــادەم لە) توراب (ە، واتە خۆڵ کەواتە خۆڵیش لەسەر ئەرزە و نابێت بەرز بێت ، هەر لە ئادەم فێری ملکەچ بوون بۆ خودا ئەبین و لەرێی ئەویشەوە دەزانین بەهەشت چییە چونکە یەکەم شوێن و مەنزڵی ئەو بووە بەر لەوەی بێتە سەر زەوی .. هەرلەو فێرئەبین کە چۆن لەدژی شەیتان بوەستین و بەردەوام دژایەتی بکەین ، لە ئادەم فێرئەبین کە ئێمە لەچی دروستکراوین و پێکهاتەی جەستەی ئێمە بریتی یە لە چ جۆرە ماددەیەك ، فێریش ئەبین کە کاری ئێمە لەسەر زەوی بریتی یە لەچی ؟

ئایا فێرئەبین کە چۆن پارە و پوول کۆبکەینەوە و چۆن و بەچ شێوەیەك رابووێرین و مامەڵە لەگەڵ دەوروبەر بکەین و یاخود هەریەکە و بەلایەکەیەوە بە ئارەزووی خۆی مامەڵە بکات و سەرگەردان بێت ؟..

حەزرەتی ئادەم فێرمان دەکات کە بۆچی هاتووینەتە ئەم دنیایە و کاری ئێمە چییە لەســـــــــەر زەوی ؟ هەزاران گەنج هەیە نازانێ کار و ئەرکی سەرشانی لەم ژیانەدا چییە و بۆچی هاتۆتە ئەم دنیایە؟ ئایا بۆ ئەوە هاتووە بەئارەزووی خۆی ڕابووێرێت و گوێ بە فەرمان و بڕیارەکانی خوای گەورە نەدات، لەژیانی حەزرەتی ئادەمەوە دەبێ فێری ماناکانی ژیان بین و بتوانین بەسەر تاڵ و ناسۆرییەکان سەربکەوین و لەهەمان کاتیش ئەرکی سەرشانمان لەو ژیانەدا بزانین چییە و چی نییە.

ئایاتەنها بۆ ئەوە هاتووینەتە ئەم دنیایە بخۆین و بخۆینەوەو، هەرچی ئارەزوومانە بیکەین و بەجێی بگەیەنین و لەگومڕایی و تاریکاییدا گوزەر بکەین؟ ئەی کاری ئێمە لەم دنیایەدا چییە؟ بەتەنها خۆمان دینداری بکەین و حسابێك بۆ دەوروبەرمان نەکەین ؟ ئەی کاری کێیەخەڵکی بەرەو ئیسلامەتی بانگ بکات و هۆشیاری بەخەڵك ببەخشێت و سەرزەویش ئاوەدان بکاتەوە؟...

باوکە ئادەم فێری دانان بە هەڵەمان ئەکات کە مرۆڤ بەهۆیەوە گەورە ئەبێت و ژیانی بەرەو سەرکـــــــــــەوتن هەنگاو ئەنێت.
کاتێ خودای بالآدەست گەردوون و جنۆکە و مرۆڤی دروست کـرد فـەرمووی) انـي جاعـل في الارض خليفـة (واتـا کەسێك لەسەر زەوی جێ نشین بێ و کارەکانی من ببات بەڕێوە ، بەر لە مرۆڤ خـودای گـەورە جنۆکـەکانی دروست کردووە و هەندێك لە زانایان دەڵێن کە دە هەزار ساڵ بەر لە مرۆڤ خودا جنۆکـەکانی دروسـت کـردووە بـەلآم ئـەم بۆچوونە رای جیاوازی لەسەرە و لە قورئانی پیرۆزدا ئاماژەی پێنەکراوە کە جنۆکەکان چەند ساڵ بەر لەمرۆڤەکان لەلایەن خوداوە دروستکراون . ئیبلیس یەکێکە لەو جنۆکانەی کەلەسەر زەوی دەژیا و خودای دەپەرست ، کە بێگومان ئیبلیسیش شەیتانی گەورەیە کە مرۆڤەکان گومڕا دەکات و بەرەو هەڵدێرانیان دەبات .. بەرلـەوەی خـودای گـەورە ئادەم خەلق بکات جنۆکەکان لەسەر زەوی گەورەترین و زەقترین شەڕیان نایەوە و یەکتریان قڕ کرد و دەستیان نایە خوێنی یەکترییەوە و تاوای لێهات یەکتریان لەناو برد . یەکێك لەوجنۆکانەی خـودای گـەورە لەسـەر زەوی بـەرزی کردەوە و بردییەوە بۆلای خۆی ئیبلیس بوو ، ئەوکاتە ئەو ئیبلیسە عابیـد و خـودا پەرسـت بـوو پارێزگـاری لـە پەرستنی خودا دەکرد ، دوای ئیبلیس کەسێك لەسەر زەوی نەماو بوو بە چۆڵەوانی ، خودا بە فریشتەکان و ئیبلیسی نەفەرموو من مرۆڤێك دروست دەکەم، دواتر خودای گەورە چەنگێك خۆڵی سەر ئەرزی هەڵگرت و فەرمووی لەم خۆڵەی سەر ئەرز مرۆڤێك دروست دەکەم ، لەفەرموودەی قودسیدا پێغەمبەرمان فەرموویەتی ئادەم واتە خۆڵی سەر ئـــــەرز)ادیم الارض. (
قورئانی پیرۆز باسی دروست بوونی ئادەمی کردووە کە بە چەند قۆناغێـك بـووە ، هـەموو کەسـێك ئـەزانێت کـە ئاسمانەکان حەوت تەبەقەن و حەزرەتی ئادەمیش بە حەوت قۆناغ دروست کراوە.
یەکەمیان : لە خۆڵ بووە) کلکم من ادم وادم من تراب (پاشان) کن فیکون .(یاخود خودای گەورە فەرموویەتی)ان مثل عیسی عندالله کمثل ادم خلقه من تراب (،
دووەمیان : قوڕ واتە تێکەڵکردنی ئاوو خۆڵ کە لەئەنجامدا ئەبێ بە قوڕ) من طين. (
سێیەمیان : کە خۆڵەکە بوو بە قوڕ پێویستی بە مانەوە هەیە لەبەر رۆژ وەکو دروسـتکردنی خـشت لـە لادێکـان و پاشان دانانی لەبەر رۆژ تاوەکو دەبێتە خشتێکی پتە وو توند ، کە خودا دەفەرمووێ) انا خلقناه من گين لازب. (
چوارەمیان) : ولقد خلقنا الانسان من صلصال (وەك داغکردن لە فرن و وشك بوون وپتەوو توند بوون.
پێنجەمیان) : من حمأ مسنون (واتە ئەو قوڕەی بەرەبەرە توند و تۆڵ رەق ئەبێت و ناوەکەی هێشتا بۆشە و تەنها شێوەی دەرەوەیەتی.
شەشەمیان) : من صلصال کالفخار (وەکو بڵێی لە فرن دانراو بێت و بەتەواوەتی وشك کراوە بێت.
حەوتەمیان) : ونفخت فیه من روحي فقعوا له ساجدین (واتە خوداخـوای گـەورە رۆحـی پێبەخـشی ، یەکـەمجار رۆحەکە لەسەرییەوە چووە لەشیەوە کە گەیشتە لووتیەوە ئادەم پژمین رووی تێکرد.
بەلآم بەرلەوەی خودا رۆحی پێببەخشێت شەیتان واتە ئیبلیس بە دەورو بەری پەیکەرەکە ئەسـووڕایەوە و ئەچـووە ناویەوە وەك بڵێی گاڵتەی پێ دەهات کە خودا نەیتوانیوە رۆحی پێبدات .. درێژی بالآی ئادەم شەست باڵە و ئیبلیس نەیدەزانی کەرۆحی بۆ دێت و سەرزەوی ئاوەدان دەکاتەوە و دەبێت بە جێ نشینی خوای گەورە لەسەر زەوی.
لەبەرامبەر دروستکردنی ئادەم لەلایەن خوداوە لە خۆڵ، زانایان رای جوانیان هەیە و دەڵێن لەبەر ئەوەی مرۆڤ لە

خۆڵ دروستکراوە بۆ ئەوەی تەکەبور نەیگرێت و دەشتوانێت لەسەر ئەم ئەرزە کاروبارەکـانی خـۆی ببـات بـەڕێوە ، یاخود کە لەخۆڵ دروستکراوە هەر دەبێ ئیعماری زەوی بکات و خۆڵ بۆ مرۆڤیش دەبێ بە شاهێد لە رۆژی دوایی چاکە و خراپەکانی دەخاتە روو کە رۆژێك لە رۆژان بەسەریدا گوزەری کردووە . جگە لەوەی دەبێت بشزانن کە هـەمووتـان لە ئادەمن کە خودا فەرموویەتی) کلکم من ادم وادم خلق من تـراب .. (بۆ ئەوەیە کەسێك لەکەسێکی تر خـۆی بـە گەورەتر و خاوەن شکۆ و دەوڵەمەندتر نەزانێت ، ئێستا زانیمان کە ئادەم لەخۆڵ دروستکرا بەلاّم چ خۆڵێك ؟ خۆڵی سەر زەوی و شوێنی دروستکردنی لە بەهەشت و رۆحەکەیشی لە ئاسمان ، ئێمەش لەسەر زەوی پێویستمان بە خۆراك و گیانە، کەم کەس هەیە بتوانێ سێ تا چوار رۆژ بەرگەی خۆراك نەخواردن بگرێت ، کەواتە رۆحیش پێویستی بـە خۆراکە کە ئەویش نوێژ و عیبادەت و پەرستشی خودایە سەیری ئەوکەسانە بکە کە نوێژ ناکە ن و بێ باوەڕن بەلاّم کە تێکەڵ بە ناخیان ئەبیت دەبینیت زۆر ناڕەحەت و دڵ توندن چونکە رۆحیان مردووە و پێویستی بە خۆراکی گیانە کە ئەویش نوێژ و سوپاسگوزاری نیعەتەکانی خودای گەورەیە . با دەوڵەمەنترین کەس و ناودارترین کەسی دنیـابێ هەر ناڕەحەت و خەمۆکە بەلاّم کەسێکی ئیماندار لە و خۆشبەخت و خۆشحاڵترە چونکە خۆراکی گیانی دۆزیوەتەوە کە سوپاس و ستایشی نیعمەتـەکانی خودایەکەیـەتی لەسـەر دروسـتکردن و رزق و رۆزی پێـدانی .. لای هـەمووانیش ئاشکرایە کە جەستەی مرۆڤ حەزی بە زەوییە کە ئەخەویت حەز دەکەی لەسەر زەوی بخەویت و لەسەر زەویـش نـان بخۆیت ، ئەی رۆحەکەت ؟ بێگومان ئەم رۆحەت تەنها بە بینینی بە هەشت و شادبوون بە بەهەشت پشوو ئـەدات و ئەحەسێتەوە و تەنها بە شادبوون بە بەهەشت و لیقای خـودا تـامـەزرۆی ئەشـکێت، لێـرەوە دەردەکـەوێت مـاڵی راستەقینەی تۆ بەهەشتە، چونکە شوێنی لەدایك بوون و سەرەتای دروست بوونت لەبەهەشتە .هەربۆیە ئەبێ بڵێین)إنا لله وإنا إليه راجعـون (کەواتە کاتی خۆی لەوێ بووین و ئێستاکەش بەشێوەیەکی کاتی لەسەر زەوین و دواتر جێی دەهێڵین .

کە خودای گەورە ئادەمی دروستکرد و رۆحی پێبەخشی، فریشتەکان و ئیبلیس لـە هۆکـاری ئـەم دروسـتکراوەکەیان پرسی و خوداش فەرمووی ئەمە مرۆڤە و جێ نشینی منە لەسەر زەوی ، بەمە فریشتەکان دڵتەنگ بوون و ئیبلیسیش هەروا ، فریشتەکان فەرموویان تۆ کەسانێك لەسەر زەوی دروست دەکەیت کە فەساد بلاّوبکەنـەوە و خـوێنی یـەکتر بڕێژن لەسەر زەوی ؟ فریشتەکان ئەمیش وەکو جنۆکەکان تێگەیشتبوون کە لەسەر زەوی ئەو کارانەیان ئەنجامـدا . لە بەرامبەردا خودا فەرمـــــــــووی) اني اعلم مالا تعلمون (واتە ئەوەی من دەیزانم ئێوە نایزانن...

فریشتەکان دەیانووت ئێمە بۆ ئەم جێ نشینە باشترین و ئیبلیسیش دەیووت) انا خير منه .. (فریشتەکان لە نـور دروست بوون جنۆکەکانیش لە ئاگر و مرۆڤ و ئادەمیش لە خۆڵ ، بەلاّم قەدری مـرۆڤ لـە ماددەکـەوە نییـە بـەڵکو لەبڕیارەکەی خواوەیە کە فەرمووی) اني جاعل في الارض خليفة.(

خودا فەرموویەتی) فإذا سويته ونفخت في روح فاقعوا له ساجدين (بزانە مرۆڤ چەندە مەزن و پیرۆز و گەورەیە کە خودا بڕیاردەدات کە دەبێ هەمووان کە جوبرائیل و فریشتەکان و ئـەو فریـشتانەی عەرشـی خودایـان هـەڵگرتووە کـــــڕنووش بۆ ئادەم ببەن !!..

لەوکاتەوە یەکەم سەجدە سەری هەڵدا و هەموو فریشتەکان کڕنووشیان بۆ ئـادەم بـرد بەتـەنها ئیبلیـسی لـەعین نەبێت و سەرپێچی لە بڕیارەکەی خودا کرد و لە وێوە یەکەمین تـاوان سەری هەڵدا کە ئەویش دوو تـاوانی زۆر زەق و خەسارەت مەند بوو کە تـاوانەکانی تەکەبور و حەسوودی بوون..

کەواتە مرۆڤەکان بەرز و پیرۆزن و خودا ئەم ئەمانەتەی بە ئـادەم و ئینـسانەکان بەخـشی و ئـادەم و مرۆڤـەکان

توانیان ئەم ئەمانەتە وەربگرن) فحملها الانسان (واتە مرۆڤ توانی ئەم ئەمانەتـەی خـودا هـەڵبگرێت ، ئەگـەر ئەمانەتەکە هەڵنەگرێت دەبێتە) ظلوما جهولا (واتە گەر قەدری نەگرێت و پابەندی ئەم قورئانە نەبێت و قـەدر وقیمەتی خۆی نەزانێت ستەمی لەخۆی کردووە و تەمەن مایە پووچە .. هەموو کەسێك لەسەر ئەم زەوییە جێ نشینە و دەبێ ئەم ئەمانەتەی خودای گەورە لە ئەستۆ بگرێت ، باوەڕداریێتی مرۆڤەکان بە تەنها پەرستش و نوێـژ و ڕۆژی نییە بەڵکو ئاوەدانیی سەرزەوی و هەڵگرتنی ئـەو ئەمانەتـەی خودایـە ، ئەوکاتـە مرۆڤەکـە کەسێکی کامیـل و شامیلەبەواتایەکی تر) خلیفە (ڕەنگدانەوەی نـاوو سـیفاتی خـوای گەورەیـە لەمرۆڤـەکان، کەبـەزەیی وسـۆز و بەخشندەییە و هتد .... وەکو پێغەمبەری خوا) تخلقوا بأخلاق اللە(، پاشان) وعلم ادم الاسماء كلها (تەنانەت پێغەمبەری پێشەواش داوای ئەو زانستەی لە خودا کردووە و فەرموویەتی) یا معـــلم الادام علمني (، ئنجا پێـی فەرمووی) انبأهم بأسمـائهم (خـودا هـەموو فریـشتەکانی کـۆکردەوە و ئـادەم هـەموو زانـستەکانی فێرکـردن و فریشتەکانیش فەرموویان) ربنا سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا (واتە خودایە ئێمە هیچ نازانین مەگەر ئـەوەی فێرمانت کرد..

زانستی فریشتەکان لەلایەن خودابوو بەڵام زانستی مرۆڤەکان موکتەسەبە و هەوڵ دەدات فێرببێت . چـونکە خـودا عەقڵ و هۆش و مێشك و توانای پێ بەخشیوە هەردەبێت فێر ببێت ، نیعمەتێکی تر ئەوەیە دەبێت فێـر ببیـت کـە هاوسەنگییێك لە نێوان جەستەو ڕۆح دروست بکەیت .. جێ نشینیش بریتییە لەوەی سەر زەوی ئاوەدان بکەیتەوە وەکو ئادەم، تاوەکو زانست و ڕاسپاردەکانی خوا بڵاو بکەیتەوە و بە هەموو خەڵکانی بگەیەنیت ، کـە کەسـانێك لەسـەر زەوی خەریکی بڵاو کردنەوەی فەساد و بەد ڕەوشتین ئەی بۆ مرۆڤی باوەڕداریش ئەم ئایینەی خودا بڵاونەکاتەوە ؟؟؟ مرۆڤ زۆر گەورەیە و جێ نشینی خودایە بەو مانایەی ئەرکی سەر شانیەتی خەڵکان فێری ئیسلامەتی بکات و زانست و زانیاری خودای گەورە بۆ هەموو دەوروبەر بگەیـەنێت ،) واللە یـدعوا الی دار الـسلام (واتـە خـوا خـەڵکان بـۆ بەهەشتەکەی بانگ دەکات دەی تۆی مرۆڤیش وەکو ئادەم ئەو ئەرکە بگرە ئەستۆی خۆت و بۆ بەهەشتیان بانگ بکە . ئەم تەمەنەی مرۆڤ ئەمانەتێکە هەر بۆلای خودا دەگەڕێتەوە و لەم ئەمانەتە بەرپرسیاری .. کە خوا پێی فەرمووی)اني جاعل في الارض خليفة ..(کوا جێ نشینیەکەت چیت کردووە بۆ ئەم بڕیارەی خودای گەورە ، بۆ بێ بەش بین لەم ڕاسپاردەیە؟ هەرکاتێ دووربین لە پشت کردن لە فەرمانەکانی خوای گەورە ڕەوشتی ناشیرینمان ئەنجامدا ئـەوا وەڵامی دوا ڕۆژمان پێنیە و بڵێین خوایە ئێمە جێ نشینی تۆبووین لەسەر زەوی !!..

جنۆکەکان و ئیبلیس نەیانتوانی ئەم بڕیار و ڕاسپاردەیەی خوا لە ئەستۆ بگرن و لەسەر زەوی بن بە جـێ نـشین ، چونکە فریشتەکان و ئیبلیس لە خۆڵ دروست نەکراون ، وەك هەموولایەك ئەزانن کە فریشتەکان لەنور دروستکراون و ئیبلیسیش لە ئاگر، کەواتە تەنها کەسێك شیاوی لە ئەستۆگرتنی ئەم بڕیار و ڕاسپاردەیەی خوابێت تەنها ئادەم و نەوەی ئادەمن.

ئێستا زانیمان کە ئیبلیس کڕنووشی بۆ خوای گەورە نەبرد و بێ بەش بوو لە ڕەحمەتی خوا ، شەیتان بـە مانـای) دەرکراو (دێت واتا دەرچوو لەڕەحمەتی خوای گەورە، لێرەدا شەیتان پەنای بردە بەر لووت بەرزی و خۆبەزل زانی و خۆی بێبەش کرد لە ڕەحم و بەزەیی خودای گەورە ، بۆیە بەردەوام لە بۆسەدایە مرۆڤەکان سەرگەردان بکات و بەرەو هەلاکەت و هەڵدێرانیان ببات ، شەیتان هەموو کات شاڵاو بۆ مرۆڤەکان دەهێنێـت کـە ڕوو لـە فەسـادی بکـەن و سەرپێچی لە فەرمانەکانی خوا بکەن ، سەیرکە لەڕۆژی عەرەفەدا خوای گەورە بە گەورەیی خۆی چـۆن شـانازی بـە مرۆڤەکان دەکات کە گرد بوونەتەوە و لەولایشەوە ئیبلیس بەرد باران دەکەن و خـودا بـە گـەورەیی خـۆی ڕوو لـە

فریشتەکان ئەکات و دەفەرمووێ بزانن مرۆڤەکان توانیان ئەو راسپاردەیە لە ئەستۆبگرن و پابەندی بڕیارەکەی من بن. کەواتە ئەی مرۆڤ تـۆ زۆر گـەورە و بەقـەدرو قیمـەتیت لـەلای خوداکـەت، چـونکەخودا رێـزی لێـت نـاوە و لەهەموووکات و ساتێك بەسەرتەوەچاودێرە و نەغافلٚ دەبێت و نەخەو دەیباتەوە.

پاش ئەوەی شەیتان لە رەحمەتی خوا بێ بەش بوو شەیتان پەنا دەباتە بەر بـەخیلی بـە ئـادەم و لەگـەڵ خـودا دەکەوێتە گفتوگۆ و دەڵێت) قال ارأیتك هذا الذي كرمت علي لإن اخرتني الى یوم القیامة لأحتنكن ذریته الا قلیلا (دەڵێ خودایە مادام ئاوا ئادەمت لەمن بەرز تر و پیرۆزتر کرد پەیمان بێت نەوەکانی ئەم ئادەمە لە خشتەبەرم و بەرەو هەڵدێرانیان ببەم ، خوداش پێی فەرموو) قـال اهبط منهـا فمـا یکـون لـك ان تتكبر فیهـا ... (دەدەرچـۆ لەبەهەشت چونکە شوێنی کەسانی لووت بەرز و موتەکەبیر نییە ...ئاگاداری خۆ بەگەورە زانین بێت مەبە بەهاوەڵی ئیبلیس و خەڵکی بەکـەم تەماشـا مەکـە، ئـەم نەخۆشـییە کوشـندەیە ئەبێتـە مایـەی رووخـانی کەسـاییەتی و شارستانیەتیش بۆیە خوای گەورە ئاماژە بەو لووت بەرزی و تەکەبوریە ئەکات وەك ئەفەرموێت) ولاتـصعر خـدك للناس ولا تمشي في الارض مرحا انك ولن تبلغ الجبال طولا ...(ئەوەندە بەس بێت کە پێغەمبەری خوا دەفەرموێت :کەسێك بە قەد دەنکە گەنمێك گەورەیی و تەکەبوری لەدڵدا بێت ناچێتە بەهەشتەوە !!...هەروەها دەفەرمووێت : هەرکەسێ خۆی بەگەورە نەزانێت، ئەوا خوای گەورە بەرزی ئەکاتەوە.

لێرەدا شەیتان هێرشەکانی بۆ سەر نەوەی ئادەم زیاتر دەکات و بەخودا دەڵێت لە پێشەوە و لە پشتەوە و راستەوە زەفەریان بۆ ئەبەم و لە چەپەوە و لە هەموولایەکەوە ئەوکاتە دەبینی) ولا تجد اکپرهم شاکرین (ئەی ئەوەنییە ئەمڕۆ و لەم رۆژگارە زۆربەی مرۆڤەکان رێی شەیتانیان گرتووە و کەمێکیان نەبێت شوکرانەی خودا ناکەن و گەرم و گوڕ نین لە پەرستش و عیبادەتەکانیان و پەنا دەبەنە بەر شـیرك و خـوێن رشـتن و گونـاح و تـاوان ، ئەمـە لـە هێرشەکانی شەیتانەوە سەرچاوەی گرتووە کەلەکاتی دروستبوونی ئادەم ئیبلیس ئەم بڕیارەی دا کە تۆڵە لە نەوەی ئادەم بسەنێت..

دوای قۆناغەکانی تەواو بوونی دروست بوونی ، حەزرەتی ئادەم لە بەهەشت دەسووڕێتەوە و گوزەر دەکـات ، بـەڵام خەم بۆ تەنیایی خۆی دەخوات و خۆی بە غەریبێك دەزانێت وەك پێغەمبەرمان دەفەرمووێ) استوحش ادم ...(خوای گەورە کە مرۆڤی دروستکرد و دواتر وای کرد کە پیاو بەبێ ئافرەت نەژیێت و کارەکانی ببات بەڕێوەو ژنیش بەهەمان شێوە، بۆیە بەتەنها ژیان خۆشی تیانییەو ناچێتە سەر ...

بۆیە حەزرەتی ئادەم هەستی بە بۆشاییەك ئەکرد، کە ئەبێ کەسی تر لەگەڵ من نەژیێت؟ بەڵام هێشتا نایزانێت .
لەوکاتەدا خودای گەورە خەو دەخاتە چاوەکانی ئادەم و خەو دەیباتەوە .. لەوکاتـەی ئـادەم خـەوتووە خـودا واد ەکات لە پەراسووی چەپییەوە کەسێکی تر دروسـت بکـات کـە ئەویـشیان دایکـە) حـەوا (یـە ، وەك پێغەمبـەر دەفەرمووێت) خلقت من ضلع اعوج .. (کە بێگومان جوانترین ئافرەت بـووە لـە دوای ئـەویش حـەزرەتی سـارە ی خێزانی پێغەمبەر ئیبراهیم کە هەردووکیان جوانترین ئافرەت بوونە، بەڵام بۆچی لەلای پەراسووی چـەپی ئـادەم دروست بوو و لەلای راستیەوە دروست نەبوو؟
بەداخەوە هەندێك کەس ئەڵێن : چونکە لای پەراسووی خوار دروستکراوە و هەر خواریشە !!!!.. کەچی پێچەوانەی ئەو قسەیە چونکە پەراسووی سنگی مرۆڤ دڵی داپۆشیوە، بـەس نییـە بـۆ ئافرەتێـك دڵـی پیاوەکـەی بپارێزێـت لەکاتەکاتەکانی خۆشی و ناخۆشیدا ...لەبەر ئەوەش خەوی لێکەوت تاوەکو هەست بـە ئەزیـەت نـەکات لـەکاتی

دروست بوونی حەوا، و دواتر پێی بڵێت کەمن بەهۆی تۆوە ئەزیەتم خواردووەو بەچاوێکی تر سەیری بکات .پاش خەلق بوونی دایکە حەوا ئادەم علیه السلام لە خەوەکەی بە ئاگادێتەوە و دەبینێت کەژنێك بە تەنیشتیەوە دانیشتووە و ئادەمیش سەری سوڕ دەمێنێت و رووی تێدەکات و لێی دەپرسێت کەتۆ کێیت ؟ حەواش ئەفەرمووێت من حەوام و ئافرەتم .. و لەتۆوە خەلق بووم .. وشەی حەوا سێ مانا بەدەستەوە ئەدات و بەخششێکە بۆ هەموو ئافرەتێکی باوەڕدار حەوا بە مانای) حیاە (واتە ژیانەوە دێت و بەمانای ئیحتیوا و حەیا دێت .. واتا ئەگەر ئافرەت نەبێت ژیان ئەستەمە و نابێت ... واتایەکی تری) حواو (حەیایە ...حەیاش گەورەترین خەسڵەتی رەوشتی ئوممەتی پێغەمبەری پێشەوایە، کە ئەبێت ئافرەتان خۆیان بەو حەیایەوە جوان بکەنو لەدەستی نەدەن ... خوشکەکەم ئاگات لێبێت قەدر وڕێزی تۆ بە حەیاکەتەوەیە هەرکاتێ لەدەستتدا دڵنیابە لای کەس قەدر و ڕێزت نامێنێت و نەکەی بیتکێنیت و بە قسەی دڵداری پێش هاوسەرگیرێتی، جل و بەرگی خراپ و هەڵس و کەوتی ناشیرین وات لێنەکات ئەم رەوشتە بەرزەت لەدەست بدەیت، زانایەك کە لە ئەوروپا ژیان بەسەردەبات دەڵێت : ئەوروپا لەزۆر شتتدا کامڵە و نوقسانی نییە هەر لە رووی رۆشنبیری بگرە تاوەکو شـــــارستانێتی .... تەنها) حەیا و عەقیدە (ی نوقسانە !!!..کە ئەمە راستییێکە و هەرکەسێك لە ئەوروپا بێت ئەزانێ ئەم قسەیە لەجێی خۆیەتی و تەواوو راست و دروستە ...پێغەمبەری ئازیزیش ئەفەرمووێت : گەر حەیا نەما، ئەوا هەموو شتێك ئەنجام دەدرێت، کەسەرەتایەکە بۆ رووخان و لەناوچوون...

ئیحتیواش بە مانای لە ئامێز گرتن و لەباوەش گرتن دێت ، تۆ سەیر بکە ئافرەت چەندان منالْ بەخێو ئەکات و لە باوەشیان ئەگرێت ، ئایا پیاو ئەو توانایەی هەیە منالْ بەخێو کات و سۆز و بەزەیی خۆی بۆ منالەکان دەربخات ؟ بێگومان ناتوانێت .. ئەی ئەگەر ئافرەت لە مێردەکەی دابڕا ئەم ئیحتیوایە بەشی پیاوەکە دەکات بێگومان نەخێر ، چونکە مالْ بێ ئافرەت چۆڵ دەبێت و شیرازەی خێزانیش تێك دەچێت .

دواتر باوکە ئادەم پرسیاری لە حەوا کرد و پێی فەرموو کاری تۆ چییە؟ دایکە حەواش پێی فەرموو) لتسكن الى (بەومانایەی من دەبم بەمایەی ئیسراحەت وپشوو بۆتۆ وخێزانێك پێکدەهێنین، خوشکان سەیری ئەم وتەجوانەی دایکە حەوا بکەن چەندە وتەیەکی جوان و پڕ پشوویکە بۆ بەرامبەرەکەی، چی تیایە ئەگەر ئەمڕۆ کچێکی ئیماندار وخاوەن ڕەوشت بەگەنجێکی ئیماندار و هاوتای خۆی بڵێت :من و تۆ بۆیەکتری دەشێین و داواکارم بێیتە خوازبێنیم.

ئەوپەڕی جورئەت و هەست کردنە بەباوەڕدارێتی و جێبەجێکردنی سوونەتێکی پێغەمبەری ئازیزە، بۆکوڕانیش بەهەمان شێوە و خۆزگە هەموو کوڕو وکچێك بەدوای ڕەوشت و ڕەفتاری جوان وئیماندارانە دەگەڕان نەك بۆ پارەو پول و سامانی زۆر، چونکە زۆر کەس ئەوسەروەت و سامانەی هەیە کەچی لەژیانیدا بەختەوەر نییە و زۆریش دڵتەنگە چونکە لەژیانیدا ڕۆژێك لەڕۆژان تامی ئیمانی نەچەشتووە، گەر ئەوانەی باس لەمافی ئافرەت دەکەن ولەتەلەفزیۆنەکان مێزگرد ئەبەستن و لەرۆژنامە و گۆڤارەکانیش بابەت لەبارەی ئافرەت و مافی ئافرەتانەوە دەنووسن و لەبارەیەوە لێدوان ئەدەن وتەمەننا دەکەن ژیانی ئافرەتانی کوردیش وەکو ئافرەتانی ئەوروپی لێبێت و ئیسلام ناشیرین ئەکەن وبەنامۆی دادەنێن ئەوا راست ناکەن وخەیاڵیان خاوە، چونکە لەئەوروپاو لەوڵاتانی رۆژاوا ئەوەی مافی نەبێت ئافرەتە .چونکە کاری سەرەکیی زۆربەی ئافرەتانی ئەوروپی لەش فرۆشیە ودوورکەوتنەوەیە لەسۆزی دایکایەتی واتا لەدەستدانی ئەرکی) سكنا (و موهیممەی خۆی لەدەست ئەدات، هەزاران وملیۆنان ئافرەت بوونەتە قوربانی دەستی داوێن پیسان لەئەوروپاو بازرگانیان پێوەدەکرێت لەفیلمە سێکسی یەکان و هتد !!!...کوا شەرم وحەیایەکی هاوتای دایکە حەوا لەجەرگەی ئەوروپا؟ کوا شیرازەی خێزان و پێکهێنانی ژیانی هاوسەریی

بەڕێگای شەرعیی و لەسەربنەمای گوێڕایەڵیی و خۆشەویستی و سۆز و مەحەببەت؟
روون وئاشکراشە هیچ پیاوێك بە قەد ئافرەت ئۆقرە گر و بە رەحم نییە بەرامبەر منالْ و هەموو کارو بارێکی ئەم دنیایە لە سۆز و عەتف و رەحم و بەزەیی "کـەمنالێك لەژوورێکـەوە ئـەگرێیت وژێرنابێتـەوە دەبینیـت باوکەکـە لەژوورەکە دێتەدەرەوە وتەنها دایکەکە سۆزوخۆشەویستی خـۆی بۆمنالەکـەی دەردەبـڕێ و ژێـری دەکاتـەوە، ئایـا بینیوتانە ڕۆژێك لەرۆژان منالێك بەبێ دایك و بەلایلایەی باوکی ژێربێتەوە؟ ولاتانی ئەورووپیش بـەو شـێوەیەن و ئافرەتێك نییە وەکو ئافرەتێکی موسڵمانی داوێن پاك منالەکەی بەخێوبکات و شـەونخوونی بەدیارییـەوە بکـات، هەزاران منالْ فرێدەدرێن و بەخێو ناکرێن و ملیۆنەها منالی بێ شەرعیش لەدایك ئەبن و فڕێ ئەدرێن !!!...ژیانی کامە ئافرەت چاکترو گرنگتر و پیرۆزترە؟ ئایا ئافرەتێکی ئەوروپی یـاخود ئـافرەتێکی موسـڵمانی داوێـن پـاك و خواویست؟ بێگومان ژیانی ئافرەتە موسڵمان وداوێن پاکەکە.
پاش ئەوەی ئادەم و حەوا هەستیان بە بەبرسێتی کرد خودای گەورە پێی فەرموون) ولا تقربا هڑه الشجره فتکونا من الڤالمین (، هەموو شتێك لە بەهەشتدا بۆ وان ئاسایی بوو بیخۆن تەنها لە بـەری ئـەوداره نـەبێت کـە خـودا ئاگـاداری کردنـــــەوه .. نـەی فـەرموو مـە یخۆن فـەرمووی نزیـك ئـەو داره مەکـەون) !!! ولا تقربـا (ئـەم ئاگادرکردنەوەیە لەلایەن خوداوە بۆ ئادەم و حەوا ئاگادار کردنەوەیەکە بۆ هەموو مرۆڤەکان واتا نزیکی گونـاح و تاوان مەکەون، هەموو گوناهێك سەرەتا لە نزیك بوونەوە دروست ئەبێت، یەکەم لەخەیالْ و بیر کردنەوە و دواتـر زەمینە خۆشکردن و سازکردن و گەیشتن وئەنجام دان !!! بۆیە هەنگاونان بەرەو گوناهو حـەزلێکردن و پـێ خـۆش بوون ڕێگایەکن بۆئە نجامدانی ئەو گوناهانە.
گە نجانی بەرێز .... ئەبێ هۆشیاربن لەم سەردەمە تازەیە، خۆشل کردن بۆگوناهو شەرم کـردن لـە ئە نجامنـەدانی خۆی لە خۆیدا ئە نجامدانی گوناهەکە مسۆگەر دەکات !!!... بۆیە گوناهو تاوانی زیناش لەنزیك بوونـەوە دروسـت دەبێت و سەرهەڵدەدات نەك ئە نجامدانی بەشێوەیەکی یەسکەری وەك خوای گەورەش دەفەرمووێت] ولا تقربوا الزنی [نزیکی زینا مەکەون...
وەکو خۆڕاهێنان لەچاوپیسی ... پەیوەندیی نێوان کوڕ و کچ ... و تێکەڵاوی خراپە ... و خەڵوەی نێوانی کوڕ و کچ ...
بۆیە زۆربەی ئەوکەسانەی کە تووشی گوناح ئەبن لەسەرەتایەکی بچووکەوە دەستی پێکردووە نەوەك ئە نجامـدانی گوناهە گەورەکە ... خوشکان ئێوەش ئاگاداری جل و بەرگی جوانتان بن، زۆرجـار مـەڵێ دەی قـەیناکا بـا لەگـەڵ مۆدێلی سەردەم بڕۆم و جلی کورت بپۆشـم چـونکە گوناهباردەبیـت و کەئەمـە هۆیەکـە بـۆ سـەرهەڵدانی گونـاهو خراپەکاریی ...
دواتر شەیتانیش ئەم هەلەی قۆستەوە و رووی لە ئادەم و حەوا کرد : وقـال مانهاکما ربکما عن هذه الـشجرة ؟ بـۆ خودا ئەو دارەی لێ قەدەغە کردن ؟
بڕیاری خودا وابوو کە نابێت ئادەم و حەوا نزیکی دارەکە بکەون چونکە ئەگەر وابکەن لە نیعمەتـەکانی بەهەشـت بێبەش دەبن و خۆشییەکانی ناو بەهەشت لە دەست دەدەن ... خودا پێشتر ئاگاداری ئـادەم و حـەوای کردبـۆوە کـە ئاگاداری ئیبلیس بن کە سەختترین و گەورەترین دوژمنی ئێوەیە ، لێرەدا ئیبلیس نیاز پاکی خۆی بۆ ئادەم و حـەوا خستە روو و) وقاسمهما انی لکما لمن الناصحین (سوێند بە خوا دەخوات کە من بۆئێوەمە و ئامۆژگاریتان دەکـەم ، کە سوێندی خوارد ئادەم و حەواش پێیان بـاوەڕ کرد ... و چونە ژێر دارەکە وە و) ژاڤا (واتـا دارەکەیان تـام کرد و

نەیانخوارد بەلاّم تەنها تامیان کرد، راســــــتەوخۆ) بدت لهم سوأتهما .. (پۆشتەی بەریان نـەما کـە پێـشتر داپۆشراو بوون !!!...کەواتە ئاگاداربە چەندەی بیّ فەرمانی خوای گەورە بکرێت ئەوەندە و زیاتریش کۆمـەڵگا روو لەخراپەکاری ئەکات بەتایبەتی تر لەرووی) جنس و فاحشە (ە،وە .خـودای گـەورە ئاگـاداری ئـادەم و حـەوای کردبۆوە کە تا لەبەهەشتا بمێنن نە برسیان ئەبێت نە رووت ئەبن ، بەلاّم وەسوەسەی شەیتان ئەمەی لەدەستدان ، ئەمجارە ئیبلیس وەسوەسەی زیاتری بۆ هێنان تاوەکو گویّ لە راسپاردەی خوا نەگرن و لە بـەری دارەکـە بخـۆن ..

ئادەم و حەوا ترس دایگرتن و رایانکرد خوداش بە گەورەیی خۆی بانگی کردن و پێی فەرموون ئایـا لەترسـی مـن رائەکەن ئەوانیش وتیان) بل حیاوا منك (چونکە رووت بوون و داپۆشراو نەبوون ، وتیان نەخێر شـەرم ئەکـەین بۆیە رائەکەین واتا شەرم لەتۆ دەکەین، ئەی کەوابیّ دایکە حەوا بەو شێوەیە شەرم لەخوای گەورە بکات ئافرەتانی ئەم رۆژگارە بۆ شەرم لەخواناکەن کەبەرێگاو شوێنە گشتییەکاندا گوزەر دەکەن نیوەی لەشیان بەدەرەوەیـە، بـەلاّم لەم رۆژگارەدا زۆربەی ئافرەتان سەرپێچی لەشەرع و بەرنامەی ئیسلام ئەکەن و بۆژیانێکی کـاتی خۆیـان لـەرەحم وبەزەیی خوای گەورە بێبەش دەکەن، ئەوەتا پێغەمبەری پێـشەوا فەرموویـەتی لەشـەوی ئیـسراومیعراجدا جبریـل دیمەنێکی ئەشکەنجە و ئازارەکانی دۆزەخی نیشان دام و بینیم زۆربەی کەسانی دۆزەخ لەئافرەتانن، زۆرپێویـستە خوشکانمان ئەو دیمەنە جوان وشەرم وحەیایەی دایکە حەوایان لەبەرچاوبێت و جوانی وزینەتیان بۆکەسانی بێگانە نەخەنە روو کەبەهۆیەوە فەسـادی وبـیّ رەوشـتی سـەرهەڵدەدات سـەرەڕای خەشـم وقینـی خـوای گـەورە بەسـەر ئەوئافرەتەی پەنا دەباتەبەر ئەوکارە ناشەرعییە .

ئادەم و حەوا بە پەلە پووش و پەلاّشی ژێر دارەکانی بەهەشتیان کۆکردەوە و لە خۆیان ئالاّنـد و خۆیـان پۆشـتە کردو ئنجا خودا بانگی کردن و پێی فەرموون) الم انهكما تلـك الـشجره(، بـەرێزان خۆپۆشـتە کـردن نیـشانەی ملکەچی و فەرمان بەرداری خوای گەورەیە و مایەی پاراستنی جوانی ئافرەتە، هەروەهاخوای گەورە روو لە ئـادەم و حەوا ئەکات و پێیان ئەفەرمووێت :پێم نەوتن کە ئیبلیس سەختترین و گەورەترین دوژمنی ئێوەیە ؟ ئا لێرەوە خودا ئادەمی فێر کرد کەچی بڵێت) .. قالا ربنا ظلمنا انفسنا فإن لم تغفرلنا وترحمنا لكونن من الخاسـرين (وتیـان ئێمە زوڵممان کرد لە خۆمان و ئەگەر رەحممان پیّ نەکەیت و لێمان خۆش نەبیت ئەوا خەسارەت مەند ئەبین ...

راستەوخۆ ئادەم تەوبەی کرد ، کەلێرەوە یەکەم تۆبە لە مێژوو سەری هەڵدا و خودا تۆبەکەی قەبووڵ کرد.

ئنجا ئادەم زۆر گریا و خوداش هەردووکیانی لە ئاسمانەوە نارده سەر زەوی و لەبەهەشـت و نـاز و نیعمەتـەکانی بێبەش بوون ، زانایان ئەڵێن جیاوازی هەڵەی ئادەم و گوناهی ئیبلیس لەوەدایە:

یەکەم : حەزرەتی ئادەم کەهەستی کرد لەودارەی خوارد خوای گەورە سەرزەنشتی کرد یەکـسەر داوای لێخۆشـبوونی کردو پەشیمان بۆوە، بەلاّم ئیبلیس دانی بەهەڵەی خۆی دانەناو خۆی بەڕاست لەقەڵەمدا..

دووەم : ئیبلیس رەخنەی لەکاری خوای گەورە گرت و وتی) انا خير منه (واتـە من لـەو باشـترم، بـەلاّم حـەزرەتی ئادەم پرسیاری لەکاری خوای گەورە نەکرد چونکە مرۆڤ دروستکراوە نەوەك دروستکار .خوای گـەورە ئەفـەرمووێت) لايسئل عما يفعل وهم يسألون (کەواتە ئێمە لەلایەن خوای گەورەوە پرسیارمان لێدەکرێت.

سێیەم : حەزرەتی ئادەم پەشیمان بۆوە و تۆبەی کرد، بەلاّم ئیبلیس هەڵەی خۆی دایە پاڵ خوای گەورە و تی) فبما اغويتني لاقعدن لهم صراطك المستقيم (وتی :خوایە مادام منت گومڕا کرد، ئەبیّ لەرێی راستی تـۆ لایـان بـدەم، سەیرکە ئیبلیس بەخوای گەورە دەڵێت : منت گومڕا کرد و نالێت خۆم گومڕا بووم وام بەسەرخۆمدا هێنا!!!...

چوارەم : ئیبلیس بەهۆی خۆبەزل زانین و تەکەبورییەکەی وای کرد کە کڕنووش بۆ ئادەم نەبات، بەهەشتیش جێگاو مەنزڵی خۆبەگەورە زانەکان نییە، بەڵام حەزرەتی ئادەم لەبەر شەرمی خـوای گـەورە جیـی پـیٚ جـیٚ نـەبوو لـەو بەهەشتە پان وبەرینە کە هەڵەکەی کرد "ئادەم هەر دەگریا ، بەڵام خودا بۆ ئادەم بوو بە دڵنەوایی و پێی فەرموو هەوڵ بدە نەوەکانی تۆ گوناح و تاوان نەکەن و روو لەمن بکەن بێگومان پاداشتیان هەر جەرگەی بەهەشـتە و بـۆ ئەوانم ئامادەکردووە بۆیە خوای گەورە ڕوو لەنەوەی ئادەم وهەموو مرۆڤەکان دەکات کە ئێوە بۆچـی ڕێـی شـەیتان دەگرنە بەرو بەگوێی فەرمانـەکانی دەکـەن ئـەی ئێوەخۆتـان نەتانبیـست کـە ئیبلـیس وتـی : دەبـیٚ زۆربـەیان لەخشتەبەرم و گومڕایان بکەم و نەیوت :لەڕاستەوە ولەچەپەوە ولەپێش و پشت بۆ مرۆڤـەکان دەچـم کـە تـەنها کەمێکیان سوپاسگوزاری تۆبکەن؟ خوای گەورە بەو مەزنی و دەسەڵاتی خۆیەوە داوا لەئێمەی مرۆڤی لاواز دەکات کـە گومڕا نەبین و بەدوای فێڵی شەیتان نەکەوین ..ئێمە لەوخاکە دروست بـووین و پێویـست ناکـات لـووت بـەرز بـین چونکـــــــە) إناللە واناالیە راجعـون (و گەڕانەوەمان هەر بۆلای ئەوخوایەیـە کەئێمـەی لەنەبوونەوەهێناوەتـە بوون ورزق و ڕۆزی و ژیانی و هەناسەو عەقڵی پیٚ بەخشیوین .خـوای گـەورە لـەڕۆژی هەینیـدا حـەزرەتی ئـادەمی دروستکرد و، لەرۆژی هەینیش ئەمری خوای گەورەی بەجیٚ هێناو وەفاتی کرد، فریـشتەکانی خـوای گـەورە خۆیـان شۆردیان و خۆشیان لەگۆڕیان ناوشاردیانەوە...

) إبن القیم (دەفەرمووێت : بەزمانی حاڵ خوای گەورە بەحەزرەتی ئادەم ئەفەرمووێت : لەبەهەشـتدا وا گـوزەرت نەکرد کە پادشای بەهەشت بیت، و ئێستاش وەکو بەندەیەك مامەڵەت لەگەڵ ئەکەین، ئەی ئەگەر گوناح نەکەیت لێخۆشبوونی خۆم بەکیٚ ببەخشم ؟ ئەی ئادەم بڕۆ سەر زەوی ولەوێدا بمپەرستەو بەهەشتم بۆت ئامادە کردووە، باش بزانە گەڕانەوەشت هەر بۆلای منە ...ئەی ئادەم بەنەوەکانت ڕابگەیەنە و پێیان بڵیٚ : هەر چەندیٚ تاوانیان کردبێت من لێیان خۆش ئەبم گەرداوای لێخۆشبوونم لێبکەن ...گەر خوای گەورەش پرسیارت لێبکات و لێپرسینەوەت لەگەڵ بکات و پێت بڵێت بۆ کڕنووشێکت بۆم نەبرد؟ بۆ حەرامت خوارد و بۆ حەرامت لەبەرکردبۆ بـەگوێی شـەیتانت کـرد؟ وەڵامی تۆ چی دەبێت؟ دەی تاوەکو لە ژیاندا ماویت ئەوە دەرگای تۆبە و گەڕانەوە بۆلای خوای گەورە والآیە و ڕوو لە پەروەردگارت بکە کەبێگومان شوێن و مەنزڵت بەهەشتەکەی دەبێت کەبۆتی ئامادەکردووە...

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ (26) وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ (27) وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ (28) فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ (29) فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ (30) إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ (31) قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ (32) قَالَ لَمْ أَكُنْ لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ (33) قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ (34)وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ (35) قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ (36) قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ (37)إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ (38) قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ (39) إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ .. الحجر.

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ (11) قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ (12) قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ (13) قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ (14) قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ (15) قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ (16) ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ (17) قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْءُومًا مَدْحُورًا لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ

(18)وَيَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ (19)
فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْآتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا
مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ (20) وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ (21) فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ
لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ وَأَقُلْ لَكُمَا إِنَّ
الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ (22) قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ (23) قَالَ
اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ (24) قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا
تُخْرَجُونَ (25) يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُوَارِي سَوْآتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَى ذَلِكَ خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ
لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ (26) يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا
سَوْآتِهِمَا إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ (27) وَإِذَا فَعَلُوا
فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ
(28)الاعراف

پێغەمبەر نوح سەلامی خودای لەسەربێت:

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ (105) إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ (106) إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ (107) فَاتَّقُوا
اللَّهَ وَأَطِيعُونِ (108) وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ (109) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ (110)
قَالُوا أَنُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ (111) قَالَ وَمَا عِلْمِي بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (112) إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَى رَبِّي لَوْ
تَشْعُرُونَ (113) وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ (114) إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ (115) قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا نُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ
الْمَرْجُومِينَ (116) قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ (117) فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ (118)
فَأَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ (119) ثُمَّ أَغْرَقْنَا بَعْدُ الْبَاقِينَ (120) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
مُؤْمِنِينَ .(121) الشعراء..

ئەمجارەیان لە خزمەت یەكێكی ترین لە پێغەمبەرەكانی خودا كە ئەویشیان حەزرەتی) نوح (ە، سەلامی خودای لەسەر بێت ، ئەم پێغەمبەرە بە باوكی دووەمی مرۆڤەكان ناسراوە و زیاتر لە هەزار ساڵ ژیاوە ، ناوی حەزرەتی نوح لە) ینوح (هاتووە واتە ئەوەی زۆر و بەبەردەوام بگرییێت ، چونكە ئەوەندە خودای خۆشویستووە و بەبەردەوام سەری لە كڕنووش بووە و لاڵاوەتەوە و گریاوە و فرمێسكی رشتووە "ئاخۆ تۆش لەكەیەوە فرمێسكی خۆشەویستی و سۆز لەچاوانت بۆ خوای گەورە نەهاتۆتە خوارەوە!! ؟؟؟..

ئەم پێغەمبەرە نزیكەی دە سەدە لە دوای حەزرەتی ئادەم هاتۆتە دنیاوە ، هەندێك لە زانایانیش دەڵێن سەدەی ئەو كاتە لەگەڵ سەدەی ئەم رۆژگارە جیاوازی هەبووە و هەر سەدەیەك هەزار ساڵ بووە و دەڵێن حەزرەتی نوح دە هەزار ساڵ لە دوای حەزرەتی ئادەم هاتووە سەلامی خودایان لێبێت . بەو پێیەی لە كاتی حەزرەتی ئیدریس دواتر بۆ سەردەمی حەزرەتی نوح مرۆڤەكان بێ عەیب بوون و هەر هەموویان باوەڕیان بە خودا هەبووە ، كەواتە ئەگەر پێغەمبەران بە بەردەوامی لە دوای یەكتر نەهاتبن ئەوا بزانن كە خەڵكانی پێش ئەوان باوەڕدار بووینە و خودایان پەرستووە.

لەسەردەمی نوح پێغەمبەردا چینێك بەسەر چینێكی ترەوە زاڵ تربوون، وەكو زاڵ بوون بە ماڵ و سامان و پارە و دەسەلاّتدارێتی بەرامبەر بە چینەكەی تر ، و سەرهەڵدانی ژێر دەستەیی و رق و كینە بەرامبەر یەكتری، وەكو ئەو

سەردەمەی ئەمڕۆ کەدەبینین لەسەرانسەری جیهان ژێر دەستەیی بۆتە دیاردەیەکی باوو لەهەمووڵایەکەوە کەسانێك بوونەتە ژێر دەستە کەلاواز و بێ پشت و پەنان، جگە لەوەی پارە و پوول و سوڵتە و سامان تەنگی بەم خەڵکە چنیوە و لەرادەبەدەر غرور و لووت بەرزی کردوون . شیرك و بت پەرستن لە هەمووڵایەك سەری هەڵدا و نزیکەی هەزار ساڵێکی خایاند ، دوای وەفاتی حەزرەتی ئیدریس سەلامی خودای لەسەربێت خەڵکان و زانایان ئەو ئەمانەتەی پێغەمبەریان گرتە ئەستۆی خۆیان بۆ بانگەواز کردن بۆ وەحدانیەتی خودای هەموو جیهان ، لەسورەتی نوحدا خودای گەورە ئاماژە بە ناوی چوار زانا دەکات کە لەو سەردەمە واتە لە نێوان ماوەی حەزرەتی ئیدریس و حەزرەتی نوح خەریکی بانگەواز بووینە و خەڵکیان بەرەو پەرستنی خودای تاك و تەنها بانگ دەکرد ئەو چوار زانایە ئەمانە بوون) وود و نەسر و یەعوق و یەهود.. (

ئیبلیس نەیدەوێرا نزیکی ئەو خەڵکە ببێتەوە چونکە ئیماندار و خۆڕاگر بوون، ماوەی هەزاران ساڵ ئارامی گرت و خۆی لە خەڵکەکە نزیك کردەوە بەو ئومێدەی دووچاری شیرك و هاوبەشدانان بن بۆ خوا و دەچووە مێشکی خەڵکەکەوە کەبۆچی پەیکەرێك بۆ ئەو زانا مردووانە دروست ناکەن تاوەکو بەجەستە و رۆحیش نەبێت بە پەیکەر لە بەر چاوتان بمێنن ..

ئەمانیش وایانکرد و پەیکەریان تاشی و دروستیان کرد ، دوای ئەم نەوەیە نەوەیەکی تر هاتنە دنیا و ئەمجارە ئیبلیس بە یەکجارەکی پلانی گێڕا و خۆی لەخەڵکەکە نزیك کردەوە و پێی وتن : بۆ ئەم پەیکەرانە ناپەرستن و پێویستە تەقدیسیان بکەن ، چونکە بەم کارەتان لە خودا نزیك دەبنەوە و پلە و پایەتان زیاتر بەرز دەبێتەوە .. ئەمجارەش توانی خەڵکەکە هەڵبخەڵەتێنێت و لە خشتەیان بەرێت ، خەڵکەکە بە گوێیان کردو بە دەوری پەیکەرەکان دەسووڕانەوە و دەیان پەرست و قوربانیان بۆ دەکرد.

خەڵك لە هەموو لایەکەوە کەوتە تاریکیی و هاوبەش پەیداکردن بۆ زاتی خودا جل جلالە ، بۆیە خودای گەورە پێغەمبەرێکیان بۆ رەوانە دەکات ، کە ئەویش پێغەمبەر نوح بوو سەلامی خودای لەسەربێت.

حەزرەتی نوح رەمزی تێکۆشان و ماندووبوون و خەمخۆری خەڵکەکە و رێنمایی بەخش و کەسێکی نەرم و نیان و بەسەبر و بەسۆز بوو بۆ، تەمەنی گەیشتۆتە سەرووی چل ساڵان خودا وەحیی بۆ ناردووە و نەبی و رەسولە . خودای گەورە لە قورئانی پیرۆزدا فەرموویەتی] انا ارسلنا نوحا الی قومە ان انذر قومك من قبل ان یأتیهم عذاب الیم [.لە پەنجا ساڵیەوە لەناو گەلەکەی ژیاوە و بۆ ماوەی نۆ سەد و پەنجا ساڵ بانگەوازی لەگەڵ کردن و بە بەردەوام ئامۆژگاری دەکردن و داوای لێدەکرن دەسبەرداری بت پەرستن بن و روو لە خودا بکەن ، بەلاَم گەلێکی سەر سەخت و کەللە رەق و نەفام بوون و گوێیان بەو پێغەمبەرە نەدەدا ، و تەنها لە ماوەی دوانزە ساڵدا تاکەسێك باوەڕی پێدەکات واتە هەر دوانزە ساڵ جارێك کەسێك باوەڕی پێدەهێنێت و لە ماوەی ئەو نۆسەد و پەنجا ساڵە تەنها هەشتاو دوو کەس باوەڕی پێدەهێنن و واز لەشیرك و کوفر دەهێنن..

قال الملأ من قومه إنا لنراك في ضلال مبين !!! زۆر سەیرە ئەم پێغەمبەرە بۆ ماوەی نۆسەد و پەنجا ساڵ ئیدانە دەکرێت و بە گومڕا و سەرلێشێواو لە قەڵەم دەدرێت . قال یا قومی لیس لی بچلالە ولکنی رسول من رب العالمین .. زۆر سەیرە پێغەمبەرێك هەموو تواناو هێزێکی خۆی دەخاتە گەڕ بۆ ئەوەی گەلەکەی لە گومڕایی و تاریکایی رزگاریان بێت و روو لەخودا بکەن بۆئەوەی بەهەشتیان دەست کەوێت کەچی بەشێت و سەرلێشێواو ناوزەدی دەکەن، کەسانی بەرژەوەند پەرست لە هەموو کات و سەردەمێکدا کەسانی باوەڕدار و پەیامدار بە گومڕا ئەزانن و لەم سەردەمەی ئەمڕۆش بە تیرۆریست و هتد......

بەلاّم سوپاس بۆ کەسانێك کە شەوێنکەوتەی پێغەمبەرانن) نوح (ئاسا گـوێ بـەم تۆمەتانـە نـادەن و خزمـەتی پەیامەکەی خوای گەورە ئەکەن .. خودای گەورە دەفەرمووێت] کذبت قوم نـوح فکـذبوا عبـدنا وقـالوا مجـــــنون مزدجـر [هەروەها گەیشتە ئە رادەیەی دەیانووت شێت بووە و مەسی جنۆکە گرتوویەتی] ان هو الارجل بـه جنـه [ئەمجارە پەنایان بردە بەر ئیدانە کردن و ترساندنی بە کوشتن و لە ناو بردن] قالوا لئن لم تنتة یـانوح لتکونن من المرجـومین [، هۆشدارییان پێدا گەربێتوو وازیان لێ نەهێنێت ئەوا بـەردبارانی ئەکـەن و لـەناوی ئەبـەن کـە ئەمەش دوایین هەوڵە بۆ رێگرتن لە پەیامداران.

کەبەلایەوە نزیك ئەبوونەوە داوای ئامۆژگارییان لێدەکرد و دەیانووت قسەمان بۆ بکە ئەی نوح ، کە ئەویش قسەی بۆ ئەکردن و دوایی تەواو دەبوو گاڵتەیان پێدەکرد و دەیانووت عەقڵی لە دەستداوە و شێت بووە ، ئەمـە نۆسـەد و پە نجا ساڵی خایاند . ئنجا حەزرەتی نوح بە خودای فـــــــــەرموو] ربـي انـي دعـوت قـومي لـیلا و نهـارا فلـم یزیدهم دعـــــــــائي الا فرارا [ئەو هەر کۆڵی نەدەدا هەرچەندی گاڵتەی پێکراو ئازار درا ئەو پێغەمبەرە لەسەر بانگەوازەکەی سوورتر و گەرم و گوڕتر دەبوو ، تەنانەت گەیشتە ئەو رادەیەی لێیدرا ، پیاوێکی پەککەوتە دەڵێتە کوڕەکەی لە پشتم بکە و بمبە بۆلای نوح، کە دەیگەیەنێتەلای و بە دار لەحەزرەتی نوح دەدات و گاڵتەی پێدەکات ، وەك دەگێڕنەوە ئەم پێغەمبەرە رۆژانە بە دەستی گەلەکەی زۆر ئازاری دەچەشت لێدانی زۆری بەردەکەوت و بۆ ماوەی چەند کاتژمێرێك دەبوورایەوە ، پاش بوورانەوەکەی کە سەرتا پای لەشی خوێناوی بـوو هەڵدەسـتایەوە و دەچـۆوە بۆلای گەلەکەی و زیاتر ئامۆژگاری دەکردن ، و پێی دەفەرموون من هیچم لە ئێوە ناوێ نە ماڵ نە سامان نە موڵك و نە دەسەلاّتدارێتی من تەنها دەمەوێ ئێوە بەر خەشم و قینی خودا نەکەون گومڕا نەبن ، من هاتووم تـا ئێـوە لـە تاریکی و جەهالەت رزگار بکەم و شیرك بۆ خودا پەیدا نەکەن ، من زۆرتـان لێناکەم و باوەڕ هێنان بە زۆر لێکـردن نییە و پێی دەفەرموون] إن اجري الا علی الله...[

]فقال الملأ الذین کفروا من قومه ما نراك الا بشرا ام مثلنا [بە حـەزرەتی نوحیـان دەووت : ئـەو ژمـارە کەمـەی لەگەڵ تۆن هەرهەموویان هەژارن و وەکو ئێمەنین ،] ومـا نـراك اتبعـوك الا اربلنـا [بـە گاڵتـە پێیـان دەووت : ئەوانەی شوێنکەوتەی تۆن بە تەنها ئەوانەن کە ژێر دەستەی ئێمە بووینە و بەلووت بەرزی ولە خۆباییەکی زۆرەوە دەیانووت چۆن ئێمە شوێن تۆ بکەوین ؟).ملأ (ئەو کەسانەن دارو دەستەی دەسەلاّتدارانن و رۆڵـی چەواشـەکردن و خۆپەرستی ئەگێڕن، بەلاّم بەهۆی دەسەلاّتدارانەوە خۆیان دەوڵەمەند و پایەدار بکەن، بۆیە زۆر جار دەسەلاّتداران کەسانی دەستکورت و هەژار بەکەم ئەزانن و پێوەر لای ئەوان ماددیە نەك مرۆڤایەتی، بۆیە کاری پێغەمبـەران بـۆ شوێنکەوتوانیان راستکردنەوەی ئەم بیرە کورتەیە و دابین کردنی یەکسانییە.

پێغەمبەر بە رازی بوون بە قەدەری خوداوە روو لە خـودای گـەورە دەکـات و دەفـەرمووێ : خودایـە مـن شـەوو رۆژ بانگەوازم لەگەڵ کردن و لەهەمولایەکەوە لەگەڵیان بووم و راسپاردەکانی تۆم بۆ روون کردنەوە وداوای مەغفیرەتم

بۆ دەکردن کەچی ئەوان رادەکەن و تەنانەت پەنجە دەخەنە گوێچکەکانیانەوە ، ئەمجارە هەر کۆڵ نادات و] ثم اني دعوتهم جهارا [، کە لە شوێنێك کۆدەبۆوە بانگی هەموویانی دەکرد و هەروەها] واسررت لهم اسرارا [بەنهێنی لە ڕێگا قۆڵی دەخستە قۆڵی موشریکەکان و داوای لێدەکردن بەرەو مەغفیرەت و لێخۆشبوونی خودا بێن و واز لە گوناح و تاوان بێنن .

داوای لێدەکردن شوکری نیعمەتەکانی خودا بکەن و] یرسل السماء علیکم مدرارا [ئەم ئاسمانەی بۆ کردوون بە پارچەیەك نیعمەت ، بە گوێیان نەدەکرد ، ویمددکم بأموال وبنین .. ویجعل لکم جنات ویجعل لکم انهارا .. هەر سەرزەنشتیان دەکرد و گاڵتەیان پێدەکرد ،] مالکم لاترجون لله وقارا و قد خلقکم اطوارا [دواتر نیعمەتەکانی ئاسمانیان بە نموونە بۆ دەهێنێتەوە وەکو ڕووناکی مانگ و خۆر و ئەستێرەکان و باران بارین، زیکری ئیستغفار مایەی وەدەست هێنانی جۆرەها بەخششی خوای گەورەیە ئەوەندە بەس بێت بەم زیکرە بەڕێی خۆشیدا ئەڕوات و بەئامانجەکانی ئەگات، بۆیە پێویستە ڕۆژانە بەلانی کەم سەد جاران ئەم زیکرە بکەین و پێغەمبەری پێشەواش فەرموویەتی هەرکەسێك دەست بە ئیستغفارەوە بکات خوای گەورە لەهەموو ناخۆشی و ناڕەحەتییەك ڕزگاری ئەکات و خۆیشی نازانێت چۆن ڕزق و ڕۆزی بۆ دابین ئەکرێت و چۆنیش بۆی دێت.

دوای نۆسەد و پەنجا ساڵ لە بانگەواز کردن لە تەمەنی موبارەکی ئەم پێغەمبەرە ئیتر خودا فەرمانی پێکرد و پێی فەرموو با بانگەوازەکەت بەس بێت .. حەزرەتی نوح دەستی بە نزا کـــــرد و فەرمووی] ربي لاتذر علی الارض من الکافرین دیارا .. انك ان تذرهم یضلوا عبادك ولایلد الا فاجرا کفاارا [نزای کرد خودایە نەوەی ئەو موشریك و زاڵمانە نەهێڵیت نەوەکو شوێنکەوتەی ئەوان بن .. خودای گەورە نزاکەی گیرا کرد و پاشان فەرمانی پێکرد کەشتییێك دروست بکات ، ئەویش فەرمانی خودای بەجێ هێناو کەشتییێکی زۆر گەورە و زەبەللاحی لە بیابانێکی وشك دروستکرد ، گەلەکەی بینیان خەریکی دروستکردنی کەشتیە لە بیابانێکی وشك و دوور لە شەپۆلی دەریا جارێکی تر کەوتنەوە خۆ بۆ گاڵتەکردن بەم پێغەمبەرە و دەیانووت : ڕاستمان وت کە وتمان تۆ گومڕا و شێتیت !!... ئارامگرتن و هەناسە درێژی و خەمخواردنی حەزرەتی نوح گەیشتە ئەو ئاستەی کە خوای گەورە ئاگاداری بکاتەوە کەتەواو هیچ کەسی تر لەگەلەکەت باوەڕ ناهێننهیچیان لەگەڵ مەکە و چی تر بانگەوازییان لەگەڵدامەکە ...بەمتمانە بوون بەخوای گەورە و باوەڕهێنان بە پەیمانی خوای گەورە، حەزرەتی نوح نەیپرسی بۆ لەم شوێنە دوورە و دوورتر لە دەریا ئەم کەشتییە دروست بکەم ؟؟؟ بۆیە کە فەرمانی خوای گەورەیە بێ دوو دڵی و ڕاستەوخۆ جێبەجێی دەکات، چونکە خێر و خۆشی سەرکەوتن بەدەست دەهێنێت، بۆیە ئەگەر خوای گەورە کەبڕیاری سەرکەوتن بدات و بتپارێزێت کەس بۆی نییە و لەتوانایدا نییە لەناوبەرێت و ببێتە ڕێگر لەبەردەمت.

وتەی زۆر هەیە لەبارەی دروستکردنی کەشتییەکە کە ماوەی چەند ساڵێکی زۆری خایاندووە، چونکە حەزرەتی نوح خاوەنی دار و کەرەستەی کەشتییەکەنەبوو، بەلاّم گەورەیی کارەکە و دروستکردنی کەشتییەکە هەموو ئەزیەت و ئازارەکانی حەزرەتی نوحی بیردبۆوە، بۆیە پێویستە کەسی خواناس ئازا و چاونەترس و نەبەرد بێت جگە لە خوای گەورە لەهیچ هێز و دەسەلاّتێك نەترسێت بەلاّم نابێت بەحەماسەت و کەف و کوڵ بێت، پێویستە بەبیر و هۆش و زانست و پلان دانەر بێت بۆ بە ئەنجام گەیاندنی کاری بەجێ و پڕۆژەکانی ئایندەی لەهەمووی گرنگتر نابێت) نیەت بۆ خوای گەورە (مان، لەبیر بچێت.

خودای گەورە بە حەزرەتی نوحی فەرموو] ان موعدهم الصبح اليس الصبح بقريب [خـۆی و خێزانێکـی و سـێ لـە منالەکانی لەگەڵ بڕوادارەکانی کە لەگەڵی بوون بەرەو کەشتییەکە سەرکەوتن خێزانەکەی تری و منالەکانی تـری لەگەڵ موشریکەکان مانەوە چونکە لەریزی ئەوان بوون و دژی حەزرەتی نوح بوون .. چـەندەناخۆش و ناڕەحەتییـە لەماڵەوە خێزان و منالەکانت بەقسەت نەکەن و لە فەرمانەکانت دەربچن و سەرەڕای ئەوەش دژی بـیر و باوەڕەکـەی تۆبن و گوێی بۆ نەگرن!!!...

بەرلەوەی سواری کەشتییەکەبن خودا پێی فەرمووبوو کەی لەناو تەنوری ماڵەوەت لـەبری ئـاگر ئـاو هاتـە دەرەوە سواری کەشتییەکە بن و پەلە بکەن ، و لەهەموو گیانداریك دوو جووت سواری کەشتییەکە بکە ، کە ئاو لە شـوێنی تەنووری ئاگر فوارەی کرد ، سەرتاپای زەوی رووی لەتەقینەوە کرد و بوو بەکانی و ئاوی لێ هەڵقوولا و] وفجرنـا الارض عيونا.[سەرتاپای ئاوی زەوی و ئاسمانیش بوون بەیەك و] بماء منهمر [ئنجـا حـەزرەتی نـوح رووی لـە باوەڕدارەکان کرد و فەرمووی] اركبوا بسم الله مجريها [نەیفەرموو من و کەشـتییەکەم رزگارتـان دەکـات و نـاوی خودای هێنا کەمەبەستی رزگاربوون هەربەدەست خوداوەیە ، تاقیکردنەوەکانی خودا لەگەڵ ئەم لافاوە بۆحـەزرەتی نوح هێشتا درێژەی هەیە و بەردەوامە ، دەبینێت کوڕەکـەی لـە لێـواری خنکانـە و ژنکـەی تریـشی نایـەت و روو لەکوڕەکەی دەکات و پێی دەفەرمووێ] يا بني اركب معنا [خودا کوڕەکەی لە کەشتییەکە نزیك کردەوە ، و هەرداوای لێدەکرد و پێی فەرموو] ولاتكن مع الكفرين [بەلاّم کوڕەکەی دەڵێت ناخنکێم و دەگەمـە نزیـك ئـەم شـاخە !!... کوڕەکەی بە کافری خنکا بەلاّم خودا بە حەزرەتی نوحی فەرمـــــــوو] انه ليس من اهلك [ئەوە کەس و کوڕی تۆ نییە بەڵکو سەرنشینانی کەشتییەکە کەس و نزیکی تۆن...

وەك باس دەکرێت بە دەیەها کیلۆمەتر ئاو بەرەو ئاسمان بەرز بۆتەوە و کەشتیەکەی نوح لە چاو شەپۆلی ئاوەکان زۆر زۆر بچووك بۆتەوە ، لەناو کەشتییەکەدا حەزرەتی نوح نزا دەکات و دەفەرمووێت : رب انزلني منلا مباركـا ... کوردستان ولاّتی پێغەمبەران و پاکییە تا ئەوکاتەش خراپی تێدا روونەدابوو و پاك و بێگەرد بوو ...ولاّتێـك لـە قورئانی پیرۆزدا بە پیرۆز ناوبرێت شایانی ئەوەیە بیپارێزین و پارێزگاری لێبکەین.

خوداش دوعاکەی گیرا کـــــــــــــــرد و] فستوى على الجودي [جودی چیاییێکە کەوتۆتە کوردستانی تورکیا بە فەرمانی خودای گەورە کەشتیەکەی حەزرەتی نوح لەسەر شاخی جودی وەستا .. لە سـاڵی 1980 چـەند زایایـەکی ئەمریکی و رۆژاوایی دوای ماندووبوونێکی زۆر و گەڕان توانیان شوێنی کەشتییەکەی نوح لەسەر ئەو شاخە ببیننەوە لەگەڵ چەند پارچەیەکی کەشتییەکە ... دەڵێن دوای پەنجا ساڵ پـاش ئـەم مـوعجیزە گەورەیـەی خـودا کـە بـۆ لەناوبردنی گەلی نوح ناردی حەزرەتی نوح ئەمری خودای بە جێ هێناو وەفاتی فەرموو...

چەند ژیان درێژ بێت هەر تەمەنت کورت ئەبێت ئەگەر تەمەنت سەد سـاڵ زیـاتریش بێـت هـەردەبێ تەمەنەکـەت لەدەست بدەیت، ئەوەتا حەزرەتی نوح دوای هەزار و پەنجا ساڵ لەتەمەنەکەی ئنجا تەمەنەکـەی بـەکۆتا هـات، کەوابێ ئێمە بەتەمای چەند ساڵین ؟ بۆچەند ساڵیش کۆبکەینەوە؟ دەگێڕنەوە رۆژێك لەرۆژان حەزرەتی نوح بـەلای ئافرەتێك رەت ئەبێت کەلەسەر گۆڕی کوڕەکەی ئەگریێت، و حەزرەتی نوحیش دەچێتەلای و دڵـی ئەداتـەوە و پێـی دەڵێت : مەگری، ئافرەتەکەش دەڵێت : ئەی نوح نازانیت ئەو کـوڕەی مـن چـەندە شـیرین و چـەندە گـەنج بـوو ؟ حەزرەتی نوحیش لەتەمەنی کوڕەکەی پرسیار ئەکات و ئافرەتەکەش ئەڵێت : سێ سەد ساڵ بـوو !!!... حـەزرەتی نوحیش پێی ئەڵێ : ئەزانی پێش بەکۆتا هاتنی دنیا گەلانێك پەیدا ئەبن زۆرترین تەمەنیان لەنێوان حەفتا بـۆ هەشتا ساڵانە !!!..ئافرەتەکەش سەری بەرز ئەکاتەوە و روو لەحەزرەتی نوح ئـەکات و دەڵێـت : ئەمانـە خـانوو

ئەکەن ؟؟؟؟...

بۆچی و لە پێناو چی ئەم هەموو ئیدانە کردن و ئازاردانە؟

بۆ بێدەنگ نەبوون؟

بۆدەست نەگرتن بەکلاوەکەی تاوەکو با نەییات؟

بەرپاکردنی چاکە و ئامۆژگاری کردنی خەڵکی پیرۆزترین کارە، چونکە رزگارکردنی مرۆڤە لەناخۆشییەکانی دنیا و قیامەت.

نەکەی بێزاربیت لەکاری ئامۆژگاری کردنی خەڵکی و بەرپاکردنی دینداری، ساردبوونەوە رووت تێنەکات و کۆڵ نەدەیت و چۆك دانەدەیت ...نەڵێی دنیا بەمن ناگۆڕێت و کەسێك بەمن ئیسلاح نابێت، نەشڵێیت زۆرم کردو زۆریش ماندوو بووم، چونکە بەقەد حەزرەتی نوح ماندوونەبوویت و ئەزیەتت نەبینیوە.

ئامۆژگاری بەتەنها بە) خگبە محاچرە (نابێت ئەبێت هەموو هۆکاریٚ بگریتە بەر و دەبێت تێکەڵ بەناخی کۆمەڵگابیت و بەشداری خۆشی و ناخۆشییەکانیان بکەین.

گەر تەمەنێك بۆ خواو کاری جوان و چاکەکردن بەسەرنەبەیت، بۆ هەر شتێکی تر سەرفی بکەیت ئەوا لەدەست چووە و بەفیڕۆ و زایە چووە.

ئەگەر بۆ خوای گەورە بسووڵحێین و بکەوینە خۆ ئەوا بێگومان هەموو دروستکراوەکانی خوای گەورە لەگەڵمان ئەبن و لەسەرئێمە دێنە وەلام.

گەلی نوح دەرگای وتوێژ و بیرکردنەوەیان لەخۆیان داخست، نەیانویست راستیەکان دان پیٚ بنێن، ئەوە بەهۆی رابواردن و پلەو پایە و خۆشییەکانی دنیاوەبوو و، کەواتە بائێمەش چاو لەوان نەکەین.

ئەبێت زۆر رۆشنبیر بین و نابیٚ بە قسەی هەموو کەسێك بکەین، و خۆمان هیچ نەزانین ...چ رێبازێك بەرنامەی ژیانتە؟ چ کەسێك سەرمەشق و چاوساغتە؟ تەنها بەقسەی ئەوبکە، چونکە گەلی نوح بەقسەی پێغەمبەرەکەیان نەکرد و گوێڕایەڵی کاربەدەست و بەرژەوەند خوازیان کرد بۆیە لەناوچوون....

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ (14) فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آَيَةً لِلْعَالَمِينَ (15) العنکبوت..

وَأُوحِيَ إِلَى نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آَمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ (36) وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ (37) وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأٌ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ (38) فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُقِيمٌ (39)حَتَّى إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ آَمَنَ وَمَا آَمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ (40) وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ (41) وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ (42) قَالَ سَآَوِي إِلَى جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ (43) وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَا سَمَاءُ أَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ (44) وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ (45) قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ (46) هود.

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (1) قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ (2) أَنِ

اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُونِ (3) يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (4) قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا (5) فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا (6) وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ
لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصَرُّوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا (7) ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا (8)
ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا (9) فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا (10) يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا
(11)وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا (12) مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا (13) وَقَدْ
خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا (14) أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا (15) وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا
(16)وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا (17) ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا (18) وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا
(19)لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا (20) قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدُهُ إِلَّا خَسَارًا (21)
وَمَكَرُوا مَكْرًا كُبَّارًا (22) وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا (23) وَقَدْ أَضَلُّوا
كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا (24) مِمَّا خَطِيئَاتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا
(25)وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا (26) إِنَّكَ إِنْ تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا
كَفَّارًا (27) رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا (28)
نوح.

* * *

پێغەمبەر هود سەلامی خودای لەسەر بێت:

كَذَّبَتْ عَادٌ الْمُرْسَلِينَ (123) إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ (124) إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ (125) فَاتَّقُوا اللَّهَ
وَأَطِيعُونِ (126) وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ (127) أَتَبْنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ آيَةً تَعْبَثُونَ
(128)وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ (129) وَإِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَّارِينَ (130) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ (131)
وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ (132) أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ (133) وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ (134) إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيمٍ (135) قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَظْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ (136) إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ (137) وَمَا
نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ (138) فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ (139) وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ
الرَّحِيمُ .(140) الشعراء..

گەلی عاد گەلێك بوون كە دوای سەد ساڵێك لە پاش گەلی نوح سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت پەیدابوون ، ئەم گەلەی عادە كەوتبوونە نێوان وڵاتانی یەمەن و عوممان و سعودیە .ئەم گەلە گوناح و تاوانیان لە رادەبەدەر زۆر و بێ ژماربوو بۆیە خوای گەورە پێغەمبەرێكی بۆ ناردن بە ناوی هود ، ئەم پێغەمبەر عەرەب بووە و ، لە مێژووی پێغەمبەرایەتیدا تەنها چوار پێغەمبەر عەرەب بووینە ئەبو زەڕی غەفاری دەفەرموویێت كە پێغەمبەر بۆی باس كردم و فەرمووی چەند پێغەمبەرێك هەن و لەناو ئەو كۆمەڵە پێغەمبەرانە تەنها چواریان عەرەبن كە ئەوانیش هود و شوعەیب و ساڵح پێغەمبەرەكەت، واتە پێغەمبەری ئێمەش عەرەب بووە لەگەڵ ئەو سێ پێغەمبەرەی كەباسمان كرد .. هەروەها گەلەكە بە) احقاف (ناسراو بووینە و قورئانیش ئاماژەی پێكردووە] واذكر اخا عاد اذ انذر قومه بالأحقاف . [ئەم ئایەتە باس لە براكەی عاد ئەكات كە ئەویش هود پێغەمبەرە سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت . بەڵام عاد و هود برای شیریی نین بەڵكو خودا بە برا ناویان دەبات. ناوچەی عاد خۆشترین و جوانترین و نایابترین شوێنی سەر زەوی بووە ، تابڵێی دڵگیر وڕازاوە خۆش و جوان بووە و پڕبووە لە باخچە و سەوزایی و ئاوەدانی بەڵام

دواتر هەمووی بوو بە بیابان و لماوی و بـــــــە) الاحقاف (ناوبـانگی دەرکـرد، کەواتــە ئـەو بیابـانەن جـاران پارچەیەك بووە لە سەوزایی و رازاوەیی ...لەفەرمووودەیەکی پێغەمبەری پێشەوادا هاتووە) کـە قیامـەت دانایـەت تاوەکو ئەو بیابانە وەکو جارانی لێنەیەتەوە(، هەربۆیەش زانایان بەدووری نازانن بەرزبوونەوەی ئاستی دەریاکان و توانەوەی بەستەڵەکەکانی بەفر ئەم رووداوە دروست بکەن، بـە پێی هەنـدێ توێژینـەوەی کەشناسـیش لـەماوەی سالآنی داهاتوودا باران لەو ناوچەیە زیاد دەکات، کـە هۆیـەکن بـۆ گەڕانـەوەی شـوێنەکە بـۆ دۆخـی جـارانی و سەرهەڵدانەوەی سەوزایی و ئاوەدانیی!!!!...

4وێنی

شوێنی گەلی عاد لەسەر نەخشە

] الم تر کیف فعل ربك بعاد ارم ذات العماد التي لم یخلق مثلها في البلاد [، گەلی عاد گەلێکی زۆر بە توانـا و بەهێز و بەتین بووینە و لەدوای حەزرەتی ئادەم کەسێك نەبووە وەکو ئەوان گەورە و زەبەلاح و بەهێز بووبێت ، بۆ نموونە بچووکترین و کورتە بالآترین کەسیان درێژییەکەی شەست مەتر بووە ، و هەندێکیان سەد مەتر بووینـە و گەورەترین بەردە شاخیان زۆر بە ئاسانی بە کۆڵ هەڵگرتووە ، خودای گەورە ئەم گەلەی بۆیە دروست کرد کە بتوانن ژیار و حەزارەتێك بێننە بوون و ئەوەتا لە شاخ خانوویـان دروسـت کـردووە. گەلەکـە بـەرەو هەڵـدێران چـوون و هەلاکەت رووی تێکردن و روویان نایە شیرك و فەساد ، بۆیە خودای گـەورە هـود پێغەمبـەری بـۆ رەوانـە کـردن ، پێغەمبەر لە زۆر فەرمایشتا باس لە هود پێغەمبەر دەکات و زۆر خۆشەویستی خـۆی بـۆ ئـەو پێغەمبـەرە دووپـات کردۆتەوە.

وشەی هود مانای) نەرم و نیانی (دەبەخشێت ، حەزرەتی هود زۆر بە نەرم ونیانی و حەکیمانە لەگەڵ گـەلی عـاد دەستی بە بانگەواز کرد و هۆشیاری دەکردنەوە ، باسی ناز و نیعمەتەکانی خودای بۆ دەکردن و باسی لە گەورەیی و رەحم و بەزەیی خوای بۆ کردن ، یەکەم شت کە داوای لێکردن پێی فەرموون) قـال یـا قـومی اعبـدوا الله (ئـەی گەلەکەم روو لە خودا بکەن و خودا بپەرستن و دەسبەرداری شیرك و تاوان بن ... ئەم ئامۆژگارییانەی حەزرەتی هود بۆ ئێمەش و بۆ هەمووکەسێکی ئەم رۆژگارەیە وەك دەبینین هەزاران کەس روویان لە خراپە و خراپەکاری کـردووە و سەرپێچی فەرمانەکانی خوداو پێغەمبەرەکەی دەکەن] قال الملا الذین کفروا من قومە انا لنریك في سفاهة [سەیر کە هێشتا بەگوێی هود پێغەمبەر ناکەن و بە) سفاهە (ناوی دەبەن ، کە بە مانای گێل و نەفام دێت .. بەلآم ئەو هەر نەرم و نیان و لەسەر خۆ و ئارامگرە] قال یا قـومي لـیس لـي بـسفاهة ولکـني رسـول مـن رب العـالمین ابلغکـم رسالات ربي وانا لکم ناصح امین [سەیرکە چەندە ژیرانە و ئاقلآنە و بەبێ هەڵچوون بانگیان دەکات..

]او عجتم ان جاءکم ذکر من ربکم علی رجل منکم لینذرکم واذکر اذ جعلکم خلفاء من بعدي قوم نوح ... [من نەزان و گێل و نیم من پێغەمبەری خودام و دوای گەلی نوح بۆ ئێوە هاتووم ، ئایا بیرتـان چوو کە گەلی نوح چییان بەسەر هات و چۆن نغرۆ بوون و ئاسەواریشـــیان نەما ؟

] وزادکم في الخلق بـسطة [بەلآم باش بزانن ئێوە لەگەلی نوح بە هێزتر و بە دەسەلآتترن] ... فاذکروا الاوالله [نیعمەت و بەخششەکانی خوایان بیر دێنێتەوە کە چۆن پێیداون و بەسەری دابـاراندوون ،] اذ قال لهم اخوهم هود الا تتقـون [هەروەها پێشـــیان دەفەرموێت من هیچ پاداشـــتێك لە ئێوە داواناکـــەم و] ان اجـري الا علـی رب العالمین.. [هەروەها پێی فەرموون کە ئەو شتانەی دروستی ئەکەن تاسەر بۆتـان دەمێنێتەوەو لە دەستی نادەن ؟

هەرچەندە خانوو و پەیکەری گەورە لە چیاکان دروست بکەن هەر دەبێ لە دەستی بدەن و جێی بهێڵن ، بەڕاستی گەلەکەم ئێوە تاوانی گەورە لە خۆتان ئەکەن و خەسارەتمەندیی هەر بۆ ئێوەیە و ئیتر بابەس بێ روو لە خوا بکەن .ئەوانیش لەبەرامبەردا پێی دەڵێن ئێمە گەلێکی بە هێز و بازووین و هیچ شتێك کارمان لێناکات و خەسارەتمەند نابین ..

بۆیە پێغەمبەر فەرموویەتی) شیبتني هود و اخواتها (واتە :سورەتی هود و ئەوانی تر پیریان کردووم، زانایان دەڵێن : ئایەتی) فاستقم کما امرت ومن تاب معك ولا تگغوا انه بما تعملون بصیر (چونکە بەراستی گەلەکەی سەرسەخت بوون و گوێیان بە ئامۆژگارییەکانی نەدەدا.

حەزرەتی هود پێی فەرموون بابەس بێ ئیدی روو لە ئیستغفار و تەوبە بکەن و بگەڕێنەوە بۆلای خودا ئەوەتا گەورەترین هێزی پێ بەخشیون ، ئەوانیش وتیان] قال یا هود ما جئتنا ببینة وما نحن بتارك الهتنا [وتیان : ئێمە واز لە خوداکانی خۆمان ناهێنین و وازلەم قسانە بێنە ... چیت لە دەست دێت بیکە و باکمان نییە ، سەیرکە خودا چی بەسەر هێنان ؟ بۆ ماوەی سێ ساڵ بارانی بۆ نەباراندن و وشکە ساڵی رووی لەگەلی عاد کرد .... پاشان خودا سێ هەوری بۆ ناردن کە رەنگیان سوور و سپی و رەش بوون ، حەزرەتی هودیش فەرمووی کام هەور هەڵدەبژێرن تابچنە ژێرییەوە ؟ خۆیان داوای هەوری رەشیان کرد..

پاشان چوونە ژێرهەورە رەشەکەوە، کەچوونە ژێرییەوە رەشەبایێکی زۆر بە هێز هەڵیکرد و ماوەی هەشت رۆژی خایاند ... بەر لە هەڵبژاردنی هەورە رەشەکە حەزرەتی هود پێی فەرموون] فکیدونی جمیعا [بەو واتایەی چیتان لە دەست دێت بیکەن و باکم نییە ، و پاشان فەرمووی] انی توکلت علی الله. [بایەکە هەڵی کرد بەلام چ بایێك] بریح صرصر عاتیة [ئەوەندە بەهێزو زۆر زۆر ساردیش] . ثمانیة ایام حسوما فتری القوم فیها صرعا کأنهم اعجاز نخل خاویة [وەکو دار ئەکەوتن و ئەشکان و لەناو دەچووادی الی ولیا فقد اژنتهره بالحرب... [

هەر کەسێك دژایەتی دۆستێکی من بکات ئەوا شەڕی لەگەڵ من بەرپاکردووە .کێ هەیە لەدەست خاڵقی بوونەوەر رزگاری بێت ؟؟ کێ هەیە بەدەسەڵاتی خۆی بنازێت و لەدەستی نەچێت ؟؟ شەڕکردن لەگەڵ پەیامداران و خواناسان شەڕکردنە لەگەڵ خوای گەورە و میهرەبان، بۆیە خوای گەورە لەفەرموودەیەکی قودسیدا ئەفەرمووێت] من عادی الي ولیا فقد اذنته بالحرب [هەرکەسێك دژایەتی دۆستێکی من بکات ئەوە شەڕی لەگەڵ من بەرپا کردووە ... ئالێرەدا گەلی هود لەناو چوون و بە فەرمانی خودا حەزرەتی هود و ئەوباوەڕدارانەی لەگەڵی بوون، زۆرجار دەسەڵات و هێز دەبێتە مایەی گومڕایی و سەر لێشێوان و خۆلەبیر کردن و خوا لەبیر کردن !!!.....بۆناپرسیت کە کێ منی کرد بە خاوەن پارە و سامان ؟؟ یاخود کێ منی کرد بە خاوەن هێز و دەسەڵات ؟؟ گەر کەسێك وا بیربکاتەوە کە خۆی بە بازووی خۆی گەیشتۆتە ئەو دەسەڵات و هێزە و کەسانی بەرامبەر بەچاوی سووك و خوار خۆی سەیر ئەکات و بەبەردەوام حەز و ئارەزوو دەکات خەڵکانی لەخۆی نزمتر بکات بە کۆیلە و بەندە ..

گەلی عاد پەندییان لەگەلی نوح وەرنەگرت هەرچەندەی ماوەی نێوانیان زۆرنەبوو، بۆیە یەکێك لەو خاڵە بەهێزانەی کە مرۆڤ بەختەوەر ئەکات و کۆمەڵگاش دووچاری لەناوچوون نابێت، ئەوەیە کە گەلان و کەسانی پێش خۆمان لەبەر چاوبێت و بەبەردەوامیی ژیانیان بخوێنینەوە و پەندیان لێوەربگرین، بەهەڵەی ئەواندا بچینەوەو، سوود لەچاکەکانیشیان وەربگرین .هەرلەبەرئەوەشە خوای گەورە جگە لەباسی گەلان لە قورئانی پیرۆزدا هەندێ شوێنەواری ئەو گەلانەی بۆ هێشتووینەتەوە تاوەکو ئێمەش وابزانین کە ئەمرۆی ئێمەش ئەبێتە دوێنێی سبەی ...

هەر شارستانیەتێك گەر ڕەوشت پارێزی تێدا نەبێ و باوەڕ و ڕۆڵی نەمێنێ بێگومان نالەباری رووی تێدەكات و لاسەنگ ئەبێت و مێژووش گەواهیدەری ئەم حاڵەت و راستیەن، ئالێرەدا گەلی هود لەناوچوون و بەفەرمانی خوای گەورە حەزرەتی هود و ئەو باوەڕدارانەی كەلەگەڵیدابوون رزگاریان بوو و لەناونەچوون..
ئەوەی لەم چیرۆك و بەسەرهاتەی گەلی هود تێگەیشتین ئەوەیە كە دەبێ گوێڕایەڵی پێغەمبەران بین ولەفەرمانیان دەرنەچین هەرچەندەی گەلەكەی هود بەتواناو بەهێز بوون مادام گوێڕایەڵی پێغەمبەرەكەیان نەبوون، ئەوا لەناوچوون.

ئەگەر ئێمەش بەهێزبین و خاوەن توانا و وزەبین ئەوا بێگومان تواناو هێزەكەمان دادمان نادات گەربێتوو لە پێناوی ئاییندا نە یخەینە گەڕ ئەگەر گەلی هود بەجەستە و بەدروستكردنی حەزارەت سەركەوتووبن ئەوا ئەمڕۆ گەلانی جیهان بە داهێنان و فەلەكناسی و نەوەوی و بواری جیۆلۆجی بەهێزن، بەلاّم ئەگەر وەكو گەلی هود لووت بەرزی و لەخۆبایی بوون روویان تێبكات ئەوا دەبێ باجی لەخۆباییی بوونەكە بدەن، كەئەویش لەناوچوونی حەزارەتەكەیە، چونكە ئەم جۆرە بەهرە و داهێنانە هەرهەمووی لەلایەن خواوەیەو هەرخۆیشی بەتوانایە لەسەندنەوەی ئەو جۆرە نیعمەت و داهێنانە ..

وَإِلَى عَاد أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَه غَيْرُهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ (50) يَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ
عَلَيْه أَجْرًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ (51) وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْه يُرْسِلِ السَّمَاءَ
عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ (52) قَالُوا يَا هُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَة وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آَلِهَتِنَا
عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ (53) إِنْ نَقُولُ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ آَلِهَتِنَا بِسُوءٍ قَالَ إِنِّي أُشْهِدُ اللَّهَ وَاشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ
مِمَّا تُشْرِكُونَ (54) مِنْ دُونِه فَكِيدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنْظِرُونِ (55) إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّه رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ
آَخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (56) فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِه إِلَيْكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا
غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّونَهُ شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ (57) وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آَمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا
وَنَجَّيْنَاهُمْ مِنْ عَذَاب غَلِيظ (58) وَتِلْكَ عَادٌ جَحَدُوا بِآَيَاتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ (59)
وَأُتْبِعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بُعْدًا لِعَادٍ قَوْمِ هُودٍ .. (60) هود.

*　　　　　　　　　　*

پێغەمبەر ساڵح سەلامی خودای لەسەر بێت :
كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ (141) إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا تَتَّقُونَ (142) إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ (143) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ (144) وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ (145) أَتُتْرَكُونَ فِي مَا هَاهُنَا آمِنِينَ (146)فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ (147) وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ (148) وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَارِهِينَ (149) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ (150) وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ (151) الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ (152) قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ (153) مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ (154) قَالَ هَذِهِ نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَعْلُومٍ (155) وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ (156) فَعَقَرُوهَا فَأَصْبَحُوا نَادِمِينَ (157)فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ (158) وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ . (159) الشعراء...

ئێمە کە باس لە ژیانی پێغەمبەران دەکەین و تەنها تیشك دەخەینە سەر ژیانی بیست و پێنج پێغەمبەر ئەوا لای هەمووان روون و ئاشکرایە کە تەنها ئەم بیست و پێنج پێغەمبەرە لە قورئانی پیرۆزدا ئاماژە بەناویان کراوە و پێنجیشیان ئولولعـــــەزمن.. ئەمجارە باسی یەکێك لە نێردراوەکانی خودای گەورە دەکەین ، کە ئەویشیان حەزرەتی ساڵحە سەلامی خودای گەورەی لەسەر بێت.

گەلێك هەبوو نزیکەی پێنج سەد و هەشتا کیلۆمەتر لە مەدینەی پیرۆز دووربوون و بە گەلی یەمود ناسـراو بـوون ، وشـــــــــەی) ثمود (بە مانای بێ ئاوی و وشکایی دێت ، تابڵێی گەلێکی سەرسەخت و کەللە رەق و بت پەرست بوون ، ئەم گەلە باش دەیانزانی کە بەر لەوان گەلێك هەبووە بەناوی عاد و دواتر بەهۆی تاوانەکانیان خودای گەورە هەمووی لەناو بردن و بوونیان لەســـــــــەر زەوی نەما. ناوی ئەو گەلـە لـە باپیرەیانـەوە هـاتبوو بـە بەردەوامیی لە لووت بەرزی و بت پەرستیی دابوون و سەرپێچی بڕیارو راسپاردەکانی خودایان دەکرد ، هەربۆیە خودا حەزرەتی ساڵحی بۆناردن کە ئەم پێغەمبەرەش لە نەوەی باپیرە گەورەی بووە کە) یەمود (ە ، لەسـورەتی الحجـر بەروونی باس لەو گەلە کراوە ، تابڵێی شوێنێکی خۆش و رازاوە و جوانیان هەبووە ، کەسەرتاپای شارەکە سەوزایی بووە ، خودا بۆیە باس لەم گەلە دەکات چونکە پەند و ئامۆژگارییان لە گەلانی پێش خۆیـان وەرنـەگرت و زیـاتر لووت بەرزی رووی تێکردن، کە گەلی حەزرەتی نوح بوو، لای ئەوان روون و ئاشکرابوو کەچییان بەسەرهات.

خودا فەرموویەتی] وإلى ثمود اخاهم صالحا [کە واتە خودای گەورە برای پشتیانی بۆ ناردن کە ئەویش حەزرەتی ساڵحە سەلامی خودای گەورەی لەسەر بێ ،] قال يا قومي اعبدوا الله مالكم من اله غيره ... [پێغەمبەران خۆیـان بە برای گەلەکانینا داناوە، براش مانای خۆشەویستی خەمخواردنە، نیشانەی دڵسۆزییە بـۆ گەلـەکانیان بـۆ یـە لەقورئانی پیرۆزدا بە برا هاتوون.

حەزرەتی ساڵح سەلامی خودای لەسەربێت بە بەردەوام بیری دەهێنانەوە کە بەخـشش و نیعمەتـەکانتان هـەر هـی خودایە و هی خۆتـان نییە ئەی کەوایە بۆچی ئەو خودایە ناپەرستن کە سەدان نیعمەت و رۆزی پێ بەخشیون بۆچـی بتێکی بێ گیان ئەپەرستن ؟ دەی ئەگەر خواتـان بیرچووە داوای ئیستغفارو تەوبـە بکـەن] ثم توبـوا اليـه ان ربـي

قريب مجـــيب... [

گەلی) يمود (ئەوەندە بـە هێزبووينـە تەنانـەت لـە نـاو چـياو شـاخە بـەرزەكان كۆشـك و خـانووی جـوان و سەرسوڕهێنەريان دروست كردووە] فتنحتون من الجبال بيوتـا [رێگـاو بـانيـان دروسـت دەكـرد شـارەكانيان وەكـو بەهەشت وابووە و هەموو شتێكی تيادابووە ، بۆيە حەزرەتی سالْح ئامۆژگارييان دەكات كە شوكرانەی نيعمەتی خودا بكەن و لە خودا غافلْ نەبن وەگەرنا دووچاری سزای خودای گەورە دەبن و وەكو گەلانی پێشوو لەناو دەچن..

گەلەكەی كەوتنە خۆ و جۆرەها بوختانيان خستە پالْ حەزرەتی سالْح و بە ساحير و شێت و درۆزن ناوزەديان كرد ، ئەويش زۆر بەلەسەر خۆيی و نەرم و نيانی وەلاَمی دەدانەوە و پێی دەفەرموون خراپەكانی من چين و دەنگ بكـەن و بۆم دەستنيشـــــــان بكەن.

پێغەمبەر سالْح پێی فەرموون ئەی ئەگەر من بەلْگەيەكی دروست و راست و رەوانم بۆ هێنـان ؟ ئـەوانيش وتيـان] ماانت الا بشر مثلنا [و ياخود] فأتي بايت ان كنت من الصادقين [خۆيان داوايان كرد كـە هەقيقـەت و راسـتيان نيشان بدات ، حەزرەتی سالْحيش پێی فەرموون ئێوە خۆتـان داوای شتێك بكەن لە ئاياتەكانی خودای گەورە تـاوەكو نيشانتـان بدەم ؟...

وتيان ئەی سالْح ئەم سێ بەردە گەورە و زلە لەسەر ئەم شاخە ئەبينيت ؟ داوا دەكەين گەورەترين وشتر لە ناو ئـەو سێ بەردە بێنيتە دەرەوە و رەنگی سپی و تووكن بێت و بەچكەيەكی دە مانگانەی لە سكييەوە بێت !!!...

لێرەوە حەزرەتی سالْح لە خودا دەپاڕێتەوە و نزا دەكات ، بە فەرمانی خودا هەموو شاخەكان دێنە لـەرزين و ئـەو وشترەی ئەوان داوايان كرد لەناو بەردەكان هاتــە دەرەوە !!. بـەلاَم هـەر گـەلێك خۆيـان داوای موعجيزەيـان لـە پێغەمبەرەكانيان كردبێ و دواتر بـاوەڕيان بەو موعجيزەيە نەهێنابێت ئـەوا بـەر سـزای بـە ئێـشی خـوای گـەورە كەوتوون و لەناوچوون.

هەرچی خەسلەت و ويستی ئەو گەلەی حەزرەتی سالْح بوو لە وشترەكە خودا نيشانی دان و ئنجا حەزرەتی سالْح پێی فەرموون] هژە ناقە اللە [، بەلاَم هەر بـاوەڕيان پێنەكردو و تيان ئەمە سيحرە و چۆن شتی وا دەبێـت ؟ ئـە مجارە وتيان بـا بۆماوەی چەند هەفتە و مانگێك وشترەكە لەناوماندا بمێنێتەوە بزانين چی بەسەر دێت ، چونكە لە كاتی هاتنە دەرەوەی وشترەكە حەزرەتی سالْح ئاگاداری كردنەوە كە لە وشترەكە نزيك نەبنەوە.

ئەو ئاوەی لەلاَی گەلەكە هەبوو هەمووی وشترەكە دەيخواردەوە و بەشی ئەوانی نەدەكرد سكالاَی حالْی خۆيان بردە لای حەزرەتی سالْح كە وشترەكە ئاوەكەمانی هەمووی نۆش كردووە و بەشی ئێمە ناكات .. خودا وەحيی بۆ حەزرەتی سالْح نارد كە ئاوەكە دابەش بكەن رۆژێك بۆ ئەوان و رۆژێكيش بۆ وشترەكە ، سەير لەوەدابوو هـەر رۆژێـك نـۆرەی وشترەكە بووايە ئەو رۆژە بەقەد هەموو شارەكە شيری پێ ئەبەخشين ... گرفتی ئەو گەلە لەوەنەبووە كە پێويستيان بە موعجيزەيەكەتاوەكو بـاوەڕی پێ بهێنن، چونكە حەزرەتی سالْح زۆر كەسێكی خۆشەويـست بـوو هـەروەها لـەلای گەلەكەيشی بەراستگۆ ناسراو بوو ...هەرناوەكەيشی خۆی لەخۆيدا پەيامێكە) صالح (لە) صلح (و لە) اصلاح (ە، وە هاتووە، دنيا پەرستی و ئارەزوو پەرستی دوو دەردی زۆر گەورەن ..دلْەكان رەش ئەكـەن و چـاوەكانيش كـوێر ئەكەن و دلْەكانيش كز ئەكەن و ئە يمرێنن .

.كە بەچكەكەی دانا ئەويش هەروەكو خۆی بوو بەهەمان قەبارە و خەسلەت ، سەردەستەی گەلەكەی سالْح كەوتنـە بير كەوتنەوە و تيان با وشترەكە بكوژين و لەناوی بەرين ، كێيان هەلْبژارد] كذبت ثمود بطغواها إذ بعث اشقاها [لەناو خۆيان خراپترين و نەگريسترين پياويان بۆ پيلانەكە دەستنيشان كرد .. پێغەمبەر سەلات و سـەلامی خـودای

لەسەربێت بە ئیمامی عەلی دەفەرموویێت دەزانیت خراپترین پیاو کێیە ؟ دەڵێ نەخێر ئەی پێغەمبەری خوا ، حەزرەت دەفەرموویێت : ئەوکەسەی وشترەکەی سالح پێغەمبەری کوشت و ئەو کەسەش کەتۆ دەکوژێت و خوێن لەسەرت دەهێنێت .

بەلاّم ئەو پیاوە خراپە چۆن وشترەکەی کوشت ؟ لە رادەبەدەر عەرەقی پێدراو تەواو سەرخۆش و مەست کرا و ئنجا وشترەکەی کوشت . کەئەو کارەی کرد حەزرەتی سالح لەو شوێنە نەبوو کە گەڕایەوە بینی گەلەکەی لە خۆشیدان و گۆشتی وشترەکە ئەبرژێنن و ئەیخۆن !!! وتیان ئەممەمان کرد و چیت لەتواناداییە بیکە و بە گاڵتە پێکردنەوە ئەم قسانەیان بە حەزرەتی سالح ئەووت ، بەممەش نەوەستان هەستان لە چەند هۆزێك نۆ پیاویان کۆکردەوە بۆ ئەوەی حەزرەتی سالح لە ناو بەرن ...

وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ هُوَ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ (61) قَالُوا يَا صَالِحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا أَتَنْهَانَا أَنْ نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّنَا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ (62) قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَآتَانِي مِنْهُ رَحْمَةً فَمَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُونَنِي غَيْرَ تَخْسِيرٍ (63) وَيَا قَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةً فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ (64) فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْذُوبٍ (65) فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ (66) وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ (67) كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا أَلَا إِنَّ ثَمُودَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بُعْدًا لِثَمُودَ(68) هود.

لەناو ئەو هۆزانە ئافرەتێك هەبوو تا بڵێی لەش فرۆش و بێ رەوشت بوو و چەند کچێکی هەبوو بە نۆ پیاوەکەی وت ئەوەی سالح پێغەمبەرم بۆ بکوژێت یەکێك لە کچەکانمی پێشکەش ئەکەم بەبێ بەرامبەر تەنها بۆ رابواردن ، هاتنە لای حەزرەتی سالح لە ماڵەکەی خۆی و پێیان وت : تۆ بە سزای خوداکەت دەمانترسێنیت دەی کەوایە ئەگەر راست ئەکەیت کوا سزای خوداکەت ، بۆیە دەستبەجێ فریشتەکانی خودا ئەو کۆمەڵە پیاوەیان بەرد باران کرد و لە ناویان بردن و حەزرەتی سالحیان رزگارکرد ، دواتر حەزرەتی سالح ئاگاداری گەلەکەی کردەوە و پێی فەرموون کە بۆماوەی سێ رۆژ لە ماڵەکانتان نەیەنە دەرەوە و چاوەڕێی سزای بە ئێشی خودا بکەن کە بۆتان دەنێرێت. حەزرەتی سالح لەگەڵ ئەو باوەڕدارانەی لەگەڵیدابوون لە شاردوورکەوتنەوە ، بۆیەیانی خەڵکە لەماڵ هاتنە دەرەوە و هەرهەموویان رەنگ زەرد رووخساری داپۆشیبوون ، بۆ رۆژی دووەم رەنگیان سوور هەڵگەڕا و بۆ رۆژی سێیەمیش رووخساریان رەش هەڵگەڕا...

دواتر زەوی لەرزەیێکی توند سەری هەڵدا کە ماوەی هەشت رۆژی خایاند و هەرهەموویان لەسەر ئەژنۆ کەوتن و جووڵەیان لێبڕا و کەسێك نەیتوانی هەنگاوێك بچێتە پێشەوە...

پاشان خودای گەورە دەفەرموویێت] فأخذتهم الصاعقة فكانوا كهشيم محتضر [دەنگێکی ئەوەندە گەورە و بە ترس کە لەگەڵ دەنگەکە هەرهەموویان سنگیان شەق بوو و کـــــەوتن] .. فدمدم عليهم ربهم بذنبهم فسواها [شوێن و جێگاکانیان وێران بوو و خاپووربوو و بە ویستی خودا باوەڕدارەکان و حەزرەتی سالح رزگاریان بوو و هەرئەوان بەسەر موشریك و خوانەناس و بت پەرستەکان زاڵ بوون...

گەلی سالح تائێستاش لەگەڵدابێت شوێنەوارییان ماوە و لەوڵاتی عەرەبستانی سعودیە وەکو خۆی ماوەتەوە، دروستکردنی شارستانی ئەرکی سەرشانی مرۆڤەکانە لەسەرزەوی .بەلاّم نەك بە لەدەستدانی بەهاکان و نەناسینی

خاوەن نیعمەت و بەخششەکان، ئاگاداربە ماڵ و سامان و دەسەلأتداریتی فریوت نەداو خوای خۆت لەبیر نەکـەیت و بەردەوام بیر لە نیعمەتەکانی خوای گەورە بکەوە، ماڵ و سامان و پارە و پول بۆئەوەیە ببێـت بەخزمـەتکاری تـۆ نەوەك تۆ ببیت بەخزمەتکاری سامان و پارەو پولەکە، شتێکی وانەکەی بەهۆی سامانەکەتەوە پەیوەندیت لەگـەڵ پەروەردگارەکەت بپچڕێت.!!!

* *

پێغەمبەر ئیبراهیم سەلامی خودای گەورەی لەسەربێت:

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ إِبْرَاهِيمَ (69) إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ (70) قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا عَاكِفِينَ (71) قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ (72) أَوْ يَنْفَعُونَكُمْ أَوْ يَضُرُّونَ (73) قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آَبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ (74) قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ (75) أَنْتُمْ وَآَبَاؤُكُمُ الْأَقْدَمُونَ (76) فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ (77) الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ (78) وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ (79) وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ (80) وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ (81) وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ (82) رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ (83) وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآَخِرِينَ (84) وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ (85) وَاغْفِرْ لِأَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّالِّينَ (86) وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ (87).الشعراء...

پێغەمبەرێکی بەهێز و ئۆقرە گر و خۆڕاگر ، بە هێز بەو مانایەی کە بە هێز بووە بەرامبەر عیبادەتی خودای گەورە و بە ئەمەك و دڵسۆز بووە بۆ شەرع و یاسای خوداکەی ، ئەوەندە کەسێکی راستگۆ و دیندار و لـە خـواترس بـووە و خودا کردوویەتیە خۆشەویسـتی خـۆی) خلیل الله (، ئەم پێغەمبەرە بـە تـەنها هـەرخۆی رووبـەرووی هەموو ئەزیەت و ئازارێکی دنیا بۆتەوە و کۆڵی نەداوە بێ باکانەو چاونەترسانە بەرەنگاری هەموو دەسەلأتدارێکی سەردەمی خۆی بۆتەوە و داوای لێکردوون دەسبەرداری بت پەرستن بن و روو لە خودا بکەن و تەنانەت لە گەورەترین پاشای ئەو سەردەمە نەترساوە کە نەمرودی ناو بووە.

خودای گەورە فەرموویەتی] ان اولى الناس بإبراهيم للذين اتبعوه [، ئەم حەزرەتی ئیبراهیمە سـەرتاپای ژیـانی قدوە و پەند و عیبرەتە بۆ هەمووڵایەك ، لە مناڵی هەر سـەر مەشـق و قدوەیـە لـە گـەنجێتی و پیربـوون و تـا ئەوکاتەی ئەبێت بە باوك هەر سەرمەشقی مرۆڤەکانە، وەك زانیمان کە حەزرەتی نوح لە کاتی سەرهەڵدانی زریان و تۆفانەکە لە خوای گەورە پاڕایەوە و فەرمووی] وانزلني منزلا مباركا [و خودا نزاکەی گیرا کردو لە پیرۆزتـرین خاك کەشتیەکەی وەستاند کە لەسەر کێوی جودی بوو، پێغەمبەر ئیبراهیم سەلامی خـودای لەسـەربێت لـەو خاکـە پیرۆزە هاتە بوون و فەرمان و راسپاردەکانی خودای گەورەی بە هەموو کەس دەگەیاند، ناوی ئیبراهیم لە دوو وشـە پێکهاتووە لە کوردەواری ئەوترێ) برایم(،) برا (،) یم (واتا) برای من (یاخود) برا (،) هیم (و) هیم (بە واتای زانست دێت بەزاری کرمانجی سەروو، بۆیە بەدوور نازانرێت کە حەزرەتی ئیبراهیم لەکوردستانەوە لەدایك بووبێ، ناوی باوکیشی) ئازەر(ە، کە پاڵپشتی ئەم قسەیە دەکات بەلأم نەزانراوە بەچ زمانێك قـسەی کـردووە، یان کورد بووە یاخود هەرنەتەوەیەکی تر، گرنگ ئەوەیە چی کردووە و فێری چیمان ئەکات.

خودای گەورە ئەم پێغەمبەرەی بە خۆشەویستێکی لە رادەبەدەرو نزیـك لـە خـۆی ناوبـردووە] واتخذ الله ابراهيم خليـلا[، بۆیە یەکەم سیفەتی ئەم پێغەمبەرە) خلیل (بـووە . هـەروەها ئـەم ئیبراهیمـە بـە تـەنها ئوممەتێك بووە] إنّ ابراهيم امة قانتا لله حنيفا ولم يكن من المشركين [، بەو مانایەی تاعەت و عیبادەتی ئـەم

پێغەمبەرە بەرامبەر ئومەتێك بووە، سیفەتێكی تری حەزرەتی ئیبراهیم سەلامی خودای لەسەر بێت وەفاداری بوو بۆ پەیامەكەی خودا] وإبراهیم الّذي وفیّ [بەوەفا بووە بەرامبەر جێبەجێكردنی بڕیارەكانی خودا و پەیمان و راسپاردەكانی بە جێ دەهێنا.

هەروەها یەكێكی تر لە سیفەتەكانی حەزرەتی ئیبراهیم راستگۆیی بووە] واذكر في الكتاب ابراهیم انه كان صدیقا نبیا [زۆر راستگۆ بووە و بەرلەوەی ببێت بە پێغەمبەر راستگۆ بووە) صدیقا (صدیق بە مانای راستگۆ دێت و بە هیچ شێوەیەك درۆی نەكردووە و پاك بووە.

سیفەتی ئەم پێغەمبەرە زۆرن و بێ شومارن هەروەها خودا فەرموویەتی ئەم پێغەمبەرە كەسێكی نەرم و نیان و زۆر ئارامگر و سنگ فراوان بووە، لەهەمان كاتیش بەردەوام بۆلای خودا گەڕاوەبووە و ئیستغفاری كردووەولاڵاوەتەوە] إنّ إبراهیم لحلیم اواه منیبٌ ... [خودا فەرموویەتی ئەگەر كەسێك چاو لەو پێغەمبەرە نەكات و وەكو ئەو نەبێت ئەوا گومڕاو سەرلێشێواوو سەرگەردانە، بزانە خوای گەورە مەقامی ئەو پێغەمبەرەی چەندە بەرز و بڵند كردووەتەنانەت لە نوێژەكان لە كاتی خوێندنی لە تەحیاتەكان هەر دەبێ ناوی بهێنیت وەگەرنا نوێژەكەت بەتاڵە)اللهم صلي علی محمد وعلی ال محمد كما صلیت علی ابراهیم وعلی ال ابراهیم(، شۆرەت پەیدا كردن بەجێ هێشتنی ئاكار و خەسڵەتی جوانە، حەزرەتی ئیبراهیمیش لای خوای گەورە بە هەموو ئاكارە جوانەكان ناسراو بوو، ئاخۆ من و تۆش لای ئەو خوایە گەورەیە چ شۆرەتێكمان هەیە.

باوكی پێغەمبەر ئیبراهیم كە ئازەری ناوبوو تابلێی پیاوێكی موشریك و بت پەرست بوو بەبەردەوام حەزرەتی ئیبراهیم سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت ئامۆژگاری باوكی دەكرد كەلەبەرچی بت دەپەرستێت كە هیچ سوود و قازانجێكی ئەوتۆوی بۆتۆ نییەو تەنانەت توانای جووڵە و قسەكردنیشی نییە] یا أبتي إني قد جاءني من العلم مالم یأتیك فاتبعني اهدیك صراطا سویا [باوكە گیان هەندێ زانیاریم وەرگرتووە و، لە خوداوە بۆم هاتووە و بۆتۆ نەهاتووە بەدوای من بكەوە رێگایەكی راست و رەوان دوور لەشیرك دەدۆزیتەوە، بزانە چەندە بە نەرم و نیانی و لەسەر خۆییەوە ئامۆژگاری باوكی دەكات بەبێ ئەوەی هەڵبچێت و تووڕەبوون رووی تێبكات، چەندە زیرەك و زیتەڵە كە زانست دەخاتە پێش ناوی خۆیەوە و داوا دەكات كە باوكی دوای زانستەكەی بكەوێت، باوكیشی دەیەوێت بزانێ زانست و زانیاریی كوڕەكەی چییەو داوای لێدەكات . حەزرەتی ئیبراهیم سەلامی خودای لەسەر بێت پێی دەفەرمووێت] لاتعبد الشیطان إنّ الشیطان كان للرحمن عصیا [ئەی باوكە گیان شەیتان مەپەرستە و بەدوای شەیتان مەكەوە، باوكیشی وەڵامی دەداتەوە] أراغبٌ انت عن الهتي یا أبراهیم لان لم تنتهي لارجمنك وهجرني ملیا [باوكیشی پێی دەڵێت : گەر واز لەم قسانە نەهێنیت بەرد بارانت ئەكەم و هەرنامەوێت بشتبینمەوە ، ئیبراهیمی سیانزە ساڵان چ وەڵامێكی باوكی ئەداتەوە؟ پێی دەفەرمووێ :سلامٌ علیك ، واتا تۆ لەسەر دەستی مندا سەلامەت ئەبیت و زیانت پێناگات.

ئنجا حەزرەتی ئیبراهیم بە ئازەری باوكی ئەڵێت :من لەئێوە دوور ئەكەومەوە كەمەبەستی گەلەكەیەتی نەك بەتەنها باوكی چونكە باوكیشی خستە ناوگەلەكەیەوە چونكە ئەویش وەكو ئەوانی تر بت پەرست و موشریك بوو، ئەم حەزرەتی ئیبراهیمە ئەوەندە حەلیم و خەمخۆربووە و تەنانەت لەرۆژی قیامەتیشدا داوا لەخوای گەورە دەكات كە رەحم بەباوكی بكات و دەفەرمووێت : ئەی خودایە خۆت فەرمووتە لە نزیكەكانی تۆ خۆش دەبم دەی ئەوەباوكمەو بیخە ژێر رەحمەتی خۆتەوە، خودای گەورەش دەفەرمووێ :نەخێر ئەی ئیبراهیم من لەدنیا مۆڵەتم پێدان و بەگوێی تۆیان نەكرد و ئەمڕۆ لێبووردەیی من ئەوانە ناگرێتەوە چونكە رێگەی تاریكایی و شەیتانیان گرتەبەر و پشتیان لە

شەرع و بەرنامەکەی من کرد، و منیش بەهەشتم لەوانە قەدەغەکردووە .

خودای گەورە ئەوەندە حەزرەتی ئیبراهیمی خۆش ویستووە و وای کرد هەموو مەلەکوتەکانی ئاسمان بەچاو ببینێت کە زۆربەی زاناکانیش لەسەر ئەوڕایەن کەتاکە کەسێك بەر لە محمّد صلی الله علیه و سلّم ئاسمانەکانی بینیبێت، ئەوکەسە حەزرەتی ئیبراهیم بووە ، موشریکەکان لەسەر تاون و گوناهەکانیان بەردەوامن کەئەویش تاوانی گوێنەدانە بەحەزرەتی ئیبراهیم وراسپاردە وبڕیارەکانی خودا کەبۆی ناردوون، ڕۆژێك لەڕۆژان بۆئاهەنگ و بۆنەی خۆیان موشریکەکان دەچنە دەرەوەی شارو داوا لەحەزرەتی ئیبراهیمش دەکەن بچێت لەگەڵیان، بەلاّم حەزرەتی ئیبراهیم پێیان دەڵێت : من نایەم وئازارم هەیە] انی سقیم [ناڵێت من نەخۆشم بەڵکو دەڵێ : من بە ئازارم، واتە) بە ئازارە بۆ حاڵیان.(

حەزرەتی ئیبراهیم درۆناکات و راست ئەکات چونکە دڵی بۆ ئەوان بە ئازارە کەسەرپێچی خودا دەکەن وڕێگای کوێرایی دەگرنەبەر، و پێشتر پێی وتن کەڕۆژێك دادێت شار لەوبتانە خاڵی دەکەمەوە و پاکی دەکەمەوە، بەلاّم موشریك و بت پەرستەکان ئەو قسەیەی ئیبراهیمیان بیر نەماوە، کەشار چۆڵ بوو و کەسی تیانەما خودا وەحیی بۆدەنێرێت کەبتەکانیان بشکێنێت کەخۆیان دروستیان کردووەو هەرخۆیشیان ئەیپەرستن...

هەموبتەکان ئەشکێنێت تەنها گەورەکەیان نەبێت کەبەردەوام کڕنووشیان بۆدەبردوقوربانیان بۆ دەکرد، حەزرەتی ئیبراهیم سەلامی خودای لەسەربێت تەوروئەوکەرەستانەی کەبتەکانی پێ شکاندووە دەخاتە سەرشانێکی بتەگەورەکەودەچێتەوەماڵەوەو، دەخەوێت، کەبت پەرستەکان دەگەڕێنەوە شارو دیمەنی بتە شکێنراوەکان دەبینن شۆك دەیانگرێت و دۆش دادەمێنن.

لەیەکتری دەپرسن دەبێ کێ سووکایەتی بە خوداکانی ئێمەی کردبێ ؟ دەکەوێتە بیریان خۆمێرد مندالێك لەگەڵ ئێمە نەهات ولەشارمایەوە کەئەویش ئیبراهیمی ناوە، دەیگرن و لەناو هەمووخەڵکدا دەیگێڕن، و ئەویش زۆر بێ باکانەو چاونەترسانە دەفەرمووێت] حسبي الله ونعم الوكيل [و ڕووی تێدەکەن وپرسیاری لێدەکەن] اانت فعلت هذا بألهتنا [ئەویش چاونەترسانە ڕوویان تێدەکات و] قال بل فعله کبیرهم فسألوه فارجوا الی انفسهم [و دەی لێی بپرسن باوەلاّمتان بداتەوە، تۆسەیری ئەم قسەیەی ئیبراهیم بکە چ وەلاّمێکیان ئەداتەوەکەلەوکاتە بێ دەنگ دەبن !!!!.... ئەکەونە ژێر ژێر پرسیاری خۆیان، بەلاّم جارێکی تر خۆیان بەڕاست زانی !! چونکە بەرژەوەندییان لەوەدایە کە خۆیان بەدەستی خۆیان خودایەك بۆخۆیان دروست بکەن و بازرگانی پێوەبکەن!!!...

گەنجێکی پانزە ساڵ شارێك لێی کۆبۆتەوە لە چاوەڕوانی دان بەڵکو بیهێنن و ببیینن، کاتێك ئەیهێنن هەرهەموویان بەیەك دەنگ هوتاف لێدەدەن و هاوار دەکەن بیکوژن...بیسووتێنن...لەناوی بەرن ...ئەویش بەمتمانەیەکی زۆرەوە بەخوای گەورەناترسێت و باکی لەکەسێك نییە و زۆر ئازایانە و سەربەرزانە بەناو ئاپۆڕای خەڵکەکەدادەڕوات، کەسێك نییە لەو هەموو خەڵکە پشتی بگرێت و پارێزگاری لێبکات و پشتیوانی بێت ...کەسێك ناڵێت ئازادی بکەن و لێی خۆش بن و کەسێکیش نایەتە گۆڕەپانەکە و بەرەنگاری موشریکەکان بێتەوە و پارێزگاری لەحەزرەتی ئیبراهیم بکات...

بەلاّم ئەگەر کەسێك بەبەردەوام پشت بەخوای گەورە ببەستێت و زیکری بکات ئەوا بێگومان خوای گەورە پارێزگاری لێدەکات.

لێرەوە حەزرەتی ئیبراهیم تەنها پشت بەخوای گەورە ئەبەستێت و ئەفەرمووێت] حسبي الله ونعم الوكيل [واتا

خوای گەورە بەسە بۆئەوەی بەهانام بێت و سەرم بخات و لەسەرم بــەوەلام بێــت و هتــد ...بۆچــی) حــسبی الله (هاتووە و ناوێکی تر نەهاتووە؟ چونکە) حسبي الله (تەعبیر و گوزارشت لەهەموو ناوەجوانــەکانی خــوای گــەورە دەکات وەکو خوای گەورە دەفەرمووێت] هو الخالق الباريء المصور له الاسماء الحسنى [.... دەی تۆش خوای گــەورە بکە بە وەکیلی خۆت و پشتی پێ ببەستە ...ئایا رازیت خوای گەورە بکەیت بە وەکیلی خۆت ؟ ئەگەر وەلامەکەت بــە بەڵێ بێت ئەوا بێگومان کەسێکی بەختەوەریت و دڵیشت ئاسوودە دەبێت و چــۆك دامــەدە بەرامبــەر بــە گرفتــەکان، ئەگەر کەسێك خوای هەبێت باکی چییە ..گەر کەسێك خوای گەورە پشت و پەنای بێت کەواتــە تــرس و دڵــەڕاوکێی بۆچییە ..بۆیە خوای گەورە و میهرەبان یارو یاوەرت بێت بەستە..

حەزرەتی ئیبراهیم پێیان دەڵێت : چۆن دەبێت کە خودایەك بپەرستن قسەنەکات و جووڵەی نەبێت ؟ ئــەم وەلامــەی بۆئەوەیە کەئاقڵانە بجووڵێن و بزانن کێ دروستی کردوون..

تووڕەدەبن و دەست وپێی بەستراوەو دەیــانووت :بیــسووتێنن و بیــبرژێنن، هەنــدێکیش دەیــانووت : بەمەنجــەنیق بــەردبارانی بکــەن، دەســتیان کــرد بەچــەپڵەڕێزان کــەئیبراهیم دەســووتێنرێت، ئیــبراهیم دەهێــنن و لەچواردەورییەوەئاگرێکی لەرادەبەدەر گەورەدەکەنەوە وبەو ئومێدەن کە حــەزرەتی ئیــبراهیم بــسووتێت و ببرژێــت، لێرەوەفریشتەی باران بارین داوا لەخوداگەورە دەکات رێگەی پێبدات باران ببارێنێت و خــوداش پێــی دەفــەرمووێت نەخێر ئەمە لەدەسەلاتی مندایەو هەرخۆم رزگاری ئەکــەم، لەولایــشەوە ســەرجەم فریــشتەکانی خــودا دەگــرین و نزادەکەن کە حەزرەتی ئیبراهیم رزگاری بێت.

موشریکەکان چەندین رۆژە خەریکی کردنەوەی ئەو ئاگرە گەورەن و لەچاوەڕوانی ئەوەدان بەکەمترین ماوە ئیــبراهیم بسووتێنێت و بیبرژێنێت، بەلام ویستی خوداوایە نابێت ئیبراهیمی خۆشەویستی بسووتێت، خودا فەرمان بە ئاگرەکە دەکات] یانار کني بردا وسلاما على إبراهيم [ئەی ئاگر ساردبە و ئیبراهیم سەلامەت بێت، بەلام نەوەك زۆر ساردو لەتاو ساردییەکەت ئیبراهیم رەق بێتەوە، بەلام ساردییەك زەرەر بەجەستەی نەگەیــەنێت .ئالەوکاتــەدا ئیــبراهیم بەویستی خودا ناسووتێت وهەموو کۆت و زنجیرەکانی دەست وپێی ئەپسێن !!!.... لێــرەوە خــوای گــەورە دەیــەوێت سەرنجمان بۆئەوە رابکێشێت گەر هەموو دنیا بەجارێك لێت کۆبێتەوە و بیانەوێت ئەزیەت و ئــازارت بــدەن، ئــەوا ناتوانن ئەزیەتت بدەن و لەناوت ببەن.

خۆ خوای گەورە دەیتوانی بەبەرچاوی هەرهەموویان حەزرەتی ئیبراهیم بۆ ئاسمان بەرز بکاتەوە یــاخود بــارانێکی بەگوڕ ببارێنێت بۆ ئەوەی ئاگرە گەورەکە بکوژێتەوە، بەلام خوای گەورە لێرەوە فێرمان ئەکات لــە رێــی حــەزرەتی ئیبراهیمەوە هەرچەندەی ناخۆشی تەنگی پێ هەڵچنین و لەناو ناخۆشیدا بین ئەوا خوای گــەورە ئــەوا زۆر ئاســانە خوای گەورە رزگارت بکات و دەرت بهێنێت، بەلام دەبێ تۆش متمانەی ئیبراهیمت هەبێت بە پەروەردگارتەوە.

راستەوخۆ لەئاگرەکە دێتە دەرەوە، بۆیە لەکۆتایی تەمەنیدا پرسیار لەحەزرەتی ئیبراهیم دەکەن کەخۆشترین رۆژلای تۆ کەی بووە؟ دەفەرمووێ ئەوکاتەبوو کەسێ رۆژلەناو ئاگرە گەورەکە دابــووم، چــونکە بــەردەوام خــودا خــۆراك و خواردن و خواردنەوەی بۆدەناردم !!!!...

دوای سێ رۆژلەناوئاگرە گەورەکە حەزرەتی ئیبراهیم بەبەرچاوی هەموو کەسێك دێتەدەرەوەو دەســتەکانی لــەکۆت و زنجیر خاڵین و تۆزوخۆڵەکانی سەرشانی پــاك دەکاتــەوە، لێرەبەتــەنها تاکــە کەســێك بــاوەڕی پێــدەهێنێت کــە ئەویشــــــــیان حەزرەتـــــی) لوگ (پێغەمبـــــــــــــەرە]فـآمن لـه لـوط [، رووداوەکــە گەیــشتە نەمرودی ستەمکار و بۆیان گێڕاوە، و بانگی حەزرەتی ئیبراهیم دەکات و لەگەڵیدادەکەوێتە گفتوگۆ کەوەسفێکی ئەم

خوایەی خۆتم بۆ بکە کەدەبپەرستی بزانم چ خودایەکە..؟؟؟

حەزرەتی ئیبراهیم فەرمووی خودای من مردووزیندوو دەکاتەوە، نەمرود وتی :منیش دەتـوانم !!!! دووبەنـدکراوی هێنا یەکێکیانی کوشت و ئەوەی تری خستەوە بەندیخانە و تی : کەواتە منیش توانام هەیە مردوو زیندووبکەمەوە، حەزرەتی ئیبراهیم گاڵتەی بەعەقڵی نەمرود هات و وەڵامی نەدایەوە.

ئەمجارە حەزرەتی ئیبراهیم فەرمووی خوای گـەورە خـۆر لـە رۆژهەڵاتـەوە دەگەیەنێتـە خـۆراوا، دەی تـۆ بتوانـە بەپێچەوانەوە خۆر بهێنیتە رۆژهەڵات .. نەمرود هیچی بۆ نەکراو لەئاست ئەم داوایەی حـەزرەتی ئیـبراهیم سـەری شۆڕکرد] فبهت الّذي كفر [، نەمرود فەرمانی کرد دەری بکەنـە دەرەوە و ناشـبێت لـە وشـارە بمـێنێ، حـەزرەتی ئیبراهیم سارای ئامۆزای هێناو گواستیەوە و پاشان لەگەڵ ساراو حەزرەتی لوگ کەبرازای حەزرەتی ئیبراهیم بوو شار بەجێ دەهێڵن و بەرەو شام دەکەونە رێ، لەکاتی رۆیـشتنیا حـەزرەتی ئیـبراهیم دەفـەرموێ] إنـي ذاهـب الى ربـي سیهدین [بەومانایەی لەرێی خوا لەشارەدەرکرامە دەرو هەرلەرێی خواش رێگادەگرمە بەر بۆ هیدایەتدانی خەڵکی.

دەگاتە شام ، کۆمەڵەگەلێك ئەبینێت هەندێکیان مانگ ئەپەرسـتن و هەنـدێکیان ئەسـتێرە و هەندێکیـشیان بـت ئەپەرستن، ئەویش پێیان دەڵێت : بۆ شتی گـەورەتر نـاپەرسـتن واتەبۆئەسـتێرەی گـەورەتر ناپەرسـتن ئـەوانیش دەیانووت :راست دەکات، بەرەبەرە تاگەیشتە ئەورادەیەی کەبۆ خـودا نـاپەرسـتن کەخودایـەکی تـاك و تەنهایـەو هەرئەویش ئەم هەمووگەردوون و ئەستێرەیەی دروست کردووە، وتیان بەخوا ئەمە گاڵتەمان پێدەکات و وتیان دەبێت لەم شارە دەربکرێتەدەرەوە، وبڕیارەکەیان هێنایە جێ و حەزرەتی ئیبراهیم لە شام دوورخرایەوە، حەزرەتی ئیبراهیم روو لەهەر شارێك دەکات بەپەرۆشەوە روو لە خەڵکەکە دەکات و لە راسپاردە و بڕیارەکانی خوای گەورە ئاگادارییان دەکاتەوە کەچی ئەو بەبەردەوام دووچاری ئەزیەت و شاربەدەر کردن دێتەوە!!!..

ئەمجارەبەرەو میسر رێگای گرتەبەر، حەزرەتی ساراش کە خێزانی ئیبراهیم پێغەمبەرە نموونەی نەبووە لەجوانیدا و لە دوای دایکە حەوا جوانترین ئافرەتی سەرزەوی بووە .پاشای میسر بەم هەواڵە دەزانێت جوانترین ئـافرەت رووی لەمیسر کردووە داوای دەکات و دەڵێت بیهێنن، پێش ئەوەی بیانبەن بـۆلای پاشـا، حـەزرەتی ئیـبراهیم بەسـارای خێزانی دەفەرمووێت :بەم پاشایە ئەڵێم کەمن برای تۆم ، واتە برای ئیمانی چـونکە هـەرمن و تـۆ ئیمانـدارین، بەرلەبانگکردنی سارا دەستنوێژێك دەشوات و لەخوا دەپاڕێتەوە کە خوائەو مەلیکەی بەسـەر زاڵ نـەکات، سـەیری رەوشت و ئەخلاقی بەرزی ئەم ئافرەتەبکەن کە چەندە باوەڕدارە و دژی ئەوەیە کەسێکی بێگانە دەستدرێژی بکاتـە سەر ، جوانیی و پاکیی ئافرەت لەوەدایە کە شەرەف و کەرامەتی خۆی لەدەست نەدات و بەپاکیی و بێگەردی بژیێت و بمرێت..

کە سارای خێزانی حەزرەتی ئیبراهیم دەچێتە لای ژوورەوە پاشاکە سەری سوڕدەمێنێت و یەکسەر پـەلاماری دەدات و ساراش هاواری خودادەکات و دەڵێت خودایە فریام کەوەن دەستبەجێ پاشا لە شوێنی خۆی دەستەکانی رەق ئـەبن، و هاوار دەکات بیکوژن....

ساراش دوعادەکات تاوەکو نەیکوژن و لەخودا ئەپاڕێتەوە دەستەکانی چاك ببنەوەو، چەندجارێك دوعا دەکات ئنجا دەستەکانی مەلیکەکە چاك ئەبنەوە و پاشا بڕیاردەدات دەری بکەنەدەرەوە و دەڵێت ئەمە ئافرەت نییەو شـەیتانە و هەندێك زێڕو پولیشی پێبدەن لەگەڵ ئافرەتێکی خزمەتکار بەڵکو دوعاکانی کارم لێنەکات...

خزمەتکارەکەش کێیە ؟ ئەویش هاجەرە خانە کە بەبڕیاری مەلیك بوو بە خزمەتکاری ئیبراهیم و سارای خێزانـی . سارا بۆماوەی هەشتا ساڵ لەگەڵ حەزرەتی ئیبراهیم مایەوە و منداڵیان نەبوو و رۆژێك لە رۆژان ئەم پێغەمبەرە دڵی

سارای خێزانی نەهێشاند، ساراش روو لەحەزرەتی ئیبراهیم ئەکات و پێی ئەڵێت ئەی ئیبراهیم ژن بهێنەو بۆ ئەم مەبەستە هاجەرە شیاوترین کەستە تابیێت بە خێزانت چونکە خۆت ئەزانیت ماوەی هەشتا ساڵە منالمان نییەولەتەمەنیش رۆیشتووین، حەزرەتی ئیبراهیم بەگوێی ئەکات و هاجەرەدەکات بەخێزانی خۆی .تۆ ژیانی ئەم پێغەمبەرە بخوێنەوە رۆژێك لە رۆژان ئاخێکی بۆ منالێ نەبوونی ژنەکەی نەخواردو رۆژێك دلی ژنەکەی نەشکاند کەبڵێت بۆ منالت نابێت و من دەمەوێ ژن بهێنم !!...چەندین پیاوی ئەم رۆژگارەمان بینیوە کەژنەکەی منداڵی نەبووەراستەوخۆ هەستاوە شیرازەی خێزانیی پچڕاندووە و ژنەکەی تەلاق داوە !!یاخود بەبێ پرسی ژنەکەی چووە ژنێکی تری هێناوە و یاخود پەنا دەباتە بەر ناشوکری و ناڕازی بوون بە قەدەری خودا، چونکە خودا خۆی ئارەزووی لێبێت منالێ دەبەخشێ هەروەها ئارەزووشی نەبێت نایبەخشێت، یاخود بیبەخشێت بەویستی ئەو کوڕ دەبێت یاخود کچ دەبێت.

پاش ئەوەی حەزرەتی ئیبراهیم کە هاجەرە ئەگوازێتەوە خوا فەرمانیان پێدەکات کە دەبێ بەرەو مەککە بڕۆن و ئەو شوێنە ئاوەدان بکەنەوە، لەوکاتەدا مەککەچۆنە؟ زەوییێکی وشك و چۆڵایی .ئەوکات مەککەناوێکی تری لێبووە کە پێی دەووترا بەککە، لەوکاتە حەزرەتی ئیسماعیل بچووك بوو و بە پێیان کەوتنەڕێ، هاجەرە هیچ پرسیارێکی لەحەزرەتی ئیبراهیم نەکرد کەبۆکوێ دەڕۆیت و بۆ کوێمان ئەبەیت، چونکە دەیزانی ئەمە بڕیارێکی خودایەو دەبێ بەجێی بگەیەنن و نابێ پشتگوێی بخەن.

زۆر رۆیشتن تاگەیشتن بە بەککە، و حەزرەتی ئیبراهیم جێی هێشتن و تەنانەت شەوێکیش لایان نەمایەوە، و لێرەوە هاجەرە سەیری ئەو وشکاییەو دوور لە ئاوەدانییەدەکات و سەری سوڕدەمێنێت و روو لەحەزرەتی ئیبراهیم دەکات ئایا خودا فەرمانی پێکردووی بێینە ئێرەو تۆ جێمان بهێڵی ؟ حەزرەتی ئیبراهیم فەرمووی بەڵێ ئەمە فەرمانی خودایە، ئنجا هاجەرەی خێزانی وتی : بێگومان خودا دەمانپارێزی و چاودێریمان ئەکات، چونکە بەڕێزەکەم کاتێك گوێت لە فەرمانەکانی پەروەردگارت دەبێت نابێ بڵێیت جاری نا !!.. یاخود بڵێیت دواتر خۆم پۆشتە ئەکەم و جارێ گەنجم، هاجەرە ئاسا ملکەچیی فەرمانەکانی خوای گەورە بە چونکە دەرگای هەموو خۆشیی و بەختەوەرییەك تەنها لای خوای گەورە و میهرەبانە.

حەزرەتی ئیبراهیم لەشوێنێك جێی هێشتن کە هیچ شتی لێ نەبوو] بواد غير ذي زرع [هیچ ئاوەدانی وسەوزایی و ژیانی لێنەبوو، کەمێك خواردنی بۆ بەجێ هێشتن کەتەنها بایی دوورۆژی دەکردن، بەڵام ئایا کام لەئێمە بۆی هەیە نەك تەنیا شەوێك بەڵکو چەند مانگ و چەندین ساڵ جورئەت بکات وەکو حەزرەتی ئیبراهیم ژن و منالەکەی لە بیابانێکی وشك و بێ ئاوەدانی جێ بهێڵێ ؟ بێگومان کەسێك ئەو جورئەت و توانایەی نییە، چونکە ئەم پێغەمبەرە ئەوەندە باوەڕی بە خوای گەورە هەبووە تەنانەت لای زۆر روون و ئاشکرابوو کەخودا هەرخۆی پارێزگارو چاودێری ژن و منالەکەیەتی، ئەی چ ئافرەتێك ئەو غیرەت و هێزو خۆڕاگرییەی هاجەرەی خێزانی حەزرەتی ئیبراهیمی هەیە؟ بەڵێ غیرەت غیرەتێکی پڕاو پڕ و خۆڕاگر بەرامبەر بەم بیابانە وشك و بێ درەخت و بێ سەوزاییە، لێرەوە حەزرەتی ئیبراهیم لەبیر نەکەیت، ئاخۆ چ هەستێك دایگرتووە .خێزانی و ئیسماعیلی تاقانەی لە بیابانێکی وشك بەجێ دەهێڵێت و دڵی چی بکات و چەندە بە ئازار بێت، بەڵام ئەزانێت کە خوای گەورە و میهرەبان بەسۆزو میهرەبانترە لەو بۆخێزان و منالەکەی.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ (35) رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلْنَ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ (36) رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ

رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ (37) رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ (38) الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ (39) رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ (40) رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ .(41) ابراهيم.

شەویان بەسەردا دێت و ئیسماعیل زۆر دەگریێت و هیچیان لانییەو حەزرەتی هاجەر هەڵدەستێتە سەرپێ و لەنێوان دووشاخ کە ئێستاکە بۆتە شوێنی سەفا و مەروە، لەو شاخ بۆ ئەو شاخ دەڕوات بەڵکو ئاوەدانییەکی بەرچاو بکەوێت و تاوەکو بەهۆیەوە خۆراکێك بۆ ئیسماعیل پەیدا بکات بەڵکو ژیر بێتەوە و گریانەکەی بوەستێت، بێ تاقەتی رووی تێدەکات ئەوەندەی بەرەو شاخەکان لەلایەك و بۆلای ئیسماعیل لەلایەك رابکات، ئا لەم کاتەداو بەبڕیاری خودای هەموو جیهان و لەژێر پێیە ناسکەکانی ئیسماعیلی کۆرپەلە ئاوێك هەڵدەقوولێت و فوارە دەکات.

بڕوانە بڕیاری خوای گەورە بۆ ئەم دووکەسە و بەنووکە باڵێکی حەزرەتی جبریلی ئەمین ئاوی زەمزەم لەم بیابانە وشکەی مەککە و لەژێر پێی ئیسماعیلی کۆرپە ئاوی زەمزەم هەڵدەقوولێت، بەلام چ ئاوێك گەر بیخۆیتەوە تاوەکو چەند رۆژێك هەست بەبرسێتی ناکەیت .لەوکاتەوە ئەو ئاوەی زەمزەمە هەر هەڵدەقوولێت و کۆتایی نایەت و رەنگ و بۆنیشی وەکوخۆی دەمێنێت، لەوکاتەشدا گەلێك لە یەمەن هەبوون و رووبارێکیان هەبوو، لەنێوانی رووبارەکە بەربەستێك هەبوو کەبەو هۆیەوە خەمیان لەمەترسی و دڵەراوکێ نەبوو، بەویست و فەرمانی خودای گەورە بەربەستەکە دەڕووخێت و گەلەکە لەبەر بێ ئاوی و دەستنەکەوتنی ئاوی پێویست بەرەو مەککە پەراگەندە و ئاوارە دەبن و لەنزیك ئەوشوێنەی هاجەرو ئیسماعیلی لێ نیشتەجێ یە نزیك بوونەوە و وتیان : رێگەمان بدە لێرە بمێنینەوە و دابمەزرێین.

هاجەرەش رێگەی پێدان و وتی بەمەرجێك دەمەوێت ئیسماعیلی کوڕم فێری زمانی عەرەبیی بکەن، ئیسماعیلیش لەناو ئەوخەڵکە ئاوارەیە مایەوە وفێری زمانی عەرەبیی دەبێت، پێغەمبەر ئیبراهیم دوعا دەکات و لەخوا دەپاڕێتەوە] ربي اجعل هذا البلد امنا وارزق اهلها من كل الثمرات [هێشتا بینای کەعبەی دانەمەزراندووە نزا بۆ ئاوەدانی ئەو شوێنە دەکات، خودای گەورەش نزاکانی حەزرەتی ئیبراهیم گیرا دەکات، هەروەها فەرمووشی] ربنا اني اسكنت من ذريتي بواد غير ذي زرع عند بيتك المحرم [حەزرەتی ئیبراهیم بەفەرمانی خوای گەورە گەڕایەوە مەککە و فەرمانی پێکرد کە بینای کەعبە بکات ئەوکاتەی تەنها بنکەکانی کەعبە بەنزمی لەوشوێنە هەبوو کەخودا پێشتر نیشانی دابوو، حەزرەتی ئیبراهیم کەگەڕایەوە شوێنەکەی هاجەر و حەزرەتی ئیسماعیل تەمەنی حەزرەتی ئیسماعیل لەشەش سالان تێپەڕی کردبوو .کەگەڕایەوە شوێنەکە شەوی دواتر لەلای ئەوان خەونی بینی بەلام خەونێکی پڕ وەحیی لەلایەن خوداوە و لە خەونەکەیا فریشتەکان فەرمانیان پێکرد کەدەبێ بەیانی سەری ئیسماعیلی کوڕت ببڕیت و ئەمە فەرمانی خودایەو دەبێت جێبەجێ ی بکەیت.

سەیری ئەم تاقیکردنەوە گەورەیە بکە کە چۆن باوکێك جورئەت دەکات رۆڵە جوانەکەی بۆ خوای گەورە بکات بە قوربانی کە ئەوباوکە بەدرێژایی تەمەنی ئەم رۆڵەیەی بووە، کاتێك خەونەکە بۆ ئیسماعیلی کوڕی ئەگێڕێتەوە ئەویش ئەڵێ] يا ابتي افعل ماتؤمر ستجدني انشاءالله من الصابرين [سەیری ئیمان و باوەڕە بەهێزو پتەوەکەی ئەم رۆڵە چاونەترسە بکە چۆن بەباوکە پیرەکەی دەڵێت خودا چ بڕیارێکی بۆ دەرکردوویت وابکە !!!... ئنجا دەڵێ : باوکە گیان تۆ بڕیارەکەی خودا جێبەجێ بکە و منیش ئارامگر دەبم، تۆ بێنە بەرچاوی خۆت کام باوك لەم رۆژگارەدا ملکەچی بڕیارەکانی خودایە و کام رۆڵەش ئامادەیە لەرێگەی خودای گەورە گیانی خۆی ببەخشێت، ئەمە

هەرهەمووی تاقیکردنەوەی خودای گەورەن بۆ بەندەکانی، لەوکاتەی حەزرەتی ئیبراهیم خەریکە رۆڵەکەی سەر ببڕێت، چەقۆ بەملی رۆڵەکەی دادەهێنێت بە فەرمانی خوا نایبڕێت دواتر دەچێت تیژتری دەکات هەر نایبڕێ بە بەرد دادەهێنێت بەردەکە دەبڕێت کەچی ملی ئیسماعیلی نەوجەوان نابڕێت!!!...

لەوکاتەی ئیسماعیل لەژێر چەقۆکەی باوکیدایە شەیتانی لەعین لە ئیسماعیل نزیك دەبێتەوە و دەیەوێت بیترسێنێت بەوبیانووەی کەبڕیارەکەی خودا نەچێتەسەر لەوکاتەدا حەزرەتی ئیسماعیل حەوت بەرد لەسەرزەوی هەڵدەگرێت و ئاراستەی شەیتانی دەکات، بۆیە لەوکاتەوە تائێستاش رەجم کردنی شەیتان لەوشوێنەی ئیبراهیم و ئیسماعیل بوو بەواجبێکی فەریزەی حەج .حەزرەتی ئیبراهیم گەرەکییەتی بڕیارەکەی خودای گەورە بگەیەنێتە جێی خۆی .خودا پێی دەفەرمووێ بابەس بێت و رۆڵەکەت سەرمەبڕە و لەبری ئەو قوربانییە بەرانێك لەئاسمانەوە بە دیاریی بۆ حەزرەتی ئیبراهیم و خەڵکەکەدێت و سەری دەبڕێت و لەوکاتەوە جەژنی قوربان سەرهەڵدەدات] وفدیناه بڗبح عقیم وسلام علی ابراهیم کڗلك نجزی المحسنین [ئەمە تەنها بۆ ئیبراهیم نییە، بەڵکو خودا دەفەرمووێت هەرکەسێك چاکە بکات ئێمە پاداشتی ئەدەینەوە کەئەمەش مزگێنییێکە بۆ هەموو چاکەکارێك .فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَى قَالَ يَا أَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ (102) فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ (103) وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ (104) قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ (105) إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ (106) وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ (107) وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ (108)سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ (109) كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ (110) إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ (111) وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ (112) وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِنَفْسِهِ مُبِينٌ (113) وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ (114) وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ (115) وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ .(116) الصافات...

دوای ئەم رووداوە خودا راستەوخۆ مزگێنییێکی تر بە حەزرەتی ئیبراهیم دەدات ئەویش] وبشرناه بإسحق نبیا [، سەرسامی روو لە حەزرەتی ئیبراهیم دەکات کەتازە چۆن هاجەرە مناڵی ئەبێت؟ خۆ لەتەمەن دەرچووە، بەڵام خودا مزگێنی بۆ ئەنێرێ کە لەسارای خێزانت ئیسحاقت پێئەبەخشین، ئەوکاتە سارا لە فەلەستینە و تەمەنی لە هەشتا ساڵان نزیك بۆتەوە، حەزرەتی ئیبراهیم زۆردڵی خۆش دەبێت و سوپاسی خوای گەورە دەکات چونکە مزگێنیێکی دیکەی پێ بەخشی کە پێغەمبەرێکی تر دەبێتە کوڕی ئیسـحاق کە ئەویش یەعقوب پێغەمبەرە سەلامی خودای لەسەربێت، بۆیە سارا نامرێت تاوەکو یەعقوبی کوڕی ئیسحاق دەبینێت .

بەم مزگێنی و مژدەیە هەموو ئاوات و حەز و ئومێدێکی سارا دێتەدی چونکە تەمەنی گەیشتۆتە نزیك هەشتا ساڵان لەسۆزی منداڵ بێ بەشە و نەك هەرخەمی خۆی نییە بەڵکو لەخەمی حەزرەتی ئیبراهیم دایە کەوەکو هەموو باوکێکی ئەم دنیایە منداڵی خۆی ببینێت.

ئەمجارە پێغەمبەر ئەگەڕێتەوە بۆ فەلەستین بۆلای سارای خێزانی و ئەم مزگێنییەی پێدەدات و ساراش پێکەنین دەیگرێت و گاڵتەی پێدێت کەچۆن پیرژەنێکی وەك من منالی دەبێت ؟؟ !!!

وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِيذٍ (69) فَلَمَّا رَأَى أَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمِ لُوطٍ (70) وَامْرَأَتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ (71) قَالَتْ يَا وَيْلَتَى أَأَلِدُ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي شَيْخًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ (72) قَالُوا أَتَعْجَبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ (73) فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ

إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ الْبُشْرَى يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ (74) إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ ... هود.
ئەوەتا خوای گەورە دەفەرموویێت] وامرأته قائمةٌ فضحكت فبشــرناها بإسحاق ومن وراء اسحاق يعقوب [پاشــان خودای گەورە دەفەرموویێت] وإذابتلی ابراهيم ربه بكلمات فأتمهن [ویستی خودا وابوو کەئەم حــەزرەتی ئیبراهیمــە بەهەموو شتێك تاقی بکاتەوە بە ناخۆشی و خۆشی ئەزیەت بینین و ئاوارەبوون، کەچی ئــەو هــەر سوپاسـگوزارە و شوکری نیعمەتەکانی خوا دەکات کەبەسەری باراندوویەتی، بۆیە خودای گــەورە بــە خــەلیل و خۆشەویــستی خــۆی هەڵیبژاردووەو هەرخوداخۆی فەرموویەتی] قال إني جاعلك للناس إماما [بۆ کردی بە پێشەواو پێشەنگیی خەڵك ؟ چونکەبەدرێژایی تەمەنی لەبەردەم هەموو ناخۆشی و ئەزیەتێك سەبرونارامیی گــرت و هــەموو بڕیارەکــانی خــوای گەورەی بەجێ گەیاند.
ئەگەر باوك ئیبراهیم ئاسا مامەڵە لەگەڵ خاوخێزانی بکات و خەمی هیدایەت دانی منالەکانی بێت، بێگومان خێر و خۆشی و رەحمەتی خوا بەسەریاندا ئەڕژێت، چەندین باوك هەیــە ئــەنالێنێ بەدەســت منالەکەوەبــەهۆی خراپــی پەروەردەکردنی منالەکانیان چونکە رۆژێك لە رۆژان خەمیان لەمنالــەکانیان نــەخواردووە و ڕایــان نــەهێناون لــە پەرستش و چوونە مزگەوت و قورئان خوێندن، کەکاتێکیش گەورە ئەبن نەك بەقسەی باوکیان ناکەن بەڵکو دەبــن بە مایەی ئەزیەتیش بۆ باوکیان .لێرە خاڵێکی گرنگ هەیە :کە ئەویشیان رۆڵی دایکە، چونکە ئەوەندەی هاجــەرە لەگەڵ ئیسماعیلدابووەباوکی لەگەڵیدانەبووە، بۆیە 90% پەروەردەی منال بــۆلای دایکــی ئەگەڕێتــەوە، چــونکە رۆژانە دایك زیاتر هەڵس و کەوت لەگەڵ منال ئەکات و خاڵی لاواز و بەهێزی ئەزانێت، بۆیە تەنانەت ئەو منالەی کە لەدنیا پەیڕەوی قورئان ئەکات لە قیامەتتدا دایك و باوکی ئەکەن سەر کورسییێك و تــاجێکی پــڕ لــە زێــڕ و ئالتون ئەکەن سەری دایك و باوکی و ئاهەنگی بۆ ئــەگێڕن ... مانــدووبوون لەگــەڵ جــوان پــەروەردەکردنی منــاڵ زەرەیەك بەفیڕۆ ناچێت و بەرکەی لەدنیا و قیامەت بەدەست دەهێنیت و سەرفراز ئەبیت.
ئەی چ گەنجێك لەتوانای داهەیەوەکو تەمەنی لاوێتی حەزرەتی ئیبراهیم بێت و بتوانێت بەخوێندنەوەی ئایەتێکی قورئان و زیندووکردنەوەی سوونەتێکی پێغەمبەری ئیسلام، بەرەنگاری کوفری ئەم رۆژگارە ببێتەوە؟..
کەسەیری ئافرەتێکی حیجاب لەبەر و بالاپۆش دەکەین لە بازاڕەکان وشوێنە گشتییەکان دڵمان خۆش بێــت چــونکە ئەو خۆدا پۆشینەو حیجابەی لەبەریدایە دروشم و هێمایەکن بۆ ئیسلام، بادایك و خوشــکانمان ئــاوا وەکــو ســارای خێزانی حەزرەتی ئیبراهیم رووبەڕووی زاڵمان وستەم کاران ببنەوەخۆ چەکی ئەوان تەنها گریان نییە چەکی دەستی ئەوان ئەو دەستەیە کەبۆ بارەگای خودا بەرزی ئەکەنەوە.
وەکو ئەو نزایانەی سارا کەلەوکاتەی پاشایەکی داوێن پیس هێرشی بۆدەهێنێ چۆن بەهۆی نزاکانی حەزرەتی سارا دەستەکانی ڕەق ئەبن با دایك و خوشکانمان ئابەو شێوەیە بن.ئەگەر کچێك تەمــەننا دەکــات گــەنجێکی موســڵمان بچێتە خوازبێنی ئەوا بادڵنیابێــت تەمەننایەکــەی ڕێگەیەکــە بۆدانــانی بناغەیــەکی ئیمــانی و زینــدووراگرتنی ئیسلامەتی.
جارێکی تر خوا فەرمان بە حەزرەتی ئیبراهیم دەکاتەوە کەبگەڕێتەوە بۆ مەککە و مۆڵەتت تــەواوکاتی گەڕانــەوەت هاتووە بۆ مەککە، بۆچی بگەڕێتەوە بۆ مەککە کە پێشتریش لەوێ بوو؟ ئایالەبەر سەلامەتی گیانی هاجەرەی خێزانی و ئیسماعیلی کوڕیەتی ؟ نەخێر...
بۆ ئەوەیە بینای کەعبە بنیات بنێت، بەلام بۆکێ ؟ بۆهەموو خەڵك بەهەموو شێوە و رووخسارێك کە خودا دروســتی کردوون، بۆ ئەوەی موسڵمانان لەسەرانسەری هەموو دنیا رووی تێبکەن و باوەشی پێبکەن و لە گوناهو تــاوان پــاك

ببنەوە.

]وإذ يرفع ابراهيم القواعد من البيت [لەگەڵ حەزرەتی ئیسماعیل دەکەونە خۆ بۆ دروستکردن وبنیاتنانی ماڵی خودا کەئەویش کەعبەیە، زانایان لەبارەی) قواعد (دەڵێن :پێشتر کەعبە بینا کرابوو ئاسەواری لەسەر زەوی هەبووە و لەسەر بناغەی کۆن بینای نوێ دەستی پێکرد و بەرزکرایەوە.

حەزرەتی ئیبراهیم و ئیسماعیل دەستیان بەدروستکردنی دیوارەکەکرد کە پێشتر وتمان بەرلەدروستکردنی دیوارەکە کەعبە قاعیدەی خۆی لەسەر زەوی هەبووە، دیوارەکە دروست دەکەن تاوەکو دەگاتەبالای حەزرەتی ئیبراهیم سەلامی خودای لەسەربێت،هیچ شتێکیان پێ نییە تاوەکو بینای کەعبە زیاتر بەرز بکەن و داوا لە ئیسماعیل دەکات بەردێکی بۆ بێنێت، ئەویش بەردێك بۆباوکی دەهێنێت و سەردەکەوێت سوبحانەللا یەکسەر شوێن پێیە پیرۆزەکانی لەسەر بەردەکە دەردەچێ کە ئێستاش لەنزیك کەعبە دانراوە و ئەوانەی چوونەتە عومرەو حەج بینیویانە کە پێی دەڵێن) مقام ابراهیم.(

چەندین جارلافاو لەمەککەی داوەو دووجار کەعبە رووخاوە کەچی شوێن پێ وپەنجەکانی حەزرەتی ئیبراهیم هەرماوە و نەفەوتاوە، ئەمەبۆچی ؟ بۆئەوەیە کەشوێن پێی ئەم حەزرەتی ئیبراهیمە، لەم دنیایە دیارە و ون نابێت چونکە ئەوەندە پەرۆشی بانگەوازی رێی خودابووە و بۆئەم مەبەستەش ئێمە فێردەکات کەچاو لەوبکەین وشوێن دەست و هەنگاوەکانمان دیاربێت بۆ بانگکردنی ئەم خەڵکە بۆ رێی هیدات و وازهێنان لەگوناهو تاوان.

بەهۆی ئەوبەردەوە کەنزیکەی دوانزە مەترێك بەرزە حەزرەتی ئیبراهیم بە هاوکاری ئیسماعیلی کوڕی توانی بینای کەعبە تەواو بکەن، بەڵام لای دیوارێکی کەعبە بۆشایی و کەلەبەرێك هەیە .ئەو دووپێغەمبەرە ئەوەندە گەڕان وسووڕانەوە نەیانتوانی بەردێك بۆ پڕکردنەوەی بۆشاییەکە بدۆزنەوە !!!..حەزرەتی ئیسماعیل بەردێکی سپی وزۆر جوان و درەوشاوەی بەرچاو ئەکەوێت و بانگی باوکی ئەکات و دەڵێ :باوکە گیان ئەم بەردە سپییە چییە؟با بەوبەردەوە بۆشاییەکە پڕبکەینەوە، حەزرەتی ئیبراهیمیش بەکوڕەکەی دەفەرمووێت : ئەمە بەردی بەهەشتە و حەزرەتی جبریل بۆی هێناوین.

بەوبەردە کەلێنەکە دائەپۆشن و کە ئەکاتە) الحجر الاسود(، کەعبە یەکێکە لەموعجیزاتە هەرەگەورەکانی خوای گەورە کەتاکو ئێستاش لەسەرزەوی ماوە چەندین جار لافاوبردوویەتی بەڵام نەفەوتاوە، شتێکی زۆر سەیرە نەلەئاگردا دەسووتێت نەلەئاویش نقوم دەبێت !!!..ئەم بەردەش جاران سپی بووە بەڵام بەهۆی تاوان و گوناهەکانی مرۆڤ رەش بووە، هەروەها پێغەمبەری پێشەوا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت دەفەرمووێت) حجر الاسود یمین الله علی الارض (واتە ئەم بەردە رەشە لای راستی خوای گەورەیە لەسەر زەوی ، و دەبێت هەمووکەسێك ماچی بکات.

کەبینای کەعبەش تەاو بوو حەزرەتی ئیبراهیم و ئیسماعیل لە خودا پاڕانەوە]ربنا واجعلنا مسلمین لك ومن ذریتینا امة مسلمة لك وأرینا مناسکنا وتب علینا [تۆ سەیری ئەم نزایە جوان وناوازەیە بکە دوای ئەو هەمووئارەق ڕشتن و ماندووبوونە ئنجا دەفەرمون خوایە بەموسڵمان قەبوڵمان بکە، چونکە گەورەترین نیعمەت نیعمەتی هیدایەتە!!

جگەلەوەش دوعا بۆنەوەی دوای خۆینادەکەن کەئەوانیش وەکو ئەوان بن، ئەم ئایینەی ئێمە ئایینێکی پڕبەرەکەت و پڕهیدایەت و مایەی رزگاربوون و ئیسلاحە بۆ هەموو خەڵك، ئاینێکە فێری برایەتی ودادپەروەریی و خۆشویستنی یەکترمان دەکات فێرمان دەکات کەرێزی یەکتر بگرین و کەسێك بەبێ تاوان نەکوژین وتەنانەت ئەزیەتی کەسێکی غەیرە موسڵمانیش نەدەین.

خوداش فەرموویەتی] وإذ جعلنا البیت مثـــــابة للناس وأمنا [لەوکاتەوەبەبڕیاری خودای گــەورە مەککــە بۆتــە شوێنی ئارامی و ئاسایش، هەمووجیهان ڕووبەڕووی بوومەلەرزە و فەوتـان دەبێتەوە تەنها مەککە و مەدینە نەبێت کە ئەمە بڕیاری خودایە تـاوەکو ڕۆژی قیامەت، پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم لەخودا پاڕایەوە و دوعـای کرد فــەرمووی خودایە چۆن بەهۆی نزاکەی حەزرەتی ئیبراهیم مەککەت پاراست ئــەوامنیش دوعــا دەکــەم کەمەدینــە بپارێزیــت و ئەمینی بکەیت، زانستی ئەو سەردەمەش سەلماندوویەتی کە هەموودنیا دەمار و ڕەگی گڕکان و بوومەلــەرزەی تیایــە تەنها دوو شوێن نەبێت کە ئەوانیش مەککە و مەدینەی پیرۆزن، زانستی نوێ دەریخستووە کــە ڕووکردنــە کەعبــەی پیرۆز و کڕنووش بردن ڕووە و کەعبە دەبێتە خاڵی کردنی لاشەی مرۆڤ لە هەموو لەرە و) شحنات (ی، ئــەلیکترۆنی کە بەهۆی مۆبایلەوە ئەلیکترۆنیات و کار و ماندووبوون تووشی مرۆڤ ئەبێت چونکە کەعبە چەقی وشکانی زەوییە و زانستی نوێش ئەم ڕاستی و هەقیقەتەی سەلماندووە.

)مثابة (مانای چییە؟ مانای ئەوە ئەگەیەنێ واتە هەرکەسێ بچێت بۆ حەج و عومرە واتــە بــۆ ســەردانی کەعبــە ناگاتەوە ماڵەوە جارێکی تر بەدڵ و بەچاو بۆ دیداری ئەو کەعبەیەدەگرێیت و تەمەننا دەکات جارێکی تر بچێتەوە دیداری کەعبەی پیرۆز.دوای تەواوبوونی دوعاکەیان خودای گەورە فەرمانی بە حــەزرەتی ئیــبراهیم کــرد کــەبانگی خەڵکان بکات بۆ سەردانیکردنی ئەم کەعبەیە، ئەویش فەرمووی جا خودایە دەنگی مــن چــۆن دەگــات بــەو هــەموو خەڵکە؟ خوداش پێی فەرموو ئەی ئیبراهیم بـانگ کردن لەسەرتۆ و وەڵامدانەوەش لەسەرمن، حەزرەتی ئیــبراهیمیش بانگی خەڵك ئەکات و لەوساوە تائێستاش لەگەڵدابێ ئەم خەڵکە بەرەوئەو بانگەوازەی حەزرەتی ئیبراهیم دەچن و دەڵێن) لبیك اللهم لبیك لبیك لاشــریك لك.(بائێمەش وەکو ئەو پێغەمبەرە شەووڕۆژ بخەینە سەر یــەکترو کــۆڵ نەدەین بابەردەوام لەژێر فەرمانی خوادابین و ماندووبین و بگـــــــەڕێین بۆ بڵاوکردنەوەی ئەم ئاییــنــەژیانی ئــەم حەزرەتی ئیبراهیمە پڕبووە لەئاوەدانی و پڕبووە لەسەبر وئارامی و پڕبووە لەبانگەواز کــردن لەگــەڵ گەلەکــەی، بائێمەش وەکو ئەو پێغەمبەرەبین و شەونخوونی بکەین و کۆڵ نەدەین لە بـانگکردنی ئەم خەڵکە بۆ ئیسلامەتی و بۆ تەبایی و برایەتی و پێکەوەژیان باوەکوحەزرەتی ئیبراهیم جگــە لــەخودا لــە کەســی ترنەترسـین، پێغەمبــەرمان لەڕادەبەدەر حەزرەتی ئیبراهیمی خۆشویستووە و ناوی هێناوە تەنانــەت کــوڕی یەکــەمی بــەناوی ئەوپێغەمبــەرەوە کردووە، هەروەك پێغەمبەری ئازیز سەلات وسەلامی خوای گــەورەی لەســەربێت دەفــەرموێت لەئاسمانــدا لەشــەوی ئیسراو میعراج حەزرەتی ئیبراهیمم بینــی پــشتی دابــووە) بیت المعمور (و پرســیارم لەفریــشتەکان کــرد و وتم ئەمەکێییە؟ وتیان ئەمە حەزرەتی ئیبراهیمی باوکی پێغەمبەرانە...

ئنجا پێغەمبەری پێشەوا دەفەرموێت چوومە لای و سەلامم لێکرد و پێی فەرمووم : ئەی موحەممەد زەوی بەهەشـت خاڵییە و بەئوممەتەکەت ڕابگەیەنە بەتەسبیحات بۆخۆیان بیچێنن، ئنجا فەرمووی) إذ رأیت ابراهیم أقرب الناس إلیه شبها صاحبکم (واتە نزیکترین کەس کەشێوەی لەمن بکات حەزرەتی ئیبراهیمە، ئینشائەڵڵا لەبەهەشتدا خوای گەورە بەلیقا و دیدەنی حەزرەتی ئیبراهیم و سەرجەم پێغەمبەران شادمان دەکات و کۆمان دەکاتەوە..

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (127) رَبَّنَا وَاجْعَلْنَـا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الـرَّحِيمُ (128) رَبَّنَـا وَابْعَـثْ فِـيهِمْ رَسُـولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُـزَكِّيهِمْ إِنَّـكَ أَنْـتَ الْعَزِيـزُ الْحَكِيمُ (129) وَمَـنْ يَرْغَـبُ عَـنْ مِلَّـةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ (130) إِذْ قَـالَ لَـهُ رَبُّـهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ (131) وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمُ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا

وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (132) أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ (133) تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ (134) وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ (135) قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ (136) فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (137) صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ (138) قُلْ أَتُحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ (139) أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ أَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ (140) البقرة.

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ (51) إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ (52) قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ (53) قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ (54) قَالُوا أَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ (55) قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَى ذَلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ (56) وَتَاللَّهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرِينَ (57) فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا إِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ (58) قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِآلِهَتِنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ (59) قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ (60) قَالُوا فَأْتُوا بِهِ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ (61) قَالُوا أَأَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِآلِهَتِنَا يَا إِبْرَاهِيمُ (62) قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ (63) فَرَجَعُوا إِلَى أَنْفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ (64) ثُمَّ نُكِسُوا عَلَى رُءُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هَؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ (65) قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ (66) أُفٍّ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ (67) قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانْصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ (68) قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ (69) وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ (70) وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ...(71) الانبياء .

*　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　　*

پێغەمبەر لوط سەلامی خوای لەسەربێت :

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ (160) إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطٌ أَلَا تَتَّقُونَ (161) إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ (162) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ (163) وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ (164) أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ (165)وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ (166) قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ (167) قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ (168) رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ (169) فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ (170)إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ (171) ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ (172) وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ (173)إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ .(174) الشعراء...

پێغەمبەران بۆ ئەوەهاتوون ژیان ببەخشن و ژیانیش جوان بکەن و، لەم میانەیەشدا پەیامی خوای گەورە بەهەموو خەڵکان بگەیەنن و هەوڵ و ماندووبوون بکێشن، هیدایەت دانی خەڵکان یەکەم ئامانجی پێغەمبەرانی خوای گەورەیەو هەموویان یەك دروشمیان هەڵگرتبوو ئەویش) والله یدعوکم الی دار السلام (و هیچ شتێکی تریان لەگەلەکانیان داوانەکردووە جگە لەگەڕانەوە بۆلای خوای گەورە و واز هێنان لەشیرك و تاوان و سەرەڕۆیی و سەرپێچییەکان نەبێت.

سەیری ژیانی پێغەمبەری پێشەوا بکە لەسەرەتای هاتنە خوارەوەی وەحیی و پەیامی ئاسمان لەلایەن خواوە ڕۆژێك لەڕۆژان پشوویکی نەدا تاوەکو ئەمری خوای بـەجێهێناو وەفـاتی فـەرموو، پێغەمبـەرانی تـریش هەروەهائـەوەتا حەزرەتی نوح بەدرێژایی نۆسەد و پە نجا ساڵ خەریکی بانگەواز بوو لەناو گەلەکەی کەچی دوانزە کەسێك بـاوەڕی پێ ئەهێنن و دەسبەرداری شیرك و تاوان ئەبن و بۆلای خوای گەورە ئەگەڕێنەوە و ڕوو لەتۆبە و ئیستغفار ئەکـەن، ئەرکی سەرشانی ئێمەش لەدوای ئەو هەموو پێغەمبەرانە بەهەمان شێوە بانگکردنی خەڵکانە بۆ هیدایەت وەرگرتن و هۆشیارکردنەوەیان ئەگەرتۆ مامۆستای قوتابخانەیت یاخود زانکۆ ئەرکی سەرشانتە ئەم پەیامە بەقوتابییـەکانت بگەیەنیت و ڕێنماییان پێببەخشیت ... ئەگەر گەنجێك یـاخود قوتابێیـك نوێـژناکات بـەلام خـاوەنی رەوشـت و ئاکارێکی جوانە، ئەوا بەنەرم و نیانییەوە قسەی لەگەڵ بکە کەبۆچی نوێژ ناکەیت چونکە نەکردنی نوێژ سەرپێچی کردنە لەبڕیار و فەرمانەکانی خوای گەورەیە، یاخود خزمێکت سەرقاڵی کار و کردەوەی خراپ و قێزەونە خۆتی لێ نزیك بکەرەوە و ئامۆژگاری بکە چونکە خێرێکی گەورەت پێدەگات، ئەگەر بەگوێی کردی و ماڵ و مناڵ و نەوەی دوای خۆیشی وایان کرد ئەوا خێر و چاکە بۆتۆی بانگخواز و ئامۆژگاری بەخش دەنووسرێت.

یاخود خوشکێکی هاوڕێت نوێژناکات و بالاپۆش نییەتۆ دەتوانی لێی بچیتە پێـشەوەو پێـی بڵێـی خوشـکەکەم بـۆ حیجاب ناپۆشیت ؟ خۆبڕیاری خوای گەورەیە، دەزانی ئەگەر بەگوێی تۆی کرد چەندە خێر و چاکەت بۆ ئەنووسرێت، یان مامۆستا لەقوتابخانە هەردەم خوای گەورەی لەیاد بێت و وانەکات قوتابییەکانی ئەزیـەت بـدات وەکـو ئـەو مامۆستایەی قوتابیەکی بچکۆڵەی هەیە، ئەو قوتابیە بچکۆڵەیە بەردەوام لەچکی لەسـەردایە و خـۆی داپۆشـیوە، هەموورۆژێك مامۆستاکەی پێی دەڵێت بەیانی بەولەچکەوە نەیەیتە قوتابخانە و سەرپۆشەکەی سەرت داکەنە.

بەلام قوتابییە ئاقڵ و ژیرەکە هیچ بەگوێی مامۆستاکەی ناکات و هـەر بەوشـێوەیە دێتـە قوتابخانـە، دواجـار مامۆستاکەی تووڕەبوون ڕووی تێئەکات و پێی دەڵێت : نەمووت بەم شێوەیە نەتبینم؟ قوتابیە ژیرەکەش پێی دەڵێت :مامۆستا گیان ئەمە بڕیاری خوای گەورەیە، کەتۆش بڕیـارم بەسەردائەسـەپێنیت نـازانم بـەگوێی تـۆ بکـە م و بەگوێی خوای گەورە بکەم ؟؟؟ !!!!!شتی وامەحاڵە و ناتوانم لەچکەکەم فڕێبدەم...

سەیرکەن لەوکاتەدا مامۆستاکەی تەزووێك سەرتاپای گیانی ئەگرێتەوە و ئەلەرزێ کە ئەم مناڵە ژیرە چ وەلامێکی دایەوە و پرسیارێك لەناخی دڵیەوە هەڵئەقوولێ کەبۆچی منیش لەچك نەکەم و سەرپێچی لەفەرمانی خوای گـەورە بکەم ؟ !!!بەهۆی ئەو مناڵەوە مامۆستاکەشی خۆی پۆشتەکرد، کەمناڵێك بەم شێوەیە وەلامێکـی بەوشـێوە جـوان و لەجێیە بداتەوە مامۆستاکەی ئەی بۆچی ئێمەش وانەبین و نەبین بەمایەی هیداتدانی دەوروبەرمان ؟....

یەکێك لەو پێغەمبەرانەی لەتەمەنی مناڵیدا باوەڕی بە پێغەمبەر ئیبراهیم هێنابێت حەزرەتی لوت بـووە سـەلامی خوای گەورەی لەسەربێت، وەك وتمان کە حەزرەتی ئیبراهیم سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت لەناو ئاگرە گەورەکە بەبەرچاوی هەموو خەڵکەوە دێتە دەرەوە، ئالەو کاتەدا حەزرەتی لوت باوەڕ بەحەزرەتی ئیبراهیمی مامی ئەهێنێت، ئەم پێغەمبەرە لەتەمەنی مناڵیدا باوکی دەمرێت و لای باپیرەی کە ئازەر بووە واتە باوکی پێغەمبەر ئیبراهیم گۆش ئەکرێ و بەخێو ئەکرێت، حەزرەتی لوت بیست و حەوت جار ناوی لەقورئانی پیرۆزدا هاتووە واتە لە چواردە سورەت ئاماژە بەناوەکەی کراوە، وەکو ئاماژەمان پێـدا کەحـەزرەتی ئیـبراهیم گەلەکـەی جێهێـشت و بـەرەو فەلەسـتین لەوێشەوە بۆ مەککە کەوتە ڕێ بەمەبەستی بانگەواز کردن و بانگکردنی خەڵکان بۆ یەکتاپەرستی، حەزرەتی لـوت لەناو گەلەکەی مایەوە تائەوکاتەی پیرائەگات و گەورە ئەبێت.

کە گەورە بوو خوای گەورە فەرمانی پێکرد بەرەو) سەدوم (کـۆچ بکـات کەئێـستاکە دەریـای مـردووی پێـدەڵێن،

حەزرەتی لوتیش فەرمانەکەی خوای گەورە بەجیٚ دەگەیەنیٚت و بە پشتیوانی خوای گەورە ڕوو لەسەدوم دەکات کە ئیٚستاکە ولاٌتی ئوردەنی پیٚدەلیٚن و فەرمووی] إنی مهاجر الی ربّی[، هەتا بلیٚی گەلیٚکی بەدڕەوشت و سەرسەخت و کەللە ڕەق و داویٚن پیس بوون، ئە گەلە بەدریٚژایی شەوو ڕۆژ سەرقالٌی نیٚربازی بوون و وازیان لەئافرەتەکانیان هیٚنابوو!!!!..

لەم شارەی سەدومە تەنها مالٌیٚك باوەڕیان بەخوای گەورە هەبوو جگە لەومالٌە هیچ باوەڕداریٚکی تر نەبووکەئەویش مالٌی حەزرەتی لوت بوو لەگەلٌ دووکچە باوەڕدارەکەی بەلاٌم خیٚزانەکەی باوەڕی پیٚنەهیٚنا و بەبیٚ باوەڕی مایەوە وەکو خوای گەورە فەرموویەتی) فخانتاهما (مەبەستی خیانەتی هەردوو ژنەکەی حەزرەتی نوح و حەزرەتی لوتە کە باوەڕیان بە پیاوەکانیان نەهیٚنا و خیانەتیان لیٚکردن کە ئەویش خیانەتی بیروباوەڕ و عەقیدەبوو، حەزرەتی لوت و دووکچەکەی هەتا بلیٚی باوەڕداربوون بەلاٌم وەنەبیٚ دەستە و دامیٚن دابنیشن بەردەوام خەریکی بانگەواز بوون لەگەلٌ خەلٌکی سەدوم، ئەوشارە بەناوبانگترین شاری بازرگانی بوو هەرچی کەشتی و بەلەم و کاروانچی هەبووایە ڕوویان تیٚدەکرد بۆ کڕین و فرۆشتنی کەل و پەل و خواردن و خواردنەوە، خوای گەورە دەفەرموویٚت] ولوگا إژقال لقومە اتأتون الفاحشە ما سبقکم بها من أحد [پیٚیان دەفەرموویٚت :ئیٚوە تاوان و گوناهی وا ئەکەن کەسیٚك بەرلەئیٚوە ئەو تاوان و داویٚن پیسیەی نەکردووە، ئیٚوە بۆ پەنا دەبەنە بەر نیٚربازی و پشت لە ئافرەتەکانتان ئەکەن ؟ نیٚربازییەکان لەڕادەبەدەر لە زیادەڕۆییدابوو...

هەر کەسیٚك وەکو ئەوگەلەی سەدوم بکات تاڕۆژی قیامەت بەر نەفرەتی خوای گەورە ئەکەویٚت و لەگەلٌ ئەوانیش حەشر ئەکریٚت، چونکە ئەوەی فیٚری ئەم کارە پیسە ببیٚت ئەستەمە تاوەکو مردن واز بهیٚنیٚت وەکو لەڕۆژاوا و زۆربەی ولاٌتان پیاوی بەسالاٌچوو هەیە لەسەر ئەوکارە لەڕادەبەدەر بیٚ شەرعییە بەردەوامە و نەیتوانیوە وازی لیٚ بهیٚنیٚت.

تەنانەت وای لیٚهات گەلی سەدوم بەبەرچاوی هەموو کەسیٚکەوە و بەئاشکرا کاری نیٚر بازییان دەکرد، وەکو لەوسەردەمەش باوە و) شذوذ جنسي (پیٚدەووتریٚت :بەومانایەی بەزاندنی سنووری سیٚکس و زیادەڕۆییەکی بیٚ سنوور لەوکردارەی سیٚکسیە، هۆکاری سەرهەلٌدانی نەخۆشی ترسناکی ئایدز 60% بەهۆی ئەو کارەوەیە و نەخۆشییٚکی تر بەم دواییانە پەیدابوو کە لەئایدز پیستر و خیٚراترە ئەویش لەدەرەنجامی ئەوکردارە سیٚکسی و جووت بوونەی نیٚر لەگەلٌ نیٚرە، خوای گەورە لەقورئانی پیرۆزدا بەڕوونی باسی لەخراپی و ڕەوشت نزمی ئەو گەلەی کردووە، وەکو) فاسقون و کافرون و مجرمون و کاذبون و مسرفون (و هتد ...هەروەها حەزرەتی لوت پیٚی فەرموون] بل أنتم قوم عادون [بەو مانایەی ئیٚوە تەعەددا لەخۆتان و لەشەخسیەت و نەسەبی خۆتان ئەکەن، خۆ خوای گەورە زۆر لای ئاسان بوو ئەم گەلە بەدڕەوشتەلەناو ببات، بەلاٌم ویستی نییە زوورلەناویان بەریٚت بەلٌکو جاریٚ پیٚویستییان بە مۆلٌەت هەیە و پیٚغەمبەریٚکیش پیٚویست دەکات بۆ هۆشیارکردنەوەیان جگەلەوەی ئەو پیٚغەمبەرە لە ڕۆژی قیامەتا دەبیٚت بەگەواهیدەر بەسەر تاوان و گوناهەکانیان، شتیٚکی تر جگە لەوکارە ئەوگەلەی سەدومە دزی و چەتەشیان تیٚدابوو و ڕیٚگەیان لەکاروانچییان دەگرت و شتیان لیٚئەسەندن جگە لەوەش شەوانە یانەیان هەبووە بۆ مەی خواردنەوە و رابواردن، هەروەها بە کۆمەلٌ بەرامبەر بەیەکتری بەڕووتی و بەبیٚ جل وبەرگ دادەنیشتن و گالٌتەیان بەیەکتری ئەکرد و گالٌتەشیان بە پیٚغەمبەران ئەکرد] كذبت قومُ لوطٍ المرسلین.[

بەلاٌم حەزرەتی لوت خۆی بەبرای ئەوان ئەژمیٚریٚت و لە پاشەڕۆژیان ئەترسیٚت و پیٚیان دەفەرموویٚت] إنی لکم رسولٌ أمین[، پیٚشیان ئەفەرموویٚت لەخوا بترسن و بەگویٚم بکەن و من هیچ پاداشتیٚکم لە ئیٚوە ناویٚت، بەگالٌتە پیٚکردنەوە بە حەزرەتی لوتیان ئەووت : ئەی کەوایە با خوداکەت سزای خۆیمان بۆبنیٚریٚت تاوەکو بزانین چ جۆرە

سزايەكە !!!..كەواتە هەركاتێك میللەتان گەیشتنە ئەو ئاستەی خۆیان داوای سزای خوای گەورە بكەن و بێ منەت بن، ئەوا كاری پێغەمبەران بەفەرمانی خوای گەورە ئەوەستێنرێت و بەر سزای بەئێشی خوای گەورە ئەكەون.
حەزرەتی لوتیش پێی فەرموون كەوایە چاوەڕێی توندترین سزای خوای گەورە بكەن كە خۆتان بە گاڵتە پێكردنەوە داوای ئەكەن، ئەو گەلە پێشتر سزای گەلی نوح و و ئیبراهیمیان بینیبوو بەلاّم گوێیان پێنەدەدا و گاڵتەیان پێدەهات، گەیشتە ئەو ڕادەیەی یەك ڕابوون و كۆك بوون لەسەر دەركردنی حەزرەتی لوت لەشارەكەیان و دەیانووت : ئەمە دەربكەنە دەرەوە چونكە لەخەڵكە خاوێن و پاكەكانە و زیان لەئێمە دەدات!!!..
پێیان ووت : لان لم تنته لتكوون من المخرجين، حەزرەتی لوت كەسێك لەشارەكەیان شك نابات دالدەی بدات و پشتی بگرێت و بەغەریبێك خۆی دێتە بەرچاو، ماوەیەك بەبێ دەنگی لەناویان مایەوەو ئنجا پێی فەرموون] قال إني من عملكـــــم من القالين[، پێی فەرموون من ڕەفزی ئەو كردەوەی ئێوەدەكەم و بەهیچ شێوەیەك پێی رازی نیم و لەدژی ئەوەستم، بەلاّم ئەم وتانەی حەزرەتی لوت هیچ سوودێكی نەبوو و گاڵتەیان پێدەهات.
حەزرەتی لوت وازی لێنەهێنان تا گەیشتە ئەو ڕادەیەی فەرمووی] ربِّي نجيني و أهلي مما يعملون [، دواتر فـــــەرمووی] فقال انصُرني على القوم الفاسدين [حەزرەتی لوت زۆر لەخوای گەورە پاڕایەوە و لالاّیەوەو خوای گەورە ش نزاكانی گیراكردو سەری خست، خوای گەورە سێ فریشتەی ناردن بۆلای حەزرەتی ئیبراهیم، كە ئەوانیش جبریل و عزرەئیل و میكائیل بوون، و مژدەیان پێدا كەژنەكەت منالّی ئەبێت كەئەویش حەزرەتی ئیسحاق پێغەمبەرە سەلامی خوای گەورەی لێبێت، دواتر حەزرەتی ئیبراهیم پێی فەرموون بۆكوێ ئەڕۆن ؟ هەرسێ فریشتەكەی خوای گەورە كەلەسەرشێوەی سێ گەنج هاتن بۆلای حەزرەتی ئیبراهیم فەرموویان بۆلای تاوانبارترین گەل دەچین و خوای گەورە ئێمەی بۆئەوان ناردووە، وتیان بۆ گەلی سەدوم ئەڕۆین و لەناویان ئەبەین، حەزرەتی ئیبراهیم پێی فەرموون خۆ حەزرەتی لوت لەناو ئەوگەلەیە ...چۆن وادەبێت ؟ فەرموویان ئەمە بڕیار و فەرمانی خوای گەورەیە، فەرمووی ئەی ئەگەر سێ سەد باوەڕداریان تێدابوو؟ فەرموویان لەناویان نابەین، پێی فەرموون ئەی ئەگەر ژمارەی باوەڕدارەكان چل كەس بوون ؟ وتیان لەناویان نابەین، پێی فەرموون ئەی ئەگەر سێ كەسی تیادابوو؟ وتیان لەناویان ئەبەین، پێی فەرموون بەلاّم حەزرەتی لوت و سێ كچەكەیان تێدایە، فەرموویان باش ئەزانین و خۆمان پارێزگاری ئەوانین و نایەڵین لەناو بچن ومەترسە تەنها گەلەكەی و ژنەكەی لەناوئەبەین كە گوێڕایەڵیی حەزرەتی لوت نەبووە و پشتی تێكردووە.
هەرسێ فریشتەی خوای گەورە لەسەرشێوەی سێ گەنجی تابلّێی جوان بەرەو سەدوم ئەكەونە ڕێ، كەدەگەنە ناو گەلەكەوە هەرهەموواوێن پیسەكان ڕێگایان لێئەگرن و لەهەوڵی ئەوەدان دەستدرێژی بكەنە سەریان، كچێكی حەزرەتی لوت ئەو سێ گەنجە زۆر جوانە ئەبینێت و بەڕاكردن دێتەوە بۆلای باوكی و پێی ڕادەگەیەنێ كەسێ گەنجی زۆر جوان و غەریب ڕوویان لەشارەكەمان كردووە وتاوەكو پیاوە بەدڕەوشتەكان دەستدرێژییان نەكردوونەتە سەر فریایان بكەوە !!!..حەزرەتی لوتیش دەگاتە شوێنەكە و نازانێت كە ئەمان فریشتەن و خوای گەور ە ناردوونی بۆلای ئەو گەلە داوێن پیس و نێربازە، بەلاّم ئەوسێ فریشتەیە باش دەزانن كەئەمە حەزرەتی لوتە و پێغەمبەری خودایە.
حەزرەتی لوت لە فریشتەكان نزیك دەبێتەوەو پێیان ئەفەرمووێت بۆ هاتوونەتە ئەم شارە ئەی نازانن ئەمانە هەرهەموویان دزو جەردەن و نێربازن و داوێن پیسی ئەكەن؟ ئەمان باش دەزانن بەلاّم چاوەڕێی دواین گەواهیدانی پێغەمبەر)لوت(ن، لەسەر گەلەكە بەر لەوەی لەناویان ببەن، ئەوان دەڵێن مەحاڵە بڕۆین و ئێمە میوانی تۆین،

لەگەڵ حەزرەتی لوت دەچنەماڵەوە و کەخێزانی حەزرەتی لوت چاوی پێیان ئەکەوێت و بە نهێنییەوە دەچێت بانگی داوێن پیسەکان ئەکات کەسێ گەنجی زۆر جوان لەماڵەکەی ئێمەن و خێراکەن، ئەو داوێن پیسانە بەڕاکردن بەرەو ماڵی حەزرەتی لوت ڕادەکـــەن،] وجاء أهلُ المدينةِ يستبشرون [مزگێنییان بەیەکتردەدا کەسێ گەنجی زۆر جوان گەیشتوونەتەماڵی لوت و فریایان بکەون !!!!..هەرهەموویان بەڕاکردن بەرەو ماڵی حەزرەتی لوت ڕایان ئەکرد و تەنانەت کارەکانیان جێدەهێشت.

خەڵکە داوێن پیسەکە چواردەوری ماڵەکەی حەزرەتی لوتیان گرتووە و تەمەننای ئەوەدەکەن کە دەستدرێژی بکەنە سەر ئەوسێ گەنجە زۆر جوانە بەڵام نازانن کە ئەو سێ گەنجە جوانە فریشتەی خوای گەورەن و بۆ لەناوبردنی ئەمان هاتوون و لەماڵەکەی حەزرەتی لوت میوانن.

حەزرەتی لوت لەماڵەکەی دێتە دەرەوە و سەیر دەکات بەدرێژایی ڕێگا و کۆڵانەکان ماڵەکەی دەوردراوە و هەرچی داوێن پیس هەیە لەچواردەوری ماڵەکەی کۆبوونەتەوە!!!!...

پێیان دەڵێت ئەی گەلی سەدوم لەخوای گەورە بترسن و دووربکەونەوە تاوەکو سزای سەخت و بەئێشی خوای گەورەتان بۆنەهاتووە، پێیان ئەفەرمووێت] أليس منكم رجلٌ رشيد [ئێوە پیاوێکتان تێدانییە خاوەن غیرەت بێت و پیاوەتی هەبێت؟ بۆ واز ناهێنن؟ و دوورکەونەوە، حەزرەتی لوت ئەیووت) یاقوم هـؤلاو بناتی (..... هتد ... مەبەستی کچەکانی شارەکەی وەکو کدووکچەکەی خۆی وان، ئەی ئەوەتا ئەو هەموو کچە چییە لەلاتان؟ بۆ هاوسەرگیریی پێك ناهێنن؟ لێرەوە بۆمان دەردەکەوێت سزای خوا بۆ هەرگەل و کەسێك بێ هودە نییە گەر مرۆڤەکان نەگەنە ئاستی شیاوی سزا وەرگرتن، ئەو خوای باڵادەست سزایان نادات...

ئەوانیش بەدەنگ هەڵبڕین و گاڵتە پێکردنەوە دەیانووت :نازانیت کە ئێمە پێویستیمان بە ئافرەت نییە و لەسەر ئەم کارە ڕاهاتووین؟ حەزرەتی لوت ترس دایگرت و گەڕایەوە لای سێ گەنجە جوانەکەی کە لەماڵی ئەون و فریشتەی خوان و ئەو نایانناسێت، پێی فەرموون هەرچۆنێك بێت دەبێ خۆتان لەدەست ئەو داوێن پیسانە ڕزگاربکەن، لێرەوە حەزرەتی جبریل دێتە وەڵام و پێی دەفەرمووێت : ئەی لوت ئێمە فریشتەین و نێردراوی خوای گەورەین، حەزرەتی جبریل لەژوورەوە دێتە دەرەوە و دەستێك بۆناو خەڵکەکە ئەوەشێنێت کەلەنزیك ماڵەکەی حەزرەتی لوت گردبوونەتەوە، ڕاستەوخۆ هەرهەموویان کوێر ئەبن و دەستبەجێ هاوار ئەکەن و پڕ دەمیان دەڵێن لوت جادووی لێمان کرد و چاومان کوێربوو!!!!!...

هەرهەموویان بەکوێریی بەدوای ماڵەکانی خۆیاندا ئەگەڕان و دەستیان لەزەوی دیوارەکان دەدا تاوەکو بگەنەوە ماڵەکەی خۆیان !!!..کەواتە دەرەنجامی داوێن پیسی و چاوپیسی و ژیان پیسی کردن گەر دەرەنجامی ئەمە نەبێت ئەوا لەمە خراپترە، تا ئەو کاتەی کوێربوون هێشتا دەڵێن وازناهێنین و بەیانی دێینەوە، هەڕەشەیان لە حەزرەتی لوت کرد کەبەیانی ئەتکوژین و لەناوت ئەبەین، حەزرەتی جبریل بە حەزرەتی لوتی فەرموو] انّ موعدهم الصبح [بەیانی ڕۆژی لەناوچوونیانە و خۆت و دوو کچەکەت زوو لەشار بڕۆنە دەرەوە و ئاوڕ لەدواوە مەدەنەوە، خوای گەورە دەفەرمووێت] الا ال لوط نجيناه بسحر [تەنها لوت و دووکچەکەیمان ڕزگار کردن لەبەیانییەکی زۆر زوودا، دوای دەرچوونی حەزرەتی لوت و دووکچەکەی لەناو سەدوم زەوی لەرزەیەکی توند ڕوویدا و گەلی سەدوم کەوتنە سەر ئەژنۆ، وەك پێشتریش وتمان حەزرەتی جبریل شەش سەد باڵی هەیە هەرباڵێکی بکاتەوە ڕۆژهەڵات و ڕۆژاوا دائەپۆشێت، نوکە باڵێکی لەزەوییەکەدا و بەرزی کردەوە و لەوکاتە ترسناکەدا هەموویان کوێرن و تەنها لەهاوارکردندان، پێغەمبەری پێشەوا صلى الله عليه وسلم دەفەرمووێت : تەنانەت دەنگی سەگ و کەڵەشێرەکانیان

گەیشتە گوێی فریشتەکانی خوا لەئاسمانەکان، چونکە لەڕادەبەدەر لەلایەن حەزرەتی جبریل شارەکەیان بەهەموو کۆشك وتەلار و خانووەکانەوە بەرز کرایەوە، ئنجا وەریگێڕایە ئەو دیوییەوە و خەڵکەکەی کەوتنە سەرزەوی و ئەوشارەی کەبەرزی کردبۆوە بۆ ئاسمان دای بەزەویدا، ئنجا خوای گەورە بەردبارانی کردن و هەر تاوانبارە و بەردێکی خۆی بەرکەوت ولەناوچوون.دوای ئەمانیش لە وڵاتی ئیتالیا گەلێك پەیدابوون وەکو گەلی سەدوم ڕەفتاریان دەکرد تاوەکو خوای گەورە هەرهەمووی کردن بەبەرد کەئێستاش شێوە و لاشەی بەردینیان ماوە، چونکە نێربازییان دەکرد وەکو گەلی سەدوم.

ڕۆژێك دادێت ئەو ئەوروپایەش بەدەردی گەلی سەدوم دەچن و لەزەوی ڕۆدەچن، بەهۆی بەکارهێنانی ئەم ڕەوشتە پیسە زۆربەی وڵاتانی ئەوروپی و لەلایەن پەرلەمانەکانیانەوە بڕیاری مارەبڕینی پیاو لەگەڵ پیاو دراو کڵێسەکانیشیان ڕێی بەم کارە نەشیاوو پیسەداوە، ئەی ئەوەتە نییە خوای گەورە نەخۆشی ئایدزی بۆناردوون و چەندە بەدەست ئەونەخۆشییەگرفتار و کوشندەن بەبێ ئەوەی بتوانن چارەسەرێکی بۆبدۆزنەوە، ئەم بەسەرهات و چیرۆکەی حەزرەتی لوت بۆ ئەوەیە کەئێمە بەخۆمان دابچینەوە و سنوورەکانی سێکس نەبەزێنین و زیادەڕۆیی نەکەین لەم کارە چونکە خوای گەورە ئەم گەلەی کرد بە پەندو عیبرەتێك بۆ گەلانی دواتریش، بێگومان ئەم نەخۆشیی و ئەم دەردو عیللەتە ڕوبکاتە هەرخێزانێك و هەرکۆمەڵگەیەك و وڵات و نەتەوەیەك ئەوا دەڕووخێن وشیرازەی خێزان لەدەست ئەدەن و سزای خوای گەورەیان بۆ دێتە خوارەوە و لەقیامەتیش دەبێت چاوەڕێی سزایەکی زۆر توندتر بکەن خوای گەورە هەموولایەکمان بپارێزێت و هیدایەتیش بەهەموولایەکمان ببەخشێت....

شوێن و میحرابی حەزرەتی لوت سەلامی خوای لێبێت

*　　　　　　　　　　　　*

پێغەمبەر ئەیوب / سەلامی خودای لەسەربێت.

وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ (83) فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذِكْرَى لِلْعَابِدِينَ ...(84) الانبياء.

پێغەمبەری پێشەوا صلى الله عليه وسلم دەفەرمووێت : ئەگەر خودا کەسێکی خۆش بووێت ئەوا بە نەخۆشی یاخود بە گرفت و بە نەبوونی و دەستکورتی و دەرد و بەلاّ بەسەری دەکاتەوە و تاقی دەکاتەوە ، ئەوەتا کەسێکی تابیعی دوای چەند مانگێك لە پێکهێنانی خێزان و ماڵ ، ژنەکەی داوای تەلاّقی لێدەکات ، هاوەڵەکەش دەڵێت شتی

وانابێت و مەحاڵە ، ژنەکەیشی پێی ئەڵێ ماوەی چەند مانگێکە لای تۆم هێشتا نەمبینیوە دووچاری نەخۆشیێك و بەلایەك ببیت ، کەواتە رەنگە خودا تۆی خۆش نەوێت بۆیە داوای جیابوونەوە لە تۆ ئەکەم ...
یەکێك لەو پێغەمبەرانەی بۆتە رەمزی ئەو خۆشەویستییە پێغەمبەر ئەیوبە سەلامی خودای لەسەربێ، ئەیوبێکی ئارامگر و بە حەیا و ئەدەب لەبەر دەم تاقیکردنەوەی خوادا ، ئەیوبێك کەشەرم دەکات لە ئاست نەخۆشییەکەی دەنگ هەڵبڕێت ، گرنگ ئەوەیە مرۆڤ شەکوای حاڵی خۆی بۆلای خوای گەورە بەرز بکاتەوە و بڵێ) انما اشکوا بثي و حزني الى الله (گرنگییەکەی لەوەدایە شەکوای حاڵی خۆت بۆ خوا بەرز کەیتەوە و بەس بەلام ژیرانە و ئاقلانە نەك بە ناشوکری و رازی نەبوون بەقەدەری کردگاری هەموو جیهان.
حەزرەتی ئەیوب نەوەی ئیبراهیمە و لە ئیسحاق پێغەمبەرە ، هەموو پێغەمبەران رەچەڵەکیان بۆ پێغەمبەر ئیسحاق دەگەڕێتەوە تەنها پێغەمبەری ئێمە نەبێت کە رەچەڵەکی بۆ ئیسماعیل پێغەمبەر دەگەڕێتەوە..
حەزرەتی ئەیوب بە سێ پشت ئەگات بە ئیسحاق پێغەمبەر و خوای گەورە ئەم ئەیوب پێغەمبەرەی بۆ) حوران (نارد کە کەوتۆتە شام ، خوای بالادەست هەموو شتێکی لەماڵ و منداڵ و سامان و جوانی پێ بەخشیبوو و تەنانەت چواردە منالی هەبووە ، و دوو ژنیشی هەبووە و خاوەن سامانێکی ئێجگار زۆربووە . هیچ کەم و کورێیکی نەبووە و پارەیەکی ئێجگار زۆری هەبووە و خەڵکان بۆ وەرگرتنی پارە و کۆمەکیی لەو پێغەمبەرە ریزیان گرتووە ، بازرگانێکی ناوداربوو و خزمەتکاری ئێجگار زۆری هەبووە ، بەلام بەخشش و نیعمەتی خوا تاسەر بۆ کەس نییە ، بەلام پێغەمبەر ئەیوب هیچ تاوان و گوناهێکی نەبووە و ناشوکری نیعمەتەکانی خوای نەکرد .. بەلام خودا خۆشی ویست و زیاتر ویستی وابوو تاقی بکاتەوە ، بۆیە لە کاتێکی زوودا هەر چواردە منداڵی مردن و جەرگی سووتا ...
بەلام کام کەس لەئێمە ئەو توانایەی هەیە وەکو حەزرەتی ئەیوب بەرامبەر بە لەدەستدانی چواردە مناڵەکەی سەبرو ئارامیی هەبێت و زیاتر شوکرانەی خودابکات و فرمێسکێك لەچاوییەوە نەیەت ؟
ئەوەندەی نەبرد هیچی نەما و سەروەت و سامانەکەیشی لە دەست چوو ، تەنانەت مێگەل و مەڕ و مالاتی ئەوەندە زۆری هەبووە کەچی دانەیەکیشی نەما و زەوییەکی کشتوکاڵیشی نەما ، بەلام هێشتا تاقیکردنەوەکانی خوا بۆ ئەیوب ماوەیەتی و کۆتایی نەهاتووە ، تاوای لێهات دووچاری نەخۆشیێك بوو گۆشت لەلەش و قەدو بالای وەك گەلا هەڵئەوەری!!!
یەکەمجار نەخۆشیەکە پێستی پیرۆزی گرتەوە و رزی و شەقار شەقار بوو ئاوو کێمی لێدەهات و خوێنی لێ ئەتکا ، هەژدە ساڵ ئەم نەخۆشیە بەرۆکی پێغەمبەر ئەیوبی بەرنەدا و رۆژ لە دوای رۆژ زیاتر بە ئێش و توندتر دەبوو...
ژنێکی مرد و تەنها ژنێکی مایەوە و جێی نەهێشت و جار جارەش دوو هاوەڵی سەردانیان ئەکرد و لە دوورەوە قسەیان لەگەڵ دەکرد ، تەنانەت لە ناو خەڵك وا بلاو بۆوە کە کەسێك لە ئەیوب نزیك بێتەوە هەمان نەخۆشی روو لە ئەویش دەکات!!!
لێرەوە پرسیارێك دێتە ئاراوە کە ئایا ئافرەتێك لەم رۆژگارەدا هەیە هاوتای خێزانەکەی حەزرەتی ئەیوب بێت ونموونەی ئەوی هەبێت و بەدرێژایی هەژدە ساڵ لەنەخۆش کەوتنی مێردەکەی ئۆقرە بگرێت و بەدیارییەوە دابنیشێت و خزمەتی بکات و بۆ ماوەی خولەکێکیش لێی دانەبڕێت؟ کێ هەیە بەدرێژایی هەژدە ساڵ لەجێگاکەی بکەوێت و ئنجا شوکری خودا بکات لەسەر ئەوبەلاو موسیبەتەی بەسەری هاتووە؟ یاخود لەگەڵ نەخۆشیەکەشی ئنجا رێز و خۆشەویستی بۆ خێزانەکەی دەربڕێت و فەرماۆشی نەکات و زیاتر دڵی خێزانەکەی بداتەوە و هێشتا لەسەر نەخۆشییەکەی خۆی رووبکاتە خێزانەکەی وبڵێ ژنەکەم سەبر وئارامیت هەبێت

حەزرەتی ئەیوب لەجێگا کەوتووە و تەواو بێتاقەتی رووی تێکردووە و بەو هۆیەوە کەس نەدوێرا بچێتەلای تـەنها دووبرادەرەکەی نەبێت ، بەڵام لەو کاتەدا دڵسۆزترین و دڵنەواترین کەس بۆ ئەیوب علیه السلام خێزانەکەی بوو ، رۆژێك لە رۆژان ئەو ژنە ئۆفێکی نەکردو بەردەوام خزمەتی دەکرد و بە دیارییەوە دادەنیشت.

تەنانەت پێغەمبەر ئەیوب گەیشتە ئەو رادەیەی بەیەکجارەکی کەوتە ناو جێگا و جەسـتەی پـیرۆزی وشـك بـوو و توانای دانیشتن و نان خواردنی نەما ، سەیری ئەم پێغەمبەرە ئارامگرە بکە وشەیەکی ناشوکرانەی لەدەم دەرنەچوو و هەر دەیووت : الحمدلله ، تەنانەت داوای شیفای نەدەکرد چونکە دەیزانی ئـەم بـەلاَ و دەردە تاقیکردنەوەیـەکی خودایە بۆ ئەو...

دەردو بەلاَکەی ئەیوب درێژەی کێشاو ژنەکەی پێی وت : بۆ دوعا ناکەی بۆ داوای شیفا لـەخودا ناکـەیت ئـەی تـۆ پێغەمبەر نیت خۆ نزای تۆ گیرایە؟؟؟ .. پێغەمبەر ئەیوبیش رووی لە خێزانەکەی کرد و فەرمووی : چەند سـاڵ لـە نازو نیعمەتدا بووین ؟ خێزانەکەی وتی : هەشتا ساڵ .. فەرمووی چەند ساڵە لەناو جێگا کـەوتووم و نەخۆشـم ؟ وتی : هەژدە ساڵ ، فەرمووی کەواتە هێشتا نەگەیشتۆتە شەست ساڵی تەمەنی پڕ لەناز و نیعمەتەکانم ... تاوەکو داوای شیفا لە خودا بکەم و سەبر بگرە هێشتا زووە ، دواتر خێزانەکەی حەوسەڵەی نامێنێت و بێزار بـوونی خـۆی دەخاتە روو...

زۆرجار دوعا ئەکرێت بۆلابردنی نەخۆشییێك یاخود ناخۆشییێك، بەڵام وەڵامدانەوەی لای خوای گەورە دوا ئەکەوێت و لەدنیادا گیرای ناکات و بەو هۆیەوە کەسی داواکار بێ ئومێد دەبێـت و سـەبری نـامێنێ، بـاش بـزانین هەرکەسـێ نەخۆش بێ و نزا بکات ئەوا نزاکەی لای خوای گەورە قەبوڵە چ لەدنیا بێت یاخود لـە قیامـەت، و هەرکەسـێکیش نەخۆش بێت لای خوای گەورە و میهرەبـان خۆشەویستە، هەرکەسـێکیش نـەخۆش بێـت و ئارامگربێـت و ناشـوکری نەکات، و گەر چاك بێتەوە، ئەوا گوناهەکانی وەکـو گـەلای دار هەڵئـەوەرێت و خـوێن و گۆشـتەکانی جەستەشـی لەجاران پاکتر و چاکتر شـوێنی خـۆی ئەگرێتـەوە، تەنانـەت ئەگـەرهاتوو مـردیش ئـەوا بـەبێ گونـاهو تـاوان سەرئەنێتەوەو بەدیداری پەروەردگاری شاد ئەبێت.

زۆرجاری واش هەیە خوای گەورە نزاکانمان دوا دەخات بۆتاقیکردنەوەمان یاخود وەکو پێغەمبەری ئازیز دەفەرمووێت :کاتێ بەندەیەك لەخوای گەورە ئە پارێتەوە خوای گەورەش وەڵامی ناداتەوە و فریشتەکانیش ئەڵێن : ئەی خوایە بۆ وەڵامی نادەیتەوە؟ خوای گەورەش دەفەرمووێت : پێم خۆشە گوێم لە دەنگی بێت و نزاو لالأنەوە و موناجاتم بکات چونکە زۆرم خۆش ئەوێت، دواتر زیاتری ئەدەمێ و زیاتریش پێی دەبەخشم...

پێویستە بیرمان نەچێت دنیا بۆ تاقیکردنەوەی ئێمە هاتۆتە بوون، بەهەموو شێوازێك تاقیی ئەکرێینەوە)خۆشی و ناخۆشیی (و بە) سوپاس و ئارامگری (سەردەکەوین و بەر رەحمەت و بەخششی خاوی گەورە و میهرەبان ئەکەوین.

پێغەمبەر ئەیوبیش رووی تێدەکات کە شەرت بێ سەد دارت لێبـدەم لـە بەرامبـەر ئـەو درکاندنـەت ، پێغەمبـەری پێشەوا دەفەرمووێت ئەوکەسە لای خودا خۆشەویستە کەرازی بێت بە بوون و نەبوون و بەرابردوو و ئایندە و یەقینی هەبێت کە لەهەموو کات و ساتێك خودا رەقیبە بەسەریەوە و لێی بێ ئاگا نابێت.

پێغەمبەر ئەیوب هیچ شتێکی نەما پێی بژێیت و هەموو دەرگایەکی لێداخرا ، تەنانـەت ژنەکـەی جووتیـاری بـۆ خەڵك ئەکرد بە مەبەستی کۆکردنەوەی خۆراك و پارە بۆ حەزرەتی ئەیوب ئەوەیشیان نەما ... ئەم ژنە هـەر کـۆڵی نەدا ، رۆژێك لەرۆژان خواردن دێنێتە پێش پێغەمبەر ئەیوب و حەزرەتی ئـەیوبیش رووی تێـدەکاو لـە چـۆنیەتی پەیداکردنی خواردنەکە پرسیاری لێدەکات ، ئەویش دەڵێ پەیـدام کـردووە و ئـەم دیاردەیـە چـەند هەفتەیـەك

دەخایەنێت ، دیسان حەزرەتی ئەیوب لە چۆنیەتی دەستکەوتنی خواردنەکە پرسیار دەکاتەوە و خێزانەکەیشی نهێنی پەیداکردنی خواردنەکە باس دەکات ، کە کەزییەکانی قژی بڕیوە و فرۆشتوویەتی تاوەکو خواردن بۆ ئەو پەیدا بکات ، خێزانی پێغەمبەر ئەیوب قژێکی زۆر درێژی هەبووە وکردوویەتی بە کەزی و بەسەر سەرییەوە ئالاندوویەتی ، بەم هەواڵە حەزرەتی ئەیوب دڵگران دەبێت کە چۆن قژی ئەو خێزانەی کەوتۆتە بەر دەستی کڕیارێك بەمەبەستی پەیدا کردنی خۆراك بۆ ئەو!!!...

جوانیی ئافرەت یەکێکە لەنیعمەتەکانی پەروەردگار، یەکێك لەو جوانیانەش قژەکەیەتی ...مافی خۆیەتی جوانی بکات و بیڕازێنێتەوە و دڵی پێ خۆش بێت، بەڵام ئاخۆ بەکارهێنانی ئەم جوانییە و دەرخستنی بۆ هەموو کەسێکە و لەهەمووکاتێکیش؟ بۆخوای گەورە فەرمانی کردووە کەئافرەت دەبێت قژی دا پۆشێت؟ تۆ بڵێی ئەم فەرمانە زیان بە جوانیی ئافرەتەکەوە بگەیەنێت؟ یاخود لەخۆشەویستیی و ڕێز ڕاگرتنی ئافرەتەکەوەیە؟ بێگومان پەروەدگاری مەزن فەرمانی بەکارێك کردبێت بۆ ئێمە، جێبەجێکردنی مایەی بەختەوەریمانە لە دنیا و لەدواڕۆژ ....کەواتە نەکەی ئەم فەرمانە پشتگوێ بخەیت و بەسووکیی بزانیت، بزانە خێزانەکەی حەزرەتی ئەیوب بەکوێ ئەگات؟!!!!!

ئا لێرەدا حەزرەتی ئەیوب سەری بۆ ئاسمان بەرز دەکاتەوە و دەفەرمووێ] ربی انی مسنی الـچر وانت ارحم الراحمین [ئەم نزایەی حەزرەتی ئەیوب دوای هەژدە ساڵ بۆ نەخۆشییەکەی نییە بۆ ئەو موسیبەتە نییە کە بەسەری هاتووە ، بۆ لە دەستدانی ژنەکەی و چواردە منداڵ و سەروەت و سامان و نازو نیعمەت و بازرگانییەکەی و خزمەتکارەکانی نییە ، بەڵکو بۆ خستنە دەرەوەی قژی خێزانەکەیەتی و خەم و خەفەتی لەوە خوارد ، تەنانەت دوعای نەکرد خودایە بابەس بێت ئەم نەخۆشیە و بەتەنها ئەو نزایەی کرد...

ئەم خەم و خەفەتەی ئەیوب بۆ نەوەکانی دوای خۆیەتی کەترسی لەوە هەیە ڕۆژگارێك دابێت خوشکان و ئافرەتان سەرپۆش نەبن و قژیان بەدەرەوە بێت کە هۆکارێکە بۆ) فیتنة و فەساد (کە لەم ڕۆژگارەی ئەمڕۆمان تێیکەوتووین .

ئەوەتا خودا بە پێغەمبەرمان رادەگەیەنێ) واذکر عبدنا ایوب (ناڵێ پێغەمبەرەکەم بەڵکو بەبەندە ناوی دەبات ، بۆ ئەوەی خەڵکان پەند و عیبرەت لە سەبر و ئارامگریی ئەو وەربگرن ..

بەڵێ دوای نزاکەی ئەیوب خودا فەرمووی) فستجبنا لە (بەبێ دواکەوتن وەڵامی دایەوە و نزاکەی گیرا کرد ، و ڕاستەوخۆ خودا فەرمانی بە حەزرەتی ئەیوب کرد) بڕۆ بۆ شوێنێك پێیەکانت لە زەوییەکە بدە و ئاوێك دێتە دەرەوە و دەستبەجێ لە نەخۆشییەکەت ڕزگارت دەبێت ، و فەرمانی خودای بە جێ هێنا و وایکرد ، ئاوەکە دوو جۆر بوو) مغتسل و شراب (بۆ خۆشۆردن و خواردنەوە کە شیفای بە حەزرەتی ئەیوب بەخشی.

لەگەڵ خۆشۆردن نەخۆشیەکانی جەستەی نەماو چاك بۆوە لەکاتی خواردنەوەی ئاوەکەش هەموو لەشی چاك بۆوە ..
پاشان خودای گەورە کوللەیەکی ئێجگار زۆری بۆلای پێغەمبەر ئەیوب نارد بەڵام چ کوللەیەك کە هەمووی زێڕ بوون و هەرهەموو کوللەکان جەستەی حەزرەتی ئەیوبییان دا پۆشت چونکە لە کاتی خۆشۆردن بە ئاوەکە جەستەی ڕووت بوو، پێغەمبەر دەفەرمووێت پاشان ئەیوب پێغەمبەر کوللە زێڕەکان کۆ دەکاتەوە و دەبیات و خوداش پێی دەفەرمووێ : ئەی ئەیوب بەس نییە نیعمەتی زۆرم پێبەخشیوی ؟ پێغەمبەر ئەیوبیش دەفەرمووێ : جا خودای گەورە کەسێك هەیە لە ناز و نیعمەتەکانی تۆ تێر بێت ؟؟؟ پاشان بەرەو ماڵ گەڕایەوە و خێزانەکەی بەمە ئاگادارنییە و وەکو جاران گەنج بۆوە و نەخۆشی لە ڕووخسار و لەشی نەما ، لەژوورەکەی جارانی دادەنیشێت و خێزانەکەی دێتەوە ماڵەوە و دەچێتە ژوورەوە و چاوی پێدەکەوێت و دەگەڕێتەوە دواوە و ئەترسێت و پرسیاری لێدەکات کە کوا ئەو پیاوەی لەو

جێگایە سالآنێکە کەوتووە و نەخۆشی بەرۆکی بەر نەداوە ؟ حەزرەتی ئەیوبیش دەفـەرمووێ : کێیــە ئـەو کەســە ؟ خێزانەکەیشی دەفەرمووێ : لە کاتی لاوێتیدا شکلٚ و شێوەی هەرلەتۆ دەچوو !!!!
پێغەمبەر ئەیوبیش پێدەکەنیٚ و دەڵێ من ئەیوبم !!! ئەوکاتە کـە حـەزرەتی ئـەیوب دووچـاری نەخۆشـیکە بــوو تەمەنی هەشتا سالآن بوو ، دوای چاك بوونەوەی خوای گەورە تەمەنی گەڕاندەوە تافی لاوێتی .. ئیبن عەبباس لە پێغەمبەر دەگێڕێتەوە کە بەویست و فەرمانی خودای گەورە خێزانەکەی حەزرەتی ئەیوبیش وەکو ئەو هاتەوە تەمەنی لاوێتی !!!
هەروەها ناز و نیعمەت و سامانەکەی بۆ گەڕایەوە ، کەبەخششی خودا بوون ئەویش کوللە ئاڵتوونیەکان کە لە کاتی خۆشۆردن بە ئاوەکە لەلایەن خوداوە بە دیاری بۆی هات ، بۆئەوەی سوێندەکەی لەسەر نەکەوێت کە بە خێزانەکەی وت دەبیٚ سەد دارت لێبدەم بەفەرمانی خودا سوێندو شەرتەکەی هێنایە جیٚ کە خودا فەرمانی پێکرد لە بری سەد دار سەد پووشو پەلآشی داری لێبدات نەوەکو ئازاری پیٚ بگات ... لەریوایەتتدا هاتووە کە حەزرەتی ئەیوب پاش ئـەو هەموو تاقیکردنەوەی خوای گەورە بەرامبەری و لەبەرامبەر سەبر و ئارامییەکەی خوای گەورە بیست و شـەش کـوڕی پیٚ بەخشی و یەکێك لەکوڕەکانی بوو بە پێغەمبەرکە ئەویشیان حەزرەتی) ذوالکفل (بووە سەلامی خـوای گـەورەی لەسەربێت، بۆیە بەم نازناوە ناسراوبووە چونکە کەفالەتی هەمووکەسێکی کـردووە و تەنانـەت لەشـەونوێژەکان و رۆژووەکاندا بۆتە کەفیلی خودی خۆی و خەریکی بانگەواز و چاکسازی بووە لەناو گەلەکەیدا.
ئەم هەموو نیعمەت و بەخششەی خوایە بۆچـی؟ چـونکە حـەزرەتی ئـەیوب زۆر ئـارامگر و لەسـەرخۆبوو بەرامبـەر بەنەخۆشییەکەی و رۆژێك لەرۆژان ناشوکری خوای گەورەی نەکردو هێشتا ئیستغفار و تەسبیحاتی خوای دەکرد.

*هەرکەسیٚ نەخۆش و دەردە دارە، هەرکەس بیٚ بەشە لە نازو نیعمەتی دنیا و خـوای گـەورە بەشـتێك لەشـتەکان تاقیی کردۆتەوە، خەیالٚ نەکەیت خوای گەورە رقی لێتە، پێغەمبەر سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت دەفەرمووێت] إذا أحب الله عبدا ابتلاه [گەر خوای گەورە کەسێکی خۆش بووێت ئەوا تاقیی دەکاتەوە.
*سەروەت و سامان و ماڵی دنیا موڵکی ئێمەنین و رۆژێك دادێت بەجێی دەهێڵین و لەدەستی ئەدەین، چونکە ئـەوەی لەبەردەستماندایە هەرهەمووی موڵکی پەروەردگارە و هیچی هی ئێمەنییە، گرنگ ئەوەیە لـە پێناوی خـوای گـەورە سەرفی بکەین و بەفیڕۆی نەدەین و وانەکەین سڵ لەحەرام و حەلآڵ نەکەینەوە.
*گەر دڵنیابووی رزقەکەت کەسێك نایخوات و کەسێکیش دەستکاری ناکات و کار و کردەوەکەت بـۆ کەسـێك نییــە، ئەوکات لەبەندایەتی دنیا ودینار دەردەچێت و بەندەیەکی راستەقینەی خوای خۆی دەبێت و بەختــەوەر و ســەرفراز ئەبێت.

* * *

پێغەمبەر یونس سەلامی خودای لەسەر بێت:

وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ (87) فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ..(88) الانبياء.

هەر کاتێك باسی پێغەمبەرێك دەکرێت ئەوا دەبێ بزانین کەسایەتی ئەو پێغەمبەرە تەواوە و نوقسانی نییە بەرامبەر بەو پەیامەی خوای گەورە بۆی ناردووە تاوەکو ئەویش بەخەڵکی بگەیەنێت، جگەلەوەی سەرجەم پێغەمبەران مەعسومن لەگوناح و دوای پێغەمبەران هیچ خەلیفە و جێ نشینێك مەعسوم نین لەگوناح و تاوان، ئەگەر خەڵکان کەسێك بکەن بەبەرز و لوتکە ئەوا مەرج نییە ئەو کەسە مەعسوم بێت لەگوناح، چونکە مرۆڤەکان و پیاوچاکان و پێشەواکان هەرهەموویان لەدەرەوەی ئەو مەعسومەدان، و یەکێکی تر لەسیفەتی پێغەمبەران پێشەنگییە و پێویستە هەموومان بیانکەین بە قودوە و پێشەنگ و سەرمەشقی، جگە لەوەش مرۆڤ دەکرێت بە پێشەنگ وەك ئەوەی گوێ بۆ راسپاردەکانی بگریت و بەگوێی ئامۆژگارییەکانی بکەیت، بەلاّم دەبێ پێش خەڵکانی تر خۆی جێبەجێی بکات و پەیڕەوی بکات، لەوکاتەدا تۆبوّت هەیە بڕیارو راسپاردەکانی بەجێ بگەیەنیت، بۆنموونە :لەقوتابخانەیەك و لەپۆلێکدا مامۆستایەك بۆ ماوەی مانگێك قوتابیەکانی بخاتە ژێر چاودێرییەوە و پێیان بڵێت کامتان ئاقڵ و ژیربێت دەیکەم بە چاودێر وپێشەنگ بەسەر قوتابییەکانی تری پۆل، دەبینیت سەرجەم قوتابیانی پۆلەکە و هەرکەسە و لەشوێنی خۆی دەبێت بەپەپوولەیەك و بەبێ دەنگی و ئاقلاّنە لەسەر کورسییەکەی دادەنیشێت .کەواتە مامۆستاکە کارێکی باشی کرد و قوتابیەکان گوێڕایەڵی ئامۆژگارییەکەی بوون، ئەی ئەگەر قوتابییێکی پۆلەکە بەپێشەنگ و چاوێر هەڵبژێردرا و قوتابیەکانی تر بەگوێیان کرد ئەوا ئەویش بەهۆیەوە خێرێکی دەست دەکەوێت وداوی مردنیش ئەو مامۆستا و قوتابییە خێریان پێ ئەگات، بەلاّم ئەگەر کەسێك خۆی بەپێشەنگ بزانێت و زار و زمانێکی خراپ و جنێوئاسای هەبێت و تۆ بەگوێی بکەیت و وەکو ئەو بکەیت ئەواوەکو ئەو خراپەت بۆحیسابە سەرباری گوناهی زیاتر بۆئەو، بۆنموونە :ئەگەر منالێك لەباوکییەوە فێری جنێوو قسەی ناشیرین بێت ئەوا گوناهەکە بۆ باوکەکەی و بۆخۆیشی ئەگەڕێتەوە.بشزانین لەدوای مرۆڤ دووشت بەجێدەمێنن ئەوانیش) صدقة جارية و سيئة جارية (ن، خراپەکەش روون و دیارە وەکو ئەوەی کچێك لەبازاڕدا جل وبەرگی خراپی پۆشیبێت و لەشی بەدەرەوەبێت و کچێکی تر چاو لەوبکات و مۆڵەت لەباوکی وەربگرێت کەرێگەی بدات جلی هاوتای ئەو بپۆشێت، باوکەکەی رێگەی بدات ئەوادەقات گوناهی زۆرتر بۆکچکەی یەکەم ئەنووسرێت کەکچەکەی دووەم چاوی لێکردووە و جلی وەکو ئەوی پۆشیوە، یاخوددایکێك لەماڵەوە بەشێوەیەکی خراپ منداڵەکەی پەروەردە بکات ئەوا دوای مردنی دایکەکە دەهەندە گوناهوخراپە بۆ دایکەکە ئەچێت.

بالێرەوە بڕیاربدەین لەسەرەتای تەمەنمانەوە ببین بە پێشەنگ و قودوە بۆ خەڵکان و وابکەین هەموولایەکمان) صدقة جارية (کە بکەینەسەرمەشقی ژیانمان لەجووڵە وهاتن وچوونمان و هەڵس و کەوتمان بەرامبەر بەخەڵکان بەڵکو بەهۆی ئێمەوە هیدایەت روویان تێبکات و دوای مردن و دەرچوونمان لەم دنیایە خێر و چاکەمان بۆبێت لەبری خراپە.

لێرەوەش سەیربکە پێغەمبەری ئازیزمان یەکەم شت کە هەڵیبژارد پێشەنگ و قودوە بوو، وەکوهەڵبژاردنی پێشەوا ئەبوبەکری راستگۆ لەشوێنی خۆی تاوەکو ببێت بە رێنمایی بەخش بە هاوەڵان و یارانی پێغەمبەر، جگەلەوەی

پێغەمبەری پێشەوا دوعای کرد و فەرمووی خوایە ئیسلام بەیەکێك لەم دوو عومەرە سەربخەیت کە ئەوانیش ئیمامی عومەر و ئەبو جەهل بوون، دوعاکەی هاتە جێ و بەهۆی ئیمامی عومەری کوڕی خەتتاب ڕەزای خوای گەورەی لێبێت ئیسلام سەرکەوت و بوو بەئایینی فەرمی هەموو جیهان لەچاو ئایینەکانی تر، بۆچی خودا هیدایەتی عومـەری داو، بووبە پێشەنگ و قودوەی موسڵمانان؟ چونکە ڕۆژێك لەڕۆژان پەنای نەبردبووە بەر خراپەکاری و زیناو حەرام خواردن و کەسێکی پاك بوو.

هەروەها) صهیب الرومي (گە نجێکی جوان و دەوڵەمەند، لـەوڵاتێکی دوورهـاتوو بـۆ مەککـە و مەدینـە بـوو بـە پێشەنگی هاوەڵەکان، ولەولایشەوە)بلال بن ربـاح (کەسێکی حەبەشی و بەندەی ژێر دەستی ئوممەییەی سـتەمکار دەبێت بە پێشەنگی بەندەکان !!...جگەلەوەی ئەم پێغەمبەرە هـاوەڵێکی ڕەوانـەی شـارێك دەکـرد بـۆ بانگـەواز و بانگکردنی خەڵکی دواتر ئەم هاوەڵە بە سێ هەزار کەسەوە دەهاتەوە خزمەت پێغەمبەری پێشەوا سەلات و سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت، ئێمەش هەرکەسە و لەڕاستەخۆی بابێت بە قودوە و پێشەنگ بە نموونەی ڕەوشتی جوانی و بەجل وبەرگی و بەئاکار و ڕەفتاری، با لەکۆلێژ و لەقوتا بخانـە و لەفەرمانگـە بـبین بـە نموونـە وپێـشەنگی کەسانی دەوروبەرمان و گوفتار شیرین بین و ڕەفتار باش بین، یاخود لەماڵەوە باوکێکی ڕیش سپی وپشت چـەماوەی نەخوێندەوار بۆتە مایەی بەرەکەت بۆ ماڵەکـەی بـە پـەروەردەکردنی منداڵـەکانی، کەمنداڵەکـە خـاوەن ڕەوشـت و پەروەردەیەکی جوان بێت، ئەوا وەك پێغەمبەری ئیسلام فەرموویەتی لە ڕۆژی دوایی ئەم منداڵە دەبێت بـە) صـدقة جارية (بۆ ئەوباوکە و لە ئازار و ناڕەحەتیەکانی ڕۆژی قیامەت ڕزگاریی دەبێت .

بالێرەوەش ژیان وبەسەرهاتی گەورەترین و پێشەنگترین پێغەمبەری خوا بخوێنینەوە کەئەویش حەزرەتی) یونس (د، سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت.

لەشوێنێکدا بە ناوی نەینەوا کە کەوتۆتە باکووری عێراق گەلێك هەبوون بـە بـەردەوامی خەریـــــکی شـیرك و تاوان و گوناح بوون ، هەندێ لە زانایان دەڵێن ژمارەی ئەو گەلە سەد هەزار کەسێك بووە و هەندێـــــکی تـریش دەڵێن زیاد لە سەد هەزار کەس بووینە و نزیکەی سەد و حەفتا هەزار کەسێك بوون ، خـوای گـەورە بـۆ ڕێنمـایی و هیدایەتی ئەم گەلە پێغەمبەرێك دەنێرێت بە ناوی یونـــس علیه السلام ، وەك فـــــــەرموویەتی] وارسلناه الى مائة الف او یزیدون. [

حەزرەتی یونس سەلامی خوای لەسەر چەندین ساڵ لەناو ئەو گەلە مایەوە و بە هەموو شێوەیەك بانگەوازی لەگەڵ کردن ، بەڵام هیچ سوودێکی نەبوو چونکە گەلەکەی نەینەوا زۆر سەرەڕۆ و سەرسەخت بوون و گەیشتە ئەو رادەیـەی ڕووبەڕووی حەزرەتی یونس بوونەوە و گیرایان کرد . لێرەدا حەزرەتی یونس زۆر خەمبار و بێ تاقەت دەبێت و خودا وەحی بۆنارد و پێی فەرموو ئاگاداری گەلەکەت بکەوە ئەگەر تا سێ ڕۆژی تر باوەڕ نەهێنن ئـەوا تونـدترین و بـە ئێش ترین سزاتان بۆ دەنێرێت.

حەزرەتی یونس هەموو خەڵکەکەی کۆکردەوە و ئاگادار کردنەوەکەی خودای پێ ڕاگەیانـدن و گوێیـان لێ نـەگرت و دوایی جێی هێشـــــتن] فاذالنون اذ ذهب مغاضبا .. [لەگەلەکەی توڕە بوو و ڕێی دەریای گرتە بەر ... دوای سـێ ڕۆژ لە ئاگادار کردنەوەکەی یونس سەلامی خودای لەسەر هەورێکی ڕەش سەرتاپای ناوچەی گەلەکەی گرتەوە بەڵام چ هەورێکی ڕەش و ترسناك ، وتیان خۆ بڕیارەکەی هاتە جێ!!!..

چاکسازان نابێ بەئاسانی واز لە ئامۆژگاری دەوروبەریان بێنن، مەرج لە بەراییدا خـەڵکان بـەگوێت بکـەن بگـرە زۆرجار دژایەتیشت ئەکەن و گاڵتەت پێ ئەکەن، یەکێ لەو نەخۆشییانەی کە) بەنی ئیسرائیل(ی، لەناوبرد وەکو

پێغەمبەری پێشەوا ئەفەرمووێت) ئەمڕۆ فەرمانیان بە چاکە ئەکرد و بەیانیش پشتگوێیان ئەخست و وازیان لێدەهێنا (!!!..کەواتە نابێت کەسێك دەستەوسان دابنیشێت لەوکاتەی هەلگری پەیامی خوای گەورە و پێغەمبەرەکەیەتی، و بەدیار ئەوخەڵکەوە دابنیشێت و سەیریان بکات و بڵێت چیان بەسەردێت ونایەت ئارەزووی خۆیانە .سەیرکە حەزرەتی یونس بەبێ پرسی خوای گەورە گەلەکەی جێ هێشت و دواتر دەکەوێتە ناوسکی نەهەنگێکەوە، بۆیە لەفەرموودەی پێغەمبەری خۆشەویستدا هاتووە) یا ئەوەتا فەرمان بەچاکە ئەکەننەهی لەخراپە ئەکەن، یا ئەوەتا خوای گەورە سزای بە ئێشیان بۆدەنێرێت و بەو هۆیەوە لەناودەچن.

ئەمڕۆش هۆکاری ئەنجامدانی ئەو کارە گرنگ و پیرۆزانە زۆر ئاسانە و دەتوانی لەڕێی هۆکارەکانی بینین و بیستن سوود و کەڵك بە خەڵکان بگەیەنیت و دەتوانیت لەبواری ڕاگەیاندن وەکو ئینتەرنێت و دەنگ و ڕەنگ و تەنانەت بەجل و بەرگیشتەوە دەتوانیت چاکەیەك بلاو بکەیتەوە وسوودێك بەو خەڵکە بگەیەنیت، کەئەمەش ئەرکیی سەرشانی هەموو کەسێك و بانگخوازێکە.

فەرمانڕەواکانی نەینەوا هەموو خەڵکەکەیان کۆکردەوە و ترسان و وتیان با بەکۆمەڵ تۆبە بکەین و ئیستغفار بکەین ، چونکە هەواڵی لەناو چوونی گەلانی پێشی خۆیان دەزانی وەکو گەلی عاد و گەلی لوت .. هەر هەموو خەڵکەکە بە لێشاو روویان لە چۆڵەوانی کرد و جل وبەرگی بەریان بەراوژوور کرد و لە پڕمەی گریانیاندا ، کە لە بیابان و چۆڵەوانییەکە بە کۆمەڵ دەستیان بە تۆبە کرد خودای گەورەش تۆبەکەی قەبووڵ کردن و گیرای کرد و هەورە رەشکەش نەماو رۆیشت، لێرەوە بۆمان دەردەکەوێت کاربەدەستان و کەسانی خاوەن بڕیار کاریگەرییان لەسەر میللەتەکەیان هەیە، بەخۆداچوونەوە و هەڵوێستە بۆهەڵەکان و مومارەسەی خراپ لەژیان سەرەتای سەرکەوتنە، داننان بەهەڵە و تاوان و پەشیمان بوونەوە نیشانەی گەورەیی و دڵسۆزییە بۆ میللەت، هەر نەتەوەیەکیش لەو ئاستەدا نەبێت گوناهو تاوان ئەنجام بدات و دەسبەرداری نەبێت و چاو لە سەرکردە و دەسەڵاتدارەکان بکات ئەوا خوای گەورەش بەوهۆیەوە دەرووی خێریان لێناکاتەوە و بەبەردەوامی دەسەڵاتداری ستەمکار فەرمانڕەوایەتییان بەسەردا ئەکات و دەیانچەوسێنێتەوە، تێبینییێکی گرنگ لەم ڕووداوەدا هەیە ئەویش ئەوەیە :هەرکاتێك گوناهو تاوان لەدەستی ئێمە ڕوویدا هەرلەوشوێنەی کە هەڵەو گوناهو تاوانەکەمان تێیدا ئەنجام داوە ئەوا پێویستە دەستبەجێ تۆبە بکەین و داوای لێخۆشبوون لەخوای گەورە بکەین و بۆکاتێکی تری دوانەخەین.

حەزرەتی یونس سەلامی خودای لەسەر لەناویان نەماوە و لەو بڕوایە دایە گەلەکەی نغرۆ بوون و هەرهەموویان بەر سزای خودا کەوتوون ، پاشان حەزرەتی یونس بەرەو کەشتێکی گەورە کەوتە ڕێ ، کەشتیە زەبەللاحەکە گەشتیار و خەڵکێکی زۆری هەلگرتبوو لەوکاتەشدا باوبۆران و شەپۆلێکی گەورە هەڵیکرد و خەریك کەشتییەکە نقومی دەریا بێت، لەترسی نقوم بوونی کەشتیەکە تاخمی کەشتیەکە بڕیاریاندا هەندێك لەکەل و پەلەکانی سەر کەشتیەکە بخەنە دەریاوە و فڕێی بدەن.

ئەمجارە وتیان سوودی نییە و با هەندێ لەسەر نشینەکان هەڵبدەینە ناو دەریاوە ، کۆمەڵێك داریان هێناو ناوی هەرهەموو سەرنشینەکانیان لەسەر نووسی و کردیان بە تیرو پشك تاوەکو یەکێك هەڵبدەنە دەریاوە و یەکەم دار راکێشرا ناوی حەزرەتی یونس دەرچوو کە دەبێ فڕێ بدرێتە دەریاوە.

لەوکاتەدا یەکێك حەزرەتی یونس ئەناسێتەوە و دەڵێ ئەمە پێغەمبەرە و کەسێکی ساڵحە با لەناومان بمێنێتەوە ، بە گوێی دەکەن و دیسان دەست دەکەنەوە بە تیر و پشك بۆ جارێکی تر هەرناوی حەزرەتی یونس دەردەچێتەوە !!! و جاری سێیەمیش بە هەمان شێوە کە لە کەشتییەکە دەرئەکرێت لەیەکەم هەنگاوی کەوتنە ناو ئاوەکەوە ئەکەوێتە

دەمی ماسێکی گەورە ، پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم دەفەرمووێت خودای گـەورە راسـتەوخۆ فـەرمانی بـە ماسـییە گەورەکە کرد کە نەگۆشتەکەی بڕزێنێت نە ئێسقانەکانیشی ورد بکات و بەڵکـــــــو بیهێڵەوە لەلای خۆت.

هەندێك لە زانایان دەڵێن سێ ڕۆژ لە ناو سکی نەهەنگەکە مایەوە و لەوشوێنە حەزرەتی یونس هەستی بە تاریکیی کرد و پێیەکانی جووڵاند و کڕنووشێکی بۆ خودا بردو فەرمووی خودایە لە شوێنێك کڕنووش بۆ گەورەیی تۆ دەبەم کە تائێستا کەسێك لە شوێنێکی ئاوا کڕنووشی بۆت نەبردووە.. گەنجەکان تکایە لەیادتـان نەچـێت لەهـەر شـوێنێك بوون ئەتوانن خواپەرستی بکەن، دەتوانی بەلاشە و بەچاوو دڵ و هەست و بیر کڕنـووش بۆخـوای گـەورە ببـەیت و پەرستشەکەت بەجێ بگەیەنیت، هیچ کاتێ سڵ نەکەیتەوە و شەرم نـەتگرێت ونـەڵێیت :شـەرم دەکـەم لەوشـوێنە عیبادەتەکەم بەجێ بگەیەنم، نەخێر بۆتۆ زۆر ئاسایی بێت شوێنەکە بەکار بهێنیت بەمەبەستی یاد و زیکرکردنـی خوای گەورە، کاتی دەست بەتاڵی مەهێڵە و بەفیڕۆی مەدە و دڵەکەت بەخوای گەورەوە ببەستە...

حەزرەتی یونس هەستی بە هەڵەکەی خۆی کرد کە نەدەبووایە جێی هێشتبان بەر لە سێ ڕۆژەکـە و بۆیـە لـە نـاو ســـــکی نەهەنگەکە یەکسەر پەشیمانی رووی تێکردو سەری بردە کڕنووش بۆ خودا بـەڵکو لێـی خـۆش ببێـت لـە بەرامبەر ئەو هەڵەیەی کە کردی ، لەوکاتە حەزرەتی یونس گوێی لە چپە چپی ماسـییەکانی نـاو دەریـا دەبێـت و خوداش وەحی بۆ دەنێرێ کە ئەم هەموو مەخلوقاتەی دەریا تەسبیحاتی من دەکەن.

دەستبەجێ حەزرەتی یونسیش لەناو سکی نەهەنگەکەدا دەست دەکات بە تەسبیحاتی خودا و دەفەرمووێت] لااله الا انت سبحانك اني كنت من الظالمين . [بەدرێژایی ئەو سێ ڕۆژە و لەناو سکی نەهەنگەکە هەر ئـەو نزایـە دەکـات و دەلاڵێتەوە بەڵکو خودا لێی خۆش ببێت ، پاشان خودای گەورە دەفەرمووێت] فاســـــتجبنا له و نجيناه من الغـم و كڑلك ننجی المؤمنين [و دواتر بەفەرمانی خودا نەهەنگەکە لەدەمی یـونس پێغەمبـەری فڕێدایـە دەرەوە و کەوتـە نزیك بیابان.

زۆر کەس وائەزانن تەنها ئەمە بۆ پێغەمبەرانە بەپێچەوانەوە هەرلەبەر ئەمەیە بەشێوەی) عملی (کرداری خـوای گەورە چۆنیەتی سەرکەوتن و رزگاربوون و هتد ....بۆ پێغەمبەران ئەهێنێت و بـەو هۆیـەوەش دڵـەکانمان ئـاوەدێر دەکات...

بەسەرهاتێك:

پیاوێك باسی خۆی گێڕایەوە و وتی : لەساڵی1988 ی زایینـی پێـشمەرگەبووم لەگـەڵ پۆلێـك لەهاوەڵـەکانم لەسنووری پێنجوین و نزیك سنووری ئێران، کەوتینە بۆسەیەکی سوپای عێراقی و هەوڵماندا هەرچۆنێك بێت خۆمان لەدەست بەعسییەکان رزگاربکەین و خۆمان بەدەسـتەوە نـەدەین، ئێمـە بـەرەو لوتکـەی شـاخەکان ئەڕۆیـشتین و لەوکاتەشدا بەفرێکی ئێجگار زۆر دەباری و کەش و هەواش لەرادەبەدەر ساردبوو ...

لەوکاتەدا یەکێك لەهاوەڵەکانم هەڵخلیـسکا و کەوتـە خـوارەوەی دۆڵێـك لـەخوا دۆڵەکـەش خـاڵیکی چـاودێری سەربازانی بەعس هەبوو، هەندێك لەبرادەرەکانم وتیان جێی بهێڵین باشترە و ئەو بەتەنها بمرێت چاکترە نەوەك هەرهەموومان!!!.

ئەم دەگێڕێتەوە و دەڵێت : من گوێم بەقسەی برادەرەکانم نەداو چەندەی کردم ویژدانم ڕێی پێنەدام ئەو بـرادەرەم جێ بهێڵم کە کەوتە دۆڵەکەوە، پێـشم وتـن : ئەگـەر بـشڕۆن مـن بـەهیچ شـێوەیەك جێـی نـاهێڵم و دەیخەمـە سەرشانەکانی خۆمەوە و رزگاری ئەکـەم، بەهـەرحاڵ چـوومە خـوار دۆڵەکـەوە و برادەرەکـەم هـەڵگرتوو خـستمە سەرشانەکانمەوە و بەتەنها ڕۆیشتم لەبەرئەوەی پێشمەرگەکانی تر جێیان هێشتین و خۆیان رزگار کرد !!!..تینـی

سەرما و سۆڵە و زامدار برادەرەکەم ماوەی نەداین خۆمان رزگاربکەین و بەناچاری خۆمان گەیاندە خـاڵی چـاودێری سەربازانی حیزبی بەعس و خۆمان دا بەدەستەوە، کە چووەمە خـاڵی چـاودێرییەکە وتم پێـشمەرگەین و هـاتووین خۆمان بەدەستەوە بدەین.

دەستبەجێ رەوانەی ئەمنی سلێمانی کراین و دواتر بەرەو بەغدا ...لەوێش دوای ئەشکەنجە و ئازارێکی ئێجگار زۆر و تێهەڵدان و ئیهانە کردن ئێمەیان بەرەو دادگا برد و بڕیاری لەسێدارەدانمان بەسە ردا سەپێنرا !!..من تا ئەوکات کڕنووشێکم بۆ خوای گەورە نەبردبوو، هـەموو شـەوێك بەبەرچـاوی مـن کۆمـەڵێك بـەرەو ژووری سـێدارەدەبردرا و لەسـێدارە دەدرا، مـن هـەموو کاتێـك لەچـاوەڕوانی ئـەوەدابووم بڕیارەکـە بـچێتە بـواری جێبەجێکردنـەوە و لەسێدارەبدرێم، بەردەوام لەناخی خۆم دەپرسی : کەی ڕەوایە تاوەکو ئێستا خوای خۆم نەناسیوە و ئایا ژیان هـەر ئەوەندەیە و تەواو؟؟ لێرەوە خوای گەورە ڕۆشنایی باوەڕی خستە دڵمەوە و، تۆبەیەکی ئیخلاسم بۆ خوداکەم کـرد و کەوتمە کڕنووش بردن بۆ خوای گەورە، وتم : ئەی خوای گەورە من تاوەکو ئێستا تۆم نەناسـیوە و داوات لێدەکـەم مۆڵەتم بدەیت نەوەك لەبەرئەوەی لەترسی مەرگ و لەسێدارەدان تۆبە بکەم لەبەر ژیـانی بەفیڕۆچـووی چـەندین ساڵەی رابردووم!!!... زۆر لەخوای گەورە پاڕامەوە و دەستم کرد بەنوێـژ و زیکـر و کڕنـووش بـردن، زۆر گریـام و لاڵامەوە و پەشیمان بوومەوەن بۆ چەند ساتێ خەوم لێکەوت و لەخەوما دووکەس منیان بۆداداگا برد....

ئەو دوو پیاوە توند دەستەکانیان گرتبووم، لەوکاتەدا پیاوێك بەرەو ڕووم هاتوو وتی : مەترسـە، بـەرەو ژووری دادوەر دەیانبردم و لەمبەر ولەوبەر ماسی گەورە لەسەر کلکەکانیان وەستابوون و لەوکاتـەدا پیـاوێکی زۆر جـوان و نورانی لەناو ماسییەکان هاتە دەرەوە و بەرەو ڕووم هاتوو وتی : مەترسە و تەنها ئەم زیکرە بکـە) لاالـە الا انت سبحانك اني كنت من الظالمين .. (سەرم سووڕما و وتم تۆکێیت ؟ وتی :من یونس پێغەمبەرم!!!....

لەوکاتەدا لەخەوەکەم بەئاگاهاتم باوەڕ بکەن لەژیانمدا ئەم ئایەتەم نەبیستبوو زۆر بەجوانیی و رەوانی لەبەرم کرد، لەدوای خەوەکەم پاسەوانانی بەندیخانە هاتن و منیان بەرەوە داداگا بردەوە و ، منیش بەدەم ڕێگاوە هەر ئەو نزایەم دووبارە دەکردەوە کە لەخەوەکەدا فێری بـووم، منیـان گەیانـدە ژووی دادگـا بـەلاَم ئـەمجارە دادوەرەکـەی پێشووتر نەبوو کەبڕیاری لەسێدارەدانی بەسەردا سەپاندم، دڵم زۆر خۆش بوو ...دادوەر چرپاندی بـەگوێما کـەتۆ لەم جۆرە تۆمەتانە بەریئیت و بڕیاردرا ئازاد بکرێیت !!!!!...

باوەڕم نەدەکرد لەبەرخۆمەوە ئەمووت : دوای بڕیاری لەسێدارەدان چۆن ئازاد دەکرێم؟ ئەگەر هـەرنا ڕەنگـە بەشـم بەند کردن بێت هەتاهەتایی یاخود دە پانزە ساڵێك .... بەهەرحاڵ ئازاد کرام و ڕەوانەی یەکـەی سـەربازییەکەی جارانم کرامەوە کە جێم هێشتبوو بەرلەوەی ببم بە پێشمەرگە، ئەفسری یەکەی سەربازییەکە وتـی : چـۆن ئـازاد کراویت ؟ ئەوەندەی لام روون بێت ڕەنگە بەهەڵە ئازاد کرابیت و وا بەباش ئەزانم خۆت دەرباز بکەیت و رابکەیت و چونکە جارێکی تر دەستگیرت ئەکەنەوە، لێرەوەش جارێکی تر خوای گەورە بـەهانام هاتـەوە و ئەفـسەرەکە منـی دەرباز کردو تاوەکو سلێمانی نەوەستام...

هەربۆیە خوای گەورە دەفەرمووێت] وكذلك ننجي المؤمنين [کەواتە باوەڕدارانیش بێبەش نین لـە یارمـەتی خـوای گەورە، بەومەرجەی باوەڕت بە گەورەیی ورەحمی خوای گەورە هەبێت و بزانیت کەلەهەموو ناخۆشیەك خوای گـەورە هاودەمتە و بەهانات دێت و فریات ئەکەوێت.

لێرەدا حەزرەتی یونس زۆر نەخۆشە و سێ رۆژە نانی نەخواردووە و هەموو پێستەی هەڵوەریوە و گۆشت بە لەشیەوە دیارە، بە فەرمانی خودا دارێك شـــــــــین دەبێت) شـــجرة من يقطين (ئەم دارە سیفەتێکی هەیـە گـەلاَکانی

پان و درێژن هەم گەڵاکەی ئەخووڕێت هەمیش میوەکەی ، و بۆنێکی زۆر خۆشیشی هەیە و سیفەتێکی گرنگیشی هەیە بە هیچ شێوەیەك مێش و مەگەز نزیکی ناکەوێتەوە ، لە هەندێ ریوایەتا هاتووە ئاسکێکی شیردەر دێتە نزیك دەمیەوە و شیر دەخاتە دەمی حەزرەتی یونس سەلامی خودای لەسەربێت . لە هەندێ ریوایەتیش هاتووە کە کاتێ دارەکە وشك ئەبێت حەزرەتی یونس دەگرێیت و خودا وەحی بۆ دەنێرێت و پێی دەفەرمووێت : بۆ وشك بوونی دارێك دەگریت کەچی بۆ زیاتر لە سەد هەزار کەس نەگریایت ؟دواتر بەرە بەرە برینەکانی چاك بوونەوە و بۆلای گەلەکەی گەڕایەوە و هەرهەموویان بەرەو ڕووی هاتن و تۆبەیان کرد کە چیتر تاوان و گوناح و شیرك نەکەن خودای گەورەش فەرموویەتی] فلولا ان كان من المســــبحين للبيس في بطنه الى يوم يبعثون [بەو واتایەی ئەگەرتەسبیحاتی منی نەکردایا ئەواتا رۆژی قیامەت لە سکی نەهەنگەکە دەمایەوە و رزگارم نەدەکرد، بەڵام بابزانین کەبۆچی خوای گەورە سزای پێغەمبەرانی تری نەداوە وەکو بەرامبەر حەزرەتی یونس ئەنجامیداو لەهەندێك پێغەمبەری تر لێبووردنی کردووە و بەتاقیکردنەوەی قورس وسەخت وەکو پێغەمبەر یونس سزای نەدان؟

چونکە پێغەمبەر یونس سەلامی خوای گەورە لێبێت بەرامبەر بەگەلەکەی ئۆقرەی نەبوو و ئارامی نەگرت بۆیە ئەم کارەساتە رووی تێکرد، سەبرێکی وای نەبوو وەکو حەزرەتی نوح هەزار ساڵ بەرامبە بەگەلەکەی بوەستێت، یاخود وەکو حەزرەتی موسا بەدرێژایی تەمەنی رووبەڕووی گەورەترین ستەمکاربۆوە و بەهەمان شێوەش حەزرەتی ئیبراهیم ڕێگای چەندین شار و ولاَتی بڕی تا ئەم ئایینەی بەخەڵکی گەیاند، ئەم بەسەرهاتە واقیعییەی حەزرەتی یونس ئامۆژگارییێکی مەزنی خودای گەورەیە بۆ هەمووولایەك و بۆ هەموو تاکێکی ئەم سەرزەویە وئەم رۆژگارە، ئەگەر کەسێکی نزیکت نوێژناکات و گوێ بۆ فەرمانەکانی پێغەمبەری پێشەوا ناگرێت، تۆ ئامۆژگاری بکە و بەبەردەوام لەگەڵیدابە، یاخود کچێك سەرپۆش ناکات تۆ بەردەوام ئامۆژگاری بکە و پێی ڕابگەیەنە وپێی بڵێ کە سەردا پۆشین حەیایەو رەوشتە، هەروەها موسڵمانان نابێت سیلەی رەحم بپچڕێنن و هاتووچۆی خزمانیان نەکەن و بەردەوامیش دەبێ ئارامگر و سەبر گربین بەرامبەر هەر رووداو وپێشهاتێك، رەنگە کەتۆ ئامۆژگاری خزمێك یاخود هاوڕێیەکت دەکەیت ئەوهاوڕێ و خزمەت گاڵتەت پێبکات و پێت بڵێ وازلەم شتانە بهێنە و وەرە سەیری ئەم گرتە سێکسییە بکە...

تۆ بەم کارەی ئەو قەڵس و دڵگران مەبە و دەسبەرداری مەبە، و زیاتر ئامۆژگاری بکە و پەیوەندیی لەگەڵ مەپچڕێنە ئەگەر هەربەردەوام بوو نزای خێر و هیدایەتی لەلایەن خوای گەورەوە بۆبکەو خەمخۆری بە، و نەرم ونیان بە لەگەڵی و دیاریی بۆ بکڕە و لەگەڵی گوفتار شیرین و نەرم ونیان و بەزەیی بە، بەڵکو بەهۆی ئەو نەرم ونیانی و خەمخۆرییەی تۆوە خودا هیدایەتی بدات و لێی خۆش ببێت، ئەگەر وابیت تۆ باشترین قودوە و پێشەنگیی ئەم رۆژگارەیت.

هەربۆیە خودا ئامۆژگاری ڤێغةمبةر صلى الله عليه وسلم دەکات و پێی دەفەرمووێت) فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ (48) لَوْلَا أَنْ تَدَارَكَهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ (49) فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ (50) القلم.

وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ (139) إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ (140) فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ (141) فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ (142) فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ (143) لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ (144) فَنَبَذْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ (145) وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ يَقْطِينٍ (146) وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِئَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ .(147)

الصافات...

*　　　　　*　　　　　*　　　　　*

پێغەمبەر یوسف سەلامی خوای لەسەربێت:

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ (4) قَالَ يَا بُنَيَّ لَا
تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ (5) وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ
تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَى آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَى أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ (6) لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِلسَّائِلِينَ (7) إِذْ قَالُوا لَيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَى أَبِينَا مِنَّا وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ
أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ (8) اقْتُلُوا يُوسُفَ أَوِ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ .(9)
يوسف ..

زۆربەی زانایان وتویانە :بۆئەوەی گە نجان دووچاری داوێن پیسی و زیناو گوناح نەبن باچاو لەحەزرەتی یوسف بکەن سەلامی خودای گەورەی لەسەربێت، با سورەتی یوسف و چیرۆکی بەسەرهاتی ئەو پێغەمبەرە ئازیزە بخوێننەوە کەچۆن خۆی لەگوناح و تاوان پاراست و بەسەر شەیتانی لەعین زاڵ بوو.

خودای گەورە مرۆڤەکان جۆرەها شێوە تاقی دەکاتەوە وەکو ماڵ و سامان و سوڵتە و پارە و پول و جنسە، پێغەمبەر صلی اللە علیە وسلم فەرموویەتی : دەترسم ئوممەتەکەم بەهۆی دووشت بەهیلاکەت بچن کەئەوانیش ماڵ و سامان و سێکسە، بەودووشتە مرۆڤ بەهەلاکەت دەچێت و خودای گەورەی بیردەچێت .

ئەوەی ئەمڕۆ سەرانسەری دنیای گرفتار کردووە و وڵاتانی ئەوروپای خستۆتە گرفتارییەوە نەخۆشی ئایدزە کە تائێستا نەیانتوانیوە چارەسەرێك بۆ ئەو نەخۆشییە کوشندەیە بدۆزنەوە، سەدان ملیۆن دۆلار بۆ دۆزینەوەی دەرمان و چارەسەر بۆ ئەم نەخۆشییە خەرج دەکرێت کەچی چارەسەرییان دەست ناکەوێ، هۆکاری ئەم نەخۆشییەش سەرهەڵدانی بەرەڵلایی و ڕەواجدانە بەسێکسی بێ شەرعیی، هەزاران کەس لە ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا و ڕۆژاوا بەدەست بەدڕەوشتی و زیادەڕۆیی لەسێکس و سێکس بازان دەناڵێنن، و نەیانتوانیوە سنوووڕێکی بۆدابنێن و بەربەستێك لەبەردەم ئەو کارە بێ شەرعیی و سەرپێچییە دابنێن و قەدەغەی بکەن، تەنانەت بەرپرسانی دۆسیەی ئایدز لەنەتەوە یەکگرتووەکان بێ هیوایی خۆیان لەونەخۆشییە کوشندەیە دەربڕیوەو ڕایانگەیاندووە تاوەکو چارەسەر بۆ شەش نەخۆشێك دەدۆزنەوە لەولاترەوە زیاتر لەسەدکەسێك دووچاری ئایدزدەبنەوە، چارەسەرییەکە تەنیا لەوەدایە کە سێکس بەحەلاڵی ولەنێوان ژن و پیاوی شەرعیی ئە نجام بدرێت نەوەك هەرکەسەو بەئارەزووی خۆی وەکو گیانەوەر لەگەڵ کەسانی بێگانە ئە نجامی بدات.

بەڵام وەرە و سەیری بەرنامە و شەرعیی ئەم ئیسلامە پڕفەڕە بکە کە چەندە یاساو ڕێسایەکی جوانی هەیە، چەندە بەرنامەیەکی جوان و ڕێك وپێکی بۆ پێکهێنانی خێزان داناوەو نایەڵێت شیرازەی خێزان بپچڕێت، کەچی لەبەرامبەردا لەوڵاتانی ئەوروپی و ئەفریقی بەهۆی نەمانی شیرازەی خێزان و سێکس بازی ئەم نەخۆشی ئایدزە حەوت ملیۆن منداڵی گرتۆتەوە و بەدەست ئەونەخۆشییە کوشندەیە دەناڵێنن، ئەمە جگەلەوەی دەملیۆن مناڵ بێ دایك و باوك ماونەتەوە بەهۆی ئەو نەخۆشییەوە .هەروەك پێشبینی تەواو کراوە کە لەساڵی 2015 ی زایینی

ژمارەی قوربانیانی ئەو نەخۆشیە دەگاتە 250 ملیۆن کەس.

رووبەڕەو مانشێتی رۆژنامە و گۆڤارەکان ببینەو بیخوێنەوە کەدەیان کەس بەهۆی ئەوکارە جنسیەوە دەبنە قوربانی و دەکوژرێن، یاخود خۆیان دەکوژن.
وەرە سەیری شەرع ویاسای ولاَتە زلهێزەکان بکە بەتەنهالەئەمریکا لەماوەی ساڵێکدا لەساڵی 2007 دووملیۆن منالْ لەرێی زیناو سێکسی بیْ شەرعیی لەدایکبوون ئەمە جگەلەوەی رۆژانە چەندین منالْ لەباردەبرێت.
باسکردنی ژیانی پێغەمبەران وێستگەیەکە بۆ بەخۆداچوونەوەی ئێمە و زیندووکردنەوەی بیروباوەڕمان و زیاتر سووربوونمان لەسەر ئاینەکەمان و بۆئەوەیە ئێستاو دواڕۆژمان دیار و روون بێت لەعیبادەت و پەرستشەکان بگرە تاوەکو کار و کاسبی و بازرگانی، بۆیە باسی رابردوو ئەکەین بۆئەوەی دنیا هەڵمان نەفریوێنێت و هەردەم ئەو پێغەمبەرانەمان لەیاد و لەبەرچاو بێت کەچەندە ملکەچی بڕیار و راسپاردەکانی خوای گەورەبوون و چەندە خەمخۆری گەلەکانیان بوون، حەیف و مخابن بۆ کەسێك لەژیانی ئەو پێغەمبەرانە غافڵە و بیْ خەبەرە، چونکە ئەوان قودوە و پێشەنگن، لەخۆت پرسیاربکە بۆچی شوێنی ئەوان نەگرم و بۆچی شەووڕۆژ بەدوای کارو کردەوەی خراپەدا بگەڕێم و عەرەق بخۆمەوە و داوێن پیسی و کاری ناشەرعیی بکەم و هەتاکەی رووڵەوکارەخراپانەبکەم وبۆچی تەوبە و ئیستغفارنەکەم و نەگەڕێمەوە بۆلای خوای گەورە؟.
بابێین ژیانی پاکترین و داوێن پاکترین گەنجی سەرزەوی بخوێنینەوە ئەو گەنجەی لەپاکیی و راستگۆییدا لەلوتکەدا بووە، گەنجێکی ژیر و زۆر جوان گەنجێکی لەخواترس و باوەڕدار ئەو گەنجەی هەمووکات لەخوا ترساوە و لای روون بووە کەخودا بەبەردەوام لەگەڵیدایەو چاودێرە بەسەرییەوە، ئەویش حەزرەتی یوسفی کوڕی حەزرەتی یەعقوبە سەلامی خودای گەورەیان لەسەربێت، حەزرەتی یوسف قوتابخانەیەکە بۆ پەروەردە و دروستکردنی گەنج، بەلاَم چ گەنجێك ؟ گەنجی لەخواترس و داوێن پاك و بەڕەوشت و بەئیمان ولەخواترس، گەنجێك سەرتاپای تەمەنی لە منالْییەوە تاوەکو تافی لاوێتی و دوای چەشتنی ناسۆری و زەحمەتییەکانی بەندیخانەبێت و دواتر پرۆژەکەی پێشەنگی و سەرکەوتوویی بێت حەزرەتی یوسفە سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت، هیچ پێغەمبەرێکی تر جگە لەحەزرەتی یوسف ئەم تاقیکردنەوە دوور و درێژەی نەبینیوە، کەنیوەی تەمەنی لە ئەزیەت و ئازار و دوور لەسۆزی باوك و کەس وکاری بەسەربەرێت، ئەمە جگە لەتاقیکردنەوەی ئەم پێغەمبەرە بە ئافرەتێك .شارەزابوون و خۆئاراپشتدان بە رەوشتی حەزرەتی یوسف سەرکەوتنی خێزان و تێکنەچوونی شیرازەی خێزانە هەروەها سەرکەوتنی گەنجە بەسەر شەهەوات و داوێن پیسی، ئەگەر ژیانی ئەم کەڵە پێغەمبەرە بخوێنیتەوە ئەوا دەزانی کە پێکهێنانی خێزانێکی شەرعیی چەندە بەرز و پیرۆز و گەورەیە لەلای خوای گەورە و میهرەبانەوە، سەیری ژیانی ئەورووپییەکان بکە چەندە پەشۆکاون بەدەست نەمان و رووخانی شیرازەی خێزان، چەندە خەمۆکن بەرامبەر بە کاری داوێن پیسی، کەسێك نازانێت دایك و خوشك و براو خاڵ و مام و پوور و ئامۆزاچییە ...نازانیْ ژیانی بەسەر چییەوە بەندە و بۆچی هاتۆتە ئەم ژیانە وئەرکی سەرشانی چییە لەم جیهانە؟ بەلاَم حەزرەتی یوسف دەستی گەنجەکان دەگرێت و پێیان دەڵێت :ئاگاداری داوێن پیسی بن و نزیکی مەکەون، پێمان دەڵێت : وەکو ئەو بژین و داوێن پاك بین و لەخواترس بین کەبەوهۆیەوە بەرزترین پلە و پایەمان دەست دەکەوێت.

رۆژێك لەرۆژان یارانی پێغەمبەر لەلای حەزرەت دانیشتبوون و دوای بەسەرهاتێکی گەورە و گرنگی لێدەکەن،

ئالەوكاتەدا خوای گەورە وەحیی بۆ پێغەمبەرەكەی ئەنێرێت وپێی ئەفەرمووێت] نحن نقصَ عليك احسن القصص بما اوحينــــــا اليك هذا القران [بۆچی خوای گـەورە بە پێغەمبــەری ڕاگەیانـدووە باشـترین چـیرۆك؟ چـونكە حەزرەتی یوسف سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت داوێن پاك و گە نجێكی ئاراگر و بەسەربووە ودوایی بەباوكی شاد بۆتەوە و براكانیشی پەشیمانی رووی تێكردوون و گەڕاونەتەوە بۆلای خوای گەورە، و هەروەها زولە یخای خێزانــی عەزیزی میسر تەوبە دەكات و پەشیمان دەبێتەوە، و مێردەكەیشی لەسەرتەختی وەزیرایەتی لائەدرێت و حـەزرەتی یوسف لەشوێنی دائەنرێت و پاشاكەش بەهۆی داوێن پاكێتی حەزرەتی یوسف تەوبە دەكـات و بــاوەڕ دەهێنێـت، و براكانی یوسف دواتر پەشیمان دەبنەوە و كڕنووش بۆ حەزرەتی یوسف دەبەن و چیرۆكەكە پەند و عیبرەتی ئێجگار زۆری تێدایە وەكو پاراستنی داوێن پاكیی و دووركەوتنەوە لە كاری بەد ڕەوشتی و سەبر و ئارامی حەزرەتی یوسف لەزیندان و بەڕێوەبردنی ولآت لەرووی قات و قڕی و نەبوونی وگەشە پێدانی ولآت لەرووی ئابووری و بازرگانییەوە، هەروەها چۆنیەتی مامەڵەی برا لەگەڵ براكەی هەتاوەكو خرا پیش بێـت بەرامبــەری، و تۆڵــە نەسـەندنەوە لــە و تاوانەی كەبەرامبەری ئە نجام دراوەو لەرابردووغەدری لێكراوە، بۆیە بە) أحسن القصص (ناونراوە لەلای خـوای گەورەوە.

حەزرەتی یوسف تەمەنی لەنێوان دە سالآن تادوانزەسالآنەوەیە و خەون ئەبینێت كە یانزە ئەستێرە و خۆر و مـانگ كڕنووشی بۆ ئەبەن] إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ[، حەزرەتی یەعقوب لەوكاتەدا پێغەمبەرە و مانای خەونەكە چاك دەزانێت، بەلآم لەیوسفی ئەشـارێتەوە و ماناكـەی نادركێنێت، تەنها پێی فەرموو ئەم خەونە بۆ براكانت مەگێڕەوە.

] قَالَ يَا بُنَيَّ لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ [ئاگاداری دەكاتەوە لەوەی خەونەكە بـۆ براكــانی بگێڕێتــەوە، چـونكەدەیزانی كوڕەكـانی تـری وەكـو یوسـف چـاك نـین و حـەزیان بەدنیاوەیە.لێرەوە بزانە خۆهەڵكێشان بەباوك و باپیرەوە دادی كەسێك نادات هەرچەندە شێخ و مەلا و سەید بێت .

ئەوەتا كوڕی پێغەمبەرە و لای خوای گەورە نرخێكی ئەوتۆوی نییە، كوڕی پێغەمبەربووە غەرقی زریـانی ئاوولافـاو بووە خێزانی پێغەمبەر بووە بەهــەمان شـێوە، بۆیــە لێـرەوە كـارو كـردەوەی چـاك بـەهانای خـەڵك دێـت نـەك خۆهەڵكێشان بەباوك و باپیر و عەشیرەت و تەریقەت.

براكانی حەزرەتی یوسف لەڕادەبەدەر بەخیلن و حەزرەتی یەعقوبی باوكیـشیان بــەو بەخیلیــەی كــە لەناخیانــدا چەكەرەی كردووە ئاگادارە، حەزرەتی یوسف و بنیامین برای یەكتربوون و لەدایكێك بوون و براكانی تری لەدایكێكی ترن، زڕبراكانی یوسف دەكەونە پلان دانان و پرسیار لەیەكتر ئەكەن كەبۆچی ئەم باوكەی ئێمــە یوسـفی لەئێمــە خۆشتر دەوێت؟ و بەدوای پلان دەگەڕێن و شەیتانی لەعینیش بـیر و خـەیاڵیان دەخاتــە مێـشكەوەوزیاتر فریویـان ئەدات، ئەمە لەلایەك، بائاوڕێك لەم ڕۆژگارەی ئەمڕۆمان بدەینەوە كەچەندان برا هەن و لەگەڵ یەكتر نـاكۆكن و قسە لەگەڵ یەكتری ناكەن، كە هۆكارەكەی بەهۆی سەروەت و سـامانی دنیاوەیــە یـاخود بــەهۆی قسەوقـسەڵۆكی ژنەكانیانەوەیە.

دوای ئەوەی براكانی یوسف باوكیان رازی ئەكەن كە حـەزرەتی یوسـف لەگــەڵ خۆیــان ببەنــە دەرەوەی شـارو زۆر داوالەباوكیان دەكەن كەمۆڵەتیان پێبدات تاحەزرەتی یوسف لەگەڵ خۆیان ببەن، سەرەتا باوكیـان رازی نابێـت و دەفەرمووێت دەترسم لەئێوەدابێڕێت و گورگ بیخوات.

ئەوانیش بەباوكیان دەڵێن چۆن شتی وادەبێ و چۆن گورگ دەیخوات كـە ئێمـە لەگەڵیـداین !!...اقْتُلُوا يُوسُفَ أَوِ

اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ (9) قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَلْقُوهُ فِي غَيَابَةِ الْجُبِّ يَلْتَقِطْهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ (10) قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَاصِحُونَ (11) أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَعْ وَيَلْعَبْ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ (12) قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ (13) قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَخَاسِرُونَ ... حەزرەتی یەعقوب لەڕادەبەدەر یوسفی خۆشویستوە و بەردەوام چاودێری دەکرد و دەیزانی رۆژێکی رووناك چاوەڕێی یوسفی نازدار دەکات.

بەهەرحاڵ باوکیان رازی دەبێت و براکانی "یوسف لەگەڵ خۆیان دەبەن و لەڕێگادا هەندێك لەبراکانی دەڵێن بابیکوژین و هەندێکیشیان دەڵێن نەخێر فڕێیدەدەنە ناوبیرێکەوە و دواتر تەوبە دەکەین و روو لەچاکە دەکەین، ئەمە بیرۆکەیەکی هەڵەیە، چونکە پێغەمبەری پێشەوا فەرموویەتی زۆربەی ئەوکەسانەی لەدۆزەخدا بینیم لەوکەسانە بوون کەلەدنیا گوناهیان ئەکردو دەیانووت :دواتر تەوبە دەکەین و دەگەڕێینەوە، وەکو ئەم رۆژگارە پەنا دەباتە بەر داوێن پیسی و عەرەق خواردنەوە و خواردنی ماڵی خەڵك بەحەرامی و دزی و درۆکردن و دەیەها گوناهی تر ....کە ئامۆژگاری دەکەیت دەڵێ جارێ زووە دواتر تەوبە دەکەم ..!!! پاشان براکانی حەزرەتی یوسف کراسەکەی بەری دادەکەنن و بەخوێنی ئاژەڵ سووری ئەکەن و دێنەوە پیشانی باوکیان ئەدەن و دەڵێن گورگ خواردی، حەزرەتی یوسف بەتەنها و لەبیابانێك و لەناو بیرێکی قوڵی پڕ لە دووپشك و ماردایە و هاوار دەکات ئەی براکانم تەنها جلەکانم بدەنەوە، ناڵێت دەرم بهێنن بەڵکو جلەکانی دەوێتەوە، چەندە جوانە شەرم وحەیا و خۆدا پۆشین، ئەو نایەوێت بێ جل بێت و گەرەکیەتی پۆشتە بێت، جل و بەرگیش کاریگەریی هەیە لەسەر کەسایەتی مرۆڤ، چەندە جل و بەرگی شەرعیت لەبەربێت ئەوەندە هەست بە گەورەیی و کەسایەتییەکەی خۆت ئەکەیت، دواتر کاتی ئێوارە براکانی بەگریان رۆڕۆوە دەگەنەوە ماڵەوە بەڵام چ گریانێك ؟ گریانێکی ڕاست بۆ باوکیان و بۆ تاوانە خراپەکەیان .... بەباوکیان ووت :ئێمە یاریمان دەکرد و یوسف لای جلەکانمانەوە دانیشتبوو گورگ هێرشی بۆبرد و ڕفاندی و ئەمەش جلەکانیەتی، حەزرەتی یەعقوب بڕوا بەکوڕەکانی ناکات و دەزانێت فێڵێکە و کردوویانە و لەهەمان کاتیش دەزانێت کە وئەمە بڕیارێکی ئیلاهییە و دوای ئەو رووداوەش خێرێك دێتە کایەوە، و بەو شەوە سواری ئەسپەکەی دەبێت و بەرەو بیابان دەڕوات یوسف نابینێتەوە و دەگەڕێتەوە و بەردەوام دەگری تائەوکاتەی چاوەکانی پڕدەبن لەئاوی سپی، بەڵام هەرسەبر و ئارامی دەبێت و ناشوکری ناکات. لەڕیوایەتێکدا هاتووە کە حەزرەتی یەعقوب سەیری جلەکەی حەزرەتی یوسف ئەکات و دەبینێت نەدڕاوە، و دەڵێت : ئەو گورگە چەندە بەزەیی بووە و یوسفی ئەزیەت نەداوە !!!..خۆ باش ئەزانێت کە راست نییە و گورگ نەیخواردووە، دوای سێ رۆژ مانەوە لەناو بیری تەنگ و قوڵ و تاریکایی بەقودرەتی خوای گەورە کاروانێك ڕێگا ون دەکەن ورووڵەبیابان ئەکەن و لادەدەنەلای ئەوبیرەی کەحەزرەتی یوسفی تێدایە، یەکێك لەکاروانچییەکان سەتڵێك هەڵئەداتەناوبیرەکەوە تاوەکو ئاو دەربهێنێت هەست دەکات زۆر قورسە و بۆی نایەتە دەرەوە و جارێکی تر هەوڵدەدات، لەگەڵ هاتنە دەرەوەی سەتڵەکە حەزرەتی یوسف لەبیرەکە دێتەدەرەوە و لەجوانی شێوە و رووخساری یوسفی منداڵ سەری سوڕدەمێنێت، دەری دەهێنن و دەیشارنەوە لە کاروانەکە، چونکە دۆزینەوەی منداڵێکی لەوشێوەیە مانای وابوو باشترین شتی دەستکەوتووە کەدەبێت بە کۆیلە و بەندەی ئەو کەسە، هەرچەند لەناو ناخۆشیدا بیت و تەنگ و چەڵمە یەخەت بگرێت دەرگای ئومێد و هیوا لەخۆت دامەخە، کەواتە ئەوکەسەی حەزرەتی یوسف لەبیری تەنگ و تاریك رزگار ئەکات هەرئەویشە تۆ لەتاریکایی و گرفتەکان رزگارئەکات و بەومەرجەی تۆش متمانەت بەخوای گەورە لەدەست نەدەیت و بەردەوام

لەوبیر و خەیاڵە دابیت کەتەنها کەسێك بە هانات بێت و رزگارت بکات ئەوا خوای گـەورە و میهرەبانــە ...وَجَـاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يَا بُشْرَى هَذَا غُلَامٌ وَأَسَرُّوهُ بِضَاعَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ (19) وَشَرَوْهُ بِـثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ (20) وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَـرَ النَّـاسِ لَا يَعْلَمُونَ.بە پارەیەکی زۆرکەم فرۆشرا چونکە منداڵە و توانای کارکردنی نییە، عەزیزی میـسر دەیکرێتــەوە کەئــەو عەزیزە وەزیری خەزێنەی میسرە و، فەرمان بەژنەکەی دەکات کەبەجوانترین شـێوە پــەروەردەی بکــات و چــاودێری بکات، ئاگاتان لێبێت هەندێ کەس ئەڵێن : چیم کردووە خوا وام بەسەردەهێنێت!!!.. ؟؟؟ ئەم پێغەمبەرانە چییان کردووە ئەو هەموو ناخۆشیی و نارەحەتییەیان بەسەردێت ؟؟ وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْـوَاهُ عَـسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَـالِـبٌ عَلَـى أَمْـرِهِ وَلَكِـنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُـونَ ... ئێمــە لــەم بەســەرهاتە فێــری ئــەوەدەبین کــەخودا پــشتیوانی هەمووکەسـێکە و خــۆی چاودێرییان دەکات و نایەڵێت لەناوبچن، سەیری یوسف بکە سێ شەو لەناوبیرێکی تەنگ و تاریك و قوڵدا مایەوە، بەڵام کێ پاراستی ؟ بێگومان خودای گەورە خۆی پاراستی و چاودێریکرد، ئەگەر لــەم رۆژگــارەش ئەوانــەی هێــرش دەکەنە سەرئیسلام و دەیانەوێت لەکەدار وناشـیرینی بکــەن و گــەنجان لەئیـسلامەتی ســاردبکەنەوە و بیانــەوێت بەئەشکەنجەو ئازاردان بەرەو بەدڕەوشتی وکاری بێ شەرعییان بەرن، ئەوا خەیاڵیان خاوە و خودا خۆی چاودێریی و پشتیوانی ئەو گەنجانە ئەکات، ئەگەر گەنجێك دووچاری ئەزیەتی لەوشێوەیەبوو باپەلەنــەکات و ئــارامگر بێـت چونکە خودای گەورە بەسەر هەمووشتێکەوە زاڵە و خۆیشی پشتیوانی ئەبێت.

هەموومان ئەم بەسەرهاتەی حەزرەتی یوسفمان گوێ لێبووەو بیستوومانە بەڵام گرنگ ئەوەیە کە یوسفی نەوجەوان لەلایەن کاروانێکەوە کەبەلای بیرەکە رەت دەبن و دەریدەهێنن و بەرەو وڵاتی میـسر ئەیبــەن و تـادەگەیەنرێتــەلای عەزیزی میسر وتـائەوکاتەی تەمەنی دەگاتە تـافی لاوێتی کەچەندە گەنجێکی جوان و درەوشاوە بــووە) وَلَمَّـا بَلَـغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَـذَلِكَ نَجْـزِي الْمُحْـسِنِينَ(، لێــرەوە دەســت پێدەکــەین کەلەکۆشـکی عــەزیزی میــسرە و بەسەرهاتەکانی ئەم پێغەمبەرە دەخوێنینەوە و پێغەمبەریش ئــازیزیش فەرموویــەتی) نیــوەی جــوانیی دنیــا بــە حەزرەتی یوسف دراوە. (
زولەیخا خێزانی عەزیزی میسربووکە عەزیزی میسر وەزیری خەزێنەی ئەوکاتەی وڵاتی میسر بووە، زولەیخاتـابڵێی ژنێکی زیتەڵ و زانا بووە لە داڕشتنی پلان بەرامبەر کەسانی بەرامبەری،] وراودتــه الّـذي في بيتهـــــا عـن نفسه وغلقت الابواب وقالت هيت لـك [سەیری فێڵ و پلانی ئەم ئافرەتە بکە بەرامبەر بەحەزرەتی یوسف هێواش هێواش و بەرەبەرە دەیەوێت حەزرەتی یوسف هەڵبخەڵەتێنێ و لەخشتەی بەرێت ئەوەندە بەنەرم ونیانی بەواتای دایـك و خوشکایەتی لەگەڵ یوسف دێتەگۆبەڵکو بەو ئومێدەی رۆژێك لەرۆژان هەڵیبخەڵەتێنێ و دووچاری کاری ناشەرعیی بکات، تـاوای لێهات بەبێ ئاگایی حەزرەتی یوسف هەموو دەرگـاو پەنجەرەکانی کۆشکی لەحەزرەتی یوسف داخست.
بەڵام حەزرەتی یوسفی گەنج ولەخواترس ئاگای بەم پلانەی زولەیخا نییە و نازانێت چی لەهەگبەدایــەو نازانێـت دەیەوێت بەرەو گوناهو ناشەرعیی دەبات، زولەیخا لە حەزرەتی یوسف دێتە ژوورەوەوخۆی رازاندۆتەوە و پێی دەڵێت)هیت لك (خۆتم بۆ ئامادکردووە، خۆی جوان کردووە و لەرادەبەدەر خۆی رازاندبۆوە، و پێی دەڵێت : هەموو شتێکم

رەخساندووە و مەترسە .. حەزرەتی یوسف خودای دێنێتەوە بیرو] قال معاذالله [لێرەوە حەزرەتی یوسف ئامۆژگاری هەموو گەنجێك دەكات كە هەركاتێك ناشەرعیی و ئافرەتێك ویستی هەڵتبخەڵەتێنێت بڵێن پەنادەگرم بەخواو كاری واناكەم، پاشان حەزرەتی یوسف دەفەرموویێت] انه ربي احسن مثواي [هەندێك دەڵێن ئەم قسەیەی یوسف بەرامبەرزولەیخا لەگەڵ مێردەكەیەتی كەبەجوانترین شێوە لەناو ماڵەكەی خۆی پەروەردەی كردووە، پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم دەفەرموویێت :هەرگەنجێك لەلایەن ئافرەتێكەوە داوای كاری بێ شەرعیی لێبكرێت و ئەویش لەترسی خودا نەیكات، یاخود ئافرەتێك لەلایەین پیاوێكەوە داوای ئەوكارەی لێبكرێت و لەترسی خوا نەیكات، ئەوا ئەو دووجۆرە كەسە لەرۆژی قیامەتتدا لەژێر سێبەری عەرشی خوادان و داوەتی تایبەتی خودای گەورەن....

ئەی گەنجی بڕوادار یوسف ئاسا هەڵس و كەوت بكە، دەسبەرداری نامە گۆڕینەوەوتەلەفۆن كردن و دڵداری بە لەگەڵ كچی نامەحرەم و واز لەو كارە بێ شەرعیی و خووە خراپانە بهێنە، چونكە ئەمانە هەرهەمووی هۆكارێكن بۆ نزیك بوونەوە لەگوناهو ئەنجامدانی كاری ناشەرعیی ، خۆت ببینە چەند گەنج و چەند ئافرەتی خاوەن مێرد و منداڵ بەهۆی ئەم كارانەوە لەناوبران وكوژران، كەجگە لەوێران بوون و تێكچوونی شیرازەی خێزان و ئابڕووچوونی بنەماڵەو عەشیرەت هیچی تریان بۆنەمایەوە، ئایا ئەمەیان چاكترە یاخود وەكو حەزرەتی یوسف ؟؟؟ پێویستە لەكاتی سەرهەڵدانی هەركارێكی ناشەرعیی بڵێی پەنا بەخودا دەگرم.

دەی خۆ دەتوانی زۆر بەئاسانی تەركی ئەو جۆرە گوناهانە بكەیت، خۆ دەتوانی ژمارەی مۆبایلەكەت بگۆڕیت و هاتووچۆی ئەوماڵە نەكەیت كەكەسی داوێن پیسی لێیە وەئەگەر هاوڕێی خراپت هەیە تۆش ئامۆژگاری بكە، ئەگەر وەرینەگرت هاتووچۆی مەكە.

لەوكاتەدا هەریەك لەزولەیخا و حەزرەتی یوسف بەرەو دەرگا ڕایان كرد، زولەیخا بۆئەوە رایكرد تاوەكو یوسف دەرگاكە نەكاتەوەو هەڵنەیەت حەزرەتی یوسفیش بۆئەوەرایكرد بەڵكو لەم كارە ناشەرعییە رزگاری بێت و دەرگاكە بكاتەوە، بوو بە پێشبڕكێ لەنێوان گوناهو مەعسییەت و تەوبە و لەخواترسان، لەئەنجامدا كێیان پێش دەكەوێت كەسی دووەمیان كەتەوبە و لەخواترسانە كە ئەویش حەزرەتی یوسفە علیه السلام، لەبەرئەوەی) إبن الكريم ...إبن الكريم ... ابن الكريم(ە، ئنجا لەدواوەزولەیخا كراسی یوسف رادەكێشێت و ئەدڕێت و نینۆكەكانی لەپشتی ئەچەقێت و برینداری ئەكات و خوێنی لێدێت هەروەكو خوای گەورەدەفەرموویێت] فقدت قميصه من دبر [ئالەو كاتەدا مێردەكەی زولەیخا دێتە ژوورەوە، كە عەزیزی میسر ئەم دیمەنە دەبینێت سەری سوڕدەمێنێت و زولەیخای خێزانی پێی دەڵێت : پاداشتی ئەو كەسە چییە دەستدرێژی بكاتە سەرخێزانت ؟؟!!!

ئەمجارە بەمێردەكەی دەڵێ : یان ئەبێ سزای بدەی یان ئەبێ بەندی بكەی.

مێردەكەی زولەیخا روو لەحەزرەتی یوسف دەكات و پێی دەڵێت : بۆتۆعەیب نییە كاری وادەكەیت ؟ حەزرەتی یوسفیش دەڵێ : من شتی وام نەكردووە و ژنەكەت دەستدرێژی كردۆتە سەرمن، تەنها عەزیزی میسر لەگەڵ پاسەوانەكەی بەم كارە دەزانن و كەسێكی تر جگەلەمان و لەخوای گەورە كەسی تر ئاگادارنییەو نازانێت.

پاسەوانەكەش بە عەزیزی میسر دەڵێت : گەورەم چۆن ئێمە بزانین كە ئەم گەنجە تاوانبارە و سەیری كراسەكەی بكە ئەگەر لەپێشەوە دڕابێت ئەوا تاوانی یوسفە و ئەگەر لەدواوەش دڕابێت ئەوا تاوانی ژنەكەتە، عەزیزی میسر سەیری كراسی یوسف دەكات و دەبینێت لەدواوە دڕاوە وپشتیشی بەخوێنە و شوێن نینۆكەكانی ژنەكەی پێوەدیارە!!!!...

یەكسەر روو لەژنەكەی دەكات و پێی دەڵێ] استغفري لذنبكِ [و پاشان بە حەزرەتی یوسف دەڵێت :ئەم نهێنییە لای

کەس نەدرکێنی.

هەڵوێست وەرنەگرتنی عەزیزی میسر لەو کاتەدا لە بێ غیرەتیدابووە، ژنێك بگاتە ئەو ئاستەی) خیانەت (لە مێردەکەی بکات خێزان بەرەو سەرشۆڕی ئەچێت وەکو ئەوروپا پیاوان زۆر لایان ئاساییە دایکیان و خوشك و ژنەکانیان و کچیان هەر رۆژەی لەلای یەکێك بێت و رابووێرێت !!!.. تەنانەت لەوڵاتی فەرەنسا واباوە پیاوان رێگە بەژنەکانیان ئەدەن تاوەکو بیست پیاویش ئاساییە لەگەڵ ژنەکانیان و خاوو خێزانیان رابووێرن و پەنا ببەنە بەرکاری ناشەرعیی ... ئەم جۆرە سیفەتانە تەنانەت لەناو ئاژەڵانیشدا نییە و قەبوڵ ناکرێت !!! تەنها بەراز نەبێت، ئەم خووەی بەرازیش بۆ ئەوان گەڕاوەتەوە کەئەمەش حیکمەتی حەرام بوونی گۆشتی بەراز دەردەخات.

خاڵێکی گرنگ لەم باسەدا هەیە:

ئەو کەسانەی زۆر سەرقاڵن بەکار و کاسبی و بازرگانی و ناپەرژێنە سەر خێزانیان زۆرجار گرفتەکە لەمەوە سەرهەڵدەدات، ئەگەر زولەیخا پیاوەکەی بەبەردەوام لەگەڵی بووایە و ساتەکانی لەگەڵ بەسەر ببردایەتە سەر و خۆشەویستییان بۆ دروست بووایە، بیری لەو کارە نەدەکردەوە، جوانترین خەسڵەتی ئافرەتیش) حەیا(یە، گەورەترین دەستمایەیەتی و ناکرێت ئافرەتانیش بێدەنگ بن لە ئاست) ئیهمال (کردنی پیاوەکانیان بەرامبەریان، بەئاسانیش لێنەگەڕێن پیاوەکانیان بەهۆی سەرقاڵی و گەشتکردن و کار و کاسبی ، خێزانیان لەبیر بکەن ..بەتایبەتی لەرۆژگارێکی وەك ئەمڕۆ کە هۆکاری پەیوەندی وغەریزە جوڵاندن زۆرە و لەبەرەودایە.

بەسەرهاتێك

گەنجێك بەناوی) موحەممەد (تابلێی جوان و رێك و پێك لە شاری) کوفە (ژیاوە، ئەم کورە دایکێکی پیری هەبووە، و بەردەوام خەریکی کارو کاسبی بووە و بەهۆی پارەی کاسبیەکەی دایکی ژیاندووە، رۆژێك لەرۆژان ژنێك لە کۆڵانێکی کوفە چاوی لێئەبرێت و بەفێڵی کڕینی باوەشێنەکانی دەیهێنێتە ماڵەوە و خۆی بۆ جوان ئەکات و پێی دەڵێت : لەگەڵم جووت نەبیت هەموو خەڵکیت دەهێنمە سەر و ئابڕووت ئەبەم، لەوکاتەدا ژنەکە لەوپەڕی رازاوەیی و خۆئامادەکردندایە بۆ کاری بێ شەرعیی!!!...

ئەو گەنجەش دەڵێت : رێم بدە بچم بۆ ئاودەست دوایی چیت دەوێت من ئامادەم ... دەچێتە ئاودەستەکەوە و هەموو گیانی خۆی ئەکات بە پیسایی و دێتە دەرەوە و دەچێتە بەردەم ژنەکەوەو، دەڵێت من ئامادەم !!!... ژنەکەش سەری سووڕدەمێنێت و هاوار دەکات و بە پەلە دەری دەکاتە دەرەوەی ماڵەکەی ، دواتر دەگەڕێتەوە ماڵەوە و دایکی دیمەنەکە ئەبینێت سەری سوڕ دەمێنێت کەکوڕەکەی سەرتاپای گیانی لە پیساییدایە !!! دواتر دەچێت خۆی دەشوات و بەسەرهاتەکە بۆ دایکی دەگێڕێتەوە، لەوسا بەدواوە بە) موحەممەدی بۆنخۆش (ناوبانگ دەردەکات لەبەرئەوەی بەهەر شوێنێك داچووبایە بۆنێکی ئێجگار خۆش ئەو شوێن و جێگایەی دەگرتەوە!!!....ئافەرین بۆئەو کچەی کە کوڕێك داوای پەیوەندیی دڵداری لێئەکات و ئەو نایکات، ئافەرین بۆئەو کوڕەش زەمینەی بۆ خۆشکراوە بۆکاری ناشەرعیی و خۆی ئە پارێزێت، ئافەرین بۆ بازرگان و کاسبکاران کە ژنێك یەخەی دەگرێت بۆکاری خراپ و ئەو ئەڵێت) أنيّ أخاف الله ... (من لەخوا ئەترسم ... نەکەن ئەم دروشمە لەیاد بکەن ...بۆخۆشییێکی چەند ساتێکی کەم ... ناخۆشیەکی درێژخایەن و نەبڕاوە مەکە بەکاڵای بەری خۆت ... گەر تا ئەو ساتەش تووشی هاتووی، ئەوا پەلە بکە و دەرگای تۆبە و گەڕانەوە کراوەیە و پاك و بێگەردانە بژی بۆخۆت.

پاش ماوەیەك لەم رووداوە دەنگ وباس گەیشتەلای ئافرەتانی نزیك كۆشك و خزمەتكارەكانی خێزانی عەزیزی میسر كە ئەویش زولەیخا بوو كە چۆن دەبێت زولەیخا بەو گەورەییەی خۆیەوە داوای كاری بێ شەرعیی لە گەنجەكەی ناومالەكەیان بكات كەئەویش حەزرەتی یوسفە سەلامی خودای گەورەی لەسەربێت .

دیسان زولەیخا كەوتەوە پلان دارشتن و بە ئافرەتەكانی وت :خۆتان دەتوانن بێن وبەچاوی خۆتانەوە یوسف ببینن، بانگیان ئەكات و هەریەكەوچەقۆیەكیان دەداتە دەستەوە و دەستی خۆیان ئەبرن و بەفێل و تەلەكەیەكی تری زولەیخا دەچنەوەلای یوسف بەلكو لە زولەیخانزیك ببنەوە، بەلام ئەوان هەریەكە و خۆی بۆ نمایش دەكات و ئەلێن ئەی یوسف وەرە لەگەل ئێمەرابووێرە وئێمە لەزولەیخا جوانتر و جەوانترین، ئەمەش هۆیەكی تر بوو بۆ هەلخەلەتاندنی یوسف بۆ ئەوەی زولەیخا بۆ عەزیزی مێردی و هەموو خەلكەكەی بسەلمێنێت كەیوسف داوای كاری بێ شەرعیی لێكردووە.
هەلوێستی حەزرەتی یوسف لەوكاتانەدا چۆنە؟ ئەو هەروەكو خۆیەتی و هەر پەنا بەخوا دەگرێت و] ربی السجن احبّ الی مما یدعوننی الیه[، ئەی گەنج سەیری هەلوێستی ئەم پێغەمبەرە بكە و بەندیخانە هەلئەبژێرێت لەبری كاری ناشەرعیی و نزیك بوونەوە لەو هەمووئافرەتە كەدانەدانە دەچن بۆلای بەلكو فریوی بدەن، زولەیخا پێشتر ئەو رووداوەی بۆ ئەو كۆمەلە ئافرەتە گێرایەوە كە تاوم بۆ برد و پەلامارم دا لەشوێن خۆی نەجولاو هەستی نەبزووا و نزیكم نەكەوتەوە و دەستی بۆنەهێنام.
مێردەكەی زولەیخا بریاری بەندكردنی بەسەر یوسف داسەپاند و دەلێن لەنێوان سێ سال تاوەكو دە سالان ژیانی بەعیبادەت و پەرستش لە بەندیخانە بەسەربرد، پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم دەفەرموێت] الانبیاء اشد بلاءا [حەزرەتی یوسف لەنازو نیعمەت و زۆری و بۆری كۆشكی وەزیر كەچی بەندیخانە هەلدەبژێرێت، ئەگەر وانەبووایە نەدەبوو بە وەزیری خەزێنەی میسر دوای ئەوەی لە بەندیخانە دەردەچێت ، چونكە كەلە بەندیخانە بووە چەند خەونێكی بۆ كەسانی بەندیخانە گێراوەتەوەو هەقیقەتی خەونەكان هاتنە دی، دووكەس خەون ئەبینن لە دوای راڤە كردنی خەونەكان حەزرەتی یوسف بەیەكێكیان ئەلێت : تۆ ئەمریت ولەسێدارە ئەدرێیت، بەوەی تریشیان ئەلێت : تۆ ئازاد ئەكرێیت و لای پاشا كاری خۆت ئەكەیت ...لێرەوە حەزرەتی یوسف داوای لێكرد لەبیری نەكات ولای پاشا ئاماژەی پێبكات] اذكرني عند ربك [واتە لای ئەو كەسەی كەكاری لەگەل ئەكەیت باسم بكە و ناوم بهێنە ...دواتر لەبیری ئەكات) فأنساه الشیگان ژكر ربه (واتە لەبیری كرد لای پاشا ناوی حەزرەتی یوسف بهێنێت ..
هەندێ لەزانایان ئەلێن : ئەوەش هۆیەكە بۆزیاتر مانەوەی حەزرەتی یوسف لەبەندیخانەكەدا، كە ئەبووایە رزگاربوونی خۆی لەوپیاوە نەبینیایە و بیكاتە هۆكارێك بۆ دەرچوون لە بەندیخانە، بەلكو تەنها داوای لەخوای گەورە بكردایە چونكە خوای گەورە زۆری پێناخۆشە كە داوای لێنەكەیت....
لێرەوە حەزرەتی یوسف ئەیەوێت ئەوەندە سالە بۆچی خراوەتە بەندیخانەوە و هەروەها دەیەوێت بەئاسانی بێ بەرهەم نەبێت و گەرەكیەتی سەرنجی كاربەدەستان و خەلكی شار بۆپاكیی و بێگەردییەكەی رابكێشێت و بلێت : دەرەنجامی ستەمكردن، و نادادپەروەریی منی گەیاندۆتە ئێرە ...بۆیە دەفەرموێت : من دەرناچم تا ئەوەی ئەمەوێت بۆمی بكەن.

پاشای میسر شەوێك لەشەوان خەون دەبینێت بەهۆی خەونەکەیەوە بێزاری و بێتاقەتی رووی تێدەکات و کە گومانی تێدانییە خەونەکەی دێتە جیّ و راستی و هەقیقەتی بەدواوەیە ...لەخەوەکەدا ئاماژە بەحەزرەتی یوسف دەکرێت کە لەبەندیخانەدایە و بچۆرە لای و تەنها ئەو راڤەی خەونەکەت ئەزانێت !!!... بۆ پێغەمبەر یوسف دەهێنن لە بەندیخانە ئەویش لەبەرامبیدا پێیان دەڵێت بە عەزیزی میسر بڵێن کەبۆچی ئەوەندە ساڵە منی بەبیّ تاوان بەند کردووە؟

ناوبراو خۆی دەچێتە بەندیخانە و لەگەڵ حەزرەتی یوسف دادەنیشێت و خەونەکەی بۆ دەگێڕێتەوە، حەزرەتی یوسف پێی دەفەرمووێت :مانای وایە حەوت ساڵ بەبەردەوامی بارانتان بەسەردا ئەبارێت و کشتوکاڵ و بەروبوومی زۆرتان ئەبێت بەڵام دوای ئەو حەوت ساڵە حەوت ساڵی تر دەکەونە نەبوونی و هەژاری.

حەزرەتی یوسف پێی رادەگەیەنێت کەلەسەرتان پێویستە ئەو گەنمەی کە بەهۆی باران بارینەکەوە دەستتان دەکەوێت، هەڵیبگرن تادوای ئەو حەوت ساڵە لەحەوت ساڵە بیّ بارناویی و وشکاییەکە بۆخۆتان بەکاری بهێنن تاوەکو رووبەڕووی گرانی و قات و قڕی نەبنەوە، بزانە حەزرەتی یوسف سەلامی خودای گەورەی لەسەربێت چەندە حەکیم و زاناو کەسێکی ئابووری ناسە، بێگومان سایلۆی ئەم سەردەمە و سەردەمەکانی پێشووتریش کە گەنمی تێدا عەمباردەکرێت هەمووی بۆبیرۆکەکانی حەزرەتی یوسف دەگەڕێتەوە کە ئاگاداری عەزیزی میسری کردەوە، حەزرەتی یوسف ئاگاداری دەکاتەوە کە گەنمەکە بەپووش و پەڵاشەکەیەوە هەڵیبگرن و نارزێت، لێرەوەزانیمان کەبیرۆکەی دامەزراندنی سایلۆ بۆ حەزرەتی یوسف دەگەڕێتەوە بەڵام باباشیش بزانین کە هەرولاٹێك سایلۆی نەبێت ولاٹێکی وێران و بیّ بەرەکەت و سەرنەکەوتووە.

پاشای میسر لێرەوە رووڵەکاربەدەستانی بەندیخانە ئەکات و ئەپرسێت ئەم پیاوە بۆچی بەبیّ تاوان خراوەتە بەندیخانەو فەرمان دەردەکات کەدەبێت دەستبەجیّ ئازادبکرێت، بڕیاری ئازادکردنی دەدرێت و حەزرەتی یوسفیش دەفەرمووێت دەرناچم تاوەکو پاشا نەزانیّ کەمن لەبەرچی و لەسەرچی خراومەتە بەندیخانە؟ پاشا لەگەڵ حەزرەتی یوسف دەکەوێتە وتوێژ و حەزرەتی یوسف بەسەرهاتەکەی بۆ دەگێڕێتەوە و زولەیخاش دان بە تاوانەکەی خۆی دادەنێت و کۆمەڵە ئافرەتەکەی کەهاتنەلای ویستیان تاقی بکەنەوە و بۆخۆیانی فریوبدەن ئەمانیش گەواهیاندا کەئەم پیاوە کەسێکی زۆر پاکە و بیّ تاوانە!!..

پاشا دەستبەجیّ بەرانەتی حەزرەتی یوسف لەبەردەم هەموو خەڵکی رادەگەیەنێت و فەرمان دەردەکات کە حەزرەتی یوسف بوو بەوەزیری خەزێنەی دەوڵەتی میسر، چونکە پلانێکی بازرگانی زۆر پوخت و جوانی داڕشت و بەو هۆیەوە توانی میسر لە برسێتی و هەژاری رزگار بکات و تەنانەت هەموو ولاٹێك روویان لەو ولاٹە دەکردو بەقازانج گەنمیان لە میسر دەکڕیەوە.

متمانەبەخۆبوون گەورەترین فاکتەرە بۆ سەرکەوتن لەژیان، حەزرەتی یوسف متمانەی بەخۆیەتی بۆ دەرچوونی ولاٹ لە قەیرانی نەبوونی و داوا دەکات بیکەن بەوەزیری خەزێنەی میسر) اجعلني خزائن الارض اني حفيظ عليم (هەر ولاٹێك و دەسەلاٹێك خاوەنی سیفەتی) حفيظ (و) علیم (بیّ، واتا پاراستنی خێر و بێری ولاٹ لە پاشاگەردانی و بەفیڕۆچوونی سامان و گیرفان پڕکردنی هەندێك لەسەر حیسابی خەڵکی هەژار و نەدار و پاراستنی بەرژەوەندی خاك و ولاٹ مانای) حفيظ (ە، لەگەڵ ئەمەش) علیم (واتا زانا بەهەڵسووڕاندنی کاروبارەکانی

ولاَت ...بەشێوەیەکی ئەکادیمیانە و زانستی وردەکاری، کە بێگومان ئەمەش بە) مۆسسە (کردنی دەزگاکانە و دورخستنەوەی دەسەلاَتی تاکە کەسییە، هۆکاری بەرەو پێشچوونی ولاَتانی پێشکەوتوو لەرووی تەکنەلۆژیاوە ئەم دوو سیفەتەیە کە) حفیظ و علیم(ن، بۆمان دەرکەوت کە پێغەمبەران تەنها ئامۆژگارییان نەکردووە و وەعزیان نەداوە بەڵکو پرۆژەی چارەسەرکردنی کێشەکانیان کردووە و لەخەمی گەل و ولاَتیان دابوونە.

حەزرەتی یەعقوبی باوکی حەزرەتی یوسف لە فەلەستین دەبێت ئەو کاتە گرانی و کەم خۆراکی روو لەفەلەستین دەکات و فەرمان بەکورەکانی دەکات کەدەبیَ بچن بۆ میسر بەڵکو لەو ولاَتە گەنم لەگەڵ خۆیان بێنن، براکانی حەزرەتی یوسف دەگەنە میسر، کەحەزرەتی یوسف چاوی پێیان دەکەوێت دەستبەجیَ دەیانناسێتەوە.

حەزرەتی یوسف لەگەڵیان دادەنیشێت و گەنمیان پێدەدات و پێیان دەڵێت ئەمجارە کەهاتنەوە برایەکی ترتان هەیە لەگەڵ خۆتان بیهێنن و گەنمی زیاترتان پێدەدەم، بزانە ئەم پێغەمبەرە چ پلانێکی جوان و سەیری دارشت بەڵکو ئەمجارە بێنەوەلای و خۆی بۆیان ئاشکرابکات کەمن یوسفم و برای ئێوەم.

براکانی حەزرەتی یوسف دەگەرێنەوەلای باوکیان ئەوکاتە حەزرەتی یەعقوب چاوەکانی کوێربووە، ئەوەندە لەدووری و بیَ هەواڵی خۆشەویستترین کوری بگرێیت کەئەویش حەزرەتی یوسفە، هەواڵەکەبەباوکیان رادەگەیەنن و دەڵێن باوکە دەبیَ) بنیامین (ی، برامان لەگەڵ خۆمان ببەین چونکە ئەو پیاوە کە وەزیری خەزێنەی میسرە و بەپێی کەسەکان خۆراك و گەنمان ئەداتیَ، باوکیان هەرچۆنێك بێت رازی دەکەن و بنیامین لەگەڵ خۆیان دەبەن، کەدەگەنەوە میسر حەزرەتی یوسف بەتەنها لەگەڵ) بنیامین (دادەنیشێت و خۆی پیَ دەناسێنێت کەمن برای تۆم و) یوسف(م، حەزرەتی یوسف پلانێکی تر دادەرێژێت کەئەویش ئەوەیە :

ئەو شتەی دەستی کەگەنمی تێدەکات و دابەشی سەر خەڵکی ئەکات ئەیخاتە ناوکیسەی برا بچووکەکەیەوە، یاسای ئەوکاتیش وابوو کە ئەگەر شتێك لەیەکێك بدزرێت دەبیَ کەسە دزەکە ببێتە بەندەی خاوەن شتە دزراوەکە، حەزرەتی یوسف بەپلانەکەیەوە لەشتەکەی دەگەرێت و لەبرا گەورەی دەست پێدەکات و دوایین جار دەڵێت ئەوەتا لەناو بەشە گەنمی برا بچووکەکەیانە، هێشتا خۆی بۆ ئەوانی تر ئاشکرانەکردووە کەمن برای ئێوەم و ئێوە پێش سی ساڵ بەر لەئەمرۆ منتان فرێدایە ناوبیرێکەوە و پاشان بەهۆی کاروانێکەوە گەیشتمە ئەم میسرە، براگەورەکانی هێشتا لەسەر تاوانەکانیان بەردەوامن و دەڵێن ئەم برا بچووکەمان دزە و کاتی خۆیشی برایەکی بچووکمان هەبوو کەبەهەمان شێوە دزبوو!!!!....

حەزرەتی یوسف دەفەرمووێت : من ئەوبرا بچووکەتان نادەمەوە و دەبیَ لێرە بمێنێتەوە چونکە یاسای ئەوسەردەمە وابووە دەبێت ببێت بەبەندە، دەچنە لای پاشای میسر و داوادەکەن برا بچووکەکەیان بدەنەوە، ئەویش دەڵێت: ئەمە مەحاڵەو نایدەینەوە دەستتان، براگەورەکەیان دەڵێت کەوابوو من نارۆم و لێرە دەمێنمەوە .براکانی تری دەگەرێنەوە میسر و بەسەرهاتەکە بۆ باوکیان دەگێرنەوە و برا بچووکەکەیان وەکو حەزرەتی یوسف بۆماوەی ساڵێك لەدەست دەروات و لای حەزرەتی یوسف دەمێنێتەوە، بەلاَم هێشتا باوك و براکانی نازانن کەئەم پیاوە یوسفی برایانە، جارێکی تر براکانی بەهۆی بیَ گەنمی خۆراکەوە دەچنەوە میسر ئەمجارەیان حەزرەتی یوسف جیایان دەکاتەوە و پێیان دەفەرمووێت] هل علمتم مافعلتم بیوسف [، زانیتان چیتان بەیوسف کرد؟ سەرهەڵدەبرن و دەڵێن تۆ یوسفیت؟] اانت یوسف [؟؟؟؟!!!!!

ئنجا حەزرەتی یوسف خۆی ئاشکرا دەکات و دەفەرمووێت:بەڵیَ من یوسفم و برای ئێوەم، ئەوانیش تاوەدەنە دەست و پێیەکانی حەزرەتی یوسف و ماچی دەکەن و ئەویش دەفەرمووێت واز بهێنن و ئەمە لەبیر خۆتان بەرن و پێیان

دەفەرموویْت] عفا الله عما سلف[، پیْی فەرموون ئەوەی لەخوابترسیْت و سەبر و ئارامیی هەبیْت خودا پاداشتی دەداتەوە، تەقواو لەخواترسانەکەی بۆ ئەوەبوو کەنزیکی کاری ناشەرعیی نەبۆوە، سەبر و ئارامگرتنەکەشی بۆ ئەوەندە ساڵەی بەند کردنی بوو بەبیْ تاوان و گوناح .پاشان فەرمانی کرد کراسەکەی بۆباوکیان بەرن، باوکیشی کراسەکە دەخاتە سەر چاوەکانی و دەستبەجیْ رۆشنایی دەگەڕیْتەوە نیْو چاوەکانی و چاك ئەبیْتەوە، بەر لەناردنی کراسەکەش بۆ باوکی هەموو براکانی کڕنووشی بۆ ئەبەن ، و خەونی سی و پیْنج ساڵ بەر لەئیْستای دیْتە دی کە یانزە ئەستیْرەو رۆژ و مانگ کڕنووشی بۆ ئەبەن و خەونەکە بەمناڵی بۆ باوکی دەگیْڕیْتەوە و باوکیشی هۆشداری دەداتیْ کە ئەم خەونە بۆ براکانی نەگیْڕیْتەوە چونکە شەیتانی لەعین دوژمنی بەردەوام و ئاشکرای مرۆڤە] إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ [ئا ئەمرۆ خەونەکەی هاتەجیْ و براکانی دەستیان بەتەوبە و ئیستغفارکرد و وازیان لەدرۆ و تاوان هیْنا، لەهەندیْك ریوایەتیشا ئاماژە بەوەکراوە زولەیخا تەوبە دەکات و دەگەڕیْتەوە بۆلای خوای گەورە و دوای مردنی عەزیزی میسر دەبیْت بە خیْزانی حەزرەتی یوسف وئەوەندە شەیداو عەشقی خوای گەورە دەبیْت تەنانەت حەزرەتی یوسفی بیردەچیْت.

لەکۆتایی ئەم بەسەرهاتەدا حەزرەتی یوسف روومان تیْدەکات و فیْری ژیانمان ئەکات و ئەفەرموویْت] ربّ قد اتیتني من الملك [.... زانایان ئەڵیْن : مانای ئەم ئایەتە ئەوەیە، خودایە موڵکی خۆتت پیْبەخشیم!!!..

ئایا باس لە پۆستی وەزیرییەکەدایە یا خود ماڵ و سامانی دنیا ؟؟ نەخیْر) موڵك (لیْرەدا بەمانای سەرکەوتن بەسەر رەوشتیدداویْن پیسی دیْت !!!... یا موڵکی دنیامان هەلبیْت بەلاّم گەرهاتوو شەرەف و ریْز وحورمەت لەدەست بدەیت چی لەموڵکی دنیا دەکەیت ؟؟؟بۆیە ناوی ناوە) موڵك (هەموموڵکی لەدەست بچیْت ئەگەڕیْتەوە بەلاّم کەئابڕوو تکا و شەرەف و کەرامەت لەدەست چوو گەڕانەوەی بۆ نییە و کەسیْك لەتوانایدانییە بیگەڕیْنیْتەوە!!!..

دواتر لەدوای ئەم ژیانە پڕ لەسەروەرییە کە تۆماری کرد و ، بە پاکی و سوپاس گوزاریی کۆتایی پیْ هیْنا، نزا دەکات و دەفەرموویْت] أنت ولی فی الدنیا والاخره توفنی مسلما و ألحقنی بالصالحین [با گەورەترین ئاواتت ئەوەبیْ کە بەموسڵمانی بژیت و بە موسڵمانیش سەربنیْیتەوە و موسڵمانیش واتا)) بۆ خوا ژیان و بۆ خوا مردن ((....

لەحەزرەتی یوسف فیْری کۆمەڵیْك وانە و پەند و عیبرەت دەبین:

*فیْری راستگۆیی و لەخواترسان دەبین.

*فیْردەبین کەبەردەوام تەوبەو ئیستغفار بکەین.

*فیْربووین کە نزیکی کاری ناشەرعیی و داویْن پیسی نەبینەوە.

*فیْربووین کەلەنیْو ماڵیْك پەروەردەبووین نابیْت خیانەت لەوماڵە بکەین.

*فیْربووین کەبەردەوام خودا لەگەڵمانە.

*فیْربووین کەلیْبووردەبین، وەك چۆن براکانی دەبەخشیْت و تۆڵە لەو کاربەدەستەش نااتەوەکەزیاتر لەدەساڵ بەبیْ بوونی تاوان و تۆمەتیْك خستیە زیندانەوە.

*فیْری سەبر و ئارامگری کردین.

*فیْری کردین کە هەمووومان وەك ئەو فیْری ئابووری و سەرخستن و بەگوڕخستنی بازرگانی ببین و ولاّت لەنەبوونی رزگاربکەین.

*فێربووین ژیان کورته و تاقیکردنەوەکانیش بەجۆرەها شێوەن.

لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِلسَّائِلِينَ (7) إِذْ قَالُوا لَيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَى أَبِينَا مِنَّا وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ (8) اقْتُلُوا يُوسُفَ أَوِ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ (9) قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَلْقُوهُ فِي غَيَابَةِ الْجُبِّ يَلْتَقِطْهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ (10) قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَاصِحُونَ (11) أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَعْ وَيَلْعَبْ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ (12) قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ (13) قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَخَاسِرُونَ (14)فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَأَجْمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غَيَابَةِ الْجُبِّ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ (15) وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ (16) قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ (17) وَجَاءُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ (18) وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى دَلْوَهُ قَالَ يَا بُشْرَى هَذَا غُلَامٌ وَأَسَرُّوهُ بِضَاعَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ (19) وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ (20) وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَأَتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ (21) وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ (22) وَرَاوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ (23)

*　　　　　　*　　　　　　*

پێغەمبەر شوعەیب سەلامی خوای لەسەربێت:

كَذَّبَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ (176) إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ (177) إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ (178) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ (179) وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ (180) أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ (181) وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ (182) وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ (183)وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّةَ الْأَوَّلِينَ (184) قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ (185) وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ (186) فَأَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسَفًا مِنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ (187) قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ (188) فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ . (189) الشعراء..

ئەمجارەیان لەخزمەتی یەکێکی ترین لەنێردراوو پێغەمبەرەکانی خوای گەورە کە ئەویشیان حەزرەتی شوعەیبی کوڕی مەدیانە سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت، ئەم پێغەمبەرە بەدووپشت دەگاتەوە بەحەزرەتی ئیبراهیمی باوکی پێغەمبەران و باوکی حەزرەتی شوعەیب سەرۆك هۆزی مەدیەن بووە لە ئوردن و حەزرەتی شوعەیب لەناو ئەو هۆز و گەلە ژیاوە کە لەنزیك دەریای مردوو بووینە، بەرلەو هۆزە گەلی سەدوم لەشوێنەکەی ئەوان ژیاون و دەیانزانی کەبەرلەوان ئەو گەلە بەر سزای خوای گەورە کەوتن و لەناوچوون.

حەزرەتی شوعەیب ڕەمزی تێکۆشان و کۆڵنەدان بووە وپێمان دەڵێت : کەباوەڕهێنان و ئیمانداریيەتی ڕاستەقینە هەر ئەوەنییە شایەتوومان بهێنیت و لەماڵەوە یاخود لەسووچێکی مزگەوت دانیشیت و بەتەنها زیکر و یادی خوای گەورە بکەیت، بەڵکو پێت دەڵێت :تۆش هەوڵبدەوماندووببە و ڕەنج بکێشە بۆ بانگەواز وبانگکردنی ئەم خەڵکە بۆ ڕێی هیدایەت و سەرفرازی و بەختەوەری، حەزرەتی شوعەیب وەکو هەموو پێغەمبەرەکانی تر شەووڕۆژ لەگەڵ گەلەکەی بووەو خەمخۆرییان بووە و درەنگانی شەوانیش لەخەڵوەدا لەبەردەم خوای گەورە ئیستغفاری کردووە و بەکوڵ گریاوە، ئەگەر ئێمەش لەم چەرخ و ڕۆژگارە بمانەوێت نزاکانمان گیرابن و خوای گەورە بەهانامانەوەبێت بۆ

بەرەنگاربوونەوەی گەندەڵیی و بەدڕەوشتی و سەرخستنی ئەم ئایینە ئەوا وەکو ئەو پێغەمبەرەو پێغەمبەرەکانی تر پێویستیمان بەماندووبوون وخەڵوە و ئیستغفارهەیە، بەم شێوەیە دەتوانین رەزامەندی خوای گەورە بەدەست بهێنین و بەرەنگاری هەموو کۆسپ و تەگەرەیەکی ئەم رۆژگارە ببینەوە، لەهەموو کات و سات و شوێنێك دەتوانین پەنا ببەینە بەر خەڵوە و موناجات و نزاو پاڕانەوە، لەماڵ و لەمزگەوت ولەسەرشەقام وتەنانەت لەبازاڕەکانیشدا بــۆت هەیــە لەگەڵ خوای گەورە موناجات بکەیت و خەڵوەبکەیت کەموناجات و خەڵوەش لەگەڵ خوای گــەورە کڕنــووش بــردن و تەسبیحات وبیرکردنەوەیە لەگەورەیی خوای بالأدەست، لەوکاتەدا تۆ زۆر خۆشەویست و ڕێزدار دەبیت لــەلای خــوای میهرەبان و بەسەردەکاتەوە و وەڵامی نزاکانت دەداتەوە.

بەڵام ئەوکەسەی بەو شێوەیە نەبێت و کەمتەرخەمی بکات لەخەڵوەت و گوێنــەدان بەفــەرمان و بڕیارەکــانی خــوای گەورە ئەوکەسە بـا باش بزانێ کەکەسێکی سەرکەوتوونییە و کەمتەرخەمــە لەبــەڕێوەبردنی کاروبارەکــانی ژیــان، ئەگەر بێدەنگ بێت لەئاست تاوان و ناهەقی و ناداد پەروەریی کاربەدەستان ئەوا بێگومان کەسێکی بێ گیانە و هیچ بوونێکی ئەوتۆوی نییە لەم دنیایەدا، کەسێك کە عیبادەت وباوەڕەکەی کردۆتە ڕەمز و هێمای ژیانی و خــەڵکانیش لەو ڕەمزە دەوڵەمەند ئەکات ئەوە کەسێکی سەرکەوتووە و، ئایندەیەکی گەش چاوەڕێی ئەکات، بائێمــەش وابــین و لەوکەسانە نەبین کەبڵێین ئەرکەکانی خۆم بەجێدەگەیەنم و خەڵکان چیدەکەن ئارەزووی خۆیانە و گرفتی من نییە، ئەمە گەورەترین تاوان و هەڵەیە، چونکە لەسەرەتاوە وتمان ئەم نەوەی ئادەمە هەرهەموویان جــێ نــشینی خــوای گەورەن لەسەر زەوی و دەبێ وەکو سەرجەم پێغەمبەران لەهەوڵدابن و ماندووبن بۆ گەیاندنی پەیامی پیرۆزی ئیسلام بەهەموو خەڵکان .ترسناکترینیان ئەوەیە هەندێك عــاداتی چــاولێکەری هەیــە تائێــستاش لەگەڵــدابێ خــەڵکان پــەیڕەوی ئەکــەن و لەســەری دەڕۆن، وەکــو عــاداتی خیانــەت کــردن لەیــەکتری و پــچڕاندنی سـیلەی ڕەحــم و هاتووچۆنەکردنی یەکتری، ئەگەر عیبادەتەکەت ئەو عادەتانەت نــەگۆڕێت ئــەوا لــەئیمان و باوەڕەکــەت بترســە، پێغەمبەرانیش وەکو ئەڵقەیەکی گەیەنەر بووینەلەنێوان مرۆڤەکان و خوای گەورەچــونکە هەرچــی فــەرمانی خــوای گەورەیە بۆ مرۆڤەکانیان ناردووەو مرۆڤیشیان راسپاردووە کەملکەچی فەرمان وبڕیارەکانی خــوای میهرەبــان بێــت، تۆش کەباوکی و لەتەمەندا ڕۆچوویت پێویستە باوەڕو بەندایەتیەکــەت وات لێبکــات بــەردەوام ئامۆژگــاری کــوڕو کچەکانت بکەیت و ئامۆژگارییان بکە کە هاتووچۆی هاوڕێ و برادەری خراپ نەکەن و بالأپۆش بن و نزیکی حەرام و گوناهو تاوان نەکەون، ئەرکێکی تری پێغەمبەران ئەوەبووە کەبەدرێژایی تەمەنیان کەلەناو گەلەکانیان بوون، دژی گەندەڵیی دارایی و بێ رەوشتی وستەمکردن ئەوەســتان کەبــەزەبری هێــز و دەســەڵات خۆیــان بەســەر گەلــەکانیان سەپاندبوو و مافیان زەوت ئەکردن، لەناو هەرگەل ومیللەتێك کەخراپەکاری و فەسادی و بەدڕەوشتی و گەنــدەڵیی هەبوویێت ئەوا خوای گەورە پێغەمبەری بۆناردوون.
گەلی حەزرەتی شوعەیب بەم شێوەیە بوون و ستەمیان لەخەڵکان ئەکرد و گەندەڵ بوون و پارەو ســامانی زۆر و بــێ شوومارییان لەخەڵکی هەژار وکاسبکار ئەسەند، شتیان بەخراپ ئەکڕی و بەباشە ئەیانفرۆشتەوەوەکوئەم رۆژگــارەی ئــەمرۆ وابــوون لەڕادەبــەدەر گەنــدەڵ و خــراپ بــوون، خراپــەکارییان لەڕادەبەدەرتێپــەڕی کردبــوو چــونکە دەسەڵاتدارەکانیان زاڵم و ستەمکار و گیرفان پڕبەڵام کەسە هەژار وکاسبکارەکان دەست کورت و بێ پشت و پەنا، دز و جەردەییان زۆر تێدابوو لەسەر ڕێگاکان ببوونە گومرگ بەسەر بازرگانان و پارەی زۆریــان لێ ئەســەندن و کــەل و

پەلەكانیشیان بەتالآن ئەبردن .ئەوگەلەبەوەندەش نەوەستان داریّكی گەورەیان چاندبوو كە) ئەیكە (یان پیّ ئەوت و قورئانیش ئاماژەی پیّداوە) اصحاب الایكە (و، ئەمانە دارەكەیان ئەپەرست و كڕنووشیان بۆ دەبردو دەسەلاّتدارەكان خەلّكەكەیان بە پەرستنی ئەو دارە سەرقالّ كردبوو، خوای گەورە لەبارەیانەوە فەرموویەتی] كذبت اصحاب الایكة المرسلین [واتە : هیچ پیّغەمبەریّك بەلایانەوە ڕاست نەبووە وگالّتەیان پیّ هاتووە و بەگویّیان نەكردوون ولەدژیان وەستاون.

هەروەها خوای گەورە لەبارەی حەزرەتی شوعەیبەوە فەرموویەتی] وإلی مدین أخاهُم شعیباً قال یاقوم اعبدوا الله مالكم من اله غیره[، حەزرەتی شوعەیب جاریّ پەلەناكات و دەیەویّت بانگیان بكات كەبۆچی خوای تاك و تەنها ناپەرستن كە ئایا جگە لەو خوایەكی تر هەیە؟

پیّغەمبەران هەرهەموویان بەدەست ستەمكارانی سەردەمەكەی خۆیان زەحمەتییان كیّشاوە و ئەزیەتدراون، چونكە گەلەكانیان زۆری پارەو سامان هەلّیخەلّەتاندبوون و لووت بەرزبوون و گویّڕایەلّیی فەرمانەكانی خوای گەورە نەبوون كەلەلایەن پیّغەمبەرانەوە بۆیان دەهات.

ئیّستاكە لەولاّتانی ئەورووپی هەر بەرپرس و تەنانەت سەرۆكیش بیّت گەندەلّیی لەسەر بسەلمیّت دەدریّتە دادگا ئەگەر پارەی دەولّەتیشی بۆ پڕوپاگەندەی هەلّبژاردن بەكار هیّنابیّت یاخود خانووی پیّ دروست كردبیّت، گەیشتۆتە ئەوڕادەیەی چەندین بەرپرس بەهۆی ئاشكرابوونی گەندەلّییەكانیان خۆیان كوشتووە یاخود دەستیان لەكار كیّشاوەتەوە، ئەمە بۆچی ؟ لەوەدەترسن كەبەرنەفرەتی ڕۆژگاربكەون و ئابڕوویان بچیّت، ئەمانەخۆ كەسانی بیّ باوەڕن و باوەڕیان بەئیسلام نییە، بەلاّم حوكم و یاسا وای لیّكردوون بەو شیّوەیە پەروەردەببن، ئەی ئەگەر كەسیّك بەگویّی خواو پیّغەمبەرەكەی نەكات دەبیّت چ سزا و پاداشتیّك چاوەڕیّی بكات لەكاتیّكدا خۆی بە ئیماندار و موسلّمان دەزانیّت و لەناو ولاّتانی ئیسلامیدا ئەو گەندەلّییە بكات ؟ پیّغەمبەران خاوەن یەك هەلّویّستن و نایەلّن گەندەلّیی و جەردەیی هەبیّت و كەسانی لاواز وبیّ پشت و پەنا لەخوارەوەبن و زالّمانیش لەسەرتەختا حوكم بكەن، پیّغەمبەری پیّشەواش سەلاّت وسەلامی خوای گەورەی لەسەربیّت بەم شیّوەیەبووە و بۆلەناوبردنی ستەمكاران وسەرخستنی بیّنەوایان ماندووبووە و هەولّی داوە، ئەوەتا هەرشتیّكی موشریكەكانی بكەوتبایە دەست هەرهەمووی بەسەر هەژاران و نەداران دابەش دەكرد و هیچ شتیّكی بۆخۆی نەدەگیّڕایەوە، ئیّمەش كەبەرپرس بین و خاوەن دەسەلاّت بین دەبیّ بەوشیّوەیە بین و وانەكەین ژیّر دەستەكانی خۆمان مافخۆوراوبكەین.

ئەمجارەیان حەزرەتی شوعەیب سەلامی خوای گەورەی لەسەربیّت ئامۆژگارییان ئەكات كە مالّ و سامانی ئەو خەلّكە بەتالاّن مەبەن و لەخوا بترسن، و سەرە ڕیّگاكان بۆ جەردەیی و دزی و بەتالاّن بردن بەكارمەهیّنن و چیدیكە زولّم و ستەم لەوخەلّكە هەژارەمەكەن، حەزرەتی شوعەیب لەگەلّیانەو ئامۆژگارییان ئەكات بەلاّم ئەوان بەگویّی ناكەن و گالّتە بەخۆی و ئەو چەند كەسە ئەكەن كەباوەڕیان پیّی هیّناوە و لەگەلّیدان، حەزرەتی شوعەیب بەنەرم و نیانییەوەپیّیان دەفەرموویّت ئیّوە ژمارەتان زۆر كەم بووەو خوای گەورە زۆری كردن و هۆزەكەتان ژمارەی زۆربووە، پاشان سزای گەلەكانی پیّش خۆیانیان دیّنیّتەوە بیر كەخوای گەورە چۆن و بەچ شیّوەیەك لەناوی بردن، پیّغەمبەران بۆ ئەوەهاتوون هۆشیاری بەخەلّكان و گەلەكانیان ببەخشن كە ئاگادارت دەكاتەوە لەخراپە ئەوا چاكەكەیشت بۆدەستنیشان دەكات ودەبیّ پەیڕەوی بكەیت، تۆش گەردەتەویّت چاكساز بیت و دەوروبەرت هۆشیاربكەیتەوەبەو شیّوەیەبە و كەخراپەی كەسیّكت ڕاستكردەوەئەوا باشەكەی پیّ بلّیّ، بۆنموونە :ئەگەر خوشكیّكت بالاّ پۆش نییە تۆ ئامۆژگاری بكە، ئەگەر وتی :بەدیلی ئەوكارەم چییە؟ بلّیّ حیجاب و خۆدا پۆشین جیّگرەوەیەتی.

گەندەڵیش بەهەمان شێوە بڵێ دەست پاکی جێگرەوەیەتی، دزی و جەردەییش بەهەمان شـێوە دەسـتپاکی و تۆبـەو گەڕانەوە بۆلای خوای گەورە، حەزرەتی شوعەیبیش بەهەمان شێوە بەگەلەکەی دەفەرمووێت :سـنوورێك بـۆ خۆتـان دابنێن و دەستوور و یاسایەك پەیڕەو بكـەن و بـەئارەزووی خۆتـان دەسـتدرێژی مەكەنـە سەرسـامانی خـەڵكانی ژێردەسـتەتان، دواتـر پێیـان ئەفـــــــــەرمووێت] إن اريدُ الا الاصلاح مااستطعت وما تـوفيقي الا بـالله عليــــــــه توكلت واليه انيب [ئەمەئامانج و گوفتار و دروشمی هـەموو پێغەمبەرانـە، حـەزرەتی شـوعەیب لـە گوناهو تـاوانی گەلی لوت ئاگادارییان دەكاتەوەكەلەئێوەوە نزیك بوون و خوای گـەورە هەرهـەموویانی لـەناوبرد، گەلەکەی دژی ئەوبیرۆکەی حەزرەتی شوعەیبن و پێی ئەڵێن : ئیتر بەسە وازمان لێبهێنـە، بـەلام ئـەو پێغەمبـەرە وازیـان لێناهێنێـت و بـۆ ڕێنمـاییکردنی ئـەوان هـاتووە و هۆشـیاریان پێدەبەخـشێت كەدەسـبەرداری تـاوان و گوناهەکانیان بن ولەسزای خوای گەورە بترسن، پێی ئەڵێن : نوێژەكانت فەرمانت پێ ئەكات ئێمە واز لە پەرستنی خوایەك بێنین كە باوك و باپیرانمان پەرستوویانن؟ یاخود ماڵ و سامانمان بـەم شـێوەیە پەیـدا نەكـەین ؟؟] .. قالوا ياشعيب أصلاتك تأمرك ان نترك مايعبد أباؤنا أو أن نفعل من أمالنا ما نشاء.[
بۆچوونەكانیان وەكوبۆچوونی كاربەدەستانی ئەم ڕۆژگارەیە پێت دەڵێت : دین و دەوڵەت تێكـەڵ بەیـەكتر مەكـە و نوێژەكەی خۆت بكەو واز لە پارە و سامانی ئێمە بهێنە، پێت دەڵـێ : نوێژەكـەی خـۆت بكـە و دەسـت لـەكاروباری دەوڵەت وەرمەدە !!!!..قورئان بۆخۆت بخوێنە و وازلەبیرۆكە و فیكری ئێمەبهێنە !!!!دابڕانـدنی دیـن لەدەوڵـەت گەورەترین و زەقترین تـاوانە، پێچەوانەی شەرع ویاسای ئیسلامە و سەرخستنی نووسـراوو یاسـای مرۆڤـە بەسـەر ئایین، حەزرەتی شوعەیبیش گەرەكیەتی) دین ودەوڵەت (تێكەڵاوی یەكتربن و تـابەهۆیـەوە مـافی ژێردەسـتەكان پارێزراو بێت و بەوهۆیەشـەوە یاسـا و ڕێـسایەكی تۆكمـە و پتـەو دەچەسـپێت، كە پێـچەوانەی شـەرع و یاسـای دەستنووسی خۆیانە، ئەمجارە گەلەکەی بەگاڵتە پێكردوونەوە پێی دەفەرموون كەتۆ پیاوێكی باش و نەرم و نیـان بوویت و سەرلێشێواو نەبوویت بۆتێكچوویت و گۆڕاویت!!!.. ؟؟
ئایینی ئیسلام باشترین ونایـابترین ئایینـە بۆچەسـپاندنی یاسـا و شـەریعەت و لـەناوبردنی گەنـدەڵی و بـۆت دەردەكەوێت كە تەنها عیبادەت نییە بەتەنهاو بەڵكو عیبادەت و مامەڵەشە، عیبادەتەكەت دەبێ وات لێبكات كـە ملكەچی یاسابیت و لەیاسا دەرنەچیت، دواجار حەزرەتی شوعەیب ئاگادارییان دەكاتەوە، ئەی گەلەکەم سەرپێـچی لەفەرمانەكانم مەكەن، چونكە سزای هاوشێوەی گەلی نوح و هودتـان بۆدێت و لەناودەچن و بۆدواجار پێتان دەڵـێم لەخوای گەورە بترسن وگوێڕایەڵیم بكەن.
ئنجـا پێیـان دەفـەرمووێت داوای لێخۆشـبوون لـەخوای گەورەبكـەن و خـوای بـالادەسـت زۆر بـەڕەحم وبەزەییـە ولەگوناهەكانتان خۆش دەبێـت، دیـسان بـەگوێی ناكـەن و گاڵتـەی پێدەكـەن و فەرامۆشـی ئەكـەن و حـەزرەتی شوعەیبیش پێیان ئەفەرمووێت چاوەڕوان بن تـائەوكاتەی خوای گەورەسزاتـان بۆئەنێرێت و لەناوتـان ئەبات.

گەورەدەسەلاتدارەكان دێنە گۆو، بەحەزرەتی شـوعەیب دەڵـێن : گـەر بێـدەنگ نـەبیت و بەبێـدەنگی لـەناومان نەمێنیتەوەئەوا خۆت و ئەوانەی لەگەڵتن شاربەدەرتـان ئەكەین و بەردبارانتان ئەكەین ولەناوتـان ئەبەین، بـەلام حەزرەتی شوعەیب گوێیان پێنادات ولێیان نـاترسێت و دەزانێت كە خوای گـەورە خـۆی پارێزكـاری ئـەوەو بەسـەر ستەمكارانی سەردەخات و براوەش هەربۆ باوەڕدارانە، ئەمجارە پێی دەڵـێن) ياشعيب مانفقـه كثيرا ممـاتقول(، پێشیان ووت :لەبەرخزمایەتی نەبووایە بەردبارانمان ئەكردی و لـەناومان دەبـردی، حـەزرەتی شـوعەیب پێیـان

دەفەرموویێت] اعملوا على مكانتكم إني عامل[، پاشان پێی فەرموون چاوەڕێی بەئێشترین و سەختترین سزای خوای گەورە بکەن و منیش ئەوکاتە دەتانبینم و ئێوەش دەزانن کەکامەمان براوە و سەرکەوتووە، حەزرەتی شوعەیب لەخوا دەپاڕێتەوە ونزادەکات] ربنا افتح بيننا وبين قومنا بالحق وأنت خير الفاتحين [نزا دەکات ولەخوای گەورە تکاکارە لەگەلەکەی جیابێتەوەو چ سزایەکی توندی خۆی هەیە بەسەریان دابباریێنێت و لەناویان ببات، خوای گەورە نزاکەی گیراکرد و سزای خۆی بۆناردن و یەکەمجار هەوای لێبڕین و ئۆکسجین نەماو تەنگە نەفەسی رووی لەهەموویانی کرد، سێ ڕۆژ لەماڵەوە بەتەنگەنەفەسی مانەوە و ڕەوش و کەش وهەوایەکی نالەبار هەڵیکرد و هیچ سێبەرێك بەسەریانەوە نەما !!!!..ئنجا خوای گەورە لەدوورەوە هەورێکی چڕی ڕەنگ ڕەشی بۆناردن و سێبەری لەگەڵدابوو، هەرهەموو گەلەکە چوونە ژێرییەوەو زەوی لەرزەیەکی زۆر توندڕوویدا و هەرهەموویان لەناوچوون، بەلام حەزرەتی شوعەیب و ئەوانەی لەگەڵیدابوون باوەڕداربوون نەچوونە ژێر هەورە ڕەشەکەوە و ڕزگارییان بوو، چونکە بڕیاروفەرمانی خوای گەورە بەوشێوەیەیە و هەتا دنیاش مابێت سەرکەوتن وبراوەیی تەنها بۆ موسڵمانان و باوەڕدارانە.سەیر لەوەدابوو حەزرەتی شوعەیب و باوەڕدارەکان بەرامبەر ستەمکارەکان زۆر بەئاسانی هەوایان هەڵئەمژی و هەناسەیان ئەدا، حەزرەتی شوعەیب و باوەڕدارەکان نموونەی سزاکەیان بینی، گەلی مەدیەن وەکو گەلی سەمود کەوتنە سەرئەژنۆ و دوای زەوی لەرزەکە دەنگێکی زۆر بەرز هات و هەرهەموویان سنگیان شەق بوو و دڵیان لەجەستەیان هاتە دەرەوە، پاشان حەزرەتی شوعەیب چووەسەرلاشە تەقیوەکانیان و پێی فەرموون گەلەکەم پێموتن : خوای گەورە بپەرستن وبەگوێم بکەن وستەم وزۆرداری مەکەن گاڵتەتان پێدەهات و لەسزای خوای گەورە ئاگادارم کردنەوە و دەتانویست بەردبارانم بکەن و شار بەدەرم بکەن، و زۆر لەگەڵتان بووم و زۆریش ئامۆژگاریم کردن، کەچی سەرپێچیتان دەکرد و گاڵتەتان پێدەهات، حەزرەتی شوعەیب گەڕایەوەلای باوەڕدارەکان و دەستی کردەوە بەبانگەواز کردن تائەوکاتەی تەمەنی بەرەو پیربوون دەڕوات وحەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت لادەداتە مەدیەن و دەبێت بەزاوای حەزرەتی شوعەیب سەلامی خوای گەورەیان لەسەربێت...

* * *

پێغەمبەر موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت :

وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي إِنَّكُمْ مُتَّبَعُونَ (52) فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ (53) إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ (54) وَإِنَّهُمْ لَنَا لَغَائِظُونَ (55) وَإِنَّا لَجَمِيعٌ حَاذِرُونَ (56) فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ (57) وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ (58) كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ (59) فَأَتْبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ (60) فَلَمَّا تَرَاءَى الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرَكُونَ (61) قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ (62) فَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ (63) وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخَرِينَ (64) وَأَنْجَيْنَا مُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ (65) ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ (66)إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ (67) وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ .(68) الشعراء..

یەکێك لەو پێغەمبەرانەی بە درێژایی تەمەنی پیرۆزی ڕووبەڕووی دەسەڵاتداری زاڵم وستەمکار بۆتەوە و بەبەردەوام پشتیوانی کردووە لە ستەم لێکراوان و ستەم دیدەکان و زۆر سووربووە لەسەر بلاوکردنەوەی ئایین و بڕیار و ڕاسپاردەکانی خوای گەورە حەزرەتی) موسا (یە، سەلامی خودای گەورەی لەسەربێت.

کەباس لەم پێغەمبەرە دەکرێت تواناو هێزو چاونەترسی و خۆڕاگری و فیداکاریت دێتە بەرگوێ و بەرچاوان، چونکە ئەوەندە بەهێز وتوانابووە باکی لەدەسەلاَت و هێزی فیرعەوندانەبووە، پێغەمبەرێکە لەهەموو پێغەمبەران زیاتر ناوی لەقورئانداهاتووە، چونکە بەبەردەوام لەهەوڵ و ماندووبوون و کۆشش دابووە و رۆژێك لەرۆژان پشووی نەداوە، خوا خۆی فەرموویەتی] إني جاعل في الارض خليفة [کەواتە هەموو مرۆڤێك لەسەر ئەم زەوییە جێ نشینە و ئەرکی سەرشانیەتی بەرنامە و شەرع و یاسای خوای گەورە بەو خەڵکانە بگەیەنێت و خۆی ماندوویکات، نەڵێت ئەمە کاری من نییە و خەڵك ئارەزووی خۆیەتی و چی دەکات و چی ناکات بابیکات !!ئەم وشەیە کەلەزاری ئەم خەڵکە دەردەچێ بەتایبەتی تر لەم رۆژگارە هەڵەیە و بەخۆداچوونەوەی پێویستە.

پێغەمبەر موسا بەرەنگاری گەورەترین ستەمکار و تاغوتی سەردەمی خۆی بۆوە کەئەویش فیرعەون بوو، فیرعەونێك لەناو کۆشکەکەی سەدەها منداڵی شیرەخۆر سەر دەبڕێت نەوەکو موسایەك لەناو ئەو منالاَنە سەرهەڵبدات، حەزرەتی موسا لەنێو کۆشك و تەلاری ئەو فیرعەونە گەورە دەبێت دواییش هەر بە هەوڵ و کۆششی ئەم حەزرەتی موسایە لەناودەچێت، ئەو پێغەمبەرە چەند سیفەتێکی هەبووە کە گرنگترینیان دڵسۆز بووە و ئەوەی تریان) کلیم الله (بووە، واتا قسەی لەگەڵ خوای گەورەدا کردووە، دڵسۆزییەکەی چەندە بێ وێنەبووە سەیر کە لەوکاتە پەیمانێکی خوای گەورە بەجێ دەگەیەنێ تابگەنە بــــەردەم کێوی) گور (پێشی هەموو گەلەکەی دەگات بەو کێوە کەژمارەیان شەش سەد هەزار کەسە، خودا پێی دەفەرمووێ بۆچی ئاوەها بەو شێوەیە و بەپەلە پێشی گەلەکەت گەیشتیتە ئێرە ؟ حەزرەتی موساش دەفەرمووێت] عجلت اليك ربي لترضى [بزانە چەندە پەلەیەتی تاوەکو رەزامەندی خودا بەدەست بهێنێت.

یاخود لەوکاتەی کەبەرەو دەریا دەکەونە رێ و فیرعەون و سوپاکەی دەکەونە دوایان حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت لەدواوەی هەموو گەلەکەیەتی تاوەکو تەئکید بێ لەوەی کەتاکە کەسێك لەگەلەکەی دانەبڕاوە و جێنەماوە.

حەزرەتی موسا بەپێنج پشت دەگاتەوە حەزرەتی ئیبراهیم سەلامی خوایان لەسەر بێت، وەك وتمان هەموو پێغەمبەران لەدوای حەزرەتی ئیبراهیم نەوەی حەزرەتی ئیسحاق پێغەمبەرن، تەنها پێغەمبەری ئێمە نەبێت کەلەنەوەی حەزرەتی ئیسماعیل پێغەمبەرە سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت، پێغەمبەر موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت کەسێکی رەش پێستی بەهێز و پتەوو توند و تۆڵ بووە و، کەمێك لەقسەکردن زمانی دەگیرا و هەندێك وشەی جوان نەدەختەڕوو، کەسێکی دڵسۆز و خەمخۆری ژێردەستەکان بوو بەهیچ شێوەیەك زوڵم و ستەمی قەبوڵ نەدەکرد.

لەسەردەمی حەزرەتی یوسفیشدا فیرعەون هەبوون ئەمانە بنەماڵەبوون و ستەمکاربوون، فیرعەونەکەی سەردەمی حەزرەتی یوسف ناوی) قابوس (بوو بەلاَم هی سەردەمی حەزرەتی موسا ناوی) هۆلید بوو(، و لەدوای حەزرەتی ئیسحاق و دوای چەند سەدەیەك هاتە دنیا گەلی بەنی ئیسرائیل کە بنەماڵەی حەزرەتی یەعقوب بوون لەگەڵ هاتنی حەزرەتی یەعقوب بۆ میسر کەلەوکاتە حەزرەتی یوسف لەوێ نیشتەجێبوو مایەوە، و نەوەی بەنی ئیسرائیل زۆربوون تاوەکو ئەو فیرعەونەی لێهاتە دنیاوە ... فیرعەونیش هەموو هاولاَتیەکانی بەنی ئیسرائیلی کرد بەپلە دوو و بۆیان نەبوو ببن بەخاوەن موڵك و سەروەت و سامان و لەئەنجامدا ئەیچەوساندنەوە و ئەیکوشتن.

هەمووومان ئەهرامەکانی میسرمان بینیوە کە هەرهەمووی بەفەرمانی فیرعەون و بەهەوڵ وهیممەت و ماندووبوونی

بەنی ئیسرائیل دروستکراون و ئێستاش ماون و شەش سەد هەزار کەس بەندە و ژێر دەستەی فیرعەونی تاغوت بوون ئەمە جگەلەوەی لاشەی فیرعەونی ستەمکار لەناو ئەهرامەکاندا ماوە، چونکە بڕیاری خودابووکەدەبێ لاشەکەت بمێنێت تاوەکو ببێت بە پەندو عیبرەت بۆ هەموو ستەمکارێکی رۆژگار، فیرعەون کچێك دەبینێت کەناوی ئاسیابووە و فیرعەون داوادەکات کەباوکی کچە ئاسیای پێبدات و بیکات بەخێزانی خۆی، باوکیشی نارازی بوونی خۆی بەرامبەر بەفیرعەون نیشاندا کە ئێمە باوەڕدارین و لەسەر ئایینی) ئیبراهیم و یەعقوب (ین، و مەحاڵە ئەم کچەت پێبدەم کەتۆ بێ باوەڕی !!!هەرچۆنێك بێت فیرعەون باوکی ئاسیا ڕازی دەکات و ئاسیا دەکات بەخێزانی خۆی بەلاّم هێشتا ئاسیا هەر باوەڕدارە و ئامادەنییە واز لە باوەڕە پتەوەکەی بهێنێت و فیرعەونیش بە باوەڕەکەی ئاسیا ئاگادارنییە.
هەندێك ریوایەت هەن کە دەنگ وباس بلاّوبۆوە مناڵێك دێتە دنیاوە و تەخت و تەلاری فیرعەون دەڕووخێنێت و تەنانەت فیرعەونیش لەناودەبات، ریوایەتێکی تر هەیە گوایە فیرعەون شەوێك لەشەوان خەون دەبینێت کە ئاگرێك لەفەڵەستینەوە کڵپە ئەکات و بەرەو میسر دێت و تەنها ماڵی فیرعەون و میسرییەکان و بەنی ئیسرائیلیە ستەمکارەکان دەسووتێنێت، بەلاّم بەنی ئیسرائیلیە باوەڕدارەکان وەکو خۆیان دەمێننەوە.
دەڵێن بۆ بەیانی فیرعەونی ستەمکار خەڵکان کۆدەکاتەوەکەخەونەکەی بۆ راڤە بکەن و ماناکەی لێك بدەنەوە، کۆمەڵێك کەس پێی دەڵێن کەبەم زووانە منداڵێك لەدایك دەبێت و تۆ لەناودەبات، بۆیە فیرعەون بڕیارێك دەردەکات کەهەر منداڵێکی بەنی ئیسرائیل لەدایك ببێت دەبێت دەستبەجێ منداڵەکە بکوژرێت و نابێ بەخێو بکرێت، بەلاّم ئەمە بڕیاری سەرزەوییە و بڕیاری خودای گەورە لە ئاسمانەکانەوە پێچەوانەی بڕیاری ستەمکارێکی سەرزەوییە...

چونکە ئەوەی خوابیەوێت وادەبێت و نابێ بچێتەسەر) رزقكم في السماء(، ئەمە بڕیاری خوایە ئەی بۆچی ستەمکاران وستەمکاران لەسەر زەوی خەڵکان دەچەوسێننەوە و زوڵم دەکەن خۆ رزق و ژیان بەدەست ئەوان نییە بەدەست کەسێکە) الّڑی لایغفل ولا ینام (ئەی کەوابێت من بۆ زوڵم بکەم و بۆ خەڵك بەکوشتن و گرتن بدەم بۆ ببم بەسیخوڕ بەسەر خەڵکانی باوەڕدار و بێ تاوان؟
فیرعەون دەستی کرد بە زوڵم و ستەم و هەر مناڵێك لەدایك بووایە گەر کوڕبووایە ئەیانکوشت و کچیش بووایە بەخێویان ئەکرد تا گەورە دەبوو ئنجا دەستدرێژیان دەکردە سەر و مامەڵەشیان پێدەکرد، هەندێك دەڵێن ئەو ساڵەی فیرعەون بڕیارەکەی دەرکردبوو حەزرەتی هارون لەدایك ببوو، چونکە حەزرەتی هارون لەحەزرەتی موسا گەورەتربووە، دایکی حەزرەتی موسا سکی ئەبێت و بەهیچ شێوەیەك ناچێتە دەرەوە و تەنانەت دراوسێکانی نایبینن تائەوکاتەی حەزرەتی موسای ئەبێت، بەلاّم چ بوونێك تەنانەت مامان بۆ لەدایك بوونی کۆرپەکەی ناهێنێت و هەرخۆی بەتەنهایە.
لەترسی فیرعەون نازانێ چ لەو مناڵە بکات لەلایەن خوداوە وەك چۆن بڵێی ئیلهامێکی بۆدێت] واوحينا الى امي موسى ان ارضعيه فإذا خفتي عليه فألقيه في اليم ولا تخافي ولا تحزني إنارادوه اليكِ وجاعلوه من المرسلين.... [لەم ئایەتە پیرۆزەدا شەش شت کۆبۆتەوە، دووەزگێنی ، دووهەواڵ، دووفەرمانی تێدایە، خودا پێی دەفەرمووێ مناڵەکەت بخەرەئاوە و مەترسەو خەم مەخۆ، ئێمە بۆت دەگەڕێنینەوە و دەیخەینە رێزی پێغەمبەرانەوە، بەلاّم چ دایکێك ئەم جورئەتەی هەیە کەمناڵێکی تازە لەدایك بوو بخاتە سندوقێکەوە و پاشان بیخاتە ناو ئاوەوە بەو

ئومێدەی لەدەستی ستەمکـــــارێکی خوێن ڕێژ ڕزگاری بێت .
لێرەوە چوار ئافرەت ڕۆڵیان گێرا لە پێگەیاندن و پاراستنی موسا سـەلامی خـودای لەسـەربێت ئـەوانیش دایکـی و خوشکەکەی و خێزانەکەی و ئاسیای خێزانی فیرعەون کەبەردەوام چاودێری ئەو پێغەمبەرەیان دەکرد، دایکی موسـا ئیلهامەکەی بەجێگەیاند و حەزرەتی موسای کۆرپەلەی خستە تابوتێکەوە و دواترخستیە ناو ئاوەوە، و تابوتەکـە ڕۆیشت کەموسای تیایە، بەڵام دایکی هەر دڵی لای کۆرپەکەیەتی و بانگی خوشکە گەورەکەی موسا دەکـات کـەدوای تابوتەکە بڕۆ و بزانە بەرەو کوێ ئەڕوات، خوشکەکەی قەراغ بە قەراغی دەریاکە بەدوای تابوتەکـەدا ڕائـەکات و دەبینێت بەرەو کۆشك و تەلاری فیرعەون دەڕوات.
تابوتەکە بەهۆی شە پۆڵەکانی ئـاوەوە دەڕوات تادەگاتـە بـەردەم پاسـەوانەکانی دەروازەی کۆشـکی فیرعـەون، و هەڵیدەگرنەوە کەدەبینن منداڵی تێدایەلەوکاتەدائاسیای خێزانی فیرعـەون لەوشـوێنە دانیـشتووە و تابوتەکـەیان لێئەسەنێت و دەبینێت منداڵێکی تێدایە کەرەنگ و ڕووخساری لە بەنی ئیسرائیلییەکان ئەچێت و شێوە و ڕەنگـی لـە میسرییەکان جیایە، بەویستی خودای گەورە سۆز و خۆشەویستی حەزرەتی موسا دەکەوێتە دڵی ئاسیاوە و زۆر خۆشی دەوێت و دەیخاتە باوەشی خۆیـەوە، هـەروەها هـەموو کەسـێك ئـەم پێغەمبـەرەی خۆشویـستووە چـونکە ڕەنـگ و ڕووخسارێکی خۆشەویستانە و دڵگیرانەی هەبووە.
فەرمانی خودا وابووە کە ئەو کاتە ئاسیا منداڵی نەبێت، فیرعـەون بەسـەر ئـەو ڕووداوەدا دێـت و سەرسـام دەبێـت کەمناڵێك لەباوەشی ئاسیادایە، هیچ هەڵوەستەیەکی نەکردو بێدەنگی نواند لێرەدا ئاسیا بەفیرعەون ئەڵێت : بـا ئەم مندالە بکەین بەچاو ڕۆشنایی خۆمان) نجعله قرة عين لي و لك (فیرعەونیش پێی دەڵێت : بۆتۆ و بۆمن نـــا) !!!...ليس لي بل لـكِ (فیرعەون دڵی پێی خۆش نەبوو، بەڵام دڵەکان بەدەست خوای گەورەیە، ئافرەتانی ئـەو شوێنە کۆدەکەنەوە تاوەکو شیر بەحەزرەتی موسا بدات دەم ناخاتە مەمکی هیچ ئافرەتێکەوە و شیرناخوات، ویـستی خوای گەورە وایە نابێت ئەم منالە لەناو بچێت و بکوژرێت کەفیرعەون شەوو ڕۆژی خستۆتە سەریەك بۆ لەناوبردنی، کەچی خۆی بەهۆی شە پۆلی ئاوەوە دەچێتە ناو کۆشکەکەی و هەرلـەوێش گـەورە دەبێـت و پێـدەگات، شـیری هـیچ کەسێك ناخوات و خوشکەکەی موساش هەربەدیار ئەو دیمەنانە وەستاوە و بەچاوەکانی خۆی دەیبینێـت، لـەبازاڕ و قەرەباڵغییەکان بەدوای ئافرەتی شیردەر دەگەڕێن و کەسێك نادۆزنەوە، خوشکەکەی موسا بە ئاسیاو پاسـەوانەکان دەڵێت)هل ادلكم على أهل بيت يكفلونه لكم وهم له ناصحون (ئـەوانیش ڕووی تێئەکـەن وپێـی دەڵـێن تـۆ چـۆن دەزانیت؟ ئەویش دەترسێت و دەڵێت : ئەم ماڵە فیرعەونیان زۆر خۆش دەوێت و لەهەمان کاتیش زۆر هـەژارو دەست کورتن، و بە پارەیەکی بەرامبەر بۆتان بەخێودەکەن!!!...
بەفەرمانی خوای گەورە ئەم قسانە هاتە سەر زمانی خوشکەکەی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسـەربێت، دواتـر دایکی حەزرەتی موسابانگ دەکرێتە کۆشکی فیرعەون و پێی ڕادەگەیەنن کە دەبێ بێیتە ئێرەو هـەرلێرەوەش شـیری پێبدەیت و بەخێوی بکەیت، بەڵام دایکی ڕازی نابێت و دەڵێت ناتوانم بێم بـۆ ئێـرەو پێمبـدەن لەماڵەکـەی خـۆم گەورەی بکەم، بەڵێ بڕیار و پە یمانی خودا هاتەجێ کـە پێـی فـەرموو بـۆتی دەگەڕێنینـەوە و دەیخەینـە ڕیـزی پێغەمبەرانیش، دایکی موسا کۆمەڵێك قازانجی بەرکەوت ئەویش وەکو گەڕاندنەوەی کۆرپەکەی بـۆ باوەشـی خـۆی کەبڕیارێکی خودایی بوو، هەروەها کۆمەڵێك سوودو قازانجی پارەو پولی فیرعەون بۆی لەبری بەخێوکردن و گـۆش کردنەکە.
حەزرەتی موسا گەورەبوو و ماوەی هەژدە ساڵ لەکۆشکی فیرعەون مایـەوە، تەنانـەت هەنـدێ جـار گـەر فیرعـەون

لەشوێنەکەی نەبووایە کاروباری کۆشکی بەڕێوەدەبرد وەك خودای گەورە دەفەرموویێت] ولّما بلغ أشده واستوی اتیناه حکما وعلما [خودا زانست وزانیاریی پێبەخشی بۆ بەڕێوەبردنی کاروبارەکانی کۆشك تەنانەت گەیشتبووە ئەو رادەیەی هەموو پاسەوان وخزمەتکارێکی کۆشکەکە پرس وڕایان پێدەکرد، بەلاّم بڕیاری خوا بۆ موسا ئەوەنییە کەهەردەبێ لە نێو کۆشکی فیرعەون بمێنێتەوە، بەڵکو دەبێ بچێتە دەرەوە .ڕۆژێکیان حەزرەتی موسا دەچێتەدەرەوە لەڕیوایەتێکدا دەڵێن بەشەو دەچێتەدەرەوە و هەندێکیش دەڵێن گەرمەی نیوەڕۆیە، دەبینێ دووکەس بەشەڕهاتوون و بەرەنگاریی یەکتربوونەتەوە] هذا من شیعته وهذا من عدوه [یەکێکیان لە هۆزی خۆیەتی ویەکێکیشیان دوژمنیەتی کەلەهۆزی فیرعەونەکانە، حەزرەتی موسا دەبێتە ناوبژیکارو دەیەوێت لەیەکیان جیابکاتەوە و شەڕنەکەن، پاڵێك بە میسریەکەی هۆزی فیرعەون ئەنێت و کەسەکە بەردەبێتەوە و یەکسەردەمرێت، دەستبەجێ حەزرەتی موسا دەفەرموویێت] هذا من عمل الشیگان [ئەمە کاری شەیتانە و من گەرەکم نەبوو بیکوژم.

حەزرەتی موسا هەستی کرد کەلەلایەن فیرعەونەوە گەورەترین سزای بۆ دادەنرێت، بۆیە نەگەڕایەوەکۆشکی فیرعەون، لێرەوە هەواڵ بەفیرعەون دەگات کەموسا کەسێکی سەر بەهۆزەکەی تۆی کوشتووە، کەسێکی نزیك لەکۆشکی فیرعەون کە هاوەڵیی حەزرەتی موسا بووە بە پەلە هەواڵ بۆ حەزرەتی موسا دەهێنێت کەخۆت بشارەوە، چونکە دەسەلاّتدارانی کۆشك لەئامادەباشیدان و بەدوات دەگەڕێن بۆ ئەوەی بتگرن، و پێی دەڵێت] فأخرج اني لك من الناصحين [ئەسپێك بۆ حەزرەتی موسا پەیدادەکات و پێی دەڵێت لەشار بڕۆ دەرەوە چونکە دەسەلاّتدارانی کۆشکی فیرعەون پلانیان داڕشتووە بۆ دەستگیر کردنت.

فیرعەون لەهەموولایەکەوە فەرمانی دەستگیرکردنی موسای دەرکرد، بەلاّم نەیدۆزییەوەو حەزرەتی موسا بەرەوبیابان ڕۆیشت،لەڕیوایەتدا هاتووە کە حەزرەتی موسا بەتەنها و بەبێ ئەسپ شەو دەکەوێتە ڕێ و بەرەو بیابان دەڕوات، نازو نیعمەتەکانی کۆشك و دایك و خوشك و هارونی برای جێدەهێڵێت و لەڕێگا دوعا دەکات] قال ربي نجني من قوم فرعون [لەڕیوایەتێکی سەحیحدا هاتووەکەحەزرەتی موسا هیچ خواردنی پێنەبووە و ئەوەندەگەلاّی داری خواردووە، تەنانەت سکی بە پشتییەوە نووساوە، هەروەها ئەوەندە بە پیادە ڕۆیشتووە نەعلەکانی پێی ڕزیون و پێیەکانی هەمووی بریندار بوون و خوێن لە پێیە پیرۆزەکانی هاتووە و برینداربووە.

ڕۆیشتنی موسا بۆئەوەنەبووەکەلەفیرعەونی ستەمکار ترسابێت، بەڵکو بۆئەوەیە پەیام و بڕیارەکانی خوای گەورە بەسەربڕیارەکانی فیرعەونی تاغوت سەرکەوێنێت، ئێمە لەم ڕۆژگارە زۆر دوعا دەکەین کەخودا لەدەستی ستەمکاران وزلهێزەکانی جیهان ڕزگارمان بکات، بەلاّم زۆر بە پەلەین لە گیرابوونی دوعاکانمان و بەئومێدین دەستبەجێ گیرابێت، حەزرەتی نوح دوای هەزار ساڵ ماندووبوون ئنجا نزای لەگەلەکەی کرد و بە زریان و تۆفان لەناوچوون، بۆیە پێغەمبەر موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت پەلەناکات و دەیەوێت ماندووبێت بۆ ئەوەی تەخت و تەلار و کۆشکی فیرعەون بلەرزێنێت، چونکە خودا خۆی خاوەن بڕیارە بەسەر هەموو ڕووداوشتێك و دەیەوێت حەزرەتی موسا تاقیی بکاتەوە.

جێی خۆیەتی لێرەوە ئێمە ئەم بەسەرهاتانەی پێغەمبەران بەچیرۆك نەخوێنینەوە بەڵکو بەڕووداو سەیری بکەین و بزانین کەئەم پێغەمبەرانە لە پێناو سەرخستنی پەیام و بڕیارەکانی خوای گەورە چەندە ئەزیەت و ئازاریان چەشت و چەندە ماندووبوون، باشوێنکەوتەی ئەو پێغەمبەرانە بین و ڕقمان لە ستەمکارەکان بێتەوە، کە بەدرێژایی تەمەنیان لەدژی ئەو پێغەمبەرانە و پەیامی خوای گەورە وەستان، باسکردنی ژیانی ئەو پێغەمبەرانە بۆ ئەوەیە تاوەکو بزانین کەلەم سەردەمەی ئەمڕۆدا گەر بەگوێڕایەڵیی پێغەمبەرەکەم نەکەم چەندە سوود و قازانج و چەندە

زیانیشـــم پێدەگات.

هەندێك كەس بەلایانەوە سوود وەرگرتنە لەلایەنی ماددی بەڵام هەندێك كەس لایان روونە كە بـۆ بەدەسـتهێنـانی رەزامەنـدی خـوای گـەورە و مـسۆگەركردنی بەهەشـتی نـەبڕاوەو بـێ كۆتایـە، و نەسـوتا نمانە لـەناو دۆزەخـی هەتاهەتایی، چەندكەس هەیە ئەمڕۆ بەگوێی پێغەمبەر نەكات، سەیركە چەندین كەس لەبـەر دەرگـای یانـەكان ڕیزیان گرتووە بۆ مەی خواردنەوە، چەندین و چەندان كەسیش هەن درۆ ئەكەن و حەرام ئەخۆن و خۆیان بۆ خـەڵك نمایش ئەكەن، كە ئەمانە هەرهەموویان نیشانەیەكن لە گوێنەدان بەخوای گەورە و پێغەمبەرانی خوای گەورە.
ئەو میللەت و گەلانەی پێشوو كەباسیان دەكەین هەروەكو ئەو سەردەمە وابوون لەسەرپێچی كردن لەبڕیارەكانی خواو پێغەمبەر و دەست خستنە خوێنی یەكتری و درۆو تەڵەكەبازی و سوێندخواردن بەغەیری خـوای گـەورەو میهرەبـان، پێغەمبەران هەتا دوایین كاتەكانی ژیانیان هۆشدارییان داوەتە گەلەكانیان گـەرێتوو تەوبـە و ئیـستغفارنەكەن گوراو سەرگەردان دەبن و بەفەرمانی خوای گەورە لەناو ئەچن، ئەوەتا گـەلی نـوح و عـادو پەـود و هـود و گـەلی ئیبراهیم و گەلی ساڵح و ستەمكارانی سەردەمی موسا چییان بەسەرهات ؟بۆ كـوێ چـوون و كـوا تـەخت و كۆشـك و تەلاری جارانیان؟ بۆیە حەیف و مخابنە ئێمەی ئەو رۆژگارە چاو لەوان بكـەین و سەرپێـچی لەشـەرع وبەرنامـەی خوای گەورەو پێغەمبەرەكانی بكەین، حەیف نییە كەبەگوێی پێغەمبەرێك نەكەین كەهەموو نهێنییەكانی بوونەوەری لەزەوی وئاسمان بۆباسكردووین؟ حەیف ئەوەیە بەدوای زانـستەكانی ئـەوان نەكـەوین و وێڵـی دوای زانـستەكانی دەستی مرۆڤێكی لاوازبین.
حەیف بۆئەوەی بەدوای شەرع وبەرنامەی دەستنوسی دەستی مرۆڤ بكـەوم و بیكەمـە چاوسـاغ و ڕێبـازەكـەم كەچـی لەولایشەوە گوێ نەدەمە گەورەترین و پیرۆزترین بەرنامەو یاسای خوای گەورە، گەلەكانی سەردەمی ئەو پێغەمبەرانە كامیان سەركەوتوو و براوەبوون وكامیان دۆڕاوو سەرگەردان؟ بێگومان براوەیی هەربۆ پێغەمبەران و سەرشۆڕی و دۆڕان بۆ گەلەسەرسەختەكانیانە، ئەوەتا پێغەمبەری پێشەوامان دەفـەرمووێت :لـەرۆژی قیامـەتا پێغەمبـەری واهەیـە دوانزەكەسێك لەئوممەتەكەی لەگەڵدایە وهەیشە هیچ كەسێكی لەگەڵدانییە و هەیـشە خـەڵكانێكی ئێجگـار زۆری لەگەڵدایەو باوەڕیان پێی هێناوە، كورو كچی ئەم رۆژگارەش لەم زەمەنەدا چەندە گوێڕایەڵیی پێغەمبەری ئیـسلامن ئەگەر پێغەمبەر لەو رۆژگارە لەناومان بووایە هەرئەوەندە بەگوێیان دەكرد و شوێنی دەكـەوتن، چـونكە خۆئێـستا فەرمایشت و راسپاردەكانی لەناوماندا بوونی هەیە، و زۆرێك خەڵك پـشتگوێی دەخـەن و پـەیڕەوی ناكەن،ئەگـەر لەناویشمان بووایە هەر بەوشێوەیە دەبوو، بەگوێ نەكردنی پێغەمبەری خۆشەویست وەك ئەوە وایە بێت و لەدەرگای ماڵەكەت بدات و ئامۆژگاریت بكات و پێت بڵێت سەرپێچی لەبڕیارەكانم مەكەو خـۆت داپۆشـە و مەهێڵـە خـۆت و كچەكەت بەڕووتی و بەبێ سەرپۆش بچنە دەرەوە و لەخوابترسەو وابكـە منداڵـەكانت بـەجوانترین شـێوە پـەروەردە بكەیت، وەك ئەوەوایە بچێتەلای بازرگانێك و دوكاندارێك و پێی بڵێت داوات لێدەكەم ئاگاداری كارو كاسـبییەكەت ببەو، فێڵ لەتەرازووەنەكەیت، و لەخوابترسە.

خوای گەورە ئەفەرمووێت) أعبدوا الله واطیعون (وحەزرەتی موساش پێی فەرمووین خوا بپەرستن و بەگوێم بكەن، و غەش مەكەن و فێڵ لەكاروبارەكانتان مەكەن و بزانن بەبەردەوام خوای گەورە چاودێرە بەسەرتانەوە، بۆیە لەرۆژیی

قیامەت و دوای حەشر و حیساب کە ئوممەتەکەی دەبینێت و دەفەرمووێت :أمتی ... أمـتی ... خوایـە ئوممەتەکـەم، خوای گەورەش پێی دەفـــــەرمووێ : یا محمّد هذا لیس مـن أمتـك ... ئەمانـە لـەدوای تـۆ سـوننەتەکانی تۆیـان جێبەجێ نەدەکرد و دژی ئایینەکەی تۆ دەوەستان و پارێزگارییان لەڕێبازەکەی تۆ نـەدەکرد، نوێـژیان نـەدەکرد و بەڕۆژوونەدەبوون و عەرەقیان دەخواردەوە و داوێن پیسیان ئەکرد.

کوا گەنجەکانی ئوممەتی موحەممەد؟ کوا هەڵوێـستیان بەرامبـەر بـەڕووداوەکان؟ هەرهـەمووی سـەرقاڵی لادان و سەرپێچین و تـادرەنگانی شەو بەدیار هۆکارەکانی راگەیاندنەوەن، و ئامادەنین نوێژێکی بە کۆمـەڵ لەمزگەوتـەکان بکەن و سوننەتێکی ئەو پێغەمبەرە ئازیزە بەرز و پیرۆز ڕابگرن، هەرهەمووی کەوتۆتە دوای دنیا و سەروەت و سامان و جنێودان وغەیبەت کردن، ئەی کوائەو هەمووپارەو پوولەی دەوڵەمەندو خوا پێداوان؟ کەخەریکە لـە پێناو دنیـاو شەهەواتدا خەرج دەکرێت و کەسێك ئامادەنییە لە پێناوی ئەم دینەی موحەممەد خەرجی بکـات، کـوان ئەوخوشـکە دڵسۆزانەی کەبێنە مەیدان و خەڵکان فێـری قورئـان بکـەن و خوشـکانی تریـان ئاگاداربکەنـەوە و پێیـان بڵـێن کەسەرپۆشەکانتان بپرنەچێت و لەچك بکەن و حەرامە خۆتـان بۆخەڵکی بێگانە نمایش بکەن، ئەمانە هەرهـەمووی موحاسەبەی لەسەرە و لەڕۆژی قیامەت لێپرسینەوەی لەسەرەکەچیتکردووە بۆ ئەم ئایینە؟ با هەموولایەکمان بزانین کەئەگەر ئێمەش گوێڕایەڵیی پێغەمبەران نەبین، ئەوا وەکو گەلەکانی ئەوان دووچاری ئـازار و نـاڕەحـەتی و سـزای بەئێشی خوا دەبین و لەناودەچین.

حـەزرەتی موسـا لەبەجێهێـشتنی میـسر بەردەوامـە تـاوەکو بەفـەرمانی خـوای گـەورە دەگاتـە مەدیـەن و ڕوو لەوشارەدەکات، کەدەبینێت خەڵکانێکی ئێجگـار زۆر لەمەدیـەن خـەریکی بـەخێو کردنـی مـەڕو مـاڵاتن و هـەموو ئاژەڵەکانیان تێکەڵی یەکتربووە و قەرەباڵغی سەری هەڵداوە، ولەولایشەوەدووئافرەت دەکەونە بەرچاوی حەزرەتی موسا و نایەڵن مەڕەکانیان تێکەڵ بەمەڕەکانی مێگەڵی ئەولابێت، لێرەوە حەزرەتی موسا سـەلامی خـوای گـەورەی لەسەربێت هەستی کرد کە ئەو دووئافرەتە ئیماندارن و خاوەن حەیان و بەشەرمن، چـونکە نزیکـی قەرەباڵغیەکـە نەدەکەوتنەوە .لێرەوە گەنجی بڕوادار دەبێت ئافرەتی باش بناسێت و بزانێت چۆنە و چـۆن نییـەو بزانێـت کـەکێ دەکات بەهاوسەری ژیانی، ئەم دیاردەی حەزلێکردنە و دڵـداری کـچان وکـوڕان لەتەشەنەسـەندندایە وبەهۆیـەوە کۆمەڵگا وێران دەبێت، و سەدان گەنج هەیە دەڵێت :ناتوانم واز لەوکچە بێنم و دەسبەرداری ببم، یان ئەو دەهێـنم یاخود ژن ناهێنم بەهەمان شێوە کچانیش هەربەو شێوەیە، حەزرەتی موسا لێیـان نزیـك کەوتـەوە، و پێــــــــ فەرمـــــــــــــوون) ما خگبکما(، وتیان بۆئێمە ناشێت بچینە ناو ئەو قەرەباڵغیە و وتیشیان باوکێکی پیرو بەساڵاچوومان هەیە و هەرخۆمان ئەم مێگەڵە مەڕە بەخێو ئەکەین.

حەزرەتی موساش هاوکاری کردن و ئاوی بۆ مێگەڵی مەڕەکەیانی هێنا، ئنجا حەزرەتی موسا بەشەکەتی وماندوویی و بە پێی بەخوێنەوە چووە ژێر دارێکەوە و پشوویدا، ئەو دووکچەش کەحـەزرەتی موسـا هاریکـاریی کـردن دیمـەنی ماندوویی و شـەکەتی حـەزرەتی موسـایان بینـی و زانیـان کەخـەڵکی مەدیـەن نییـە و لەشـارێکی تـرەوە ڕووی کردۆتەشارەکەی ئەوان، ئەم دووکچەش حەزرەتی موسایان چاك ناسی کەکەسێکی باوەڕدار و لەخواترس و ئەمینـە، چونکە هەستی ئافرەت لەهی پیاو بەهێزترە و پیاو چاکتر دەناسێت کەچ مەرامێکی لەدڵدایە و مەبەستی چییە، دوو کچەکە خۆیان گەیاندەوە ماڵەوەو بەسەرهاتەکەیان بـۆ باوکیـان گێڕایـەوە، باوکیـشیان داوای لێکـردن بیهێننـە ماڵەوەچونکە کەسێکی غەریبە و خەڵکی ئەم شارەنییە.

کچەکان زۆر بەشەرم و حەیاوە بەدوای حەزرەتی موساداچوون، ئەمە شەرم و حەیاو رەوشتی بەرز و بڵندی ئافرەتــە نەوەك وەکو ئەم رۆژگارە ئافرەتی وا بەرچاو ئەکەوێت نیوەی جەســتەی بەدەرەوەیــە و تەقــەی پێڵاوەکــانی دوورە رێیەك ئەبرێت و ئەکەوێتە بەرگوێی کەسی بێگانە و جگە لەوەی بەنازەوە رێ ئــەبرێت، کەگەرەکییــەتی گــە نجێك لەخشتەبەرێت و هەڵیبفرێوێنێت، بەبۆن و خۆنمایشکردن و جەستە رووتیەکەی بۆت دەردەکەوێت کە ئەم ئافرەتــە بایی چــەندێکە و مەبەســت و مــەرامی چــییە و بۆچــی وادەکــات؟ .... تۆدەچــیتە بــازاڕ شــەرم دەتگرێــت بــەلای ئافرەتێکەوەگوزەربکەیت و سەرهەڵبڕیت کە چاوێکی قایم وبــێ شــەرمانەی هەیــە و شــان لەشــانت ئــەدات، بۆیــە پێویستە خوشکان و دایکان ئاگاداری ئەو دیاردە و گوناهەبن و مناڵەکانیان و کچەکانیان ئامۆژگاری بکەن کەنزیکی ئەم جۆرە گوناهانە نەکەون کەسەرەتاییکن بۆ بەرپابوونی تاوان و گوناهو خراپەکاری و فەسادی.

کچێکیان لەحەزرەتی موسا نزیك ئەبێتەوە و پێی دەڵێت :باوکم بەدوای تۆی ناردووە و دەبێت لەگەڵمان بێیــت بــۆ ماڵەوە، هێشتا حەزرەتی موسا نەبووە بە پێغەمبەر دەڵێ : باشە، کچەکان پێشی ئەکەون و حەزرەتی موساش دەڵێ : بوەستە من خۆم پێشتان ئەکەوم بەبەرد ئاگادارم بکەنەوە، ئەگەر گەرەکتان لای راست بێت بــەردێك ئاراســتەی لای راستم بکەن، ئەگەرلای چە پیش رێگاکەتان بوو بەهەمان شێوە، سەیری ئــەم رەوشــتە بــەرز و پــیرۆزەی حــەزرەتی موسابکەن و بزانن چەندە پەروەردەیەکی جوان و ئیماندارانەی هەیە و نایــەوێت بەدوایانــە بــڕوات و لە پێــشیان ئەڕوات.

بەلام لەم چەرخ ورۆژگارەی ئەمرۆدا خەڵکان تێکەلاوی کچ و کوران بەرەوادەزانن و بەلایانەوە ئاســاییە بەیەکــەوە گەشت بکەن، یاخود گە نجی واهەیە هەفتانە پارەیەکی ئێجگار زۆر بۆمۆبایلەکەی خەرج کــردووە تــەنها بۆئــەوەی رێگالەبەردەمی ئاسان بێت بۆ دڵداری لەگەڵ ئەو کچەی کە عەشقی بووە !!!..بەلام ئێستاکە ئــەم جــۆرە دیاردانــە لەزۆری و برەو دان و باخچەی زۆر لەبەردەم کچان وکوران والآیە بۆ مەوعیدەکانیان، باوکیش لەئاست ئەو کارانــەی کوڕ و کچەکانی بێدەنگە و هەڵوێستێکی مەردانە نانوێنێت.ئەگەر ئافرەت حەیای نەما ئەوا کۆمــەڵگا ئــەڕووخێت و وێران دەبێت، سەیری ژیانی ئەوروپا بکە، کوا خێزان ، کوا عەشــیرەت، کــوا رێــز، کــوا ســۆز و میهرەبــانی، کــوا حەیا؟؟؟؟ هەرهەمووی گیرۆدەی دەستی ڕووخانی قیەم و ئەخلاقن و بەدەست بێ حەیایی ئافرەتان سەرگەردانن.

هەرلەمناڵییەوە پەنا دەبەنە بەر ڕووتکردنی منداڵەکانیان و بەگەورەییش بەهەمان شــێوە، ســەدان مەلەوانگــەی تێکەلاو لەولاتانی ئەوروپی هەن و هەزاران کوڕو کچ تێکەڵی یەکتری ئەکرێن، و پەرە بەرەللایی و سێکس و داوێــن پیسی ئەدەن کەبەوهۆیەوە کۆمەڵگاش دەڕووخێت، بۆیە پێویستە کوران چاو لە حەزرەتی موسابکەن و کچی خــەڵکی فریو نەدەن بە هە نجەتی هێنان پێیان رابووێرن و هەرچی قەدەغەیە و نادروستە ئە نجامی بدەن، هەزارەها کــچی خۆش باوەڕ گیرۆدەی دەستی کەسانی فریو خواردوو و ئارەزوو بازانن!!!..

بەلام حەزرەتی شوعەیب سەلامی خوای گەورەی لەســەربێت خــۆی بەرەوشــت و کردەوەکــانی دووکــچەکەی ئاگــادارە کەچەندە مەردانە و داوێن پاکانە و بەحەیاو ئەدەبانە مێگەلە مەرەکانیان بۆلەوەڕ دەنێرن و بۆیە ئامادەیە بەدوای ئەو کوڕە بێگانەیان دابنێرێت کەرووی لەشــارەکەیانی کــردووە، چــونکە دەزانێــت ئــەو کــوڕەش کەســێکی پــاك و لەخواترس و باوەڕدارە، لەرێگادا حەزرەتی موسا نزادەکات و لەخوا دەپاڕێتەوەو دەفەرموێت :ربِّي إني بمــا أنزلــت من خيرٍ فقير ... لەکاتی گەیشتنەوەیان بۆماڵەوە کچەکانی حەزرەتی شــوعەیب ئــەم نزایــەی موســا بــۆ حــەزرەتی شوعەیب دەگێڕنەوەو] إستأجره ان خير من استأجرت القوي الامين [کــچێکیان ئــەڵێت : باوکــە پاداشــتی بــدەوە،

چونكه شايەنی پاداشت و خەلاٌتە ....حەزرەتی شوعەيبیش لەمەبەستی كچەكەی ئەگات كە مەبەستيەتی ببێت بـە هاوسەری حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت، بەلاٌم بۆچی خاوەنی دوو ئاكاری جوانە ؟؟ چونكــــــە)قوی (و) امين (بەهێز و دەستپاكيی دوو سيفەتی گەورەن بۆ پياو، حەزرەتی موسا دەگاتە ماڵەكـەی حـەزرەتی شوعەيب و بەيەكەوە دادەنيشن و بەسەرهاتەكەی لەگـەڵ كۆشـكی فيرعـەون وتاگـەورەبوون و راكردنـی لەدەسـتی ستەمكارانی كۆشك بۆ حەزرەتی شوعەيب دەگێڕێتەوە و ئەويش رپێی دەفەرمووێت :مەترسە ئێـستا تـۆ لەشـوێنێكی ئەميندای، ئنجا حەزرەتی شوعەيب دێت بەخەياڵی كەبيكات بەزاوای خۆی، و پيیٚ فەرموو)إني اريدأن انكحك احدى إبنتي هـاتين(، حەزرەتی موساش رازی دەبێت و ئەو كچەيان هەڵئەبژێرێت كە بەدوايدا هـات و گەڕايـەوەو شـەرم گرتی، و پێيانووت :بەومەرجەی بۆ ماوەی هەشت ساڵ لەناوماندا بمێنەوە و ، ببەبەشوانی مێگەڵەكەمان، حەزرەتی موساش رازی دەبێت و بۆماوەی دەساڵ لايان دەمێنێتەوە و مناڵيان ئەبێت و لەشوانێتييەكەی بەردەوامە.

دوای دەساڵ حەزرەتی موسا بڕيارەكـەی خـۆی هێنايـەجیٚ و ڕووی كـردە حـەزرەتی شـوعەيبی خـەزوری كـەدەبێت بگەڕێمەوە ولاٌتەكەم كەميسرە، لێرەوە خواحافيزی لەحەزرەتی شوعەيب كرد و بەرەو ميسر دەكەوێتەڕیٚ، حـەزرەتی موسا لەگەڵ خێزان و مناڵەكانی دەكەونە ڕێگاشەويان بەسەرداديٚت كەش و هەوايەكی زۆر سارد و بارانـاوييە، و هيچ شتێكيان پێنييەلە ئاگرێك و چرايەك .لەدوورەوە ڕۆشناييەك دەبينێت] وَهَـلْ أَتَـاكَ حَـدِيثُ مُوسَـى (9) إِذْ رَأَى نَـارًا
فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى (10) فَلَمَّا أَتَاهَـا نُـودِيَ يَـا مُوسَـى
(11)إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى (12) وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَـا يُـوحَى (13) إِنَّنِـي أَنَـا
اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي (14) إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَـا لِتُجْـزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَـا تَـسْعَى
(15)فَلَا يَصُدَّنَّكَ عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدَى(16)
وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَا مُوسَى (17) قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا وَأَهُشُّ بِهَا عَلَى غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَآرِبُ أُخْرَى (18) قَالَ
أَلْقِهَا يَا مُوسَى (19) فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَـسْعَى (20) قَـالَ خُـذْهَا وَلَـا تَخَـفْ سَـنُعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْـأُولَى (21)
وَاضْمُمْ يَدَكَ إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ آيَةً أُخْـرَى (22) لِنُرِيَـكَ مِـنْ آيَاتِنَـا الْكُبْـرَى (23) اذْهَـبْ إِلَـى
فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى (24) قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي (25) وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي (26) وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِـسَانِي (27) يَفْقَهُـوا
قَوْلِي (28) وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي (29) هَارُونَ أَخِي (30) اشْـدُدْ بِـهِ أَزْرِي (31) وَأَشْـرِكْهُ فِـي أَمْـرِي (32) كَـيْ
نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا (33) وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا (34) إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا (35) قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَى (36) وَلَقَدْ مَنَنَّا
عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَى (37) إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَى أُمِّكَ مَا يُوحَى (38) أَنِ اقْذِفِيهِ فِي التَّـابُوتِ فَاقْذِفِيـهِ فِـي الْـيَمِّ فَلْيُلْقِـهِ الْـيَمُّ
بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِي وَعَدُوٌّ لَهُ وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَـى عَيْنِـي (39) إِذْ تَمْـشِي أُخْتُـكَ فَتَقُـولُ هَـلْ
أَدُلُّكُمْ عَلَى مَنْ يَكْفُلُهُ فَرَجَعْنَاكَ إِلَى أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَتَنَّاكَ فُتُونًا فَلَبِثْتَ
سِنِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَى قَدَرٍ يَا مُوسَى (40) وَاصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِي (41) اذْهَبْ أَنْتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي وَلَـا تَنِيَـا
فِي ذِكْرِي (42) اذْهَبَا إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى (43) فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى (44) قَالَـا رَبَّنَـا إِنَّنَـا
نَخَافُ أَنْ يَفْرُطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَى (45) قَالَ لَا تَخَافَا إِنَّنِي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَى (46) فَأْتِيَاهُ فَقُولَا إِنَّـا رَسُولَا رَبِّـكَ
فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا تُعَذِّبْهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى (47) إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا
أَنَّ الْعَذَابَ عَلَى مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى (48) قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يَا مُوسَى (49) قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَـدَى
(50)قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَى (51) قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى (52) الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى (53) كُلُوا وَارْعَوْا أَنْعَامَكُمْ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَى (54) مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْـرِجُكُمْ تَـارَةً أُخْـرَى (55) وَلَقَـدْ أَرَيْنَـاهُ

أَيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَى (56) قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَى (57) فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سُوًى (58) قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمُ الزِّينَةِ وَأَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ ضُحًى (59)]طه ..

بەماڵ و منداڵەکەی دەڵێت :ئێوە لێرەوە بمێنن من بۆ ئەم ئاگرە ئەچم، بەڵکو ئەم ئاگرە سوودێکی بۆئێمە هەبێت بۆگەرمکردنەوەی خۆمان و ڕۆشنایی ڕێگامان، حەزرەتی موسا بەرەو ڕۆشناییەکە کەوتە ڕێ کەلێی نزیک کەوتەوە بینی ئەوە ئاگر نییەو دارێکە نوری لێدەرئەچێ و ڕۆشنایی بەدەور و بەری ئەبەخشێت، حەزرەتی موسا سەری سوڕدەمێنێت و لەدارەکە دەچێتە پێشەوە و ڕاستەوخۆ خوای گەورە قسەی لەگەڵ دەکات بەبێ بوونی پەردەیەک لەنێوانیان و بەبێ ئەوەی حەزرەتی جبریلی بۆبنێرێت] نودي ياموسى اني انا ربك فاخلع نعليك[، پێی دەفەرمووێت :ئەی موسا من خودای تۆم و نەعلەکانی پێت دابکەنە،] إنك بالوادى المقدس گوى[، لێرەوە بزانە کەدەچیتە نزیک بەرماڵ یان بۆناو حەرەمی مزگەوت دەبێ نەعلە و پێڵاوەکانت دابکەنیت، پاشان پێی فەرموو] إني انا الله لااله الاالله فاعبدوني وأقم الصلاة لذكري.[

دواتر خوای گەورە باسی قیامەت بۆ حەزرەتی موسا دەکات کەهەموو کەسێك دەبێت لەوێ پاداشتەکەی وەربگرێت چ بەباشەیاخود بە خراپە کە بێگومان بەهەشت و دۆزەخە و چاوەڕێی باوەڕدار و بێباوەڕەکان دەکات، بەهەشت بۆ باوەڕداران و دۆزەخیش بۆ ستەمکاران وبێباوەڕان.

کەواتە گەنجەکان نەکەن لەئیمان و بڕواکەتان پەشیمان ببنەوەو وانەکەن دنیا هەڵتانبفرێوێنێ، بەڕاستی ئیمانەکەتان هەموو شتێکە و گوڵێکە و لەبەرۆك وناختانەوەیە و نورە ودەبێ لەدڵ و ڕۆحی خۆت خۆشەویستتربێت، ئایا پێچەوانەی بیروباوەڕی پاك و بێگەرد لەم دنیایەدا هەیە؟ نەخێر پێچەوانە و هاوشێوەی نییە و نابێت، ئایا کام لە فەرمانەکانی خوای گەورە زیانی بۆ مرۆڤەکان هەیە؟ وەئایا ئەم ئیسلامە جگە لەڕەحمەت و بەزەیی خاڵێك توندو تیژیی و توندڕەوی تێدایە؟ نەخێر ئەم ئایینە هەرڕەحمەتە و ئیسلامیش هەر ڕەحمەت و پێغەمبەر هەر ڕەحمەت و خوداش لەهەموو کەسێك بەزەیی تر و میهرەبان ترە.

ئەم ئایینەی ئێمە فیترەتێکی پاکە و موقەددەسە، تۆچەندە لەگەڵ دینداری ئاڵوودەبیت و چەندەی بچیتە ناو ئیمانەوە و ناخت پڕبێت لەئیمان ئەوسا حەساوە و بەختەوەرو دڵخۆش و سەرفرازیت، ئەوکاتەهەست دەکەیت کە باوەڕەکەت پتەوو جێگیرەو بۆخوایە وبەس، ئەگەر بەبەردەوامی لەگەڵ ئیمان و خواویستیدا تێکەڵ بیت ئنجا هەست دەکەیت تێکەڵی کەشێکی پڕ باوەڕو بەتین و پاك و بێگەردیت، ئەوسا بۆت دەردەکەوێت کەتۆ کەسێکی نەرم و نیان و لێبووردەییت و توندوتیژ نیت.

حەزرەتی موسا گۆچانێکی بەدەستەوەیە و خوا پێی فەرموو] وما بتلك يمينيك ياموسى [پێی دەفەرمووێ گۆچانەو مەڕو ئاژەڵەکانی پێ دەڵەوەڕێنم، خۆ خودا باش دەزانێ کە ئەمەی دەستی گۆچانە بەڵام گەرەکیەتی گەورەیی و باڵا دەستی خۆی بۆ حەزرەتی موسا بخاتە ڕوو، خوا فەرمانی پێکرد گۆچانەکە فڕێبدات، کە حەزرەتی موسا گۆچانەکەی فڕێدایە سەرزەوی بوو بەمارێکی گەورە، ئنجا خوای گەورە فەرمانی پێکردکە دەستەکانت بخەژێر باخەڵتەوەو بەفەرمانی خوای گەورە وەکو دارە درەوشاوەکەسەرتاپای لەشی دەبێت بەیەك پارچە نور و ڕووناکی، ئنجا خوا فەرمان بەحەزرەتی موسا دەکات کەبەو شێوەیەو بەو دوو ئایەتە دەبێ بۆلای فیرعەون بچێت، وەك زانایان دەگێڕنەوە حەزرەتی موسا ئەوەندە تام وچێژی لەووتوێژە لەگەڵ خوای گەورە وەرگرت تەمەنای کردووە، قسەکانی لەگەڵ خوادا کۆتایی نەیەت و درێژە بکێشێت، بەڕاستی بۆئێمەش وایە هەرچەندە خەریکی عیبادەت و شەونوێژو

خەڵوە بیت ئنجا هەست بەتام و چێژی باوەڕدەکەیت، لەکڕنووشو ڕکوعی زۆردا هەست بەتامەزرۆی ئیمان و لەزەتی ئیمان دەکەیت، لە نزاو پاڕانەوەی بەکووڵدا هەست ئەکەیت کەزیاتر لەخوا نزیك دەبیتەوەو دڵنیایت کە باوەڕەکەت تەواوو پوختە، چونکە زەلیلی و ملکەچ بوونی خۆت بۆخواکەت دووپات دەکەیتەوە کەداوای لێکردوویت، وەرەولەماوەی بیست و چوار کاتژمێری تەمەنتا بچۆرە خەڵوەت و زیکری خوای گەورە بکە و بپاڕێوە، لەقەرەباڵغی بازاڕ وەرە دەرەوە و ڕووبکەرە مزگەوتێك و بچۆرە کڕنووش بزانە چەندە دڵت فراوان دەبێت و خوداش لێت ڕازی ئەبێت و تۆی خۆش ئەوێت، چونکە خوای گەورە خۆی فەرموویەتی زیکرم بکە زیکرت دەکەم و لەیادت ناکەم و بەردەوام لەگەڵتدام.

لێرەوە دوای بڕیارەکەی خوای گەورە کەدەبێت بڕوات بۆلای فیرعەونی تاغوت و ستەمکار و لەوێوە و لەناو کۆشکەکەی بەرامبەر هەموو دارودەستەکەی بڕیارەکانی خوای گەورەی پێ ڕابگەیەنێت و چاونەترسانە لەگەڵی بکەوێتە گفتوگۆ، حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت نزا دەکات] رب اشرح لی صدری ویسر لی أمری وحلل عقده من لسانی یفقه قولی واجعل لی وزیرا من أهلی هارون اخی.[

حەزرەتی موسا نزای کردو ، داوای لەخوای گەورە کرد سنگی فراوان بکات ولەهەمان کاتیش هارونی برای لەگەڵ بێت و ببێتە هاوکاری، چونکە حەزرەتی موسا زمانی دەگیرابۆیە داوای) هارون(ی، کرد لەگەڵی بچێت چونکە زمانی لەو پاراوتر و ڕەوان تر بووەو بۆئەوەی لەکاروبارەکانیشی هاوبەش بێت و تا زیاتر زیکر و تەسبیحاتی خوای گەورەبکەن، خودای گەورەش نزاکەی قەبوڵ کرد و هارونی براشی کرد بە پێغەمبەر، ئەم نزایانەی حەزرەتی موسا بۆچ کاتێك باشە؟ بۆئەوکاتانە باشە تاوەکو زیاتر و زێتر لەسەر باوەڕەکەت گەرم و گوڕتر بیت و خەم لەنوێژەکان بخۆیت ولەکاتەکانی خۆیان بەئەنجامی بگەیەنیت، بۆ سووربوون لەسەر ڕۆژوو گرتنت و ئیستقامەتت، ئەگەر ئەو جۆرە نزایانە بکەیت و بڵێیت : رب اشرح لی صدری ... بڕوا بکە سنگت فراوان دەبێت و خوای گەورە هەموو کاروبارێکی بەردەمت بۆ ئاسان دەکات و دێتەجێ، کەواتە ئێمەش پێویستیمان بەو جۆرە نزایە هەیە و لەهەمان کاتیش پێویستیمان بە هاوکارێك هەیە تاوەکو دووچاری خراپەنەیەین و لەهەمان کاتیش ئەو هاوڕێ و برادەرە ببێتە چاوساغمان وچەوتییەکانمان بۆ ڕاست بکاتەوە، تۆ هاوڕێی وا پەیدا بکە کەبتوانی خوشکەکەی خۆتی پێ بدەیت و لەهەمان کاتیش کچەکەی خۆتی بدەیتێ و ئاگاداری منداڵەکەشت بە کەهاتووچۆی چ برادەرێکی دەکات، چونکە تۆ لەپاشەڕۆژی کوڕو کچەکەت بەرپرسیاریت و لێپرسینەوەت لەگەڵ دەکرێت.

حەزرەتی موسا بەکۆمەڵێك پرۆژەوەبەرەو وڵاتی جارانی دەکەوێتە ڕێ، یەکێك لەوپرۆژانەی ئەوەیە کەدەبێت داوالەفیرعەون بکات کە بەنی ئیسرائیلیەکانی بداتە دەست و لەژێر دەستەیی و کۆیلایەتی ڕزگاریان بێت، بێگومان فیرعەون ئەمەی لاقەبوڵ نییەچونکە کە ئەگەر ئەوکارە بکات ئەی کێ خزمەتکاری بۆ بکات و ببێت بەژێردەستەی خۆی و کارگێڕانی کۆشکەکەی، و میسرییەکانیش وەکو بەنی ئیسرائیل خاوەنی ئەو تواناو وزەیە نین خزمەتگوزاری فیرعەونی ستەمکاربن، موسا بەخودای فەرموو خوایە من دەترسم، خوای گەورەش پێی فەرمووەمەترسە من خۆم دەتانبینم و دەبیستم] إنی معکما اسمع وأری[، کەواتە ئەمە مزگێنی خوای گەوریە بۆهەموو بەندەیەکی ئیماندار کەمەترسن و خوای گەورە خۆی لەگەڵتانە و بینەر و بیسەری هەمووشتێکە کەڕوودەدات .

حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت دەگاتەوە میسر ویەکەمجار لادەداتە ماڵەکەی خۆیان و بەدایك وخوشك و براکانی شاد دەبێتەوە و بەسەرهاتەکانی بۆهارونی برای دەگێڕێتەوەوکەبەفەرمانی خوای گەورە تۆ بووی بە پێغەمبەر و دەبێت بەیەکەوە ئەو بڕیارەی خوای گەورە بەجێ بگەیەنین، پاشان خۆی و حەزرەتی هارونی برای

بەرەو کۆشکی فیرعەونی ستەمکار دەکەونەڕێ پاسەوانانی بەردەرگای کۆشـك لێـی دەپرسـن تـۆکێ و بـۆ لای کـوێ ئەچیت؟ حەزرەتی موساش ئەفەرمووێت من نێردراوم و بۆلای فیرعەون ئەچم.

که دەچێتە ژووری کۆشکەکەوە دەبینێ فیرعەون لەسەر تەختەکەی خۆی دانیـشتووە و کەچـاوی بەحـەزرەتی موسـا دەکەوێت دەیناسێتەوەو پرسیاری لێدەکات ئایا تۆ ئەوکەسە نیت کەلەماڵ و کۆشکەکەی مندا گەورە بووی و پەروەردە بوویت ؟ حەزرەتی موسا دەفەرمووێت بەڵێ من ئەو کەسم .. لێی دەپرسێت تۆ هەر ئەوکەسەنیت کە پیاوەکەت کوشت و لەولاتی ئێمە ڕاتکرد و ڕۆیشتیت؟ حەزرەتی موسا دەفـەرمووێت مـن هـەر ئەوکەسـەم کەلەدەسـت ئێـوە ڕامکـردو مەبەستم کوشتنی کەسەکەنەبووەبەلام ڕوویـدا کەڕۆیـشتم ئێـستاکە بەکۆمـەڵێك زانـستەوە و بەپێغەمبەرایـەتی هاتوومەتەوە ئێرە وخودا منی ناردۆتەوەلای تۆ، لەوکاتەدا حەزرەتی موسـا بـەزمانێکی زۆرپـاراوو ڕەوان لەگـەڵی دەکەوێتە گفتوگۆ و تەنانەت فیرعەون سەری سوڕدەمێنێت و پێی دەڵێت : تۆ جاران کـەلای ئێمـەبوویت زمانەکـەت بەوشێوەیە نەبوو ولەقسەکردن زمانت دەگیرا؟؟....!!!

ئنجا حەزرەتی موسا بەبێ ئەوەی بترسێت و باکی لەدەسەلاتی فیرعەون هـەبێت، ڕووله‌فیرعـەون دەکـات کەمنـەت نەکەیت بەسەرمەوە و نەڵێیت من تۆم بەخێو کردووە و گۆشم کـردووی، چـونکە دایکـم منـی بـەخێوکردووە و پێـی گەیاندووم، و پاشان تاکەی بەنی ئیسرائیل دەکەیت بەکۆیلە و بەندە کەخۆشت وەکو ئەوان بەندەیت؟ فیرعـەونیش دەیەوێت فراوانی بەگفتوگۆکە بدات و پرسیارلەحەزرەتی موسا دەکات کە ئەو خوایەی تۆ کێیە کەناوی دەهێنیـت و چونکە جگەلەمن خوای ترنییە ...حەزرەتی موساش پێی دەڵێت : خودای من ئەوخودایەیە کـە ئاسمانـەکان و زەوی دروست کردووە وهەموونیعمەتێکی پێداوین، فیرعەونیش ڕوو لەدارو دەستەکەی دەکات وپێیان دەڵێت خۆئەم پیـاوە بەتەواوەتی شێت بووە و گۆڕاوە و گومڕابووە، بۆ بێجگە لەمن خودایەکی تر هەیە.... ؟؟؟؟!!!!

ئنجا جارێکی تر ڕوو لەداورودەستەکەی دەکات و پێیان دەڵێ) انا ربکم الاعلی(، ئنجا دەکەوێتە بەر تانە و تەشەر و هەڕەشەکردن لە حەزرەتی موساو پێی دەڵێت : تۆ گومڕابووی و دەبێ بتکوژم، پاشان حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت بەبێ ئەوەی باکی لەفیرعەونی ستەمکار هەبێت و ترسێکی بەدڵدا بێت، پێی دەفـەرمووێت مـن کۆمەڵێك بەڵگە و ئایاتت لەبارەی خودای گەورە بۆ دەهێنمەوە ئایا ئامادەی واز لەبانگەشەکەت بهێنیت کە دەڵێـی من خوای هەرە گەورەی ئێوەم، وەئایا ئامادەی باوەڕم پێ بهێنیت و دەسبەرداری ستەمەکانت بیت ؟

فیرعەونیش بەحەزرەتی موسا دەڵێت : ئایا شتێکی ڕوون و دیارت لەلایەتـاوەکو ئێمەش بـاوەڕت پـێ بهێـنین و بـەو هۆیەشەوە خوداکەت بناسین؟ حەزرەتی موساش دەفەرمووێت : بەڵێ شتی زۆرم لەلایە، فیرعـەونیش پێـی دەڵێـت : دەکەواتە باببینین بزانین ئەوشتانە چین ؟ حەزرەتی موساش گۆچانەکەی دەستی فڕێدەداتە سەرزەوی و بەفەرمانی خوای گەورە دەبێتە مارێکی زۆر گەورە، و لەهەمان کاتیش نور و ڕۆشناییەك سـەرتـاپای کۆشـکی فیرعـەون ڕۆشـن دەکات و شەبەق دەداتەوە، پاشان فیرعەون دەڵێت : ئەی موسا گەرەکتە بەو سیحرو جادووەت ئێمە لـەزەوی خۆمـان دەرکەیتە دەرەوە؟ سەیری مێشك و عەقڵی ئەم ستەمکارەبکە هێشتا بـاوەڕ بەم موعجیزەیـە ناهێنێـت و بـەجادوو و سیحربازی ناودەبات، حەزرەتی موسا بۆئەوەنەهاتووە کە فیرعەونی ستەمکار باوەڕی پێ بهێنێت بـەڵکو بـۆ ئـەوە هاتووە بەنی ئیسرائیل لەژێر چنگی ئەو زاڵمە ڕزگاربکات.

پێشتریش لەوکاتەی کەحەزرەتی موسا مەدیەنی جێهێشت و بەرەو وڵاتەکەی دەگەڕایەوە ولـەنزیك دارە نورینەکـە خوای گەورە قسەی لەگەڵ حەزرەتی موسا کرد، ئامۆژگاری حەزرەتی موسای کـردو پێـی فـەرموو کـە چـوویتە لای فیرعەون ئارامگر ونەرم ونیان بەو هەڵمەچۆو تووڕەبوون نەتگـــــــرێت] فاذهبا الی فرعون فقولاله قـولا لینـا

[، ئامۆژگاری دەکات هەڵمەشاخێ و پەنا نەبەیتە بەر تووڕەبوونێکی لەرابەدەر.

پاشان فیرعەون بەحەزرەتی موسا دەڵێت : دەبێت من هەموو ساحیرێك کۆبکەمەوە و سیحرەکانیشیان لەهی تۆ بەهێزتر و سەرنج راکێشتر بێت، حەزرەتی موساش ئەمە بەدەرفەت دەزانێ و لای ڕوون و ئاشکرایە کە خەڵکان بەچاوی خۆیانەوە دەتوانن ڕاستی و درۆببین و لەیەکیان جیابکەنەوە، بۆیە فیرعەون وادەیەك بۆ ئەو ڕۆژە دیاری دەکات کە) یوم الزینة (ی پێدەڵێن و لەوڕۆژە هەمووخەڵکان دێنە گۆڕەپانێکەوە و کۆدەبنەوە، فیرعەون خۆی ئامادەی گۆڕەپانەکە ئەبێت و بەیانیەکی زووە و هەمووخەڵکان دێنە دەوری گۆڕەپانەکە، فیرعەون چل ساحیری زۆربەهێز دەهێنێت کەهەرلەکۆشکەکەی فیرعەون پەروەردەببوون، هەندێك کەسدەڵێن ژمارەی ساحیرەکانی سەردەمی فیرعەون چوار هەزارساحیر بووینە بەلاّم ڕاستیەکەی چل ساحیری زۆر بەهێز بووینە .قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمُ الزِّينَةِ وَأَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ ضُحًى (59) فَتَوَلَّى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى (60) قَالَ لَهُمْ مُوسَى وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَيُسْحِتَكُمْ بِعَذَابٍ وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرَى (61) فَتَنَازَعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ وَأَسَرُّوا النَّجْوَى (62) قَالُوا إِنْ هَذَانِ لَسَاحِرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ يُخْرِجَاكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثْلَى (63) فَأَجْمِعُوا كَيْدَكُمْ ثُمَّ ائْتُوا صَفًّا وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلَى (64) قَالُوا يَا مُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى (65) قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى (66) فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى (67) قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى (68)وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى (69) فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَى (70) قَالَ آمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمْ فِي جُذُوعِ النَّخْلِ وَلَتَعْلَمُنَّ أَيُّنَا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَى (71) قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَى مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا (72) طه..

جادووگەرەکان لەنێوانی خۆیان کەوتنە قسە و چپەچپکردن بە گوێچکەی یەکتردا، و بەیەکتری ئەڵێن ئەم پیاوە بانگەشەی پێغەمبەرایەتی ئەکات و ئەی ئەگەر شتەکانی راست بوون ئێمەچی بکەین؟ خۆیان بەیەکتری دەڵێن سیحر تەمەن و ماوەی کورتە و باسەیری هەقیقەت و راستییەکان بکەین و بزانین ئەم پیاوە چی پێیە کەبانگەشەی پێغەمبەرایەتی و یەکتاپەرستی ئەکات، بەرلەدەستپێکی سیحرەکانیان دەچنە نزیك فیرعەونەوە و پێی دەڵێن ئەگەر ئێمە براوەبووین خەلاّت و پلەوپایەی ئێمە لەلای تۆ چییە؟ فیرعەونیش پێیان دەڵێت) إنّكم لمن المقربين (واتە ئێوەدەبن بەنزیکترین کەسی من هەرلەدەسەلاّت تا بنەماڵەکەم.

لەم ڕۆژگارەش هەروایە پیاوی واهەیە هەموو شتێك دەکات تەنها بۆئەوەی لە دەسەلاّت و دەسەلاّتداران وکاربەدەستانی رۆژگارزیك بێتەوە، ئامادەیە ملی باوەڕدارێك بشکێنێت و مافەکەی زەوت بکات تەنها بۆئەوەی کاربەدەستەکە دەستخۆشی لێبکات و لەخۆی نزیك بکاتەوە، تەنانەت کەسی واهەبووە ئافرەتەکەی خۆی رازاندۆتەوە و بردوویەتی بۆلای کاربەدەستێك یاخود ئافرەتی داوێن پیسی بۆئەهێنێت و شەرەف و کەرامەتی خۆی ئەدۆڕێنێت تەنها بۆئەوەی پشکێکی لەو دەسەلاّتە بەرکەوێت و ببێت بە بەرپرس.

ئەمە دەردو عیللەتێکی هەموو سەردەم و چەرخێکە تەنها بۆئەوەی پلە وپایەیەکی دەست بکەوێت تاوەکو لەدنیا پێی بژێیت و شانازی پێوە بکات، بەلاّم سەرەنجام مردن یەخەی ئەگرێت و گەڕانەوەش هەر بۆلای خوای گەورە و بالاّدەستە، حەزرەتی موسا بەساحیرەکانی فەرموو من دەستپێشخەری بکەم یاخود ئێوە ؟ وتیان : ئێمە دەست

پێدەکەین، هەر چل جادووگەرەکە گوریسەکەی دەستیان هەڵدایە سەرزەوی و راستەوخۆبووبەمار!!!!!..

حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت شتی لەو شێوەیەی نەبینیوە وسەرسامی دەیگرێت و دەترسێت] أوجس في نفسه خيفة موسى.... [

سەرۆکەکانی دنیاش لەرابردوو و لەئێستا زۆربەیان جادووگەرییان هەیە و پشتیان پێدەبەستن و لەکورسی و دەسەڵاتەکانیان دەترسن لێیان داگیربکرێت، ئەوەتا مۆسۆلینی ئیتالیا و هیتلەری ئەلمانیا و ستالینی روسیا و سەدامی رژێمی بەعس و چەندان سەرۆکی تری دنیا، بۆنموونە لەسەردەمی حوکمڕانی خۆیدا سەدام جادووگەری تایبەتی خۆی هەبوو ، لێرەوە کە حەزرەتی موسا ترس دایگرت خوای گەورە پێی فەرموو مەترسە) قلنا لاتخف إنّك انت الاعلى (هەروەها پێی فەرموو) وألقى ما فى يمينيك تلقفوا ما صنعوا انّما صنعوا كيد ساحرٍ ولايفلحوا الساحر حيپ اتى(، پاشان خودای گەورە پێی فەرمووگۆچانەکەی دەستە ڕاسستت فڕێدەرە سەر زەوی و دەبێت بەمارێکی گەورە و سەرجەم مارەکانی جادووگەرەکان دەخوات و قووتیان ئەدات، فڕێیدایە سەرزەوی و بڕیارەکەی خوای گەورە هاتە جێ.

لێرەوە هەق و راستی دەرکەوت، ناهەقی و جادوو و سیحر هەردەبێ سەری شۆڕبێت لەبەرامبەر بڕیاری خوای گەورە، جێی خۆیەتی ئەوەی لەبواری پزشکیدا کاردەکات بەرلەهەموو کەسێکی تر کڕنووش بۆ گەورەیی و خاوەن دەسەڵاتدارێتی خوا ببات و تەسبیحاتی بکات کە جگە لەخوای گەورە کەسێکی تر ئەوتوانایەی هەیە بتوانێت شێوە و رووخسار و لەشی مرۆڤ بەو شێوە رێك و پێکە دروست بکات ؟ ئایا ساحیرەکان وفیرعەون لەتوانایاینداهەبوو مرۆڤێك دروست بکەن و گیانی پێببەخشن ؟ هەروەها ئەوەی پسپۆڕی بواری بۆشایی ئاسمانە ئەرکی سەرشانیەتی بەرلەهەموو کەسێك زووتر شایەتمان بێنێت و بیر لە گەورەیی خوا بکاتەوەکەچۆن ئەم هەموو ئاسمان و ئەستێرە و خۆر و مانگی لەئسمانەکان ڕاگرتووە و لەهەمان کاتیش رووناکی و گەرمایی بەزەوی دەبەخشن، ساحیرەکانی فیرعەونیش زانیان کە ئەمەی موسا کردی هەقیقەتێك بوو و جادوونەبوو یەکسەر چوونە کڕنووش) والقى السحرة ساجدين (جگەلەمەش وتیان : باوەڕمان بەخوای موساو هارون هێنا.

ئەم چل جادووگەرەی فیرعەون ڕۆژێك لەڕۆژان گوێیان لە ئامۆژگاری وبانگەوازێکی حەزرەتی موسا نەبوو، خۆ ئەوان هەر خەریکی جادووگەری بوون وتەنانەت ئیمانیان بە خودای گەورە نەبوو، لەم سەردەمەش هەزارانی وەکو ئەو جادووگەرانەی سەردەمی فیرعەون گیرۆدەی دەستی تاوان و گوناهن و تەنانەت خودای گەورە دەناسێت بەڵام ئامادەنییە ڕۆژی تەنها پێنج جار سەری بۆ خوا کەچ بکات و بڵێت) سبحان ربى الاعلى وبحمدە (تەمەنی گەیشتۆتە چل ساڵان مێشکی پڕە لەزانست و زانیاریی لەسەر ئیسلام و خواو پێغەمبەر بەڵام ڕۆژێك لە ڕۆژان سەری نەخستۆتە سەر زەوی و تەسبیحاتی خوای خۆی بکات !!!... چل جادووگەرەکەی فیرعەون هەقیقەتەکەیان بەچاوی خۆیان بینی و چوونە کڕنووش و ئیمانیان هێنا و فیرعەون دڵە خووڕپە ڕووی تێکر د و هاتە هەژین و پرسیاری لەخۆی دەکرد و دەیووت : ئەم هەموو خەڵکەم بۆچی کۆکردەوە و چی ڕوویدا ؟؟!!!

فیرعەونی ستەمکار شەرمەزاری رووی تێکرد و بە جادووگەرەکانی وت : بەر لەوەی مۆڵەت لەمن وەربگرن و باوەڕتان بەموسا هێنا دەبێ گەورەترین و سەختترین پاداشت لەمن وەربگرن، سەیری هەڵوێستی ئەو زاڵمە بکە، ئەمجارە فیرعەون چی بەجادووگەرەکان دەڵێت ؟ پێی وتن :بزانە گەورەترین جادوو لەموساوە فێربوون !!!سەیری تۆمەت و بوختانی ئەوستەمکارەبکە، کەس هەیە نەزانێت کەخوا هەقە و پێغەمبەرەکان هەقن و قورئانیش هەروا؟ ئەی بۆچی ئێمە لەو هەقیقەتانە ڕابکەین و وێڵی ڕێگای شەیتان بین ؟ بۆ خوشکانمان بەگوێی فەرمایشتەکانی خوای گەورە و

پێغەمبەرەکەی ناکەن؟ ئەی بۆ ئەم هەموو غەش و خیانەتە لەبازاڕەکان وفەرمانگەکان دەکرێت ؟ ئەی بۆ گەنجەکان دوای چاولێکەرییەکانی ولآتانی رۆژاوا کەوتوون و چاویان لەخراپە و تاوان و گوناهە و رۆژێک لەرۆژان بیر لە ئاخیرەتیان ناکەنەوە؟ ئەی گەنجەکانن باش بزانن کە هەقیقەت و ڕاستی تەنها لەئیسلامەوەیەو هیچ ئایینێک بەقەد ئیسلام کراوە و ڕوون نییە، ئایینەکانی تر هەمووی شاراوەن و دەستکاری کراون، جگە لە قەشە و حاخامەکانیان نەبێت کەسانی خوار خۆیان هەقیقەتەکان نازانن، چونکە هەمووی شاراوەن و ئایینەکەیان دەستکاری کراوە و بەتاڵن و بەهیچ شێوەیەك لەلای خوای گەورە قەبووڵ نین جگە لەئایینی ئیسلامیی پیرۆز نەبێت) سەیری بکەقورئانی پیرۆز و فقە و فەرموودەکانی پێغەمبەر لەهەموو ماڵ و لەهەمووشوێنێك هەیە و ئاشکران و شاراوە نین و هەمووکەسێك بەگوێرەی خۆی شتێکی لێ ئەزانێت.(

ئنجا فیرعەون بە جادووگەرە باوەڕ هێنەرەکانی ووت : دەست و قاچتان ئەبڕم و بەزیندوویی بەدارخورما هەڵتان ئەواسم و تاوەکو هەناسە لەگیانتان نامێنێت و بە ئازارەوە ئەمرن، بەڵام ئایا جادووگەرەکان پەشیمانی ڕووی تێکردن و لەسزاکە ترسان؟ نەخێر .... تەنانەت زۆر بێباکانە و چاونەترسانە سووکایەتیان بەفیرعەون کرد و لەبەرچاوی هەموو ئامادەبووانی گۆڕەپان و نمایشەکە وتیان : تۆ دەسەڵاتت بەسەر ئێمەوە نییە و دەسەڵات و کاربەدەستییەکەت کاتییەو چی لەدەستت دێت بیکە و باکت لەهیچ شتێك نەبێت، سەیری ئەم باوەڕە بەتینەی جادووگەرە باوەڕدارەکان بکە کە لەحزەیەکی زۆر کەمە لەو مەیدانەدا باوەڕیان بەحەزرەتی موساو خوای گەورە هێناوە و هیچ حسابێك بۆ فیرعەونی ستەمکار ناکەن.

جادووگەرەکان بە فیرعەون دەڵێن تۆ دەسەڵاتت بەسەر ئەم دنیایەدانییە و بۆماوەیەکی کاتیی حوکم دەکەیت و دنیاش تاسەر بۆتۆنییە و جێی دەهێڵیت، کاربەدەست و گەنجی واهەیە لەم رۆژگارە دەسبەرداری دنیا نابێت و پێی حەیف و مخابنە دەست لە گوناهو تاوان هەڵبگرێت، چونکە ئەوەندە ڕووی لەدنیا کردووەهەمووخۆشی وناڕەحەتیەکانی بەهەشت و دۆزەخی نەبڕاوەی بیرچۆتەوە، دەڵێ ئەترسم سەروەت و سامانی دنیام لەدەست بچێت بۆچی پەنا نەبەمە بەر زینا و ڕابوواردن و مەی خواردنەوە؟ ئامادەیە قیامەتەکەی لەدەست بدات، گەنجەکان وەرن و چاو لەباوەڕی ئەو چل جادووگەرە بکەن و ئیمانتان کامڵ بکەن و بگەڕێنەوە بۆلای خوای گەورە، هەموو ماڵ وسەروەت و سامان و خێزان و ژن و منداڵ و دایك و باوکت بکە بە قوربانی کەسێك) الّذي لا يغفل و لاينام(، بیکە بە قوربانی ڕێی ئەو کەسەی هیدایەتی بە جادووگەرەکان بەخشی و پشتی فیرعەونیش ئەشکێنێ و لەناوی ئەبات، ئەو چل جادووگەرەی باوەڕیان بەحەزرەتی موساو خوای حەزرەتی موسا هێنا باکیان نەبوو لەوەی کەفیرعەون دەست و قاچیان ببڕێت، و بەدارخورما هەڵیان بواسێت گەنجی ئەمڕۆ دەبێت ئیمانی وەکو ئەوانە بێت و لەهیچ شتێك نەترسێت چونکە بەبەردەوام خوای گەورە لەگەڵ بەندەکانییەتی و لەژێر چاودێری خوای گەورەدان و خۆیشی بیسەر و بینەرە بەسەر هەموو شتێك کە ڕوودەدات.

لێرەوە دووشت ڕوویدا، باوەڕی ئاسیای خێزانی فیرعەون وەکو خۆی بەنهێنی مایەوە، جگە لە ئاسیاش ژنێك لە ماڵەکەی فیرعەون وەکو ئارایشت سازێك کاری دەکرد .ئەوەتارۆژێکیان قژی کچەکەی فیرعەون دادەهێنێت و شانەکە لەدەستی بەردەبێتەوە و هەڵیدەگرێتەوە و دەڵێت یا الله ... کچەکەش دەڵێ مەبەستت لە و خوایە کێیە ؟ ئایا باوکمە ؟ دەڵێ نەخێر ... خودای من و تۆ و خوای باوکیشتە .کچەکەش دەچێتەلای فیرعەونی باوکی و بەسەرهاتەکە دەگێڕێتەوە و فیرعەون فەرمان دەردەکات ژنەکە بهێننە لای، کاتێك دەیهێننەلای فیرعەون پێی دەڵێت : زوو پەشیمان بەوە و تەنها باوەڕ بەمن بهێنە، ئەو ئافرەتەپاکەش باکی لەهیچ نییە و پێی دەڵێت جگە لەخوای گەورە

باوەڕ بەکەسی تر ناهێنم و هەرئەو خوای من و تۆ و خوای هەموو کەسێکیشە، سەیری باوەڕو چاونەترسیی ئەم ئافرەتە خۆڕاگر و خاوەن غیرەتەبکە، خۆزگە خوشکانمان لەم ڕۆژگارەی ئەمڕۆ وەکو ئەو لەسەر باوەڕەکەیان سوورتر و مکوڕ تر دەبوون.

بۆئەوەی ئافرەتەکەی کۆشك لەباوەڕەکەی پەشیمان بێتەوە فیرعەون بڕیاردەردەکات کە مەنجەڵێکی پڕ لەمسی تواوە یاخود پڕلەزەیتی کولاّوی بۆبهێنن، کاتێك دەیهێننە بەردەمی بە ئافرەتەکە دەڵێت : گەر پەشیمان نەبیتەوە کورەگەورەکەت دەخەمە ناوئەو مەنجەڵەوە و دەیتوێنمەوە، بەلاّم خۆڕاگری ئەم ئافرەتە لەباوەڕو خۆڕاگری عەمماری هاوەڵی پێغەمبەری پێشەوا بەهێزتر و پتەو ترە، کاتێك کەعەممار باوك و دایکی شەهید دەکرێت و لەترسی کوشتنی دایك وباوکی ناوی خوای کافرەکان دەهێنێت، بەلاّم ئەو ژنەی کۆشکەکەی فیرعەون وانییەو هەرچەندەی حەزرەتی موسای نەبینیوە و قسەی لەگەڵ نەکردووە رازی نابێت باوەڕەکەی لەدەست بدات و ئامادەش نییە پەشیمان بێتەوە!!!!...

بەلاّم ئایاکام ئافرەتی ئەم سەردەمە وەکو ئەو ئافرەتەباوەڕدارەکەی ناوکۆشکی فیرعەون بەوشێوەیە بەجەرگە و بۆلەدەستنەدانی ئیمانەکەی ئامادەیە تەنانەت کوڕەکەی لەناومەنجەڵێکی پڕ لە زەیت و مسی کولاّوەوە، بەزیندوویی بسووتێنرێت ؟

کوڕی گەورەی ئەخەنە ناو مەنجەڵەکەوە و بلّق ئەدات و ئێسقانەکانی ئەکەونە سەر لێواری مەنجەڵەکەوە، بەلاّم ئەو هەر ئامادەنییە دەسبەرداری ئیمانە پتەوەکەی بێت وهەرچوار کوڕەکەی بەبەرچاوییەوە ئەخەنە ناومەنجەڵەکەوە و وەکو ئەوی تریان لێدێت کەبووبەئێسقان، هێشتا دایکیان بەسەبرەو ئامادەنییە مل بۆ داواکەی فیرعەون کەچ بکات، ئەم ئافرەتە خۆی و منالّە بچووکەکەی باوەشی ئەمێنن، دارو دەستەی فیرعەون منالّەکە لەباوەشیی ئەستێنن، دایکەکە نایدات و مندالّەکە لێرەوە دێتە گۆو دەڵێت : دایکەقەیناکا ئینشائەللاّ لەبەهەشتدا بەیەك دەگەین !!!!... منالّەکەش ئەخەنە ناو مەنجەڵەکەوە، ئنجا فیرعەون دەڵێت : هێشتا کات ماوە گەربێتوو دان بە خودایەتی مندا بنێیت ئەوا ناتخەمەناومەنجەڵەکەوەو ناتسوتێنم، ئافرەتەکەش چۆن شتی وا قەبوڵ دەکات و لەولایشەوە چوار منالّەکەی لەدەستداوە و بەبەرچاوی خۆیەوە خرانە ناومەنجەڵە ئاگرینەکەوە .ژنەکە هەر ڕازی نابێت و بەفیرعەون دەڵێت : تەنها یەك داوام هەیە ئێسقانەکانی من و کوڕەکانم کۆبکەرەوە و لەیەك شوێن بمانێژە، ژنەکەش هەڵئەدەنە ناومەنجەڵەکە وەکو ئەوان ئەبێت بەئێسقان....

فیرعەون داواکەی بەجێدەهێنێت و هەمووئێسقانەکان لەنێوان مەککە وفەلەستین دەنێژرێن، ئەوەتا لەشەوی ئیسراو میعراجدا کاتێ پێغەمبەر لەگەڵ حەزرەتی جبریلدا بەرەو ئاسمانەکان دەکەوێتە ڕێ ، لەو شوێنە بۆنێکی زۆر خۆش دەکات، و پرسیار لەحەزرەتی جبریل دەکات کە ئەم زەوییە چییە کە ئەو بۆنەی خۆشەی لێدێت ؟ حەزرەتی جبریلیش پێی دەفەرمووێ ئەوە ئەوشوێنەیە کەئێسقانەکانی ژنەکەو مندالّەکانی تێدا نێژراوە کەلەلایەن فیرعەونەوەخرانە مەنجەڵێکی گەورەی پڕ لەئاگر و سەرجەم چیرۆکەکە بۆ پێغەمبەری پێشەوا دەگێڕێتەوە بەڵکو بۆئێمەش بگێڕێتەوەتاوەکو باوەڕمان وەکو باوەڕی ئەو ئافرەتە وابێت.

ئاسیای خێزانی فیرعەون دیمەنی سووتانی ژنەکە و مندالّەکانی دەبینێت و ڕوو لەفیرعەونی مێردی دەکات ، ئیتر بەس نییە ئەوەتا موسا لەناو خەڵکدا ڕیسوای کردی و چل جادووگەرەکەش باوەڕیان هێناو وازیان لەتۆهێناو ئەو زوڵم ستەمەی تۆ تاکەی ؟

ئاسیاش کە بەنهێنی ئیمانداربوو ئیمانەکەی ئاشکرا کردو باوەڕەکەی خۆی دووپات کردەوە، لێرەوە فیرعەون زیاتر

تووڕەبوون دەیگرێت و دەست و قاچەکانی ئاسیای خێزانی دەبڕێت و هەتا دەمرێت بەو ئـازارەوە گیـانی دەردەچـێت بەڵام ئەم نزایانە دەکات و لەخوای گەورە دەپاڕێتەوە) ربی ابنی لی عندك بیتـا فی الجنـه (داوا دەکـات خـوای گەورە لەخۆی نزیك بکاتەوە و هەروەها لەبەهەشتیش خانووەکی پێبەخشێت، کەسێك خوای گەورەی خۆش بوویت و ئەوەی لەدنیا هەیەتی و دەیکات بەقوربانی خوای گەورە، ئاسیاش بەرلەبەهەشتی یان وبەرین داوای نزیك بوونەوە دەکات لەخوای گەورە!!!...

سەیری باوەڕو هێزی ئەو ئافرەتە بکەن چۆن ڕووبەڕووی مێردە ستەمکارەکەی دەبێتەوەو باوەڕەکەی ئاشکرا دەکات، هەربۆیە پێغەمبـــــەر ی ئازیزمان فەرموویەتی : باوەڕی ئەم سێ کەسە کامڵ و تەواوە کەئەوانیش ئاسیا و مەریم و فاتیمەن سەلامی خوایان لەسەربێت، ئەمانە ئافرەت بوون بەڵام چ ئافرەتێکی ئیماندار و پـاك و چـاونەترس و باکیان لەسزای ستەمکاران نەبووە و زۆر سووربووینە لەسەر باوەڕە پتەوەکەیان.

چەندە ژن هەیە بەدەست مێردەکانیان گیرۆدەن و ئەزیەت دەخۆن، بەڵام با سەبر بگرن و ئارامگربن چـونکە ئەگـەر مێردەکانیان ستەمیان لێبکەن ئەوا سـتەمەکانیان ناگاتـە سـتەمەکەی فیرعـەون، پێغەمبـەر دەفـەرمووێت خـوای گەورەلەبەهەشتدا کۆشکێکی وای بۆ ئاسیا ئامادەکردووە سەرتاپای تەڕە بەبۆنی خۆش و بـۆنێکی ئەوەنـدە خۆشـی هەیە سەرتاپای بەهەشتی گرتۆتەوە، ئەی دەبێت بۆنی ئێسقانەکانی ئەو ژنە و منداڵەکانی چ بۆنێك بێت کە خوای گەورە لەسەر زەویدا بۆنداری کردوون و پێغەمبەری ئازیزیش بۆنی کردووە!!..؟؟

ئەمجارەیان فیرعەون هەوڵی کوشتنی حـەزرەتی موسـا دەدات و دەڵێـت : دەبـێ کوشـتنی خـوای موسـاش نیـشانی هەمووڵایەکتان بدەم .

تادەهات بەنی ئیسرائیل زیـاتر و زێـتر بەدەسـتی فیرعـەون و داودەسـتەکەی دەچەوسـێنرانەوە و ئـازار دەدران و بەبەردەوام کاریان پێدەکرا و نەدەبوو پشووێك بدەن، بەنی ئیسرائیلیەکان بەردەوام گلەییەکانیان ئەهێنایـە لای حەزرەتی موسا و لەو میانەیەشدا حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسـەربێت داوای لێـدەکردن ئـارامگربن و خوای گەورە هەرسەریان دەکەوێنێت و سزاش بۆ فیرعەون دەنێرێت، دواتر خوای گـەورە حـەزرەتی موسـای ئاگـادار کردەوەکەبەنی ئیسرائیل کۆبکاتەوە و لەدەست فیرعـەونی سـتەمکار ڕابکـەن، ژمـارەی بـەنی ئیـسرائیلیش لـەو کاتــــــەدا (600,000) شەش سەد هەزار کەسە.

حەزرەتی موسا بەر لەوەی بەنی ئیسرائیل لـە ڕۆیـشتنەکە ئاگاداربکاتەوەپێـشتر دوعـای کـرد و لـەخوای گـەورە پاڕایەوە کەهەرچی سەروەت و سامان و موڵکی فیرعەون هەیە لەناوی ببات و نەیهێڵێت، سەرەنجام دوعاکەی گیرابوو هەرچی موڵك و سامانی فیرعەون و دارودەستەکەی بوو نەماو تەنانەت دراوەکانیان بوون بـە بـەرد !!!...هـەروەها حەزرەتی موسا لەخوا پاڕایەوە و فەرمووی خوایە وابکەی کەسێك لەگەلەکەی فیرعەون باوەڕ نەهێنێت تاوەکو سزای سەختی تۆئەبینێت، خوای گەورە ئەمەشی قەبوڵ کردو بۆماوەیەکی درێژ باران نەباری و ڕووباری نیل وشـك بـوو و ئاوی تیانەما، بەفەرمانی خوای گەورە تەنها ماڵی بەنی ئیـسرائیلیەکان بەبـەردەوام ئاویـان هـەبوو و وشـکایی ئەوانی نەگرتبوویەوە، دارو دەستەی فیرعەون بۆلای حەزرەتی موسا دەهاتن و داوایـان دەکـرد لـەم وشـکە سـاڵیە ڕزگاریان بکات و هاوکارییان بکات .حەزرەتی موسا دوعای دەکرد باران دەبـاری و ڕووبـاری نیـل پڕدەبۆوەلـەئاو، هەروەها بەروبووم و خۆراکیان وشك بووبوو)ونقص من الثمرات (لەماوەی ساڵێکدا هەر دارێك تەنها یەك هـەناری ئـەدا و دارخورمـاش بەهـەمان شێوە تـەنها دەنکێـك خورمـای ئـەگرت !!!!.. دیـسان دەهاتنـەوەلای حـەزرەتی موسابەهەمان شێوە دوعای دەکردتاوەکو میوە وبەروبوومیان بۆ ئەگەڕایەوە، بەڵام مخابن دوای بینینی ئـەو هـەموو

موعجیزاتە فیرعەونەکان هەرلەسەر کەللەڕەقیەکەی خۆیان نەدەهاتنە خوارەوە و باوەڕیان نەدەهێنا.

ئەمجارەیان خوای گەورەلافاوو وزریانێکی توندی بۆناردن، بەلاّم چ لافاوو زریانێك کەلافاوەکە دەگەیشتە کۆلاّنەکان تەنها ماڵی فیرعەونەکانی دەگرتەوە و نزیك ماڵی بەنی ئیسرائیلیەکان نەدەکەوتەوە !!!..دیسان چوونەوەلای موسا بەڵکو ئەمجارەش رزگارییان بێت و سەلامەت دەربچن، جارێکی تر لەخوای گەورە پاڕایەوە و لەم لافاوەش دەربازییان بوو کەسەرجەم ماڵەکانی گرتبوونەوە، ئەمجارەیان خوای گەورە سزای تری بۆناردن و کوللەیەکی ئێجگار زۆری نارده سەر بەرووبووم و کشتوکاڵەکانی فیرعەونەکان و هەرهەموویان لەناوبرد و خواردیان، هیچ سەوزایی و بەرهەمێکیان نەماو لەدەستیان چوو، ئەمانە هەرهەمووی ئایات و موعجیزاتی خوای گەورەبوون بۆئەوەی چیتر ڕوولەکوفر و شیرك نەکەن.

حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت نۆ بەڵگە و نیشانەی پیێ پیشاندان کەچی باوەڕیان نەهێنا، بەڵگەی ئەو گۆچانەی بوو بەمار و بەهۆیەوە جادووگەرەکان باوەڕیان هێنا، بەڵگەیەکی تری ئەوەبوو دەستەکانی بوون بەنور و هەموو دنیای رووناك کردەوە، لەگەڵ ئەو بەڵگانەی تر کەباسمان لێوەکرد وەکو سەرهەڵدانی لافاوو وشك بوونی رووباری نیل و چاك بوونەوەی کشتوکاڵ و گەڕانەوەی سەوزایی و بەرووبوومیان وەکو جاران و هەڵکردنی لافاو بۆناوماڵەکانیان و نەچوونەژوورەوەی ئاو بۆ ماڵی بەنی ئیسرائیلییەکان و چەندین نموونەی تر لەکاتی وشکەساڵی، خوای گەورە بەردەوامە لەناردنی سزاکانی بۆ فیرعەونەکان و ئەمجارەیان ئەسپێیەکی زۆر لەلەشیان بلاّو بۆوە، خەوو خۆراکیان نەما و بەدەست زۆری ئەسپێوە دەیانناڵاند کەسەرجەم ماڵەکانی فیرعەونەکانی گرتبۆوە، جارێکی تر هاتنەوە بۆلای حەزرەتی موسا و دوعای بۆکردن و ئەمجارەش رزگاریان بوو، هەر باوەڕیان نەهێنا جارێکی تر خوای گەورە سزای خۆی بەسەردابارادندن و بۆقێکی ئێجگار زۆر سەرتاپای ماڵەکانی فیرعەونەکانی گرتەوەو ڕێگاکانیان و شوێنی نووستنیان و خۆراك و جل و بەرگیان پڕبوون لەبۆق، ئەمانە چیرۆك نین و هەرهەمووی موعجیزات و سزای خوای گەورە بوون بۆئەوەی ئەو گەلە ستەمکارە دەسبەرداری تاوان و گوناهو کوفرەکانیان بن، سەیربکە بۆق ناچێتە ماڵی بەنی ئیسرائیلییەکان و دەچێتە ماڵی فیرعەونەکان، ئەوانی تریش هەروەها لافاوو کولله و وشکە ساڵی و بیێ ئاوی بەهەمان شێوەتەنها بۆ فیرعەونەکانە و خۆیان بەچاوی خۆیان ئەیبینن، هەمووکات خوای گەورە ئاگادارە بەکاروکردەوەی هەموو مرۆڤێك، ئەرز و ئاسمان لەژێر فەرمانیی خوای گەورە دایەوەکو باڵندەکان بوون بەسەربازی خواو ڕێگەیان لەفیلەکانی ئەبرەهە گرت و بەردبارنیان کردن.

فیرعەونی ستەمکارو دارو دەستەکەی هەربەردەوام بوون لەسەر تاوانەکانیان و باوەڕیان بەخوای گەورە وموعجیزاتەکانی حەزرەتی موسا نەدەهێنا، و لووت بەرزی یەخەی گرتبوون و دەسبەرداری نەدەبوون، تەنها لەکاتی هاتنی سزای خوای گەورە بۆ سەریان بەپەلە ڕوویان لەحەزرەتی موسا دەکرد کەشتێك بکات، خوداکەی سزاکەیان لەسەر هەڵبگرێت، ئەمجارەیان خوای گەورە دوا سزای بۆناردن بەلاّم لەهەموو سزاکان سەیر ترو ترسناکتر، خوێن بەسەریانەوە باری بۆنموونە :ماڵەکانیان پڕبوو لەخوێن قاپ و ئەوشت و مەکانەی پێیان دەخوارد و دەخواردەوە پڕببون لەخوێن!!!....

کانی و کانیاوەکانیان هەرخوێن بوو سەرتاپای ڕووباری نیلیش بوو بەخوێن، ئەوئاوەی فیرعەونەکان دەیانخواردەوە و بەکاریان دەهێنا هەرخوێن بوو بەلاّم هی بەنی ئیسرائیلیەکان پێچەوانەی ئەوان بوو و ئاوێکی ئاسایی بوو..

لەوەش سەیرتر و سەرسامترئەوەبوو کەئاولەدەستی بەنی ئیسرائیل بوو و فیرعەونەکان لێیان داوائەکردن و ئەوانیش پێیان ئەدان لەدەست فیرعەونەکان دەبوو بەخوێن!!!..

ئەگەر خوا گەرەکی بێت ئایینەکەی سەربخات هەموو سزا و موعجیزاتێك ئەنێرێت، بەلاَم نـابێ کەسـی بـاوەڕدار و بانگخواز دەستەودامێن دابنیشێت بەڵکو دەبێ وەکو موسا ئاسا لەجووڵەو بانگـەواز دابێـت و پـشوونەدات ئەوکاتـە باوەڕێکی تەواوو پتەوت هەیە، و دەبێ خەڵوە بکەیت و بەرەومالّی خوا بڕۆیت و بڵێیت) عجلت إليك ربي لترضى (دەبێ شەونخوونی بکەیت و ڕووبەڕووی فەساد و بەدڕەوشتی ببیتەوەو دەبێ لە مێشك ودڵتەوە بەرنامەیـەك هـەبێت کەبۆخوا تێدەکۆشم و ماندوو دەبم و بۆخواش هیدایەت بەم خەڵکە ئەبەخشم و لەدڵی خۆتـا دوعـا بکـە و بڵـێ : خودایە دەوڵەمەندم بکەیت بۆئەوەی بەو دەوڵەمەندییەوە هاوکاری بێنازان و بێ باوکان و هەژارونـەداران بکـەم، و پەیمان بێ پڕۆژەیەك دابمەزرێنم تەنها بۆگەنجان تاوەکو بتوانن ژن بهێنن و خێزان پێك بهێنن، لەدڵی خۆتـەوە بڕیاربدە گەرچوویتە کۆلێژ هۆشیاری بەهاوڕێکانم ببەخشم و ئامۆژگارییان بکەم بۆئەوەی ڕوولەوئایینـە بکـەن و نزیکی کاری ناشەرعیی و خراپە نەکەونەوە، و زۆرنزا بکە و بڵێ خوایە گەر ژنم هێنا ساڵحمان بکـەیت و وابکـەم منالّەکانم پەروەردەیەکی ئیسلامییان فێر بکەم و هەروەها فێری قورئانیان بکەم و لەئیسلام شارەزابن، دەزانی بەو جۆرە نزاو پاڕانەوە و پەیمانەکانی ناخی دڵت لەگەلّ خالیقەکەت، خوا پشتیوانت دەبێت و گـیرای دەکـات، بـەلاَم گەرتۆدابنیشیت و بڵێیت خوا خۆی دینەکەی سەردەخات و پێویستی بەمن نییـە، نـەخێر ....شـتی وامـەڵێ و خـۆت ماندووبکەو بۆئەم ئیسلامە ماندووبە و پشوومەدە چونکە تۆجێ نشینی خوای گەورەیت لەسەرئەو زەوییە.

فیرعەونەکان زیاتر لەسەر تاوان و ستەمەکانیان بەردەوام بوون وسەرەنجام ئەمجارەیان بەئێـشترین و تونـدترین سزای خوای گەورەیان بۆدێت، خوای گەورە فەرمانی بەحەزرەتی موسا کرد مالّی بەنی ئیسرائیلییەکان دەست نیـشان بکەو شەو هەموویان کۆبکەرەوە و لەمالّەوە بچنە دەرەوە و میسر جێ بهێڵن، بەبێ ئەوەی کەسێکی نزیـك فیرعـەون بەوکارەی حەزرەتی موسا ئاگاداربێت پێغەمبەر موسا بەوشەوە (600,000) بەنی ئیسرائیلی لەمنالّ و پیر وگەنج و پیاوو ئافرەت و گیانەوەرەکانیان دێنێتە دەرەوە و بڕیارەکەی خوای گەورەیان پێڕادەگەیەنێت بەرەو دەرەوەی میسر دەڕۆن، کەبۆبەیانی فیرعەون و دارودەستەکەی خەبەریان بوویەوەسەیر دەکەن شار چۆلّ و یـەك بـەنی ئیـسرائیلی تیانەماوە !!!..

فیرعەون فەرمان دەردەکات لەهەرکوێیەك بن دەبێ قۆڵبەست بکرێن و سزابدرێن، خوای گـەورە خـۆی خـستیە دڵـی فیرعەون و دارودەستەکەی کەدەبێت بێنە دەرەوە و مالّەکانیـــــــــــــان جێ بهێڵن] فأخرجنـاهم مـن جنـات و عيون ومقام كريم كذلك وأورثنـاهم بـني اسرائيل[، خـوا فـەرمانی کـرد و خـستیە دڵیانەوەکەتەنانـەت دەبـێ فیرعەونیش کۆشك و تەلارەکەی جێ بهێڵێت و بەدوای حەزرەتی موساو بەنی ئیسرائیلدا بگەڕێت.

هەموو سەروەت و سامان و باغ و هەرەمەکانیان جێ هێشت، و دواتر بەنی ئیسرائیل دەستیان بەسەر داگرت و بـوو بەهی ئەوان .بەلاَم ئەمە دەبێ بچێتە بواری جێبەجێکردنەوەچونکە بڕیاری خوای گەورەیە و گەورەترین سزای خوای گەورە چاوەڕوانی فیرعەونی سـتەمکارەلەدەرەوەی کۆشـك و کورسـییەکەی کەلەسـەری دادەنیـشـــــــــــت و دەیووت) أنا ربكم الاعلى!!!!.... (

فیرعەون و دارو دەستە ستەمکارەکەی کەژمارەیان ئێجگار زۆربوولەبەنی ئیسرائیل و حەزرەتی موسا نزیك بوونەوە، بەنی ئیسرائیلییەکان ترسان و هاواری حەزرەتی موسایان کردو ئەویش فـەرمووی مەترسـن خـوای گـەورە لەگـەلّ ئێمەیە و بەسەلامەتی دەرئەچین و دەبێ فیرعەون و دەست و پێوەندەکەی لەناوبچن) إنّ معي ربي سيهدين(، خوای گەورە فەرمانی بەحەزرەتی موسا کرد گۆچانەکەی لەئاوەکەبدات و حەزرەتی موساش فەرمانەکەی بەجێ گەیانـد و ئاوی ڕووباری نیل شەق بوو، هەندێك لەزاناکان دەڵێن ئاوەکە بۆ دوانزە لق دابەش بوو تاوەکو بەفـەرمانی خـوای

گەورە ئەو شەش سەد هەزارکەسە دەربازییان بێت ونەخنکێن، هەروەها زەوییەکەی وشك بوو، دەستبەجێ بوو بەخۆڵ. خوای گەورە دەفەرمووێت] وجاوزنا بني اسرائيل البحر فأتبعه فرعون وجنده بغيا و عدوا حتى إذا ادركه الغرق[، زاناکان قسەیەکی جوانیان هەیەودەڵێن فیرعەون ویستی نەبوو بەدوای حەزرەتی موساو بەنی ئیسرائیلدا بڕوات چونکە ئەیزانی شتێکی بەسەردێت، ئەوکاتە فیرعەون لە پێشەوەی لەشکر و سوپاگەورەکەیدابووە، بەفەرمانی خوای گەورە ئەسپەکە لەحیلەی داوە و بەشوێن حەزرەتی موساو بەنی ئیسرائیل ڕایکردووە، کەوفیرعەون کەوتە دوایان هەردەبێ لەشکرەکەی دوای ئەو لەدوای بڕۆن و فەرمانەکەی جێبیبەجێ بکەن !!...دەستبەجێ خوای گەورە فەرمانی بەئاوی ڕووبارەکەوە کرد کەوەکو خۆی لێبێتەوە و هەرهەموولەشکرەکە بەفیرعەونیشەوەغەرقی دەریا بوون، ئەمەیە گەورەترین موعجیزەی خوای گەورەخۆئەگەر لەم ڕۆژگارەش موعجیزە نەمابێت ئەوا قورئانی پیرۆز گەورەترین موعجزەیە یاخود مێشکی مرۆڤ و زەوی و ئاسمانەکان ئەمانە هەرهەموویان گەورەترین و دیارترین موعجیزەی ئەوخوایە گەورەیەن) الّذي لا يغفل ولا ينام(، کە ئاوی ڕووبارگەیشتە نزیك دەم و لووتی فیرعەونی ستەمکار بزانەچی دەڵێت ؟ لێرەوە هەست بەهەڵە و ستەمەکانی خۆی دەکات و دەڵێت) قال امنتُ أنّه لااله الا ألّذي امن به بنو أسرائيل (فیرعەون دەڵێ باوەڕم بەوخوایە هێنا کەبەنی ئیسرائیلییەکان باوەڕیان پێهێنا، خوای گەورە پێی ئەفەرمووێت : ئێستا باوەڕ بەمن دەهێنیت ؟ کەئەم هەموو سزایەم بۆ ناردی و ئەو هەمووموعجیزەیەم لەڕێی پێغەمبەرەکەمەوە نیشانی تۆ و دارو دەستە ستەمکارەکەت دا، حەزرەتی جوبرائیل بۆ پێغەمبەری ئەگێڕێتەوە لەوکاتەی فیرعەون غەرقی دەریا بوو بەلێشاو ئاوم ئەخستە دەم و قوڕگییەوە نەوەك باوەڕ بهێنێت و خوای گەورەش لێی خۆش ببێت، و حەزرەتی جوبرائیل بۆ پێغەمبەری ئەگێڕێتەوە ئەوەندە ڕقم لە فیرعەونی ستەمکاربووە ترساوم لەوەی خوای گەورە تەوبەکەی قەبوڵ بکات و لێی خۆش بێت!!!!...

کەواتە لێرەوە بزانن تەوبە لەسەر کەسێك قەبوڵ نییە کەسەرتا پای ژیان و هەڵس و کەوتی ستەمکارانە بوویێت و دژی فەرمانەکانی خوا جووڵابێتەوەو فەسادی بڵاو کردبێتەوە وشیرك و هاوبەشی بۆخوای گەورە پەیدا کردبێت چۆن کۆتاییەکەی خێر ئەبێت، پاشان خوای گەورە بەفیرعەونی فەرموو]واليوم ننجيك ببدنك لتكون لمن خلفك اية وإن كثيرا من الناس عن اياتنا غافلون [ئەمە بڕیاری خوایە و هاتەجێ ئێستاش لاشەی فیرعەونی ستەمکاروەکو خۆی ماوە و نابێت بڕزێت بۆئەوەی ببێت بە پەند و عیبرەت بۆ هەموو ستەمکـــــــــــاریکی دوای خۆی، ئەی ئەوەتا نییە سەدان و هەزاران ستەمکارو تاغوتی زەمانە لەدوای فیرعەون هاتوون ودژایەتی ئایین دەکەن و خەڵکان دەچەوسێننەوەو، کۆمەڵکوژی بەرپا دەکەن و مافی ئافرەت زەوت ئەکەن و گە نجان لەسێدارەئەدەن و تەنانەت بەچەکی ناووکی ولاّتانی تر ئیبادە دەکەن و لەناوی دەبەن، خۆئەمانە لاشەی فیرعەونییان بینیوەو دەشزانن کەئەمە ستەمکارەکەی زیاتر لەچوارهەزارساڵ بەر لەئێستایە و تەرمەکەی وەکو خۆی ماوە،) مانەوەی لاشەی فیرعەون وەکو خۆی موعجیزەیەکی خوایە بۆ ئەم ڕۆژگارەو پێتدەڵێت و وەکومن یاخی مەبە و ستەم مەکە و دژایەتی ئایین و ئیسلامەتی مەکەو لەخوابترسە.(

,ەستەی

جەستەی فیرعەونی ستەمکار

کەحەزرەتی موسا و گەلەکەی دیمەنی خنکانی فیرعەون و دارو دەستەکەیان بینی لەڕووبارەکە پەڕینەوە ئەودیو و بەنی ئیسرائیلییەکان لەشوێنێکی دوای ئاوەکە چاویان بەگەلێك کەوت کە بتیان ئە پەرست، ڕوویان لەحەزرەتی

موسا کرد کەوەکو خوای ئەوان خوایەکیان لەبت بۆبتاشێت تاوەکو بیپەرستن !!!..سەیری ناپاکێتی ئەم بەنی ئیسرائیلییە؟ ئەوان خۆنەوەی یەعقوب پێغەمبەرن و باشیش دەزانن کەحەزرەتی موسا پێغەمبەری خوایە ولەژێر دەستی فیرعەون و دەست و پێوەندەکەی ڕزگاری کردن کەچی لەم کاتەدا گومڕا ئەبن وهەڵئەگەڕێنەوە!!!!....

وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (53) وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَى بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (54) وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى نَرَى اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ (55)

ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (56) وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَى كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ(57)

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ (58) فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ (59) طه..

خۆئەمان پێشتر موعجیزاتەکانیان بینی و هەر نۆ ئایاتەکەی خوای گەورەیان بینی کە بۆ حەزرەتی موسای نارد و ئەو بەنی ئیسرائیلییەی لە سزاکانی فیرعەون پاراست و بەدووری گرتن کە بۆماڵەکانی فیرعەونی ئەنارد وەکو خوێن بارین ولافاوو ئەسپیٚ و هتد.....لێرەوە ئەرکی سەرشانی حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت قورستر وگرانتر دەبێت، خوای گەورە فەرمانی پێکردن کەبەرەو) وادی المقدس گوی (بڕۆن کەلەسینا نزیکە، و خوا فەرمانی بەحەزرەتی موسا کرد لەشاخێکی ئەو شوێنە دەبێت بۆماوەی سی ڕۆژ بمێنیتەوە و دەبیٚ بەرۆژووش بیت و ئنجا تەوراتت بۆ ئەنێرمە خوارەوە .حەزرەتی موسا بۆ بەنی ئیسرائیل باسەکە دەگێرێتەوە ودەفەرمووێت : من لەگەڵ خوای گەورە مەوعیدم هەیەو دەبێت لەلاتان بڕۆم و حەزرەتی هارون لەلای بەنی ئیسرائیل جێدەهێڵێت، حەزرەتی موسا زۆر بە پەلە دەڕوات بەدەم مەوعیدەکەوە و خوای گەورە پێی دەفەرمووێت بۆبەوشێوەیە و بە پەلە هاتیتە ئێرە ؟ وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يَا مُوسَى ، قَالَ هُمْ أُولَاءِ عَلَى أَثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى ....حەزرەتی موسا بڕیارەکەی خوا بەجێدەهێنێت و بۆماوەی سی ڕۆژ لەشاخەکە ئەمێنێتەوە و بەردەوام لەگەڵ خوای گەورەدا لەگفتوگۆدایە، دەگاتە سیهەمین ڕۆژ ڕۆژووەکەی ئەشکێنێت و خوای گەورەش پێی ئەفەرمووێت بۆ ڕۆژووەکەت شکاندئەی موسا خۆمن فەرمانم پێنەکردی ؟ئەویش ئەفەرمووێت : لەبەر بۆنی دەمم شکاندم ، خوای گەورەش پێی دەفەرمووێت : ئەی نازانی خۆشترین بۆن لای من بۆنی دەمی بەرۆژووبووانە؟ پاشان خوای گەورە پێی دەفەرمووێت : مادام بڕیارەکەی منت شکاند دەبیٚ دە ڕۆژی تر بەڕۆژووبیتەوە، حەزرەتی موساش زۆرلای ئاساییە چونکە حەزدەکات بەردەوام لەگەڵ خوای گەورە قسەبکات و چونکە زۆر تامەزرۆی قسە کردنە لەگەڵ خوای گەورە.حەزرەتی موسا دەڕۆژی تر لەشاخەکە مایەوەو خەریکی وتوێژە لەگەڵ خوای گەورەلەولایشەوە بەنی ئیسرائیل وتیان :دەڕۆژ ڕەتیداوە و حەزرەتی موسا نەگەڕایەوە و پەیمانەکەی نەگەیاندە سەر، لەوکاتە ئاڵتون و زێڕی فیرعەونەکان لای ئافرەتەکانی بەنی ئیسرائیل دەبێت و خۆیانیان پیٚ ئارایشت داوە .

کەسێکیان لەناوە بەناوی) سامیری (و پێیان دەڵێت ڕەنگە بەهۆی ئەو زێڕەوە کە ئەمانەتێکی فیرعەونەکانە و لای ژنەکانی ئێمەیە ڕەنگە بەهۆیەوە دووچاری ئەو موسیبەتە بووبین و بەهۆیەوەش موسا لەناومان نەما !!!.. سامیری پێیان دەڵێت : با ئەو ئاڵتوو ن وزێڕانە بسووتێنین و پاشان بیپەرستین، هەندێك لەزانایان دەگێڕنەوە کە سامیری بەهرەیەکی هەبووە ئەویش ئەوەیە جوبرائیل و شوێن پێی ئەسپەکەی حەزرەتی جوبرائیلی بینیوە، ئەسپەکەی

جوبرائیل پێیەکانی بەرز کردۆتەوە و، خستوویەتی شوێن چاڵەکەی کەسامیری بەبەنی ئیسرائیلی وت کەزێڕەکەی تیادا بسووتێنن، بەفەرمانی خوای گەورە شوێن پێی ئەسپەکەی حەزرەتی جبریل لەچاڵەکە دەرچووە و، بەفەرمانی خوای گەورەلەشوێنی ماددەی زێڕەکە دەنگێك دەرچووە) فأصبح له خوار (ئەم دەنگە بۆ ئەوان بووە فرسەتێك تاوەکو بڵێن ئەمە خواکەمانە وهاتەقسەکردن و بیپەرستین، لەم نێوەندەدا حەزرەتی هارون نەیزانی چیبکات، لەشەش سەد هەزار کەس تەنها حەفتا کەسێك باوەڕ بە هارون دەهێنن و بەقسەی دەکەن!!..و ئەوانی تر بەگوێی سامیری ئەکەن و پەنا دەبەنە بەرپەرستنی مانگایەك و بەخوایەکی خۆیانی دائەنێن، هێشتا حەزرەتی موسا بەم کارە ئاگادارنییە و لە خەڵوە دایە و خەریکی قسەکردنە لەگەڵ خوای گەورە، حەزرەتی موسا ئەوەندە لەززەت لەوتوێژو قسەکان وەرئەگرێت کەلەگەڵ خوای گەورە لەقسەکردندایەو ئنجا داوا لە خوای گەورە دەکات کەدەمەوێ بتبینم و خۆتم پێ پیشان بدەی، خوای گەورە فەرمووی ناتوانی بمبینیت، بەڵام ئەو لەسەر داواکەی هەر مکووڕە .
خوای گەورە پێی فەرموو :ئەی موسا سەیری ئەم شاخەی دواوەت بکە، کە ئاوڕ ئەداتەوە نوور و ڕۆشنایی خوای گەورە لەشاخەکە ئەدات و یەکسەر حەزرەتی موسا ئەبوورێتەوە و لەهۆش خۆی دەچێت) وخرّ موسى صعقا (کە کاتێك بەهۆش خۆی هاتەوەفەرمووی) خوایە گیان بمبوورە وتەوبەم کرد و باوەڕم پێتهێنا ... (
ئەوەتا حەزرەتی عائیشە ڕوو لە پێغەمبەری پێشەوا ئەکات و پێی ئەفەرمووێت : ئەی پێغەمبەری خوا لەشەوی ئیسراو میعراجدا خوای گەورەت بینی ؟ پێغەمبەری ئازیزیش سەلام ورەحمەتی خوای گەورەی لەسەربێت دەفەرمووێت :تەنها نور وڕووناکی خوای گەورەم بینی و ئەوەندە نوربووتاچاو حەزی دەکرد زیاتر و زێتر چاوی بەونوورە بکەوێت.
دوای نزاکانی حەزرەتی موسا خوای گەورە تەوراتی بۆنارد و هەندێك لەزاناکان دەڵێن لەوحەکان لەسەر بەرد نووسرابوونەوە، خوای گەورە فەرمانی بەحەزرەتی موسا کرد کەبۆلای بەنی ئیسرائیلیەکان بگەڕێتەوە .کە گەڕایەوە ناویان دەبینێت بەنی ئیسرائیل ئەویان هەر لەیادنەماوە و وا مانگایەکی زێڕین دەپەرستن، حەزرەتی موسا تووڕە ئەبێت و ڕیشی حەزرەتی هارونی براکەی ڕائەکێشێت و لێی تووڕە ئەبێت، ئنجا حەزرەتی موسا داوای لێکردن کەتەوبە بکەن، تەوبەکەش چۆنە و بەچ شێوەیەکە ؟ دەبێ خۆیان بکوژن، وە ئەوکەسەی تەوبەکەی قەبووڵ بێت دەمرێت و دەکوژرێت) وتوبوا الى بارئكم واقتلوا انفسكم...(
فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ يَا قَوْمِ أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعْدًا حَسَنًا أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ أَمْ أَرَدْتُمْ أَنْ يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُمْ مَوْعِدِي (86) قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلْكِنَا وَلَكِنَّا حُمِّلْنَا أَوْزَارًا مِنْ زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا فَكَذَلِكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ (87) فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُوَارٌ فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَى فَنَسِيَ (88) أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَّا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا (89) وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ يَا قَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي (90) قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَاكِفِينَ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَى (91) قَالَ يَا هَارُونُ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا (92) أَلَّا تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي (93) قَالَ يَا ابْنَ أُمَّ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي (94) قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَامِرِيُّ (95) قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي (96) قَالَ فَاذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَنْ تُخْلَفَهُ وَانْظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي الْيَمِّ نَسْفًا (97) إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا (98) كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا (99) مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا (100) خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا ...(101) طه.

ئێمەش هەرچەندی گوناهبارین و سەرپێچیمان لەبڕیارەکانی خواو پێغەمبەرەکەی کردبێت بەلاّم هێشتا خوای گەورە بەڕەحم و بەزەییە بەرامبەرمان ئەوەتا هەمووشەوێك خوای گەورە دێتە ئاسمانەکانی خوارەوە و دەفەرمووێت] هل من تائب فـــــأتوب له[، سەیری لێبووردەیی خوای گەورە بکە بانگی بەندەیەکی زەلیل و گوناهباردەکات بۆ لێخۆشبوون و مەرحەمەتی خۆی، یاخود خوای گەورە لەفەرمووودەی قودسیدا فەرموویەتی تاوان و گوناهەکانی نەوەی ئادەم هەرچەندەی زۆربن و بگەنە بەرزایی ئاسمانەکان و دڵنیابێت تەوبە بکات کەلێی خۆش دەبم، ئەوابێگومان لێ خۆش ئەبم و ئەیخەمە ژێر رەحمەتی خۆمەوە، بۆیە پێویستە ئێمە وەکو گەلانی پێشوو نەکەین و بەتاوان و ڕووڕەشی و حەرام خواردن و شەڕکردنمان لەدژی ئایینی خواو ڕێبازەکەی پێغەمبەر نەچینە بەردەم قاپی خوای گەورە.

با بەتەوبە و ئیسغتفار و ڕووسپییەوە بچینە حزوری خوای گەورە چونکە خوای گەورە تەوبەکارانی خۆش دەوێت، لەئێستاوە باپەیمان لەگەڵ خوای گەورە نوێ بکەینەوە و بڵێین خودایە ئەواتەوبەمان کرد و بەرەو لای تۆ گەڕاینەوە و لێمان خۆشببە و سەرفرازمان بکەو لەتاوان و گوناهەکانمان خۆش ببە و تۆ خوای ئێمەی و ئێمەش بەندەی لاواز و بێ دەسەلاّتی تۆین، متمانەتان هەبێت بەو تەوبەیە و گەڕانەوەیە خوا لێمان خۆش ئەبێت و لەبری ئەو تەوبەیە و وازهێنان لەگوناهو تاوان خوای گەورە لێمان دەبووریێت و پاداشتمان بەهەشتی نەبڕاوە ئەبێت .

حەزرەتی موسا لەوحەکە بۆ بەنی ئیسرائیل دەهێنێت و پێیان دەفەرمووێت ئەی بەنی ئیسرائیل ئەمە تەوراتە و لەلایەن خواوە بۆم هاتووە و ئیتر پەیڕەوی بکەن و پشتگوێی مەخەن، بەنی ئیسرائیلییەکانیش و تیان) سمیعنا و عصینا....(

گوێمان لێتگرت بەلاّم بەگوێت ناکەین و وازمان لێبێنە !!!!...بەم شێوەیە حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لێبێت لەناویان ئەمێنێتەوە و چەندین موعجیزاتی تری خوای گەورەیان پێ نیشان ئەدات تاوەکو وەفات ئەکات، بەلاّم بەنی ئیسرائیل دوای بینینی ئەم هەموو موعجیزاتە و لەناوچوونی فیرعەون و مردنی سامیری و دابەزینی تەورات لەلایەن خواوە بۆیان هەر باوەڕ ناهێنن و بەردەوام دەبن لەسەر شیرك و گوناهو تاوانەکانیان ....ئنجا هەر ڕۆژە و بەجۆرێك حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت ئەزیەت ئەدرا، دواتر حەزرەتی موسا پەنجا کەسیانی هەڵبژارد و لەگەڵ خۆی بۆسەرکێوی) طور (بردن، کە ئەم پەنجا کەسەیان لەوانی تر باشتر بوون و باوەڕیان نوێ کردەوە ...لەکاتی گەیشتنیان بۆ سەرکێوەکە بە حەزرەتی موسایان وت : باوەڕ ناهێنین تاوەکو خواکەت نەبینین !!!...حەزرەتی موساش جارێکی تر پێی وتن : لەخوا بترسن و خوای گەورە بناسن، هیچ کەڵکێکی نەبوو و گوێیان پێنەدا تاوەکو خوای گەورە فەرمانی کرد کە گیانی هەر پەنجا کەسەکە بکێشرێت و دەستبەجێ لە شوێنی خۆیان مردن...

حەزرەتی موسا کەوتە پاڕانەوە و فەرمووی : ئەی خوایە ئەمانە لەگەڵ من بەمەبەستی پەرستنی تۆ هاتن بۆ سەر ئەم کێوە، ئەی ئێستا چ وەلاّمێکی بەنی ئیسرائیلیەکان بدەمەوە کە ئەمانە لە چاکەکانیان بوون!!!؟؟؟ ئەی خوایە تکاکارم زیندوویان بکەیتەوە و ڕۆحەکانیان بۆبگەڕێنیتەوە جەستەکانیان، خوای گەورەش نزاکەی قەبوڵ کرد و یەك لەدوای یەك زیندوو بوونەوە و هەریەکەیان دیمەنی زیندووبوونەوەی ئەوی تری ئەبینی !!!.. جارێکی تر باوەڕتان هێنایەوە و لەگەڵ حەزرەتی موسا لەسەر کێوەکە دابەزینە خوارەوە و گەڕانەوە ناو بەنی ئیسرائیل، جارێکی تر پشتیان لەحەزرەتی موسا کردەوە و وازیان لەباوەڕەکەیان هێنا !!!.ئەمجارەشیان کەوتنەوە خۆ بۆ

دژایەتیکردنی ئەوپێغەمبەرە، لێرەدا خوای گەورە بەبەرچاوی هەرهەموویان کێوی) گور (ی بەسەر سەریان بەرز کردەوە بۆ ئاسمان و لەسەر سەری هەموویانی راگرت، گەر تۆبە نەکەن و دەسبەرداری تاوان و گوناهو سەرپێچییەکانیان نەبن ئەوا ئەیدات بەسەرسەریانەوە !!!...

ئەمە پیشەی جوولەکەکانە لەهەموو سەردەمێکدا، خاوەنی پەیمانی خۆیان نین و بەرژەوەندییەکانیان لە پێشەوەی هەموو ئامانجێکیانە و بەبەردەوام چاو لەراستییەکان ئەپۆشن و لەگەڵ خوا و پێغەمبەر و کەسانی تر راست ناکەن و خیانەت ئەکەن.

گەیشتە ئەو ئاستەی کەبەنی ئیسرائیل نەیانتوانی فەرمانەکانی خوای گەورە جێ بەجێ بکەن و پابەندی تەورات بن کە خوای گەورە بۆ حەزرەتی موسای نارد، خوای گەورە بە حەزرەتی موسای راگەیاند ماوەی چل ساڵان خاوەن وڵات نابن و لەشوێنێك ئۆقرە ناگرن و جێگیر نابن.خواردنی بەنی ئیسرائیل) من و سلوی (بوو،) من (خواردنی شیرین بوون بەشێوەی باران) سلوی (ش، باڵندەیەك بوو ئەیانگرت و ئەیانخوارد ...ئاویش بەردێکی گەورەیان لەگەڵ خۆیان ئەگێڕا و دوانزە کونی تیابوو، هەر هۆزێك بەشی خۆی بەردەکەوت کەژمارەیان دوانزە تیرەبوون، ئەمەش خۆی لەخۆیدا موعجیزەیەکی گەورەبوو لەبەرئەوەی ئەم چینە کەلەگەڵ حەزرەتی موسادا بوون بەکەڵکی پێشەنگیی و لەکۆڵ گتنی پەیام نەدەهاتن، خوای گەورە لەماوەی ئەو چل ساڵەدا پێشەنگیی لێسەندنەوە و نەبوون بەخاوەنی خاك و وڵات و هەر رۆژەی لەشوێنێك دائەمەزران و شوێنێکی جێگیریان نەبوو!!!...

حەزرەتی موسا سەلامی خوای گەورە لێبێت بەرلە وەفاتکردنی وەسیەتی کرد کە تەرمەکەی لە قودس بنێژرێت، ژیانی پڕ ماندوو بوون و ئەزیەت کێشانی حەزرەتی موسا بەکۆتا هات و دوای ئەویش پێغەمبەرێکی تر ئەم پەیامە بەرز و پیرۆزە هەڵدەگرێت بۆ بەجێگەیاندنی کارە گرنگەکانی خوای گەورە لەسەر زەوی.

*　　　　　　　　*　　　　　　　　*

پێغەمبەر داود سەلامی خودای لەسەر بێت:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَإِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى إِذْ قَالُوا لِنَبِيٍّ لَهُمُ ابْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَائِنَا فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ (246) وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ (247) وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَى وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ (248) فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُو اللَّهِ كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ (249) وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ (250) فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُودُ جَالُوتَ وَآتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ... البقرة.

پێغەمبەری پێشەوامان فەرموویەتی :هیچ رۆژێك لە رۆژان بەنی ئیسرائیل بێ پێغەمبەر نەبوونەو بە بەردەوامی

خوای گەورە پێغەمبەری بۆ ناردوون ، هێشتا پێغەمبەرێکی تر لە ژیاندامابوو خودا پێغەمبەرێکی تری بۆ دەناردن . داب و نەریتی ئەوسای جوولەکەکان وابووە کە دەکەوتنە خۆشحاڵی و گەیشتن بە هەموو شتێك ئەوا راستەوخۆ دەستیان دەچووە خوێنی پێغەمبەرێك و شەهیدیان دەکرد .. زۆربەی پێغەمبەرانی خودا قوربانی دەستی جوولەکەکان بووینە و تەنانەت بە گوێرەی هەندێك ریوایەت لە رۆژێکدا سێ پێغەمبەریان شەهید کردووە.
لە هەموولایەك لەنێو جولەکەکان تاوان و فەساد تەشەنەی کردبوو و لە بەرامبەردا خودای گەورە بە چینێك ئازاری دان کە بە) عمالیقة (ناسراو بوون ، گەورەترین شەڕ لە نێوان جوولەکەکان و عەمالیقەکان هەڵگیرسا و عەمالیقەکان زۆر بە هێز و پتە وو بالاّ بەرز بووینە . گەیشتە ئەو رادەیەی تابوتیان برد کە لە قورئاندا خوای گەرە ئاماژەی پێکردووە ، ئەو تابوتە وەکو تابوتی مردوو وابوو کۆمەڵێك شتی تێدابوو وەکو جل و بەرگی حەزرەتی موسا و لەوحەکانی تەورات کە خودای بالاّدەست بۆی هەناردبوو ، لەگەڵ گۆچانەکەی حەزرەتی موساو هەندێ کەل و پەلی هارون سەلامی خودایان لەسەر بێت، بەنی ئیسرائیل بۆ هەرشوێنێك رۆیشتبانا تابوتەکەیان وەك تەبەڕوکێك لەگەڵ خۆیان ئەیانبرد.
تابوتەکە لەلایەن ئیسرائیلیەکان پارێزراو بوو هەرکاتێ دووچاری گرفت و کێشەیەك بوونایە ئەوا روویان لەو تابوتە دەکرد و وەك کالاّیەکی پیرۆز بەکاریان ئەهێنا ، تەنانەت لەکاتی شەڕو رووبەروبونەوە لەگەڵ بەرامبەرەکانیان لەگەڵ خۆیان دەیانبردە سەنگەرەکانی شەڕ..
سەرەنجام عەمالیقەکان تابوتەکەیان لە بەنی ئیسرائیل بردو زۆریشیان لێ کوشتن و لە قودسیش دەریانکردنە دەرەوە ، و پەرتەوازە بوون و پاشاکەیان لە پێغەمبەر جیابۆوە.
هیچ پێغەمبەرێکیش لەو سەردەمە پەیوەندییان بە موڵك و سامانی پاشاکانەوە نەبووە ، دوای ئەوە پێغەمبەرێکیان بۆهات ناوی) شەمۆئیل یاخود شەمعون (بوو ، داوایان لەو پێغەمبەرە کرد کە شەڕێك دەکەن و دەبێ هاریکارییان بکات بۆ گەڕاندنەوەی تابوتەکە کە دروشمی عیززەت و شانازی بەنی ئیسرائیل بووە ، حەزرەتی شەمۆئیلیش پێی وتن : ئەی ئەگەر شەڕەکە هەڵگیرسا و ئێوە نەتانکرد و پاشەکشەتان کرد ؟ وتیان چۆن شەڕ ناکەین ئەی نابینی تەنانەت لە شارەکەی خۆشمان دەرکراوین و پەڕاگەندەبووین] .. فلما کتب علیهم القتال تولوا [شەڕەکەیان نەکرد.
دواتر پێغەمبەر شەمۆئیل پێی وتن : کە بەم زووانە خودا پاشایەکتان بۆ دەنێرێت کە ناوی) گالوت (ە ، ئەو تالوتە لەناو خۆیانە و کەسێکی هەژارو دەستکورت و پیشەی) دەباغ(ی، ئەکات واتە کارو پیشەی پێستەی گیانەوەرە و چاکی دەکات و دەیفرۆشێت .. بەلاّم پیاوێکی زۆر بەهێز و بالاّ بەرز و سپی و چاوشین بووە ، تابڵێی کەسێکی حەکیم و زانستخواز و بە تۆڵە بووە ،) ان الله قد بعپ لکم گالوت ملیکا . (لە قورئاندا ئاماژەی پێکراوە. ئەوانیش وتیان) انى یکون الملك علینا (، ئەمە چۆن دەبێت بکرێت بە پاشای ئێمە لەکاتێکدا نەماڵی هەیە و نەپارە سامان.. دوایی کەسێك هەیە ناوو ناوبانگێتی تالوتی زانی بێت ؟ ئەمە مەحاڵە و رازی نین لەسەری.
ئەم پێغەمبەرە وەلاّمی دانەوە کە خودا لە ناو ئێوە هەڵیبژاردووە و زانست و زانیاری تەواوی لەلایە ،] وقال لهم نبیهم إن ایه ملکه ان یأتیکم التابوت .. [ئەم جارە پێغەمبەر شەمعون پێی وتن : ئایا رازین کە خودا خۆی تابوتەکەتان بۆ بگەڕێنێتەوە ؟ وتیان بەڵێ ؟ پێمان نیشان بدە ؟ بە فەرمانی خودا فریشتەکان ئەو تابوتە گەورەیان لە ناو عەمالیقەکان هەڵگرت و بە ئاسماندا بەرزیان کردو گەڕاندیانەوە دەستی جولەکەکان.
پاشان رەزامەندی خۆیان بە پاشا بوونی تالوت نیشاندا و ناوبراو کرابە سەرکردەی شەڕێکی گەورە بۆ

رزگارکردنەوەی قودس ، لەبری چوار ملیۆن جولەکە تەنها هەشت هەزار شەڕ کەر چوونە ریزی تالوت و خۆیان ئامادەکرد بۆ هێرشکردنە سەر قودس ، ئنجا تالوت رووی لە سوپاکەی کردو پێی وتن : ان الله مبتليكم بنهر ... واتا نزیك ئاوێك دەبینەوە لە نێوان فەلەستین و ئوردەن ، و پێی راگەیاندن ئەوەی لەو ئاوە بخواتەوە لەمن نی یە و ئەوەی نەیخواتەوە لە منە] . الا من اغتفر غرفه بيديه [مەگەر بە پێی پێویست و کەمێك خواردنەوە لە ئاوەکە نەبێت بەقەد یەك مشتە دەست . بەلام بە هۆی ئەم بڕیارەی تالوت سێ سەد و چوارده کەس لە ریزی سوپاکە مانەوە.

خوای گەورە بەندەکانی خۆی تاقیی ئەکاتەوە تاچەند رازین بە فەرمان و بڕیاری پەروەردگار؟ هەروەها چەندە متمانەمان بە یارمەتی خوای گەورە هەیە و کلیلی دەرگای سەرکەوتن لای خوای میهرەبانە و هێز و توانای زۆر و ژمارەزۆری نابنە پێوەر بۆ سەرکەوتن، بەڵکو دڵسۆزی و متمانە بە خوای گەورە سەنگی مەحەکی هەموو کۆمەڵ و کەسێکە بەسەر دوژمنی بەرامبەر ...

بەلام ئەو ژمارە کەمە خۆڕاگر بوون و هانی تالوتیان دا کە خودا لەگەڵ ئارامگرانە و سەردەکەوین ، سوپاکەی تالوت بەرەو رووی سوپاکەی عەمالیقەکان کەوتنە رێ ، سەرکردەی عەمالیقەکان ناوی جالوتە ، ئەم سەرکردەیە تابلێی کەسێکی بە هێز و لە رادەبەدەر بالا بەرزبووە ، کە چاوی بە سوپاکەی تالوت دەکەوێت خەم دایدەگرێت .

ئەوکاتە لەدەستپێکی هەموو شەڕێك بەهێزترین کەسی نێوان هەردوو سوپا هاتۆتە دەرەوە بۆ ئەوەی رووبەرووی یەکتربینەوە و هێز و توانای یەکتریان بۆ دیاربێت ، جالوت دێتە دەرەوە و هاوار دەکات کەسێك بێتە دەرەوە و رووبەرووم بێتەوە ، تالوت لە بەرامبەردا لە ناو سوپاکەی بانگ رادێرێ و دەڵێ کێ ئامادەیە بەرەنگاریی ئەم سەرکردەیە ببێتەوە ؟ کەسێك دەنگ ناکات و چەندین جار دووبارەی دەکاتەوە و وەلام نابیستێت...

ئەمجارە دەڵێت کێ بەرەنگاری بێتەوە کچەکەی خۆمی پێشکەش ئەکەم ، چونکە تازە بۆتە پاشا و فەرمانڕەوا. کورتە بالایەکی نۆزدە سالان لە ریزی سوپاکە دێتە دەرەوە و ئامادەیی خۆی دەردەبڕێ تا بەرەنگاری جالوت بێتەوە .هێشتا داود نەبۆتە پێغەمبەر ئەم داودە کەسێکی تابڵێی سپی و جوان و قژ زەردی چاو شینە و کورتە بالایە .. خوداش بە) نعم العبد و اواب (ناوی بردووە چونکە ئەوەندە بە هێز و بەغیرەت بووە لەکاتی هێرشبردن باکی لە هیچ هێزێك نەبووە.

دەچێتە بەرامبەر جالوت بەلام زۆر لە جالوت بچکۆڵەترە و تەنانەت بالای داود پێغەمبەر دەگاتە نزیك قاچەکانی جالوت ، لێرەدا جالوت پێی دەڵێ تۆ بگەڕێوە ناو سوپاکەت و حەزناکەم تۆ بکوژم چونکە تۆ زۆر بچووکیت .. حەزرەتی داود پێی دەڵێ : گەڕانەوەم مەحالە و دەمەوێ بتکوژم . حەزرەتی داود کیسێکی بەدەستەوەیە و سێ بەردی تیادایە و بە گوریسێك گرێی داوە ، هەردووکیان لەسەر ئەسپ بەرامبەر یەکتری دێن بۆ ئەوەی یەکێکیان ئەوەی تر بکوژێت ، حەزرەتی داود گوریسەکە کە بەردی پێوە بەستراوە زۆر بەخێرایی بە دەوری خۆی ئەسووڕێنێتەوە و زۆر بە هێز لە نێو چەوانی جالوتی ئەدات و جالوتی پاشا لەسەر ئەسپەکەی دەکەوێتە خوارەوە و دەستبەجێ گیانی دەردەچێت] وقتل داود جالوت. [

سوپاکەی جالوت کە ئەمەیان بینی وەریان رووخا ، هەرچەندە ژمارەیان هەزاران هەزار شەڕ کەر بوو بەلام بەرامبەر سێ سەد و چواردە شەڕکەری سوپاکەی تالوت ئۆقرەیان نەما ، لێرەدا حەزرەتی داود بوو بە سەرکردە و مەلیك و سوڵتە و دین تێکەڵی یەکتر بوون] واتاه الله الملك و علمه مما يشاء [خوا کردی بە مەلیك و پێغەمبەر و پاشان کچەکەی تالوتی هێنا و کردی بە خێزانی خۆی، لە قورئاندا خوای گەورە زۆر بەروونی و جوانی وەسفی

حەزرەتی داودی کردووە] واژکر عبدنا داود ژالایدی انـه اواب . [چـونکە کەسـێکی ئەوەنـدە بەخـشندە و دەسـت ڕۆیشتوو بووە و کۆمەکی و هاریکاری پێشکەش بە هەموو کەسێك کـردووە و بـەردەوام خێـری کـردووە ، و زۆربـەی کاتیش سەری لە کڕنووش دابووە و زۆر دوعای کردووە و زۆریش خودای خۆشویستووە وەکو پێغەمبەرمان فەرموویەتی)کان یحب الله کثیرا.. (

بەردەوایش فەروویـەتی] اللهم ارزقني حبك وحب من احبك وحب عمل يقرب اليك واجعل حبك الي [زۆر دوعـای دەکرد و دەلالایەوە و دەیفەرموو خودایە داوای خۆشویستنی تۆ دەکەم کە خۆشەویستتر بێت لە ماڵ و منداڵ و لە خۆم ..چەندێ بەکوڵ لەخوای گەورە پاڕاویتەوە کەخۆشتی بوویت؟ چەندێکیش بە دوای هۆکارەکانی گەیشتن ماندووبوویت و گەڕاویت تاوەکو خوای گەورەت خۆش بوویت ؟

لەخۆت بپرسە ئاخۆ ناوت لەوناوانەیە کە خوای گـەورە خۆشـی ئـەوێن ؟ ئـاخۆ منـیش خـوای گـەورەم لەهـەموو دروستکراوەکانی تر خۆشتر دەوێت ؟یاخود پارە و پول و ئارەزووەکانی خۆم لە خواکەم خۆشتر ئەوێت ؟ ئەزانی گـەر خوای خوای گەورە تۆی خۆش بوویت ئەبیتە خۆشەویستی هەموو کەس.. ؟؟ !!تەنانەت خۆشەویستی بێ گیانەکانیش ؟

لەم سەردەمەی ئێستادا خۆشەویستی) مادده (و) دنیا (زاڵترە بەسەر بەندەکان خـالیق و بەدیهێنـەری دنیامـان لەبیرچووە !!.نیشانەی خۆشویستنی خوای گەورە لەوەدایە کـە ئـایین و فەرمانـەکانیت خـۆش بوویـت و پـەیڕەوی بکەیت، و خۆت لەحەرام و دەرچوون لەسنووری شەرع و خوای گەورە چی پێ خۆشە تۆش بەوشـێوەیە بیـت و خۆشـت بوویت، فەرمانەکانیشی جێبەجێ بکەیت ئەوا ئەوپەڕی خۆشەویستییە...

هەروەها گەورەترین نیشانەی خۆشەویستی خوای گەورە بۆ بەندەکەی ئەوەیە کە هەوڵت دابێ یان هەوڵ بدەی کەلای خەڵکان خوای گەورە خۆشەویست بکەیت !!..نەکەی کارێکی وابکەی بەهۆی تۆوە خەڵکان پشت لە ئـایینی پـیرۆزی ئیسلام بکەن، چونکە بەوهۆیە گوناهبار ئەبیت و گوناهی ئەو کەسەش دەکەوێتە سەرشـانی تـۆ و خـوای گـەورەش لەخۆت دەرە نجێنیت.

خوای گەورە زەبوری بۆ نارد] واتینا داود زبورا [لەمێژووی دنیـادا کەسـێك نـەبووە لـە دەنـگ خۆشـی هاوتـای حەزرەتی داود بووبێت چونکە دەنگێکی فرە خۆشی هەبووە ، پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم دەفەرموێت کـە کاتێـك حەزرەتی داود زەبوری دەخوێند هەموو چیاکان لەگەڵ دەنگی دەهاتنە جووڵە و تەسبیحاتی خوایان دەکرد و هـەموو باڵندەیەکی ئاسمان بەدەوری دەسووڕانەوە و سوبحانەللایان دەکرد .. جگە لەوەی لەشەوەوە تاوەکو تابەیانی لەگەڵ حەزرەتی داود چیاو شاخ و باڵندەکان جمەیان دەهات و زیکر و تەسبیـــــــــحاتی خوایان دەکرد] والطیر محشورة کل له اواب... [

ئەمجارەیان خودای گەورە موعجیزەیەکی تری پێبەخشی ئەویش نەرم کردنی ئاسـنە ، سـوبحانەللا ئاسـن لەبـەر دەستی حەزرەتی داود وەکو هەویر وابووە و زۆر بە ئاسانی کاری پێکردووە و نەرمی کردووە ، جگـە لـەوەی) درع (واتە جلێکی ئاسنینی دروستکرد بۆ کاتی جەنگ کە نە شمشێر و نە ڕم زەرەری بە لەشی جەنگاوەرەکە نەدەگەیاند .. چونکە خودا خۆی فێری کرد کە لە ئەڵقە ئەڵقەی بچووك دروستی بکات و بە یەکترییەوە بیانبەستێتەوە ، لێـرەوە خودا فێرت دەکات کە دەبێ هەوڵ بدەی فێری داهێنان و شت دروستکردن ببیت] علمناه صنعة لبوس . [جگە لـەوەی کەسێکی زۆر حەکیم و عەلیم و زاناو عابید و دانا بووە ، لە کۆشکەکەیا کاتی خۆی دابەش کردبوو بۆ شەونوێژ بـۆ تەسبیحات بۆ ئاشتەوایی بۆ کۆبوونەوە لەگەڵ خەڵکان..

لەو کاتەی لە میحرابەکەیا خەریکی زیکر و تەسبیحاتی خودایە دوو کەس دێنە لای و گرفتێکیان هەیە یەکێکیان دەڵێ : من خاوەن تاکە مەڕێکم و ئەمەشیان نەوەد و نۆ مەڕی هەیە و داوای لێکردووم تا مەڕەکەی پێبدەم و بۆم بەخێو بکات ئێستاش داوای هەقی خۆم دەکەم و مەڕەکەم بداتەوە و بەلام نایداتەوە ؟ حەزرەتی داودیش دەفەرمووێت : ئەوە زوڵمی لێتکردووە و دەبێت بۆت بگەڕێنێتەوە ، لەهەندێ ریوایەتدا هاتووە دەستبەجێ دوو کەسەکە لەبەردەم حەزرەتی داودا ون بوون کە فریشتە بوون و خودا بۆ ئەوەی ناردوون تاوەکو حەزرەتی داود لەم کێشەیە تاقی بکاتەوە..

پاشان کە قسەی یەکێکیانی وەرگرت و کەزانی ئەمە تاقیکردنەوەیەکی خودایە دەستبەجێ داوای لێخۆشبوون و ئیستغفاری کرد ، و راستەوخۆ سەری برد بۆ کڕنووش و خودا لێی خۆشبوو..

ئەمجارە خوا وەحی بۆ ناردو پێی فەرموو] یا داود انا جعلناك خليفة في الارض فاحكم بين الناس بالعدل . [هەروەها رۆژێك نا رۆژێك بە رۆژووبووە و شەوانیش بەر لەوەی بچێتە ناو جێگاکەی بەردەوام نوێژی کردووە و داوای ئیستغفاری دەکرد پێغەمبەری ئازیز دەفەرمووێت : خۆشەویستترین رۆژوو لای خوای گەورە رۆژووی حەزرەتی داود بووە، هەموو کاتەکانی دابەش دەکرد بۆ هەموو بوارێك. لەم رۆژگارەشدا ئەوانەی شوکری نیعمەتەکانی خوای گەورە دەکەن بە پەنجەیدەست دەژمێردرێن و ژمارەیان کەمە، یاخود کەسی واهەیە هیچ خشتەیەکی ئەوتۆوی نییە بۆ دابەشکردنی کارەکانی رۆژانەی بەردەوام لەبێ فەرمانی خوای گەورە دایە و ئامادەیە تابەرەبەیان بەدیار هۆکارەکانی راگەیاندن دابنیشێت کەچی ئامادەنییە شەونوێژێك و سوننەتێکی پێغەمبەر بەجێ نەگەیەنێت].اعملوا ال داود شكرا [سەیرکە خودا سەدان نیعمەتی پێبەخشیوە ئەو هەر لە شوکرانەی نیعمەتەکان بێدەنگ نەبووە و کەسێکی ئەوەندە شوکرانەبژێربووە ، دەگێڕنەوە رۆژێك پیاوێك دێتە ناو کۆشکی حەزرەتی داودە وە ، زۆر سەیرە کە ئەم پیاوە لە کوێ هاتۆتە ژوورەوە چونکە دیواری کۆشکەکەی ئەوەندە بەرز بووە کەس نەیتوانیوە بچێتە ناوەوەی کۆشکەکەیەوە ، هەواڵ دەگاتە حەزرەتی داود کە کەسێك هاتۆتە ناوەوەی کۆشکەکەت، حەزرەتی داودیش دەچێتە کۆشکەکەی و پرسیار لە کەسەکە دەکات کە تۆ کێیت ؟ ئەویش دەڵێ کاتی مردنت هاتووە .. حەزرەتی داودیش دەڵێت : کەواتە تۆ فریشتەی گیان کێشانی ؟ فەرموو گیانم بکێشە و لەو کاتەدا لەلایەن فریشتەی گیان کێشان رۆحی پیرۆزی دەکێشرێت کەتەمەنی سەد ساڵی تەواوە . و حەزرەتی سولەیمانی کوڕی بچووکە و پێشتر وەسیەتی کردبوو کە لە قودس بینێژن .

حەزرەتی سولەیمان سەلامی خودای گەورەی لەسەربێت، فەرمان بە باڵندەکان دەکات سێبەر بکەن چونکە لەو کاتەی تەرمی حەزرەتی داودیان بۆ قودس دەبرد کەش و هەوا لە رادەبەدەر گەرم بووە و بە فەرمانی حەزرەتی سولەیمان باڵندەکان سەرتاپای بەری خۆر دەگرن و دەیکەن بە سێبەر تا ئەوکاتەی تەرمی حەزرەتی داود لە قودس سپاردەی خاك دەکرێت .. خەڵکەکە توانای رۆیشتنی نەبووە بە دوای تەرمەکە چونکە کەش و هەوا زۆر گەرم بووە وەك پێغەمبەرمان بۆ هاوەڵەکانی دەگێڕێتەوە کە حەزرەتی سولەیمان بە دەست ئیشارەتی بۆ باڵندەکان کرد کە لەشەقەی باڵ بدەن تاوەکو تینی گەرماییەکە بشکێنن و ، وایانکرد و خەڵکەکە لە تینی گەرما رزگاریان بوو ، دوای وەفاتی حەزرەتی داود حەزرەتی سولەیمان شوێنی گرتەوە و بوو بە پێغەمبەری خوای گەورە ... پێغەمبەر دەفەرمووێت لەبە هەشتا حەزرەتی داود علیه السلام بە دەنگە خۆشەکەی قورئان بۆ ئیمانداران ئەخوێنێت..

یەکێ لە نزاکانی حەزرەتی داود ئەوەبووە کە بەردەوام دەیفەرموو :خۆشەویستی خۆت و ئەو کەسانەم پێببەخشە کە خۆشیانت ئەوێت، کەواتە تۆش بۆ ئەم نزا و داواکارییە لەخوای گەورە ناکەیتە گەورەترین ئامانجت، لەگەڵ ئەو

کەسانەش هەڵس و کەوت بکە کە خوای گەورە خۆشیانی ئەوێت و بەردەوام لەگەڵیانە و لێیان جیانابێتەوە، بەتایبەت ئەو گەنجانە چ کور چ کچ نزای لەم شێوەیە بکەن و بڵێن : خوایە هاوسەرێکم پێببەخشیت تۆی خۆش بووێت و منیشی خۆش بووێت.چەندە ئاسوودە و بەختەوەرە ئەو خێزانەی کە خوای گەورەیان خۆش ئەوێت، باش بزانە گەر خوای گەورە هاوسەرەکەتی خۆش ویست ئەوا بێگومان تۆشی خۆش دەوێت و لەیادت ناکات .

* * *

پێغەمبەر سولەیمان سەلامی خودای لەسەربێت:

وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمَانِ فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَشَتْ فِيهِ غَنَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِينَ (78) فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلًّا آتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُودَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ وَكُنَّا فَاعِلِينَ (79) وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ (80) وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكُنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمِينَ (81) وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ ...(82) الانبياء .

سەردەمی ئەو پێغەمبەرە سەردەمێکی زێڕینە لە مێژووی مرۆڤایەتی ، سەردەمێکە بۆ بنیاتنانەوەی شارستانیەت و پێشکەوتن و سەرهەڵدانی داهێنان، پێغەمبەر سولەیمان کەسێکی حەکیم و بە هێز بووە بەهێز بەومانایەی توانی هەموو جنۆکە و باڵندەکان بەویستی خۆی بخاتە جووڵە و لەبەردەستی ئەو کاربکەن و بە گوێی بکەن ، حەزرەتی سولەیمان شە و و رۆژ لە هەوڵ و کارکردن دابوو تا گەیشتە ئەو رادەیەی توانی کۆمەڵگایەکی هۆشیار و مەدەنی دابمەزرێنێت..

گەلەکەیشی بە خەڵك و جنۆکە و باڵندەوە هەر لەگەڵ ئەو پێغەمبەرە لە کاردا بوون و ساردبوونەوە رووی تێنەدەکردن ئەوەتا خوای گەورە دەفەرمووێ] علمناه منطق الطير [، کاتێك دوو باڵندە بەیەکەوە دەکەوتنە قسە و گفتو گۆ سوبحانەللا حەزرەتی سولەیمان لێیان حاڵی دەبوو و لەگەڵیان دەکەوتە گفتوگۆ ، و تەنانەت لەگەڵ جنۆکەکانیش دەکەوتە قسە و کاری لەگەڵ دەکردن] ومن الجن من يعمل بين يديه بإذن ربه [بە فەرمانی خودا هەرشتێك حەزرەتی سولەیمان داوای بکردایا و ئارەزووی لێبایە دەستبەجێ بۆیان جێبەجێ دەکرد ، تەنانەت لەگەڵ مێروولەکانیش دەهاتە ئاخاوتن و لە یەکـــــــــــتری حاڵی دەبوون... یەکێکی تر لەو موعجیزە و بەخششانەی خودا کە بۆ حەزرەتی سولەیمانی دانابوو موسەخەر کردنی گێژووڵەکە و با و هەڵکردنی با لە هەموو شوێنێك بە ویستی ئەو پێغەمبەرە بوو] فسخرنا له الريح .... تجري بأمره . [

بەخششێکی تری خودا بۆ حەزرەتی سولەیمان ، بەخشینی کانییەکی پڕ لەمس بوو بۆ ئەو پێغەمبەرە] واسلنا له عين القتر [ئەمە وەنەبێ کە ئەم شتانە هەمووی بێ هەوڵی حەزرەتی لەلایەن حەزرەتی سولەیمانەوە لەلایەن خودا بۆی هاتبێت ، نەخێر ... چونکە ئەو پێغەمبەرە شەوو رۆژ لەهەوڵ و کۆششدا بووە و بەردەوام لە رکوع و کڕنووش دابووە و داوای زانست و زانیاری لە خودای گەورە کردووە..

هەروەها گەورەترین و رێك و پێك ترین سوپا بەخششێکی خودا بوو بۆ حەزرەتی سولەیمان سەلامی خودای لەسەر ، بەلام چ سوپا و لەشکرێك ، سوپایەکی یەکگرتوو لە جنۆکە و باڵندە و گیانداران . بەلام دەبێ ئەوەش بزانین کە تواناو هێزی جنۆکەکان زۆر لەتوانای مرۆڤەکان جیاواز ترە چونکە جنۆکە زۆر بە هێزن و لەتوانایاندایە هەموو شتێك بکەن تەنانەت دەتوانن بە چرکەیەك چەند کیلۆ مەترێك بڕن و بفڕنە ئاسمانیش ، لەوکاتەدا ئەگەر جنۆکەکان بیانویستایە بڕۆن ئەوا لەسەر تەختەیەك دادەنیشتن و بە خێرایی باو گێژووڵەکە دەکەوتنە رێ، بۆ

هەركوێ بیانویستایە دەڕۆیشتن.
ئەو نیعمەت و بەخششانەی کە خودا بە حەزرەتی سولەیمانی دابوو تەنها بۆ زانست و زانیاریی و خێر بەکاری دەهێنا ، وەك دەفەرمووێت] رب اغفرلي وهب لي ملكـــــــــا لا ينبغي لاحد من بعدي[، خوایە موڵکێکم بدەیتێ لەدوای خۆم بۆ کەسێك نەمێنێت...
ئێستا ئیسرائیل لەشاری قودس بەدوای ئاسەواری ئەو شارستانیەتەدا دەگەڕێن و هیچ شتێکیان دەست ناکەوێت و نەیانتوانیوە بیدۆزنەوە کەئەمەش خۆی لەخۆیدا ئەم ئایەتە ئەسەلمێنێت کە قورئان کەلامی خوای گەورەیە و باوەڕمان پتەوتر ئەکات...
لێرەوە لەم سەردەمەی حەزرەتی سولەیمان سەلامی خودای لەسەر دووشت بەیەکەوە گرێ دراون ئەوانیش زانست و داهێنان و باوەڕی ئەو پێغەمبەرەیە بە خوداکەی خۆی ، ئەم پێغەمبەرە فێرمان دەکات کە زانست و زانیارییەکانمان لە ڕێی خودا ببەخشین و بە خۆڕایی بێت و باوەڕی کاملیشی لەگەڵدا بێت وامان لێنەیەت بە زانستەکە هەڵبخەڵەتێین چونکە باش بزانین ئەو هەموو زانست و بەخشش و زانیاریانە لە خوداوەیە و هی ئێمە نییە با هەردەم بڵێین] هذا من فضل ربي ليبلوني اأشكر ام اكفر. [فێرت دەکات کەتۆ خاوەن بڕوانامە و دەرچووی کۆلیژێت یاخود خاوەنی هێز و کاری ئەوە ئەوبڕوانامە و هێز وتاقەتە هەڵتنەخەڵەتێنێت و لووت بەرزت نەکات، چونکە هەر خودا خۆی پێی بەخشیویت و زۆرلای ئاسانیشە بە) کن فیکون (یێك لێتی بسەنێتەوە، ئەگەر خاوەن هێزو بازووی خۆتی ڕۆژێك دادێت پیر دەبیت و تواناو هێزەکەت نامێنێ و تەنها توانات نییە چەند کیلۆگرامێکی کەم بەدەستتەوە هەڵبگریت .
ئەگەر خاوەنی بڕوانامەش بیت، ڕۆژێك دێت لەدەستت بچێت بەهۆی تەکەبوری و لووت بەرزیەکەت، کەنەزانیت چۆن و لەچ ڕێگایەك بەکاری بهێنیت ، دەبێ بزانیت کەزانست و زانیاری بڕوانامەکەت بۆ پارەبێت یاخود بۆ سوود گەیاندنی مرۆڤایەتی و لە پێناو خوای گەورە بێت ... پیاوێك ئەناسم زۆر دەوڵەمەند بوو، ئەو پیاوە ڕۆژێك خۆی ئەشوات کە دێتە دەرەوە ئەبوورێتەوە، دواتر کەهەڵئەستێتەوە و هۆشی دێتەوە سەرخۆی هیچی لەبیر نەماوە تەنانەت ناوی خێزان و منداڵەکانیشی نازانێت !!!... تەنانەت وای لێهات نەیزانی ماڵ و دارایییەکەی چەندە !!!..
گەرخوا لێی سەندەوە ئەوا لەماوەیەکی زۆر زوو و ئاسان لێی ئەسەنێتەوە چونکە خوای گەورە بەسەر هەمووشتێك زاڵە و توانای بەسەر هەمووشتێکەوەیە، تکائەکەم نزاکانی ئەو پێغەمبەرە بکەن بەبەرنامەی ژیانتان] هذا من فضل ربي [نەکەی موڵکی دنیا بەهی خۆتی بزانیت چونکە موڵکی دنیا کاتییە و لەدەستت ئەچێت کەواتە دڵی خۆت بەو موڵکە کاتییە خۆش مەکە و خوای گەورەت لەبیربێت .

بێینە سەر باسی جنۆکەکانی ژێر دەستی حەزرەتی سولەیمان] ومن الجن من يعمل بين يديه بإذن ربه [و هەروەها]يعملون له مايشاء من محارب و تماثيل .. [لە فەرمانی دەرنەدەچوون ملکەچی بڕیارەکانی بوون و هەموو کارێکیان بۆ دەکرد ، وە ئەگەر سەرپێچیان لە بڕیارەکانی حەزرەتی سولەیمان بکردایا ئەوا ئازاری دەدان کارگەی گەورەیان دروست کردبوو و باڵەخانەی بەرز و پەیکەری لەڕادەبەدەر گەورەیان دروستکرد..
دواتر خودای گەورە بە نەخۆشیەکی ئیفلیج بوون حەزرەتی سولەیمان بەسەردەکاتەوە] ولقد فتنا سليمان [و] والقينا على كرســــــــيه جسدا ثم انـاب [، ویستی خودا وایە و دەیەوێت هەموو پێغەمبەرەکانی تاقی بکاتەوە چونکە کە خودا یەکێکی خۆش ویست ئەوا بە موسیبەت و نەخۆشکەوتن ئەوکەسە بەسەر دەکاتەوە، لێرەدا حەزرەتی

سوله یمان جەستەی بەتەواوەتی لە کاردەکەوێت و لەسەر کورسییێك دایدەنیشێنن .. گەر دەردەدارانیش بەرامبەر بە تاقیکردنەوەی خوای گەورە ئارامگربن ئەوا دەبن بەهاوەڵیی حەزرەتی سوله یمان سەلامی خوای گەورە لەسەربێت.
بەلاّم ئەو پێغەمبەرە زۆر شوکرانە بژێر و خۆڕاگرە و هەردەم دەفەرمووێت] ربـــي اوزعني ان اشـــكر نعمتـك الـتي انعمت علي و على والدي وان اعمــــــل صالحــا ترضــــــاه [ئەم نزایانەی هەر لەرابردووش دەیفەرموو چونکە لەلای روون بوو کە ئەم نیعمەت و بەخششانە هەر هی خودایە و هی خودی خۆی نییە هــەر بــۆلای پــەروەردگاریش دەگەڕێتەوە ، هەروەها خودا خۆیشی پێی راگەیاندبوو کــە قــسە و گفتوگۆکــانی لەگــەڵ باڵنــدەکان و جنۆکــەکان هەمووی بەخشش و نیعمەتی خودا خۆیەتی و هیچی هی حــەزرەتی ســوله یمان نییــە ، هــەموو جارێــك حــەزرەتی سوله یمان هەموو جنۆکە و باڵندەکانی کۆ دەکردەوە و پێی دەفەرموون وامەزانن ئەم هەموو بەخشش و نیعمەتانە هی منە بەڵکو هەمووی فەزڵ و نیعمەتی خودان و هیچ شتێکی بە هێز و بازووی من نەهاتۆتە ژێردەستم و لەو کاتانەدا حەزرەتی سوله یمان زۆر سوپاسی نیعمەتەکانی خودای دەکردو زۆریش لە خودادەپاڕایەوە تاوەکو زانست و زانیاریی زیاتری پێ ببەخشێت.
با باس لە بەسەرهاتەکانی حەزرەتی سوله یمان بکەین ، بۆ نموونە لەوکاتەی سوپاکەی رێکخستووە کە لە جنۆکە و باڵندەکان پێکهاتوون بەرێ دەکەون و تادەگەنە شیوێك و ماڵی مێروولەکانی لێیە] حتى اذا اتو الى وداي النملة [واتە کە گەیــشتنە ئــەو شــوێنەی مێروولــەکانی لێیــە مێروولەیــەك ســوپاکەی ســوله یمانی بینــی و ئاگــاداری مێروولەکانی تری کردەوە و پێی وتن ئاگاداری خۆتان بن نەوەك سوپاکەی حەزرەتی سوله یمان لەناوتان ببــات و بکەونە ژێر پێی سوپاکەی !!!..
کە حەزرەتی سوله یمان گوێی لە دەنگی مێروولەکە بوو زەردەخەنە گرتی و پێکەنی ، حەزرەتی سوله یمان لێــرەدا سوپاکەی رادەگرێت کە ئەسپ و سوارچاکێکی ئێجگار زۆری لەگەڵدایە و دەفەرمووێ بوەستن و هــەموو ئــەم ئەســپانە بکەن بە خێر .. لێی دەپرسن لەبەرچی ؟ ئەویش دەفەرمووێت : زیکرێکی خودام بیرچوو بیکەم ، و بــەهۆی ســەرنج دانم لە زۆری سوپاکەم بیرم چوو تەسبیحاتی خودای گەورە بکەم..
رۆژێکیان لەگەڵ ئەو هەموو سەرباز و موڵك و سامانە بەرێ ئەکەوێت و پێی ئەڵێن : چەندە موڵك و سامانێکی زۆرت هەیە !!!... حەزرەتی سوله یمانیش ئەفەرمووێت : وەللاهی هەرهەموو موڵــك و ســامانەکەم یــەك) سبحان الله (ناهێنێت کەبیڵێم!!!...
هەروەها حەزرەتی سوله یمان کۆشکێکی زۆر گەورە و لەرادەبەدەر نایاب و خۆشی هــەبوو هــەموو شــتێکی تێــدابوو، لئاستێکی لەرادەبەدەر پێشکەوتن دابوون گەر باڵەخانەیەك زەوییەکەی شووشە بێت و ژێرەوەی شووشەکەش ئاو بێت ، ئاخۆ شێوازی بیناکە و تەکنەلۆژیاکەی دەبێ چەندە پێشکەوتوو بووبێت؟!!!
لەدووری حەزرەتی سوله یمانە گەلێك هەبوون کەگەلی بەلقیسیان پــێ دەووتــن ، خۆریــان ئەپەرست، حــەزرەتی سوله یمان پەپوویەکی هەبوو زۆر گوێڕایەڵ و تۆکمە و زیتەڵ بوو ، گەڕا بە دوای نەیبینیەوە ، دوایی خۆی هاتەوە و هەواڵی بۆ حەزرەتی سوله یمان هێنا کە چوومەتە) سبأ (کە لە یەمەنەو گەلێك هەن کە شاژنەکەیان بەلقیــسە خۆر ئەپەرستن.
لەوکاتەدا پەپووەکە واتا) هود هود (دەنووکی لەزەوی ئەدا و بە حەزرەتی سوله یمان دەفەرمووێ کە خودایەك لە ژێر ئەم زەوییە و لەسەر ئەم زەوییە رزق و رۆزیمان بدات چۆن دەبێت ئەمانە خۆر بپەرستن ؟؟
حەزرەتی سوله یمانیش نامەیەك بۆ شاژنە بەلقیس دەنووسێت و داوای لێدەکات باوەڕ بــەخوا بهێنێــت و هیدایــەت

وەربگرێت ، بەرلەوەی بەلقیس بێت بۆلای حەزرەتی سولەیمان ئەم پێغەمبەرە روو لە سوپاکەی دەکات دەفەرمووێت کام لە ئێوە تواناو هێزی هەیە کۆشکەکەی شاژنە) بەڵقیس(م، بە تەواوەتی بۆ بهێنێت بەلاّم بیگۆڕێت ؟
جنۆکەیەك دەڵێت روو وەرگێڕە بە چرکەیەك بۆت دەهێنم و حەزرەتی سولەیمانیش دەفەرمووێ نا .. یەکێکی بە زانست ترم دەوێت و لێرەدا گەرەکیەتی زانستەکە هەموویان بگرێتەوە و نەوەك تەنها بۆ کەسێك و جنۆکەیەك...
یەکێکی تریان بە حەزرەتی سولەیمان ئەفەرمووێت : بە چاو تروکانێك عەرشەکەی شاژنە بەلقیست بۆ دەهێنمـــــــــــــە ئێرە!!!
جنۆکەکەعەرشەکە دەهێنێت لەو کاتەی بەلقیس هاتۆتە لای حەزرەتی سولەیمان، بەلاّم جنۆکەکە گۆڕانکاری لە عەرشەکەی بەلقیس کردووە و حەزرەتی سولەیمانیش روو لە بەلقیس دەکات و پێی دەفەرمووێت) أهذا عرشك(؟؟ ، بەلقیس لێرە دوو دڵی رووی تێدەکات و بە وردی سەیری دەکات و دەڵێت) کأنە هو (چونکە گۆڕانکاریی تیا کراوە ، پاشان حەزرەتی سولەیمان بەلقیس دەباتە عەرشەکەی خۆی و نیشانی دەدات] فلما رأتە حسبتە لوجە [ژێر عەرشەکەی سولەیمان هەمووی ئاوە و عەرشەکەش لە شووشە دروستکراوە .. بەلقیس جلەکانی هەڵدەکات نەوەك تەڕبێت بەلاّم نازانێ شووشەیە و ژێری ئاوە !! ئنجا بەلقیس دەڵێت) وأسلمت مع سليمان لرب العالمين ... (
چۆنیەتی وەفاتکردنی حەزرەتی سولەیمان :
جنۆکە و عیفریتەکان کۆشکێکی گەورە دروست دەکەن و حەزرەتی سولەیمانیش بەرامبەریان و ەستاوە و سەیریان دەکات و دارێکی بە دەستەوەیە و ئەیخاتەژێر باڵیەوە و بە دیاریانەوەیە..
کە راوێژکارێکی لێی نزیك دەبێتەوە دەبینێت حەزرەتی سولەیمان گیانی دەرچووە و وەفاتی فەرمووە ، ئەم راوێژکارەی هیچ دەنگێك ناکات و نایدرکێنێت نەوەکو جنۆکەکان ساردبوونەوە روویان تێبکات و دەسبەرداری دروستکردنی کۆشکەکەبن و ئەم دیمەنە ماوەیەکی زۆر وەکو خۆی دەمێنێتەوە واتە دیمەنەکەی حەزرەتی سولەیمان ، و جنۆکەکانیش غەیبیان نییە کە حەزرەتی سولەیمان وەفاتی کردووە و تاوەکو کۆشکەکە تەواو دەکەن، و تیشکی خۆر لە گۆچانەکەی حەزرەتی سولەیمان ئەدات و دەکەوێتە سەر زەوی ئنجا ئەزانن کە وەفاتی فەرمووە ..

* *
*

پێغەمبەر عوزەیر سەلامی خودای لەسەربێت:

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِئَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِئَةَ عَامٍ فَانْظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ وَانْظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنْشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (259) وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى قَالَ أَوَلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَى وَلَكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَى كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ .. البقرة.
دوای ماوەیەکی زۆر پاش پێغەمبەر سولەیمان و حەزرەتی موسا خودای گەورە پێغەمبەرێکی تری هێنایە دنیا کە ئەویش حەزرەتی عوزەیرە سەلامی خودای گەورەی لەسەربێت ، حەزرەتی عوزەیر لەناو بەنی ئیسرائیلیەکان دەژیا و

خوای گەورە فەرمانی پێکرد خۆی ئامادە بکات و بەرەو دێیەك بڕوات و خەڵکەکەی بەرەو باوەڕ هێنان و هیدایەت بانگ بکات.
حەزرەتی عوزەیر کەوتە خۆ خواردن و کەل و پەلەکانی ئامادەکرد و بە گوێ درێژەکەیەوە بەرەو دێیەکە کەوتە ڕێ کە خودا پێی ڕاگەیاندبوو ، بەڕێ کەوت تاگەیشتە شوێنەکە بینی دێیەکی تەواوە بەلاّم کەسی تێدانییە و چۆڵە] خاوية على عروشـــــها [بەو واتایەی دیواری خانووەکان ماوە و هەموو سەرەوەی خانووەکان کەوتۆتە سەر زەوی و پووش و پەلاش خانووەکانی داپۆشیوە و تەنانەت لە دێیەکە باڵندەیەکیش نەدەبینرا ,حەزرەتی عوزەیر سەری سوڕدەمێنێت و دەکەوێتە بیر کردنەوە کە ئایا ئەم خەڵکە چی لێهاتووە و کەسی تیا نەماوە ؟ یاخود دەبێ من بە هەڵە نەهاتبم و ڕێگام لێ ون بووبیّ ؟ دەگەڕێت زۆریش لە ژێر دار و پەرووی خانووە رووخاوەکان دەگەڕێت و هیچ کەسێك نابینێتەوە !!! ... حەزرەتی عوزەیر کەوتە بیر کردنەوە کە ڕەنگە خودای گەورە منی بۆ ئەوە ناردبێ کە بەم زووانە کۆمەڵە خەڵکێك ڕوو لە و دێیە بکەن و تێیدا نیشتەجێ بن.. دوای ماندووبوون بە ڕێگاوە و پاش نان خواردن کەلەگەڵ خۆیدا هێنابووی وەك دەڵێن نان و ترێ و هەنجیری لەگەڵ خۆی بردووە لەسەر زەوی ڕادەکشێت و قاچەکانی بە دیوارێك هەڵئەپەسێرێت و سەیری دێیەکە دەکات و شتێك هاتە خەیاڵیەوە] قال انى يحيى الله هذه بعد موتها [، واتا کەی دەبێ خودای گەورە ئەم دێیە زیندوو بکاتەوە و بەچ شێوەیەك ؟ پرسیارەکەی مەبەستی توانای خوای گەورە نیە، بەڵکو سەرسوڕمانی خۆیەتی کەی ئەم شارە ئاوەدان ئەبێتەوە تاوەکو ئایین و فەرمانی خوای گەورەیان پێبگەیەنم.
خودا لێرەوە ئەم تاقیکردنەوە نیشانی حەزرەتی عوزەیر دەدات و] فأماته الله مائة عام [خودا لەتوانای داهەبوو هەموو خەڵکی دێیەکەی زیندوو کردبایە و پیشانی حەزرەتی عوزەیری دابایە ، بەلاّم مردنەکەی بۆ ماوەی سەد ساڵ نیشانی حەزرەتی عوزەیردا ، دوای سەد ساڵ حەزرەتی عوزەیر گیانی هاتەوە بەر و وەکو خۆی قاچەکانی بە دیوارەکەوە وەستاون و خواردنەکەی وەکو خۆیەتی و بەلاّم گوێ درێژەکەی نەماوە و چەند کۆنە ئێسقانێکی کۆن و رزیوی لە نزیکە ..
لەوکاتەدا خودای گەورە فریشتەیەك لەسەر شێوەی مرۆڤ دەنێرێتە لای حەزرەتی عوزەیر و پرسیاری لێدەکات] کم لبثت [واتە چەندێك خەوتی ؟ ئەویش وا هەست دەکات رۆژێك یان چەند رۆژێك خەوتبێت] قال يوما او بعض يوم [، فریشتەکەش کەلە شێوەی مرۆڤە پێی دەڵێت] بل لبثت مائة عام !!!.. [
حەزرەتی عوزەیر سەرسامی ڕووی تێدەکات و لە دڵی خۆیدا دەڵێت چۆن شتی وا دەبێت سەد ساڵ خەوتبم ؟ فریشتەکە پێی دەڵێ سەیری گوێ درێژەکەت بکە] ولنجعلك اية [تۆ دەکەین بە ئایەتێك بۆ هەموو خەڵکی کەدەبێ بمرن و دواییش زیندوو ببنەوە ، لە بەرامبەر چاوەکانی حەزرەتی عوزەیردا و بە فەرمانی خودای گەورە ئێسقانەکانی گوێ درێژەکە یەکیان گرت و دەمارو گۆشتەکان و پێستەی بۆ هاتەوە و وەکو خۆی لێهاتەوە و هەڵسایەوە سەر پێیەکانی ، سەیری کاری ئەم خالیقە بکە کە چەندە جوان و پڕ فەڕە و هەربەو هۆیەشە حەزرەتی عوزەیر و سەرجەم پێغەمبەرانی تر باوەڕیان بەخودای تاك و تەنها پتەوو بەهێزبووە و بەو هۆیەشەوە خۆڕاگر و پێشەنگ بووینە، ئەمە خۆی لەخۆیدا تاقیی کردنەوەیەکی خوای گەورەیە بۆ پێغەمبەران و بۆ ئێمەش کە لەدوای زیندووبوونەوەت پرسیارت لێئەکات لەبارەی ئایەتەکانی زیندووبوونەوە و گەڕانەوەت بۆلای خوای گەورە کە لەقورئانی پیرۆز و لەبەسەرهاتەکەی حەزرەتی عوزەیر باسی کردووە و بەنموونە نیشانی ئەو پێغەمبەرەیدا، باشیش بزانە کە خوای گەورە لێپرسینەوەت لەگەڵ دەکات چونکە عەقڵو هۆشی پێبەخشیوی، جگە لەمەش هەموو

گەردوون و بەڕێوەبردنی کاروبارەکانی ژیان بەدەستی ئەوە و لەژێر فەرمانی ئەودایە.
پاشان فریشتەکە پێی فەرموو] فانظر الی طعامك لم يتسنة . [میوە و خواردنـەکانت وەکـو خۆیـەتی و تێـك نەچووە !!...سەیری ئەم موعجیزەیەش بکە کەخوای گەورە دوای سەد ساڵ نەیهێشت میوەکانی بڕزێت، کەواتە خوای گەورە زەمەنی بۆ سەد ساڵ وەستاند هەم بۆ گوێدرێژەکە هەمیش بۆ میوە و خۆراکەکەی حەزرەتی عوزەیر بەهـەمان شێوەش بۆ یارانی ئەشکەوت بەم شێوەیە ...دواتر خوای گەورە فەرمانی پێدەکات بڕۆ بۆ دێیەکەی کەتۆم راسـپارد، بۆچی بچێت ؟ بێگومان حیکمەتێکی خۆی هەیە، کەتۆش ناوت لەکۆلێژێك یاخود پەیمانگەیەك دەردەچێت بێگومان حیکمەتێکی تێدایە، قوتابی وائەناسم دوای تەواوکردنی قۆناغەکانی کۆلێژ نـاوی لەدێیـەکی زۆر دوور و لەسـەر سنوور دەرچووە ...کەچۆتە دێیەکە جگە لەچەند کەسێکی بەساڵاچوو کەسێکی تر نوێژی نەکردووە و کڕنووشـی بـۆ خوای گەورە نەبردووە، لەئەنجامدا ئەو گەنجە وایکردووە کە دێیەکە ئاوەدان بکاتەوە و لەهەمان کاتیش هەڵساوە بەدروستکردنی مزگەوتێك بۆ دانیشتوانی دێیەکە لەپاڵ دیواری ئەو قوتابخانەیەی کەتێیدا بە مامۆستا دامەزراوە ..!!!
ئەوە ئاوەدانکردنەوەی دێیەکە و فەرام هێنانی خۆشگوزەرانی بەختەوەرییە بۆ دانیشتوانی دێیەکە، چـونکە بـەهۆی ئەو مامۆستا گەنجەوە دانیشتوانی دێیەکە روویان لەخوای گەورە کرد و تەنانەت ئەوانەی جاران نوێژیان نـەدەکرد بەهۆی ئەو مامۆستایەوە نوێژیکیان بەبێ کۆمەڵ نەدەکرد و ئەوەندە خەڵکی دیندار و رێـك و پێکیـان لێدەرچـوو، کەواتە چوونت بۆ هەر شوێنێك ئەوە حیکمەتێکی تیایە و متمانەت هەبێت خێری بەدواوەیە، حـەزرەتی عوزەیرکـە دەگاتە دێیەکە دەبینێ زۆر قەرەباڵغ و پڕ لە خەڵك و ئاوەدانییە و گەلێکی ئیسرائیلی بوون ، حـەزرەتی عـوزەیر لایان نزیك بۆوە و لە نزیك کۆمەڵێکیان دانیشت و لەگەڵیان کەوتە گفتوگۆ ، پێی فەرموون ئێوە نـاوی حـەزرەتی عوزەیرتـان بیستووە و ئەیناسن ؟ وتیان بەڵێ زانیومانە کە نێردراوی خودا بـووە و نزیکـەی سـەد سـاڵێك دەبێـت مردووە و نەماوە..
ئەویش پێیان دەفەرمووێت من عوزەیرم و نێرداوی خودای گەورەم ، ئەوانیش دەڵێن شتی وا چۆن دەبێت و راست نییە ، دیسان دەڵێت من عوزەیرم ، ئەوانیش دەڵێن حەزرەتی عوزەیر چەند نیشانەیەکی هـەبووە ... تـەنها پیرەژنێـك خەسڵەتەکانی حەزرەتی عوزەیر دەزانێت و تەمەنی لەسەرووی سەد و بیست ساڵیەوەو چاوەکانی کوێرن.
هەندێك دەڵێن خزمەتکاری حەزرەتی عوزەیر بووە و هەندێکیش دەڵێن دایکی بووە ، کە پیرەژنەکە دەهێنن و ئەویش پێی دەڵێت من حەزرەتی عوزەیرم ، پیرەژنەکەش دەڵێت یەك لە نیشانەکانی حەزرەتی عوزەیر ئـەوە بـووە هـەموو تەوراتی لەبەر بووە ، وەئەگەر دوعای بۆ کەسێك بکردایە راستەوخۆ خودا دوعاکەی وەردەگـرت و گـیرای ئـەکرد ، حەزرەتی عوزەیر دوعا بۆ پیرەژنەکە دەکات چاوەکانی چاك بێتەوە دەستبەجێ خودا شیفا بۆ پیرەژنەکە دەنێرێت و رووناکی دەگەڕێتەوە چاوەکانی و پاشان لە سەرەتاوە تاکۆتایی هەموو تەوراتیان لەبەر بۆ دەخوێنێتەوە و زۆر بـە جوانی و رەوانی . خۆ لەو سەردەمە تەورات نەمابوو و کەسێك لەبەری نەبووە جگە لە حـەزرەتی عـوزەیر نـەبێت .
ریوایەتێکی تر هەیە دەڵێن حەزرەتی عوزەیر پێی ووتون : وەرن لە گەڵما تەوراتێکی کۆن هەیە شاردوومەتەوە لە دێیەکەی خۆما بابچین بیهێنین ، کە پیرەژنەکـە چـاوەکانی چـاك بوونـەوە و دەیناسـێتەوە و دەسـتبەجێ بـەنی ئیسرائیل باوەڕی پێدەهێنن و تەوبە دەکەن و جارێکی تر روو لە خـودای گـەورە دەکـەن ، جوولەکـەکان ئەوەنـدە عوزەیریان گەورە کرد تەنانەت گەیاندیانە ئەو رادەیەی وتیان کوڕی خودایە] وقالت اليهود عزير ابن الله... [
لێرەوە دڵنیابن ئایینەکانی تر خوار و خێچی و دەستکاری کەوتە ناویەوە و تەنها ئایینی پیرۆزی ئیسلام وەکو خۆی

به پاك و بێگەردی مایەوە و تادنیاش ماوە هەر بەو پاكییە دەمێنێتەوە و خوای گەورەش خۆی پارێزگاری لێدەكات و كەسێك بۆی نییە دەستكاری ئایەتێكی قورئانی پیرۆز بكات، كەواتە پێویستە ئێمەش دەست بەئاییینەكەمانەوە بگرین و لەكاروباری رۆژانەماندا پەیڕەوی بكەین و پشتگوێی نەخەین ..ئەمە پیشەی جولەكەیە و ئەوەتا یان پێغەمبەرانیان شەهید كردووە ویان ئەزیەتیان ئەدەن، یان لەشێوەی سروشتی خۆی دەری ئەكەن و ئەیكەن بەكوڕی خوا !!!.. ئەگەر ئێمە بەچاوی خۆمان نەبینن مردو زیندوو ئەكرێتەوە، ئەی ئەوەنییە خۆمان پێش ئەوەی بێینە بوون مردوو بووین ؟؟!!

ئێستا زیندووین و هەرئەو خوایەشە كە ئەمان مرێنێت و زیندووشمان ئەكاتەوە، كەواتە زیندوو كردنەوەی دووەم جار زۆر ئاسانترە لە دروستكردنی یەكەم جار.

چی لە عوزەیر پێغەمبەر فێربووین:

گەورەیی و باڵادەستی خودای گەورە.

زیندووبوونەوەمان دوای مردن.

لێرە بۆمان دەردەكەوێت بۆچی سەد ساڵ ، چونكە بەوماوەیە حەزارەت دێتە بوون

فێربووین كەخودا توانای بەسەر هەموو شتێكەوە هەیە و هەرخۆی زیندووكەرەوەیە

پێمان دەڵێت بێ ئومێدمەبن لە هیدایەت وەرگرتنی خەڵكان خودا خۆی هیدایەت بەخشە و گەورە و میهـــــــــــرەبان و بەرەحمە.

*　　　　　　　　　　*　　　　　　　　　　*

پێغەمبەر زەكەریا و یەحیا سەلامی خودایان لەسەربێت:

كهيعص (1) ذِكْرُ رَحْمَةِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا (2) إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا (3) قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا (4) وَإِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا (5) يَرِثُنِي وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا (6) يَا زَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَى لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا (7) قَالَ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا (8) قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا (9) قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا (10) فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا (11) يَا يَحْيَى خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَآتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا (12) وَحَنَانًا مِنْ لَدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا (13) وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا (14) وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا (15) مريم.

وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ (89) فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ ...(90) الانبياء.

لەدوای حەزرەتی موسا سەلامی خودای لەسەر بێت بنەماڵەیەكی ئیماندار و لە خواترس و زۆر دڵسۆز بۆ پەیامەكەی خودا پەیدابوون و بە) ال عمران (ناسراو بوون تابڵێی دیندار و خۆڕاگر و بە ئەمەك بوون بۆ گەیاندنی پەیامی خودا بە خەڵكی ، لەنەوەی ئەم ئالی عیمرانە دووكچ هەبوون لەگەڵ زاوایەكیان كە ئەویش حەزرەتی زەكەریا بوو علیه السلام ، ئەمانە لە فەلەستین دەژیان و جگە لەوان كەسێكی تر نەبووە باوەڕی بە خودا هەبووبێ لەو سەردەمەدا.

ویستی خودا وابوو كە ئەم خێزانەی عیمران كوڕیان نەبووە نە ئالی عیمران و نەحەزرەتی زەكەریا ، خێزانی عیمران لە قورئانی پیرۆزدا ئاماژە بەناوی نەكراوە ، بەڵام ئەوەندە خەمخۆری دینەكەی خوا بووە چونكە لە

هەموولایەکەوە فەساد و بەد ڕەوشتی سەری هەڵدابوو ، ئەو ئافرەتە بەردەوام سەری لە کڕنووشدابووە و لە خوا پاڕاوەتەوە بەڵکو خودا منالێکی پێببەخشێت و ببێت بەو عیسا مەسیحەی کە خەڵکی لە چاوەڕوانی ئەو پێغەمبەرە دابووینە ... لە هەمان کاتیش ئەو کچەی کە داویەتی بە حەزرەتی زەکەریا ئەمیش منداڵی نابێت ، خێزانی عیمران لەتەمەن دەرچووە کە منالی ببێت و کەسیش لەو باوەڕەدا نەبووە کە ئەو ژنە منالی ببێت ، هەروەك حەزرەتی زەکەریاش تەمەنی گەورە بووە و دەیفەرموو [إني وهن العظم مني واشتعل الرأس شيبا] و دەڵێت : من تەمەنم بەسەرچوو و تەنانەت ئێسقانەکانم تواناو لەنگەرییان نەماوە و سەرتا پای سەریشم سپی بوون ، و چۆن منالم دەبێت چ جای ئەوەی دایکی خێزانەکەم منالی ببێت ؟؟؟ دوعاکانی خەسووی حەزرەتی زەکەریا لەبەر بەرژەوەندی خۆی نەبوو بەڵکو لەبەرژەوەندی دینەکەی دابوو چونکە دەیانووت : ئەم خەڵکەی بەنی ئیسرائیل پەند و عیبرەت وەرناگرێت مەگەر پێغەمبەرێکیان بۆ نەیەت.

خێزانی عیمران دوعا دەکات [إذ قالت امرأة عمران ربي اني نذرت لك مافي بطني محررا فتقبل مني إنك انت السميع العليم] وتی نەزری دەکەم کە خزمەتی پەرستگاو ئاینی تۆ بکات ، لێرەوە خودا نزاکەی قەبوڵ کرد و خێزانی عیمران زۆر دڵی خۆش بوو و هەردەم سوپاسی خودای دەکرد و سەری لە کڕنۆشدا بوو .. گەورەیی ئەو ئافرەتە لەوەدایە پەیمان بەخوای گەورە ئەدات گەر منالم ببێ ئەوە بۆ خزمەتکردنی ئایینەکەی تۆ تەرخانی ئەکەم !!..هەرکەس خاوەنی ئەم نیەتە پاکە بێت و بڵێت : خوایە منالێکم بدەیتێ و پەیڕەوی بەرنامەکەی تۆ بکات و خزمەتکاریی ئایینەکەت بێ و کەسێکی بانگخواز بێ بۆ ئایینەکەت یاخود خاوەنی بڕوانامەیەکی بەرز بێت و خزمەتی مرۆڤایەتی بکات بکات لە پێناو خوای گەورە ... تکایە با نیەتەکانمان لەدروستکردنی ژیانمان ڕۆڵ بگێڕێت.

پێیان دەوت : منالەکەت کوڕ بێت دەبێت بە پێغەمبەر و قودس لە ژێر ڕکێفی خوانەناس و موشریکەکان ڕزگاردەکات ، بەڵام کەسکەکەی داناو منالی بوو ، کوڕ نەبوو ، و کچ دەرچوو و دەڵێت [ربی إنی وچعتها انپی ولیس الذکر کالانپی] خوایە من کچم بوو [!!!!... وإني سميتها مريم] و لە نەزر و پەیمانەکەی کە داومە پەشیمان نیم کە ببێتە خزمەتکاری پەرستگا ، و پاشان دەفەرمووێت : خودایە پەنات پێئەگرم لەوەی کە شەیتان بتوانێ زەفەر بەو مەریەمە و نەوەکەیشی بگەیەنێت، سەیری ئەم ئافرەتە بەڕێز و خواناسە بکەن کەچەندە بەپەرۆشە منالێکی ببێت خزمەتی ئایینەکەی بکات، خۆخەم لەنەزۆکیی جارانی ناخوات بەڵکو خەم دەخوات کەلەو سەردەمەی ئەوی تیا دەژێیت کەخەریکە ناوی خوا لەسەر زار و زمانەکان نامێنێت و بگرە تەنها باوی نامێنێت.

خوای گەورە وەحیی بۆ نارد کە نەزرەکەتمان قەبوڵ کرد و زۆر دڵی خۆش دەبێت ، کە مەریەم گەورە بوو و لە شیر خواردن بۆوە ، ژنەکەی عیمران کە دایکی مەریەمە ئەم کچە جوان و نورانیە بۆ پەرستگا ئەبات و دەیەوێت نەزرەکەی بگەیەنێتە سەر ، مەریەم تا بڵێی منالێکی جوان و نورانی بووە و لە دوورەوە خەڵك تامەزرۆی بینینیان کردووە و بۆی پەرۆش بوون ، لەو کاتەدا بەپێی یاسای بەنی ئیسرائیل قەدەغە بوو کە کچ یاخود ئافرەت نزیك پەرستگا بکەوێت و پەرستش و عیبادەتی تێدا ئەنجام بدات و خزمەتی پەرستگاکەش بکات بۆیە داوایان کرد بۆ ئەم کارە کەفیلێك پەیدا بکات ، بەڵام سەیر لەوەدابوو هەرهەموو خەڵکی حەزیان دەکرد ببن بە کەفیلی مەریەم و بۆیە لەسەر کەفالەتکردنی مەریەم بە گرەو ڕێککەوتن ، ڕێککەوتنەکەش چۆن بوو ؟ هەموو کاهینەکان دەبێ قەڵەمی دەستیان هەڵبدەنە ناو ئاوێك و قەڵەمی کام کاهین بە بەرزی لەناو ئاوەکەدا وەستا ئەوا دەبێت خاوەنی ئەو قەڵەمە ببێت بە کەفیلی مەریەم .

سەرجەم قەڵەمی کاهینەکانیان خستە ئاوەکەوە و قەڵەمەکەی حەزرەتی زەکەریا بە بەرزی لەناو ئاوەکـە وەسـتا و حەزرەتی زەکەریا کەفالەتی کرد ، ئەمە ویستی خودای گەورەی لەسەر بوو کە دەبێت پێغەمبەرێك کەفالەتی مەریەم بکات نەوەك کاهینێك و بەندەیەك چونکە ئەو دەزانێت چۆن چۆنی پەروەردەی بکات، لێرەدا ویستی خـوای گـەورە وابوو کە ئەبێ ئەوکەسەی ئەوان چاوەڕوانی ئەکەن بێتە دنیاوە، ئەبێ ئافرەت ڕۆڵی خۆی تێـدا ببینێـت و خـاوەن پڕۆژەی خۆی بێت بۆ خزمەتکردنی پەرسـتگاکە و ئـاوەدان کردنـەوە و زیندووکردنـەوەی ئایینەکـەیان هەرلەبـەر ئەمەشە لەو مەریەمە عیسای مەسیح لەدایك ئەبێت و دێتە دنیاوە.

مەریەم دەنێردرێتە پەرستگاو بەردەوام خزمەتی پەرستگا دەکات و نوێژ دەکات و نزا دەکات، بـەڵام چ مەریـەمێك مەریەمێکی بەحەیاو بەشەرم و گوێڕایەڵ و ملکەچی خودا، خۆزگە لـەم ڕۆژگـارەی ئێمـەش خوشـکان و دایکانمـان نموونەی مەریەمیان دەبوو، بەڵێ هەر جارەی برسی بێت بە فەرمانی خودا فریشتەکان خواردنی بۆ دەهێـنن هـەموو جۆرە خواردنێکی چوار وەرزە !!!.. ئەوەتا حەزرەتی زەکەریا ڕۆژێك مەریـەم بەسـەر دەکاتـەوە و جۆرەهـا خـواردن لەبەردەم مەریەم دەبینێت و لێی دەپرسێت) انی لکی هڎا (ئەویش وەڵامی دەداتەوە) هو من عنداللە) ... (هنالك دعا زکریا ربە (بیر دەکاتەوە ئەمە لەلایەن خوداوە رزق و ڕۆزی بۆ دێت و منیش منالم نییە..

نزا دەکات) ربي هب لي من لدك ذرية طيبـة (خوایە منداڵێکی پاك و خاوێنم پێببەخشی بۆ زیاتر خزمـەتکردنی ئایینەکەت کە خەریکە لەناو بـەنی ئیـسرائیل بـاوی نامێنێـت بـە هـۆی شـیرك و گوناهـەکانیان، بـا ئێمـەش لەڕۆژگارێکی وەك ئەمڕۆ بەردەوام ئەو جۆرە دوعایانە بکـەین، کەخەریکـە لـەم ڕۆژگـارەدا منالـەکانمان بـەرەو هەلاکەت بچن بەهۆی بڵاوبوونەوەی دەیەها هۆکاریی ڕاگەیاندن کە کەمێکیان بـۆ سـوود و خێـر بـەکاردەهێنرێت .

حەزرەتی زەکەریا لە نزاکانی بەردەوامە و دەفەرمووێ] ولم اكن بدعائك ربي شقيا [، هەروەها دەفەرمووێ] وإني خفت الموالي من ورائـي [، حەزرەتی زەکەریا ئاماژە بە بەنی ئیسرائیل دەکات کە ترسی هەیە لەوەی ئەوان ئایینی خودا لەناوبەرن ، خۆ دەشزانێت کە خێزانەکەیشی لە تەمەن دەرچووە و ئەستەمە منداڵی ببێت ، بۆیە دەسـتبەجێ خودای گەورە دوعاکانی حەزرەتی زەکەریای گیرا کرد و قەبوڵی کرد و خێزانەکەی سکی بوو و کوڕێکی پێبەخشی بە ناوی) یحیی (خودا پێی فەرموو] يا زكريا انا نبشرك بغلام اسـمه يحيى لم نجعل له من قبـل سميـا ... [بەڵام گرنگییەکەی لەوەدایە خودای گەورە خۆی ناوی یەحیا... گەر کەسێ منالی نـەبێت پـەنا بـۆ کـێ ئـەبا؟ بـۆ مەزارگە و شێخ و سەیدەکان !!!...ئەی خوای گەورە بۆ خۆی) وهاب (نییە ؟؟؟ پێغەمبەرێك ئەوەندە ساڵە منـالی نەبووە پەنای بۆ کێ بردووە..؟؟

لەراستیدا ئەوەی جگە لەخوای گەورە داوای منالْ لەکەسی تر بکات ئەوەگوناهێکی زۆر گەورەی کردووە، و متمانـەی بەخوای گەورە نییە .... بەڵکو متمانەی بە دروستکراوەکانی خوای گـەورە هەیـە ... پاڕانـەی خـۆت .... زیکـری) استغفار (ی، خۆت ... شەونوێەکانی خۆت ... متمانەی خۆت ... بەخوای گەورە، گەورەترین هۆکارن بۆمنالْ بەخشین کەواتە تەنها ڕوولەخوای گەورە بکە و ڕوو لەهیچ کەسێکی تر نەکەیت.

لێرەدا پرسیارێك دێتە ئاراوە کە بۆچی ناوی نا) یەحیی (؟ لەبەرئەوەی یەحیا بە مانای زیندوو دێت و نامرێـت بە مانای شەهید بوون دێت ، چونکە شەهیدانی ڕێی خوا بەهیچ شێوەیەك نامرن و زینـدوون ، دوای ئـەوەی خـودا وەحیی بۆ حەزرەتی زەکەریا ئەنێرێت حەزرەتی زەکەریا سەرسامی ڕووی تێدەکات و دەفەرمووێ] انی یکون لی غلام و كانت امرأتي عاقر [واتە هیچ خەسڵەتێکی منـالْ بـوونی تیانییـە و نەزۆکـە و لەتەمـەنیش دەرچـووە !!!... ئەمجارە دەفەرمووێت] وقد بلغت من الكبر عتيا [خوداش وەحیی بۆ دەنێرێ] قال كـذلك ربـك علي هـين [ئـەی

زەکەریا ئەمەلای من زۆر ئاسانە] وقد خلقتك من قبل ولم تك شیئا [حەزرەتی زەکەریا داوا لـە خـودای گـەورە دەکات ئایەتێکی پیشان بدات کە نیشانەیەك بێت بۆ لەدایك بوونی یەحیای کوڕی ،] ان لا تكلم الناس ثلاثة ایام سویا [بۆئەوەیە تاوەکو بەردەوام لە بری قسەکردن تەسبیحات و شوکری خودا بکات.
بە فەرمانی خودا یەحیا بە سێ ساڵ پێش حەزرەتی عیسای کوڕی مەریەم هاتە دنیا و خـودای پێـی فـەرموو] یـا یحیی خذ الكتـــاب بقوة واتیناه الحكم صبیا [، لەتەمەنی سیانزە ساڵان خودای گەورە کـردی بـە پێغەمبـەر و زانست و زانیاریی پێبەخشی و هەڵیبژارد بۆ ڕێنماییکردنی بەنی ئیسرائیل .
گەنجەکان لەم سەردەمەدا چەندە بەجوانی و پڕ بەدڵ دینداری بکەیت هێشتا کەمـە، چـونکە هۆکـاری لەخـشتە بردنی گەنجان زۆرن ... وابکەیت وەکو حەزرەتی یەحیای گەنج بەهەموو هێزتەوە دەست بە ئـایینی خـوا بگریـت و بەردەوام لەگەڵ قورئان بژیت، نەکەی پاشـەگەز بیتـەوە و دەسـەبەرداری ئایینـە جوانەکـەت و ڕەوشـتە جـوان و نایابەکەت نەبیت، نەکەی لەجێبەجێکردن و بەجێگەیاندنی ئەرکەکان شلگیریی بکەیت، یەحیا ئاسا گەنجییەکەت بکە بەقوربانی خوای گەورە.
حەزرەتی یەحیا زۆر هەوڵی لەگەڵ بەنی ئیسرائیل داو هیچ سوود و قـازانجێکی نـەبوو و بـە گوێیـان نـەدەکرد و سەرپێچیان لە فەرمانەکانی دەکرد و ئەزیەت و ئازاریان دەدا ، لەو سـەردەمەدا پاشـایەك هـەبوو حـەزی لەکـچی براکەی خۆی دەکرد و بۆیە حەزرەتی یەحیا ئاگاداری ئەو پاشایەی کردەوە کە ئایین و بەرنامەی خـودا، ڕێ بـەو کارە نادەن کە برازاکەی خۆت بۆ خۆت مارەبکەیت و بیکەیتە خێزانی خۆت . برازای پاشاکە چوو بۆلای پاشاکە، کە مامی بوو و پێی وت : گەردەتەوێت من بهێنیت مارەییەکەم یەك شتە ئەویش ئەوەیە دەبێ سەری یەحیام بۆ بڕیت و بۆم بهێنیت ئنجا ڕازی ئەبم !!! مەلیکەکەش بە گوێی برازاکەی کرد و فەرمانی کرد کە سەری یەحیا بـبڕن و بـۆی بهێنن ، بە گوێیان کرد و یەحیای نەوجەوانیان سەربڕی و حەزرەتی زەکەریا ئەم دیمەنەی سەربڕینی ڕۆڵەکەی بینی ، بەوەندەش نەوەستان و پلانیان داڕشت بۆ شەهید کردنی حەزرەتی زەکەریا سـەلامی خـودای لێبێـت ، حـەزرەتی زەکەریا بەمەی زانی و لەناو دارێك خۆی شاردەوە و جوولەکەکان بەمەیان زانی و دارەکەیان کرد بـە دوو لەتــەوە و حەزرەتی زەکەریاشیان شەهید کرد.....
هەموو مرۆڤێك مردنی لەسەرە و یەخەی دەگرێت، هەرئەبێ بمرێـت ومالْئـاوایی لـە دنیـا بکـات و خـوای گـەورە بڕیاریداوە هەرکەسە و بەجۆرێك بمرێت .گەر ئاوتت ڕەزامەندی خوای گەورە بێت و دینداریش خەسڵەتت بێت،هەوڵت سەرخستنی پەیامەکەی خوای گەورە بێت و، کار و کاسبیت حەڵاڵ بێ و هەموو نیەتێکت بۆ خوای میهرەبـان بێـت و پەرۆشی ئایینەکەی پەروەردگارت بیت گەر بمریت بە) شەهید(ی، ئەمریت و یەحیای گەنج هاوەڵتە لە فیردەوس و بەدیداری شادئەبیت.
جێی خۆیەتی باوکە بەڕێزەکان چاو لەحەزرەتی زەکـەریا بکـەن و کـوڕ و کـچەکانتان گـۆش بکـەن بەدینـداری و پەروەردەیەکی ئیسلامیی، خوای گەورەیان لەلاشیرین و خۆشەویـست بکـەن ...دایکـە خۆشەویـستەکانیش دروشمـی دایکەمەریەم هەڵبگرن بۆ پەروەردەکردنی منداڵەکانتان خەمیی قیامەتیان بخۆن و نزا بکەن چونکە نـزای ئێـوەلای خوای گەورە قەبوڵە و بێ هیوایی و نائومێدی ڕووتـان تێنەکات، و بەهیچ شێوەیەك مەڵێ : کە ئەو منداڵـەی خـوای گەورە پێی بەخشیوم کچ یان کوڕ، زەحمەتە ڕۆڵی گەورە بگێڕێت بۆ خزمەتکردنی ئەم ئایینە، و بەردەوام شانازییان پێوەبکە مادام باوەڕدارن و لەسەر ئایینی ئیسلامی پیرۆز جێگیرن و ساردبوونەوە ڕوویان تێناکات.

*   *   *

پێغەمبەر عیسای کوڕی مەریەم سەلامی خودای لەسەربێت :

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا (157) بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا (158)وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا . ال عمران...

حەزرەتی عیسا کە بە مەسیح ناسراوە یەکێکە لە پێغەمبەرانی خودا) مەسیح (واتـا زۆر گەشـتیار و زۆر گـەڕاو، یاخود بەدەستهێنان بەسەر نەخۆش و کەم ئەندام و مردووەکان و ئەمانە هەرهەموویان لە مەسیحەوە هاتوون، واتا دەستی بەسەرهەر کەسێکدا هێنابێ بە فەرمانی خوای گەورە ئەوکەسە شیفای بۆهاتووە و چاك بۆتەوە.

جگەلەوەش بە درێژایی هاتنە دنیای ماڵ و شوێنێکی حەسانەوەی نەبووە و ، بە بەردەوام خەریکی بانگەواز بووە و خەڵکی بۆلای خودای گەورە بـانگ کردووە و کۆڵی نەداوە . پێغەمبەرێکە بەبێ باوك هاتە دنیاوە بۆ ئەوەی هەمووان بزانن کە خودا توانای بەسەر هەموو شتێکەوە هەیەو هەرخۆی خالیق و بـە دەسـەڵاتە وەك چـۆن ئـادەم و حـەوای لەنەبوونەوە هێنایـــــــــــــە بوون.

پاش ئەوەی خاتوو مەریەم گەورە دەبێ خودای گەورە دەفـەرمووێت] واذکـر في الکتـاب مـريم اذ نتبـدت مـن اهلـها مکــــــــــــانا شرقيا [مەریەم لە خەڵکەکە دوور کەوتەوە و شوێنێکی بۆخۆی تەرخان کرد بەمەبەستی پەرستش و زیکر کردنی خودای گەورە ، تـاوەکو گەورە دەبێت و تەمەنی دەگاتە سەرووی پانزە ساڵان.

بە فەرمانی خـودای گـەورە حـەزرەتی جبريـل لـە شـێوەیەکی زۆر نـورانی و درەوشـاوەوە دەچـێتە لای حـەزرەتی مەریــــــــــــــەم و] وارسـلنا إليها روحنا [، لەو کاتەدا حەزرەتی مەریەم سەری سوور دەمێنێت و پێی دەڵێت]اني اعوذ بـالرحمن ان کنت تقيـا [، من پەنـات پێ ئەگرم بە خودا بێی بەلامدا و ئەزیەتم بـدەیت . حـەزرەتی جبريل پێی دەفەرمووێت لەلای خوداوە هاتووم و] لاهب لكِ غلاما زکيـا [مەریەمیش دەڵێت] انـى يکـون لـي غـلام ولم يمسسني بشر ولم اکن بغيـا [چۆن شتی وادەبێت کەسێك لەمن نزیك نەبۆتەوە ، مەریەم بـاوەڕی تـەواوی بـە خودا هەبوو کەتوانای بەسەر هەموو شتێکەوە هەیە وەکو چۆن لـە بەهەشـتەوە میـوەی بـۆ نـارد لـەو کاتـەی لـە پەرستگاکەی خۆیدابوو.

ئەمجارە جبريل سەلامی خودای لەسەر بێت پێی دەفەرمووێت ئەمە لای خودای گـەورە زۆر ئاسـانە کـە منـاڵـت پـێ ببەخشێت و ئەمە دەکەین بە ئایەتێك بۆ هەموو مرۆڤ....

لەم وتوێژەی نێوانیاندا حەزرەتی جوبريل فووێك دەکات بەرووخسار و باڵای مەریەم و بەو هۆیەوە سکی پڕدەبێـت چونکە ئەمە بڕیارێکی ئیلاهییە و دەبێت وابێت ، مەریەم تـا سکی تەواو گەورە دەبێت ناچێتە دەرەوە دواتـر خـودا مزگێنی پێدەبەخشێت] وإذ قـالت الملائکـــــــــة يـا مريم ان الله اصطفاكِ علـى و طهـركِ واصطفاكِ علـى نســـاء العـــــالمين. [

مژدەیان پێدا کە خودا تۆی هەڵبژارد و پاك و بێگەردی کردیت و تۆی لە هەموو ئافرەتێکی جیهان بەرزتر کـرد و هەڵیبژاردیت . بێگومان گەیشتنی مەریەم بەم مەقـامە بەرز و پیرۆزە بە هۆی گوێڕایەڵیی تەواوی بووە بۆ خودا کـە پێی فەرموویوو] یـا مريم اقنتي لربكِ واسجدي وارکعي مع الراکعين [چونکە کچێکی گوێڕایەڵ بوو بە فەرمانەکانی خوداو تـابلێی ژیر و ئاقڵ لە لوتکەی پاکێتی دابوو و هەروەها بەندەی خودای گەورە بوو.

خوای گەورە دووجار وشەی) اصطفى (بەکار دەهێنێت واتا هەڵبژێردراو، لەنێوان ئـەو دوو) اصطفى (یـەش،) گهرك (هاتووەپاك و بێگەردی لە رەوشت و هەڵس وکەوت و بیرو بـاوەڕ و شەرم و حەیاو جەستە ....بێنە بەرچـاوت کەکاتێ گوناهێك ئەنجام ئەدەیت چـەندە هەسـت بەنارەحـەتی و ناخۆشـی و پیـسیی ناخـت ئەکـەیت، خوشـکە بەرێزەکەم تۆ پاکیت نەکەی ئەم پاکیی و بێگەردییەت لەدەست بدەیت و بەقسەی کوڕێك هەڵنەخەڵەتێیت، نەکەی لاشەی خۆت بە جل و بەرگی پیس ناشیرین و پیس بکەیت و بۆ چاو پیسان جەستەکەت پیس بکەیت.

چەندە جوانە لای خوای گەورە بە پاکیی بناسرێیت، و هاوەڵیی مەریەمی داویـن پـاك بیـت ...لـەم رۆژگـارەدا وای لێهاتووە بەهەنجەتی جۆراو جۆر خیانەت ئەکەین ... گەر من کچێك نەناسم یاخود کوڕەکە نەناسم و پێشتر نەزانم چۆنە و چۆن نییە؟ چۆن ژیانی هاوسەرایەتی لەگەڵ یێك بهێنم!!؟؟ بۆ ماوەیەك پەیوەندیی دڵداری دا ئەمەزرێت و دواتر لەیەکتر بێزار ئەبن، بەلاَم دوای ئەو هەموو قسە ناسك و جوانانە کەلەگەڵ یەکتری کردوویانە و بگرە مـاچ گۆڕینەوەی نێوانیان ...تەنانەت زۆربەی جار گەیشتۆتە لەدەستدانی شـەرەف و کەرامـەت و ئـابڕوو !!!...مەریـەم فێری داوێن پاکیی و ئابڕووپاکیمان ئەکات، گەریەکێك لەدەرگای دڵتی دا، ئازایانـە پێـی بڵـێ : ئـەوە بـاوکم و ئەوەش خێزانم و دەتوانی بێیتە خوازبێنیم ...پێویست بە پەیوەندیی بـێ شـەرعیی ناکـات ئـەزانن گـەر کـچێك بەئاسانی خۆی بدات بەدەستی کوڕێکەوە، هیچ کات ئەو کچە لای کوڕەکە گەورە نییە و هەر لەبەر ئەمەشە زۆرجـار دیاردەی) طلاق (سەر هەڵدەدات.

پێویستە خوشکان و دایکان پاك بن و بەهەشتیش لە پێشوازی کەسانی پاك و بێگەرددایە خوای گەورەش کەسـانی پاك و بێگەردی خۆش دەوێت و بەوهۆیەوەش لەبەهەشتی بەریندا دەبیتە هاوەڵ و رەفیقی مەریەمی داوێن پاك.

مەریەم لە شار چووە دەرەوە وتەواو لە شار دوورکەوتەوە و لە قودسەوە رووی لە بەیت لـەحم کـرد ، و تاگەیـشتە دارخورمایێکی زۆر وشك و بێ بەر ، لە ژێر دارەکە ژانی منداڵ بوون سەرتاپای گیانی مەریەمی گرتەوە و ئازارێکی زۆر توند بەرۆکی بەرنەدا و وتی] یالیتني متت قبل هذا وکنت نسیا منـسیا [مەریەم لەبـەر ئازارەکـانی خۆزگـە بـە نەبوون دەخوازێت . ئا لەو کاتەدا حەزرەتی عیسا بەبێ باوك دێتە دنیـا ، خـودای گـەورە دار خورمایەکـەی بـۆ ژیاندەوە و پڕی کرد لە خورما ، فەرمانی پێدەکات لە دار خورماکە بدات و دەنکە خورماکـان دەکەونـە خـوارەوە و بیخۆ ، هەروەها لە ژێر پێکانی ئاو هەڵدەقووڵێ و تێر لە ئاوەکە دەخواتەوە و تینوێتی دەشـکێت ، پاشـان خـودا فەرمانی پێدەکات بۆ شارەکەی خۆی بگەرێتەوە ..

کە دەگاتەوە قودس خەڵکەکە بەرەو رووی دێن و سەریان سووردەمێنێت و پێی دەڵێن ئەی خوشـکی هـارون براکـەت وانەبوو خۆ عابیدو لە خوا ترس بوو تۆ ئەم منداڵەت لە کوێ بوو ، مەگەرتۆ کچی عیمران نیـت ؟؟] وماکـان امكِ بغیا [، دایکت پاك بووە و پەنای نەبردۆتە بەر زینا!!!...

خودا فەرمانی بە مەریەم کردووە کە هیچ قسەیەکیان لەگەڵ نەکەیت و ئەویش وا دەکات) ولم اکلم الیوم انسیا (، ئا لێرەدا مەریەم بەسەر ئیشارەتێك بۆ جوولەکەکان ئەکات کە قسە لەگەڵ ئەم منداڵە بکەن.....

یەکەم وشە کەلەزاری عیسای کوڕی مەریەم دەردەچێت لەو کاتەی لە باوەشی دایکیدایـە و جوولەکـەکان چـاوەڕێی وەلاَمــــــن] قال اني عبدالله [دەڵێت من بەندەی خودام ، پاشان دەڵێت] اتني الکتاب [پـەیام و کتێـبم بـۆ دەنێرێت و] وجعلنی نبیا [و] وجعلنی مبارکا اینما کنت [منی کردۆتە پێغەمبەر و بچم بۆ هەر شوێنێك پیرۆزم..

راستەوخۆ جوولەکەکان کەوتنە خۆ و وتیان ئەمە سیحر و جـادووە مەریـەم دەیکـات و راسـت ناکـات !!!.. ئنجـا مەریەمیان بە باغیە ناوبرد و تۆمەتی زیناکاریان خستە پاڵ و عیسا پێغەمبەریشیان بە کوڕی زیناکارەکە نـاوبرد

..
خودای گەورە لە فەرمودەی قودسیدا فەرموویەتی نەوەکانی ئادەم جنێو بەمن دەدەن و شیرك دەکەن و وادەڵێن کە عیسا و عوزەیر کوڕی منن بەلاّم من خودای تاك و تەنهام و) احدٌ صمدٌ (م ، و هەروەها) لم الد (و کەسیش لەمن نەبووە ، نە منالّم لێبووە و نە منالّیشم دەبێت . خودا فەرموویەتی] إن مثل عیسی کمثل ادم خلقه من تراب [، حەزرەتی عیسا گەورە دەبێت تا دەگاتە سی سالاّن] وقفینا علی اثرهم بعیسی ابن مریم مصدقا لما بین یدیه واتیناه الانجیل [بەوتەی زانایان کەحەزرەتی عیسای کوڕی مەریەم تەمەنی گەیشتۆتە سی سالاّن خودا وەحیی بۆ ناردووە لەگەڵ کتێبی ئینجیل.
هەندێك لە شەرع و بەرنامەکانی ئینجیل و تەوراتی تێکەڵ بەیەکتر کرد و چاکە و خراپەی بۆ جوولەکەکان خستە روو و لە شتی حەرام و حەلاّڵ ئاگاداری کردنەوە ، خودا چەندین موعجیزەشی بۆنارد و پیشانی خەڵکەکەی ئەدا وەکو خۆڵ و ئاوی تێکەڵ بەیەکتر دەکرد و دواتر شێوەی چۆلەکەیەکی دروست دەکرد یەکسەر ئەو شێوەیەی دروستی دەکرد رۆحی بۆ دەهات و بەرەو ئاسمان هەڵدەفڕی وەکو دەیفەرموو] انی اخلق لکم من الطین کهیأة الطیر فأنفخ فیه فیکون طیرا بإذنی [، دیسان جوولەکەکان باوەڕیان پێنەکرد چونکە ئەوەندە سەرسەخت و لووت بەرز و لە خۆبایی بوون.
یەکێکی تر لە موعجیزەکانی حەزرەتی عیسا ئەوە بوو هەر کەسێك لە زکماکییەوە چاوی نەبووایە دەستی دەخستە سەر چاوەکانی و دەستبەجێ رۆشنایی دەکەوتەوە چاوەکانی چاك دەبۆوە ، هەروەها ئەوەی پێستی بەڵەك دەبوو چاك بوونەوەی ئەستەم بوو حەزرەتی عیسا دەستی بەسەردادەهێنا و راستەوخۆ چاك دەبۆوە ، جگە لەوەی دەیزانی کە خەڵکەکە نیوەڕۆیان و ئێواران چی دەخۆن و چی دەکەن و چی ناکەن ، بەلاّم هەر باوەڕیان پێنەکرد و دەیانووت : عیسا جادووگەرەو سیحر دەکات .. بەلاّم زۆکەم باوەڕیان پێهێنا وەکو زانایان دەڵێن ئەوانەی باوەڕیان بە حەزرەتی عیسا هێنا ژمارەیان یانزە کەس بووە و هەندێکیشیان دەڵێن حەڤدە کەسێك بوون.
لێرەوە جوولەکەکان بوون بە سێ بەش و بەشێکیان وتیان عیسا خودایە و بەشەکەی تریان وتیان کوڕی خودایە و بەشی سێیەمیان وتیان بەندەی خودایە بەلاّم کۆمەڵێك شك و گومانیان لە دلا بوو ، ئەمجارەیان حەوارییەکان پێیان وت) هل یستطیع ربك ان ینزل علینا مائدة من السماء (؟ خۆ ئەمانە حەواریونەکانن و باوەڕیان بە عیسای کوڕی مەریەم هێناوە بەلاّم گومانیان بۆ دروست بووە] قال یا قومی اتقوا الله [پێی فەرموون گەلەکەم لە خوا بترسن....
دواتر بە فەرمانی خودا سفرە و خوان و نانێکی زۆر گەورە لە ئاسمان هاتە خوارەوە و باوەڕیان هێنا و لەنانەکەیان خوارد تەنها یەکێیان خیانەتی کرد و هەڵگەڕاوە و سەرجەم جوولەکەکان لەم دیاردەیە ترسان .
بۆیە جوولەکە بێ باوەڕەکان خۆیان گەیاندە لای پاشای ئەو سەردەمە کە رۆم بوو ، پێیان وت : ئەگەر هەوڵێك نەدەیت بۆ لەناوبردنی عیسا ئەوا سەروەت و سامان و موڵکی ئێمە و تۆ لە دەست دەچێت ، پاشا رۆمەکەش بڕیاریدا کە عیسا قۆڵبەست بکرێت و دەبێ لە خاچیش بدرێت ، بێگومان ئەم بڕیارەش دەرهەق بە عیسای کوڕی مەریەم پاش سێ ساڵ لە پێغەمبەرایەتی هات کە تەمەنی گەیشتبووە سی و سێ سالاّن...
)ئیبن عباس (لە پێغەمبەری پێشەوا دەگێڕێتەوە و دەفەرمووێ : کاتێ عیسای کوڕی مەریەم بەم هەواڵەی زانی کە پیلانیان دارشتووە بۆ لە خاچ دانی ، خۆی شۆرد و چووەلای هاوەڵەکانی ئەوانەی کە باوەڕیان پێ هێنا بوو و پێی فەرموون کێ لە ئێوە ئامادەیە شێوە و رووخساری بێتە سەر شێوە و رووخساری من چونکە لەبەهەشتدا لەگەڵ من

دەبێت ...
گەنجێکی تازە پێراگەیشتوو هەڵسایە سەر پێ و وتی : من ئامادەم ، حەزرەتی عیسا فەرمووی : تۆ دانیشە ... دیسان دووبارەی کردەوە کێ لە ئێوە ئامادەیە ئەم کارەی پێ بسپێرم ؟ جارێکی تر گەنجەکە هەستایەوە و ئنجا حەزرەتی عیسا پێی فەرموو] ولك ذلك [ئنجا چووە پێش حەزرەتی عیسا و شێوە و رووخساری وەکو حەزرەتی عیسا لێهات.. پاشان پێغەمبەر درووری خوای لەسەربێت دەفەرموێت : بەم شێوەیە و بەبەرچاوی هەموو هاوەڵەکانی حەزرەتی عیسا سەلامی خودای لەسەربێت بە فەرمانی خودا بەرەو ئاسمان بەرز بۆوە و بۆلای خودا رۆیشت و پاشان گەنجەکە کە شێوەی وەکو حەزرەتی عیسا لێهات قۆڵبەستکرا و لە خاچ درا....
ئەو کەسەی کە خیانەتی لە حەزرەتی عیسا کرد دوانزە جار قۆڵبەستکرا و وتی : لەرێزی هاوەڵانی عیسا نیم و دژی ئەوم ، پێشتریش حەزرەتی عیسا ئەم هەواڵەی بە هاوەڵەکانیدابوو کەکەسێك لەنێو ئێوەدا هەیە دوانزە جار خیانەت دەکات و لە باوەڕەکەی پەشیمان دەبێتەوە!!!!...
ئایینی مەسیحیەت دووسەد و چل ساڵی خایاند و پاشان پاشایەك هات بەناوی قوستەنتینیە ، ئەم پاشایە ئایینی مەسیحییەتی هەڵبژارد بەڵام گۆڕانکارییەکی تەواوی تێدا کرد و لەوکاتەوە مەسیحییەکان بوون بە سێ بەش کە بەشێکیان پێیان ئەوترێت یەعقوبیە ئەمانە لەو بڕوایەدابوون کە حەزرەتی عیسا خودایە ... بەشەکەی تر مەستورییەن کە ئەمانە ئێستاش هەن و لەو بڕوایەدان کە حەزرەتی عیسا کوڕی خودایە!!!...
بەشەکەی تریان پێیان دەووترێ یونیتریا ، ئەمانە ئێستاش هەن و کڵێسایان زۆرە و لە ئەمریکادا زۆرن و لەو بڕوایەدان کە حەزرەتی عیسا بەندەی خودایە.. پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم دەفەرموێت : رۆژێك دادێت کە حەزرەتی عیسای کوڕی مەریەم لە ئاسمان دێتە خوارەوە و نیشانەکانی قیامەت نزیك دەبێت و هەموو پێغەمبەرانیش دەبن بە برا هەروەها دەفەرموێت لەوکاتەدا من نزیکترین کەسم لە حەزرەتی عیسا چونکە هیچ پێغەمبەرێکی تر لە نێوان من و حەزرەتی عیسادا نەبووە ...
بۆیە حەزرەتی عیساش بەشارەت دەدات کەلەدوای من پێغەمبەرێك دێت] یأتی من بعدی اسمه احمد [، کە بەڕاستی ئەمانە هەموو راستی و هەقیقەتی قورئانی پیرۆز دەخەنە روو ..وتەیەك بۆ ئەوانەی) أهل کتاب (ن، و مەسیحین ...چاولێکردن لە باوباپیران و دەوروبەر و بێ نەزانین ژیان بەفیڕۆدانە، ئایینی مەسیحیەت راستەو باوەڕمان هەیە کەلەلای خوای گەورەوە هاتووە ...بەڵام کەی لە خوای گەورە ئەوەشێتەوە بۆ خەڵکی سەر زەوی لە یەکتردا چەند یاسایەك بنێرێت، هەروەك لەوڵاتێك چەند) دەستوور (ی نابێت، بەهەمان شێوەش بۆ مرۆڤەکان چەند بەرنامەیەك نابێت.
هەر پێغەمبەرێك هاتبێت فەرمانەکانی خوای گەورەی بەجێگەیاندووە ئنجا ماوەی ژیانی کۆتایی پێهاتووە، و پەیامەکەیشی کاری پێئەکرێت تاوەکو خوای گەورە پەیامێکی تر رەوانە ئەکات، کەپەیامێکی تر هات پەیامەکەی پێشتر لەکارپێکردن ئەوەستێت هەر لەبەر ئەمەشە) تەورات (و) ئینجیل (وەکو خۆیان نەماونەتەوەو دەستکاری کراون و هەقیقەتەکانیان شێوێنراون و دەستکارییان کراوە!!!...
ئیتر کاتی ئەوەنەهاتووە بپرسین بۆ هەزار و چوار سەد ساڵ زیاتر قورئان هاتووە و کەسێك نەیتوانیوە دەستکاری بکات؟؟؟ بێگومان کەسێك بۆی نییە دەستکاری بکات چونکە خوای گەورە خۆی پارێزگاری لێئەکات] إنا نحن نزلنا الذکر وإنا له لحافظون[، بەڵام ئینجیل و تەورات دەستکارییان تێدا کراوە و هەرکەسە و بەئارەزووی خۆی و بەهەرناوێك بێت ئینجیل و تەوراتی نووسیوەتەوە و بەئارەزووی خۆیشی دەستکاری کردووە!!!!...

بەکورناسینی) عیسی (پێغەمبەر بـەکوری خـوا ، دووره لەهــەموو تێگەیـشتنێك گـەر سـیفەتی خـوای گـەورەی تیادابووایە نەخەو دەیبردەوە و نەخۆراکی ئەخوارد و نەشێوەشی وەکو مرۆڤ ئەبوو ... چـۆن خــالیق وەکـو مـەخلوق ئەبێت!!؟؟ خالیق بەدیهێنەر و نەمرە و کەس شێوەی لەو ناچێت و کەسیش لەو نەبووە و تاك وتەنهایـە] قُـلْ هُـوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ * لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ * وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ.[*

براو خوشکانی مەسیحی کاتی ئەوەنەهاتووە چاو لە راستییەکان بکەن و دان بەگەورەیی خوای گەورە بنێن و ملکەچی بڕیار و فەرمانەکانی ئەوخوایە بن کە تاك و تەنهایە و بالاْدەستە بەسەر هەموو شتێکەوە؟ کـاتی ئەوەنـەهاتووە چیتر خەسڵەت و بیرۆکەی باب و باپیرانتان نەکەنە بیر و هۆشی خۆتـان.

بۆبیری جوانی خۆتـان ناکەنە کار و فەرمانەکانی خوای گەورە جێبەجێ بکەن ؟ کە دوایین فەرمانە بـۆ مرۆڤـەکان ئەویش دەست هەڵگرتن لە ئایینەکانی تر و پەیڕەوکردن و شوێنکەوتنی ڕێبازی سەرداری پێغەمبەران کـە ئـەویش حەزرەتی موحەممەدە سەڵات و سەلامی خوای گەورەی لەسەربێت و دەستگرتنە بە ئایینەکەی کە بێگومان کتێبەکەی کە قورئانی پیرۆزە مەزنترین و پیرۆزترین کتێبە کەلەلایەن خوای گەورەوە بۆی هـاتووە و کەسـێکیش نـەیتوانیوە دەستکاری بکات و هیچ کەسێکیش بۆی نییە دەستکاری بکات کە خوای گەورە خۆی دەیپارێزیت....

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا (16) فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا
فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا (17) قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا (18) قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ
غُلَامًا زَكِيًّا (19) قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا (20) قَالَ كَذَلِكِ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ
وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَقْضِيًّا (21) فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا (22) فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى
جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَا لَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ نَسْيًا مَنْسِيًّا (23) فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ
سَرِيًّا (24) وَهُزِّي إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا (25) فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَإِمَّا تَرَيِنَّ مِنَ الْبَشَرِ
أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلِّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا (26) فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ
شَيْئًا فَرِيًّا (27) يَا أُخْتَ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكِ امْرَأَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ أُمُّكِ بَغِيًّا (28) فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ
كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا (29) قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا (30) وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي
بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا (31) وَبَرًّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا (32) وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ
وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا (33) ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ (34) مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ
إِذَا قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ (35) وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ (36) مريم.

* *